

EESTI STATISTIKA

ILMUB KORD KUUS

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1930

OKTOOBER

SISUKS PEALE MUU:

Tööpäeva pikkus tööstuses 1929 a.

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1929 a.

Avalikud raamatukogud 1928/29 a.

Raudteede tegevus 1929/30 a.

Nr. 107 (10)

TALLINN

Nr. 107 (10)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
Tööpäeva pikkus tööstuses 1929 a.—R. Sõrmus	533	<i>Durée du travail dans l'industrie en 1929. — R. Sõrmus</i>	533
Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1929 a. — A. Kits	540	<i>Droits de douane et commerce extérieur d'après le tarif douanier en 1929. — A. Kits</i>	540
Avalikud raamatukogud 1928/29 a. — A. Tuisk	551	<i>Bibliothèques populaires en 1928/29. — A. Tuisk</i>	551
Kaks parandatud arvu hoolekande kulude alal	557	<i>Deux corrections concernant les dépenses pour l'assistance publique</i>	557
Randteede tegevus 1929/30 a.	558	<i>Chemins de fer en 1929/30</i>	558
Suur- ja kesktööstuseettevõtete töäjõud 1 juuliks 1930 a.	602	<i>Main d'oeuvre d'entreprises grandes et moyennes au 1. VII. 1930</i>	602

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

Standard-
umerat-
sioon)

(Numération
permanente)

<p><i>Tab.</i> 1. Väliskaubandus augustis 594</p> <p>" 2. Väliskaubandus müude riikidega juulis 528*</p> <p>" 3. Tähtsamate alnete väliskaubandus juulis 528*</p> <p>" 4. Tollimatte tähtsaimad juulis 528*</p> <p>" 5. Tollitasuliste tulud 528*</p> <p>" 6. Riigirandteed juunis 529*</p> <p>" 7. Tallinna sadama tegevus juulis ja augustis 529*</p> <p>" 8. Eesti Panga äriüks 30. VI. ja 31. VII. 30. 530*</p> <p>" 9. Maapanga äriüks 593</p> <p>" 10. Pankade äriüks 1. VIII. ja 1. VII. 30. 593</p> <p>" 11. Üksikute pankade äriüks summad 1. VIII. ja 1. VII. 30. 596</p> <p>" 12. Riigi sissetulekud juunis, juulis ja 1. IV—31. VII. 30. 597</p> <p>" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil augustis ja septembris 597</p> <p>" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud augustis ja septembris 596</p> <p>" 15. Linnade rahvastik augustis 597</p> <p>" 16. Liikvel olev raha 1. VI. 30. 445*</p> <p>" 18. Pankadevahelise arvekoja tegevus juunis 445*</p> <p>" 19. Protestitud vekslid mais 445*</p> <p>" 20. Kapitali emissioonid mais 445*</p> <p>" 21. Tööstustoodang mais 445*</p> <p>" 22. Loomataudid juunis 445*</p> <p>" 23. Tapamajade tegevus juunis 445*</p> <p>" 24. Suur müügitihedad augustis ja septembris 598</p> <p>" 25. Toiduainete maksumus kaloritise sisalduse järgi 1925—30 599</p> <p>" 26. Turuhinnad septembris 599</p> <p>" 27. Elumaksumusindeksid 599</p> <p>" 28. Suur müügitihedeksid 599</p> <p>" 29. Tööturg juulis 532*</p> <p>" 30. Tööstusettevõtted ja töölool 1. augustiks 601</p> <p>" 31. Tööõnnetused tööstusettevõtteis juulis ja augustis 604</p> <p>" 32. Tööstustööliste arvu liikumise indeksid 604</p> <p>" 33. Nakkushaigused juulis ja augustis 604</p>	<p><i>Tab.</i> 1. Commerce extérieur en août 594</p> <p>" 2. Commerce extér. avec les autr. pays en juillet 528*</p> <p>" 3. Commerce extér. des princip. artict. en juillet 528*</p> <p>" 4. Activité des bureaux douaniers en juillet 528*</p> <p>" 5. Recettes douanières 528*</p> <p>" 6. Chemins de fer en juin 529*</p> <p>" 7. Mouvement du port de Tallinn en juillet et août 529*</p> <p>" 8. Bilans de la Banque d'Estonie le 30. VI. et 31. VII. 30. 530*</p> <p>" 9. Situation financière de la Banque agraire 593</p> <p>" 10. Situation financière des banques au 1. VIII. et 1. VII. 30 593</p> <p>" 11. Montant des bilans des banques au 1. VIII. et 1. VII. 30 596</p> <p>" 12. Recettes de l'Etat en juin, juillet et 1. IV—31. VII. 30 597</p> <p>" 13. Cours du change à Tallinn en août et septembre 597</p> <p>" 14. Nombre de personnes passées les confins de la République en août et septembre 596</p> <p>" 15. Mouvement de la populat. dans les villes en août 597</p> <p>" 16. Billets en circulation 1. VI. 30. 445*</p> <p>" 18. Mouvement de la chambre de compensation en juin 445*</p> <p>" 19. Effets protestés en mai 445*</p> <p>" 20. Emissions des capitaux en mai 445*</p> <p>" 21. Production de quelques industries en mai 445*</p> <p>" 22. Epizooties en juin 445*</p> <p>" 23. Fonctionnement des abattoirs en juin 445*</p> <p>" 24. Prix de gros en août et septembre 598</p> <p>" 25. Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1925—30 599</p> <p>" 26. Prix de détail en septembre 599</p> <p>" 27. Nombres-indices du coût de la vie 599</p> <p>" 28. Nombres-indices des prix de gros 599</p> <p>" 29. Marché du travail en juillet 532*</p> <p>" 30. Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1 août 601</p> <p>" 31. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en juillet et août 604</p> <p>" 32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main d'oeuvre dans les entrepr. industr. 604</p> <p>" 33. Maladies contagieuses en juillet et août 604</p>
--	--

* Vilmased andmed ilmunud eelmistes kuukirjades.
Par* sont désignés les tableaux parus dans les NN précédants.

TÖÖPÄEVA PIKKUS TÖÖSTUSES 1929 a.

DURÉE du TRAVAIL dans l'INDUSTRIE en 1929.

Sisu: Andmestik ja vaatluse ulatus, lhk. 533. 1) Tööpäeva pikkus suur- ja kesktööstuses lhk. 533. 2) Tööpäeva pikkus ja ületunnitöö ettevõtete suuruse ja töölise soo järgi, lhk. 533. 3) Tööpäeva pikkus tööstusharude järgi, lhk. 534. 4) Kasutamata puhkeae, lhk. 536. 5) Töölise jaotus tööpäeva pikkuse järgi juulis 1929 a., lhk. 537.

Andmestik ja vaatluse ulatus.

Caractère des données.

sama, mis eelmisel aastal: tööaja andmeid koguti tööinspektorite kaudu kõigilt töökaitse järelevalve alla arvatud suur- ja kesktööstuse ettevõtelt poolaastate viisi 2 korda aastas, peale selle veel juulil kohta eriküsimuslehega eraldi iga üksiku palgalise kohta. 1929 a. peale on vaid veidi üksikasjastatud suur- ja kesktööstuse ettevõtelt kogutavate tööaja andmete sisu. Nimelt, on püütud selgitada mil määral töölised ise vabatahtlikult jätvavad kasutamata õigused, mis neile kindlustatud Nädala puhkepäevade seadusega (R. T. nr. 4—1926).

Andmete sisulise väärtuse kohta jääb püsima endine hinnang; peame endiselt rõhutama, et tööaja arvestus on osalt puudulik, seda eriti väiksemates töökodades, kus puudub korrapärane arvepidamine, s.o. peamiselt kesktööstuse ettevõtetes.

Ulatuselt suur- ja kesktööstuse andmestik on küllaldane. Üldarvutisi tööaja ja palga poolaasta-andmeid, mis osutusid läbitöötamiseks kõbuliiklaks, Keskbüroo sai suurtööstuselt ümmarguselt 95% ja kesktööstuselt umbes 90%. Väiketööstuse kohta saadud andmestik sarnaneb nii sisu, ulatuse kui väärtuse poolest eelmise aasta andmetega (v. Eesti Statistika, 1929 a., lhk. 36).

1. Tööpäeva pikkus suur- ja kesktööstuses.

Durée du travail dans les entreprises industrielles grandes et moyennes.

1929 a. oli tööstusetöölise tööaja suhtes erakordne. Tööpäeva pikkus, mis ulatus eelmistel aastatel suurtööstuses ligi 8,5 tunnini ja kesktööstuses aastast aastasse 8,2—8,3 tunnini, näitas 1929 a. järsku tunduvalt vähenemist. Eelmise aastaga võrreldes tööpäeva pikkus on langenud suurtööstuses aasta keskmiselt ligi 3% ja kesktööstuses enam kui 2% võrra. Samuti langes ületunnitöö määr suhteliselt normaal-töötundide arvule — suurtööstuses aasta keskmiselt umbes 8 — 9% pealt 5,5% peale ja kesktööstuses 5 — 6% pealt umbes 4% peale. Oluline on märkida, et tööpäeva lühenemist ei mõjutanud mitte tööpuudus ettevõtetes, vaid administratiivkorraldused. Nimelt, 1929 a. Hari-duse- ja sotsiaalministeeriumi korraldusel tööinspektorid hakkasid ületunnitöö tegemise peale lubasid andma palju tagasihoidlikumalt kui ennem. Selline on seisukord andmete valgustusel. Võimalik on aga, et üksikutes ettevõtetes tehti ületunnitööd keelust hoolimata, nagu arvavad mõned tööinspektorid, ja tööpäeva pikkus tegelikult ei näidanud langust mitte just selmääral kui näitavad andmed.

Keskmine tööpäeva pikkus ja ületunnide arvu % normaali-töötundide arvust 1923—29 a.

Durée moyenne de la journée du travail et % des heures supplémentaires aux heures ordinaires de 1923—29.

1.	Suurtööstus Grandes entre- prises ¹⁾		Kesktööstus Entreprises moyennes ²⁾	
	Keskmine töö- päeva pikkus (tundides)	Ületunnide arvu % nor- maaltöötun- di- de arvust	Durée moyen- ne de la jour- née du travail	% des heures supplémentai- res aux heures ordinaires
1923 ⁴⁾	8,40	7,1
1924	8,35	6,3
1925	8,39	6,7
1926 ⁵⁾	8,37	6,3
1927, I poolaasta—semestre	8,26	7,3	8,31	6,3
1927, II " " "	8,35	8,3	8,29	6,1
1928, I " " "	8,42	8,8	8,35	6,6
1928, II " " "	8,43	8,1	8,21	5,1
1929, I " " "	8,17	5,3	8,13	4,3
1929, II " " "	8,20	5,5	8,07	3,5

2. Tööpäeva pikkus ja ületunnitöö ettevõtete suuruse ja töölise soo järgi.

Durée du travail et le travail supplémentaire d'après la grandeur des entreprises et le sexe des ouvriers.

Erandita kõigis ettevõtete suuruserühmades meeste tööpäev on naiste omast 0,20 kuni 0,50 tundi pikem. Ühes ettevõtete suuruse kasvuga tõuseb ka meeste ja naiste tööpäeva pikkuse vahe, kuna see aga väiksemates ettevõtetes on ühtlasem. 1929 a. II poolaastal, näiteks, meeste ja naiste tööpäeva pikkuse vahekord oli järgmine (kui arvata meeste tööpäeva pikkuseks 100): ettevõtetes 50 ja enam töötajaga (A rühm) 100 : 95, ettevõtetes 20—49 töötajaga (B rühm) 100 : 96 ja kesktööstuses (ettevõtted 5—19 töötajaga) 100 : 98. 1929 a. I poolaastal vahekord oli peaaegu täpselt sama.

Tavaliselt naised, samuti kui mehed, teevad täis 8 normaal-töötundi päevas, peale laupäevase tööpäeva, mil mõnes ettevõttes normaal-töötajaks on 7 ehk koguni 6 tundi. Meeste ja naiste tööpäeva pikkuse vahe tekib peamiselt sellest, et mehed teevad ületunnitööd rohkem kui naised. Ületunnitöö tegijate arv on meeste hulgas suhteliselt vahest 2 korda kõrgem kui naiste hulgas (v. tab. 2, A rühm, 1929 a. I poolaasta — 42,4% pro 20,1%). Ühes tööpäeva

¹⁾ Les entreprises, ayant 20 et plus travailleurs. ²⁾ Les entreprises, ayant 5—19 travailleurs. ³⁾ Arvatud välja piiritusevabrikud—Distilleries non comprises. ⁴⁾ II poolaasta—II semestre. ⁵⁾ I poolaasta—I semestre.

Tööpäeva pikkus ja ületunnitöö (tööliste soo ja ettevõtete suuruse järgi) 1927—29 a.
Durée du travail et heures du travail supplémentaire de 1927—29.

2.	Keskmine tööpäeva pikkus Moyenne de la journée du travail						Ületundide arvu % normaal-töötundide arvust % des heures du travail supplémentaire aux heures du travail ordinaire						Ületunnitööd teinud tööliste arvu % % des ouvriers ayant fourni des heures du travail supplémentaire					
	1929		1928		1927		1929		1928		1927		1929		1928		1927	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Poolaastad — Semestres																		
Mehed — Hommes.																		
1. Ettevõtted 50 ja enam töötajaga (A rühm)	8,40	8,42	8,63	8,68	8,39	8,54	7,8	7,9	11,7	11,2	9,1	10,8	42,4	43,3	52,3	47,8	43,4	49,6
2. " 20—49 töötajaga (B rühm)	8,22	8,14	8,54	8,51	8,46	8,48	5,5	5,0	9,9	8,4	8,6	9,2	33,4	38,9	58,3	46,6	42,5	46,9
3. " 5—19 " (keskitööstus)	8,20	8,13	8,44	8,28	8,37	8,36	4,8	3,5	7,8	6,2	7,0	7,1	31,5	25,7	41,2	31,4	36,9	29,7
Naised — Femmes.																		
1. Entreprises, ayant 50 et plus travaill. (groupe A)	7,88	8,02	8,13	8,11	8,08	8,06	2,2	3,4	4,8	4,2	4,9	5,7	20,1	23,9	30,8	28,4	21,5	29,6
2. " 20—49 " (groupe B)	7,90	7,80	8,13	8,02	8,05	8,11	2,4	1,7	5,1	4,2	4,2	5,2	25,2	27,3	41,5	32,6	22,8	35,1
3. " 5—19 trav. (entrepr. moyen)	7,99	7,97	8,15	8,04	8,10	8,14	2,5	2,5	3,9	2,6	3,9	4,0	18,6	14,6	34,1	18,0	29,3	24,4

pikkuse vähenemisega ületunnitööd teinud tööliste arv on vähenenud 1929 a. suhteliselt 10 punkti võrra. Loomulikult, selle tagajärjel on vähenenud ka tehtud ületundide arv (v. tab. 2).

3. Tööpäeva pikkus tööstuseharude järgi.

Durée du travail d'après les industries.

Suurtööstuses meeste tööpäev, ulatudes keskmiselt aastas 8,37 tunnini, oli peaaegu kõigis tööstuseharudes üle 8 tunni.

Ainult keemiatööstuses ulatus see 1929 a. I poolaastal üle 9 tunni. Pikema tööpäevaga tähtsamaist tööstuseharudest tuleks nimetada murdusid ja kaevandusi (1929 a. II poolaastal 8,70 tundi), paberitööstust (8,68 tundi), toidu-, jookide ja maitseainete tööstust (8,44 tundi) ja ehitusetööstust (8,47 tundi). Ehitusetööstuse kohta tuleb märkida, et tööaja kokkuvõtetes esinevad peamiselt omavalitsuse — Tallinna linna ehituseosakonna tööd, kus 8 tunnilisest tööpäevast peetakse kinni. Eratöödel aga töötatakse ehitusetööl tavaliselt 10-tunnilise tööpäevaga. Niipalju kui teada isiklike kogemuste põhjal, sellest normist peavad kinni nii tööandjad kui töölised, kuna viimased pidades silmas, et nende töö on hooajaline, püüavad pikema tööpäevaga saavutada suuremat teenistust. Tööaja andmeid eraehituste kohta Keskbüroo saab väga piiratud ulatuses, seepärast toodud andmestik ei anna selle küsimuse kohta päris täpset vastust.

Naiste tööpäeva pikkus oli suurtööstuses 1929 a. keskmiselt 7,01 tundi, seega veidi alla 8 tunni. Tunduvalt üle keskmise tööpäeva pikkus ulatus murdudes ja kaevandustes (1929 a. II poolaastal 8,27 tundi) keemiatööstuses (8,50 tundi) ning toidu-, jookide ja maitseainete tööstuses (8,36 tundi), oli aga veidi alla keskmise naiste tähtsamail tööalal — tekstiiltööstuses

(7,83 tundi). Võrdlemisi madala tööpäevaga esinesid 1929 a. II poolaastal, peale tekstiiltööstuse, veel metalli- (7,76 tundi), puu- (8,06 tundi), kehakattetööstust (7,71 tundi), elektri- ja gaasijaamad (7,01 tundi) ning puhastustööstust (7,51 tundi).

Sama kõikum on tööpäeva pikkus tööstuseharude järgi kesktööstuses. Pikema tööpäevaga töötasid mehed kesktööstuses puutööstuses — 1929 a. I poolaastal 8,06 ja II poolaastal 8,44 tundi. Selles tööstuseharus suure osa moodustavad maal asuvad saeveskid, millised tihti töötavad 10-tunnilise tööpäevaga. Peale selle esineb pikema tööpäevaga paberitööstus — I poolaastal 9,16 tundi ja II poolaastal 8,38 tundi ning tekstiiltööstus — I p. a. 8,22 t., II p. a. 8,27 t. Meestööliste lühima tööpäevaga on kesktööstuses töötanud trükitöölised — I poolaastal 8,00 tundi, II poolaastal 7,91 tundi. Keskmisest lühema tööpäevaga on töötanud veel metalli-, naha-, kehakatte- ning puhastustöölised (rõhuvas enamuses pesukodade töölised).

Naiste tööpäev on kesktööstuses tunduvalt lühem kui meestel, kuid on tööstuseharude järgi samuti kõikum kui meestelgi. Pikema tööpäevaga esinevad peaaegu samad tööstuseharud kus meestelgi tööpäev on pikem keskmisest. Sii kuuluvad, esiteks, puutööstus, kus naiste tööpäev oli I p. a. 8,39 t., II p. a. 8,16 t. ja tehtud ületundide arv ulatus 7,5%-ni normaal töötundide arvust, peale selle tekstiiltööstus — I p. a. 8,19 t. ja II p. a. 8,02 t. Teistest pikema tööpäevaga erinevad kesktööstuses naised — puhastustöölised, resp. pesukodade töölised. Need on teinud ületunde I ja II poolaastal võrdselt 18,5%, sealjuures nende tööpäev ulatus I p. a. — 9,37 t. ja II p. a. — 8,52 t. Keskmiselt nii pika tööpäevaga töötajaid pole kesktööstuses, peale puhastustöölise, üldse ja suurtööstuses mitte väga palju.

Tööaeg töölisil suur- ja kesktööstustes 1929 a.
Durée du travail des ouvriers dans les entreprises industrielles grandes et moyennes en 1929.

3.	Ettevõtete arv	Keskmine töölise arv kelle kohta arveid käivad		Ühtunnitööd teinud töölise arv %	Keskmine tööpäeva pikkus (tundides)			Ütundide arv % normaaltöötundide arvust	Nombre des entreprises	Moyenne du nombre des ouvriers concentrés sur lesquels on dispose des données	% du nombre d'ouvriers ayant fournie des heures de travail supplément.	Durée moyenne de la journée du travail		% des heures supplémentaires aux heures ordinaires
		Üldse	Normaal-tööaja		piires	Total	En limites du travail ordinaire							
I poolaasta - I semestre														
a) MEHED - HOMMES														
1. Suurtööstus - Grandes entreprises.														
I. Murrud ja kaevandused	19	2 602	37,6	8,66	7,90	9,4	18	2 416	50,9	8,70	7,86	10,6		
II. Mineraalide ümbertöötamine	21	1 330	28,9	8,13	7,84	3,8	24	1 249	25,5	8,19	7,87	4,1		
III. Metallitööstus	41	3 310	32,2	8,25	7,79	5,0	39	3 334	31,0	8,29	7,82	6,1		
IV. Keemiatööstus	13	459	74,1	9,15	7,84	16,8	13	282	65,6	8,69	7,90	10,1		
V. Nahatööstus	10	306	46,7	8,23	7,86	4,7	10	295	45,8	8,42	7,82	7,9		
VI. Tekstiilitööstus	27	2 665	38,6	8,31	7,68	7,4	20	2 665	46,9	8,22	7,87	7,0		
VII. Puutööstus	66	2 846	46,0	8,33	7,72	8,4	65	2 528	41,1	8,33	7,74	6,8		
VIII. Paberitööstus	15	1 689	55,6	8,71	7,94	9,1	13	1 573	59,1	8,58	7,87	9,5		
IX. Poligraafiatööstus	20	732	54,2	8,18	7,78	4,8	19	664	51,5	8,10	7,78	5,0		
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	44	822	52,7	8,41	7,78	3,4	47	826	48,1	8,44	7,88	7,8		
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	10	281	7,1	7,86	7,79	0,8	9	278	8,8	7,80	7,75	0,6		
XII. Ehitusetööstus	12	1 266	23,4	7,85	7,50	4,6	13	1 035	32,0	8,47	7,88	7,5		
XIII. Elektri ja gaasi- ja veevarustus	7	418	63,2	8,57	7,68	9,9	6	441	62,6	8,26	7,46	10,5		
XIV. Puhastusetööstus	3	9	55,6	7,61	7,87	2,1	3	8	82,5	8,06	7,86	4,0		
Üldse	308	18 735	40,6	8,37	7,78	7,4	305	17 589	42,6	8,36	7,80	7,3		
Sellest: { ettevõtted 50 ja üle töötajaga	130	15 007	42,4	8,40	7,77	7,8	134	14 662	43,3	8,42	7,81	7,9		
{ ettevõtted 20-49 töötajaga	178	3 728	33,4	8,22	7,82	5,5	171	2 727	38,9	8,14	7,75	5,0		
2. Kesktööstus - Entreprises moyennes														
I. Murrud ja kaevandused	27	202	45,5	8,08	7,90	1,6	33	244	20,9	8,16	7,98	2,8		
II. Mineraalide ümbertöötamine	69	561	29,1	8,10	7,82	3,5	68	575	21,6	7,91	7,72	2,5		
III. Metallitööstus	21	97	26,8	8,35	7,82	0,4	19	81	21,0	7,90	7,81	1,1		
IV. Keemiatööstus	17	120	25,8	8,14	7,83	4,0	18	122	16,4	8,14	7,93	2,7		
V. Nahatööstus	43	236	30,9	8,22	7,73	6,4	39	173	19,7	8,27	7,88	4,9		
VI. Tekstiilitööstus	81	825	41,3	8,00	7,89	9,6	69	586	37,6	8,44	7,85	6,0		
VII. Puutööstus	9	45	42,2	9,15	7,90	8,1	6	32	21,9	8,38	7,97	5,7		
VIII. Paberitööstus	36	233	24,0	8,00	7,79	2,6	41	273	26,0	7,91	7,75	2,1		
IX. Poligraafiatööstus	94	400	17,0	7,86	7,82	1,9	95	465	26,0	8,20	7,98	2,8		
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	32	150	11,3	8,03	7,92	1,4	31	172	13,4	8,01	7,92	1,2		
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	7	58	56,9	8,52	7,88	7,9	7	58	37,9	8,18	7,88	3,7		
XII. Ehitusetööstus	6	4	1	8,36	7,88	3,1	7	44	47,7	8,18	7,82	3,5		
XIII. Elektri ja gaasi- ja veevarustus	1	1	—	7,83	7,83	—	3	9	—	8,00	8,00	—		
XIV. Puhastusetööstus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Üldse	442	2 971	31,5	8,20	7,84	4,8	436	2 814	25,7	8,13	7,86	3,5		
b) NAISED - FEMMES														
1. Suurtööstus - Grandes entreprises.														
I. Industries extractives	81	1 279	23,8	8,23	7,87	4,6	17	767	31,2	8,27	7,85	5,4		
II. Industrie minérale	18	333	29,7	8,08	7,86	2,2	21	307	43,9	8,19	7,90	3,6		
III. des métaux	25	230	21,7	7,76	7,64	1,7	28	261	17,6	7,75	7,66	1,3		
IV. chimique	11	328	19,2	7,82	7,72	1,2	10	278	47,8	8,50	7,90	7,6		
V. des cuirs et peaux	10	81	35,8	7,99	7,86	1,6	10	94	39,4	8,24	7,89	4,4		
VI. textile	28	6 341	14,9	7,86	7,71	1,8	27	6 427	14,4	7,89	7,68	1,8		
VII. du bois	62	1 468	34,4	8,02	7,76	3,5	59	1 383	30,3	8,08	7,82	3,1		
VIII. du papier	15	434	31,6	8,19	7,78	5,1	12	418	44,2	7,85	7,69	3,7		
IX. polygraphique	20	403	41,4	7,97	7,73	3,2	19	360	48,6	8,11	7,71	5,2		
X. de l'habillement et des boissons etc.	41	1 207	28,9	7,94	7,72	3,0	43	1 282	54,0	8,38	7,91	5,7		
XI. Confection de vêtements et fab. de mercerie	10	686	6,3	7,94	7,90	0,6	9	669	5,1	7,71	7,69	0,2		
XII. Constructions	7	292	9,9	6,36	6,31	0,8	6	243	24,7	9,35	7,95	17,7		
XIII. Usines électriques et à gaz d'éclairage et distribution d'eau	5	34	44,1	8,17	7,73	3,0	4	78	15,4	7,91	7,80	1,9		
XIV. Industrie du nettoyage	3	148	16,9	7,35	7,40	2,0	4	147	8,2	7,51	7,69	0,6		
Total	273	13 264	20,8	7,88	7,71	2,3	269	12 712	24,4	7,96	7,74	2,9		
Dont { entreprises, ayant plus de 50 travail.	121	11 435	20,1	7,88	7,71	2,2	121	10 863	23,9	8,02	7,77	3,4		
{ " 20-49 travailleurs	152	1 829	25,2	7,90	7,69	2,4	148	1 849	27,3	7,80	7,67	1,7		
2) Kesktööstus - Entreprises moyennes.														
I. Murrud ja kaevandused	11	93	84,8	8,05	7,89	2,1	18	60	36,3	8,17	7,99	2,1		
II. Mineraalide ümbertöötamine	17	62	—	7,78	7,73	—	17	77	7,8	7,93	7,90	—		
III. Metallitööstus	15	74	10,8	8,05	7,85	2,5	15	77	9,5	7,96	7,86	2,5		
IV. Keemiatööstus	10	30	13,3	7,97	7,95	0,2	12	34	2,9	7,72	7,72	0,2		
V. Nahatööstus	20	153	28,1	8,19	7,92	3,4	28	130	13,8	8,02	7,91	3,4		
VI. Tekstiilitööstus	34	122	46,7	8,39	7,80	7,5	34	110	35,5	8,16	7,86	7,5		
VII. Puutööstus	8	74	1,4	7,87	7,87	0,0	5	43	—	7,95	7,95	—		
VIII. Paberitööstus	34	163	11,0	7,88	7,80	1,1	38	164	23,8	7,91	7,78	1,1		
IX. Poligraafiatööstus	59	265	18,9	7,67	7,50	2,4	59	230	10,0	8,05	7,89	2,4		
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	46	332	6,0	7,91	7,89	0,3	45	382	6,0	7,80	7,75	0,3		
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	1	1	—	7,82	7,82	—	2	4	—	7,83	7,83	—		
XII. Ehitusetööstus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
XIII. Elektri ja gaasi- ja veevarustus	4	41	39,0	9,37	7,91	18,5	6	84	26,0	8,52	7,93	18,5		
XIV. Puhastusetööstus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Üldse	268	1 350	18,6	7,90	7,79	2,5	280	1 435	14,6	7,97	7,84	2,5		

4. **Kasutamata puhke- aeg.** Käesolevaga toome es-
Repos hebdomadaire makordselt andmeid
kasutamata puhkeaja kohta. Teatavasti Rah-
vusvahelise Tööbüroo poolt nädala puhkeaja
kohta väljatöötatud rahvusvahelise konvent-
siooni kohaselt pandi Eestis maksma Nädala
puhkepäevade seadus (R. T. nr. 4 — 15. I.
1926 a.). Selle seaduse alusel väljaantud Töö-
ja hoolekandeministri määruse kohaselt tu-
leb isikutele, kes töötanud pühapäevadel ehk
pühadel (tööalad, kus see võimaldatud, on
määratud kindlaks Töö- ja hoolekandeministri
määrusega — R. T. nr. 67 — 1926), võimal-
dada puhkust järgmistel alustel:

a) mõnel muul nädalapäeval vähemalt
24 tunni kestel;

b) pühapäeval, alates kella 14 kuni esmas-
päeval kella 14;

c) pühapäeval, alates kella 14 kuni esmas-
päeval kella 2 ja üks puhkepäev vähemalt
24 tundi 14 päeva jooksul;

d) kaks poolt päeva igal nädalal kella 14
kuni järgmise päeva kella 2*).

Sama määruse (R. T. nr. 78 — 1926) § 4
lausub, et seaduse ettenähtud puhkepäevadel
tehtud tööd võib lugeda ületunnitööks, kus-
juures tasu selle töö eest peab olema vähe-
malt 50% võrra kõrgem kui harilik tasu.
Nähtavasti kõrgema tasu pärast kasutamata
puhkepäevadel, osalt muidugi teenistuse ma-
dala taseme pärast, töölised jätavad ise vaba-
tahtlikult kasutamata õigused, mis neile kind-
lustab Nädala puhkepäevade seadus. Töölised
jätavad massiliselt nädala puhkepäevad puh-
kuseks kasutamata, töötades järjest 7 päeva
nädalas. Mõne ettevõtte kohta teatakse tõen-
dada, et seal mõned töölised töötavad puhku-
seta vahetpidamata kuude viisi, katkestades
tööd ainult suurteks pühadeks — jõuluks,
lihavõtteks jne., mil ettevõtte seisab.

Tab. 4 näeme, et puhkepäevil töötanud töö-
lisi oli 1929 a. suurtööstuses tunduvalt rohkem
(mehi 14—15% töölise üldarvust), kui kesk-
tööstuses (5,8—4,4%) ja et puhkepäevil töö-
tanud naised on kõigis ettevõtete suuruserüh-

mades kaugelt vähem kui mehi. Selle põhju-
sed selguvad, kui nimetame, et nädala puhke-
päevade seaduse järgi pühapäevadel ja pü-
hadel töö on lubatud: a) ühiskondlikkudes
huvides elanikkude igapäevaste tarviduste
rahuldamiseks tehtavatel töödel, eriti töödel
veemuretsemise ja valgustuse alal ning ühen-
duseteedel; b) ettevõtetes vahetpidamata kestva
valmistusega tööde tegemiseks, mida ei või
katkestada ega lükata edasi nende tehnilise
iseloomu tõttu; c) töödel, kus valmistatakse
saadusi toorainetest või ümbertöötamisel ole-
vatest ainetest, mis lähevad kergesti rikki ja
mida tarvis päästa lähevast, kui seda tööd
ei ole võimalik teha äripäevadel ja veel mõ-
ned muud vähema tähtsusega tööd. Need on
enamjaolt meeste tööalad ettevõtetes, mis oma
suuruse poolest kuuluvad meie liigituse koha-
selt suurtööstusesse. Punkt a alla kuuluvad
näiteks kõik elektriijaamad ja gaasivabrikud,
arvatud vast välja mõned ettevõtete eneste
elektrienergiaga varustamiseks ehitatud jaa-
mad. Punkt b alla kuuluvad muuseumi paber-
ija klaasivabrikud. Need on ka tähtsamad töö-
alad, mis annavad suure osa puhkepäevil töö-
tanud tööliste arvust.

Suurtööstuses oli 1929 a. I poolaastal
A rühmas (ettevõtted 50 ja enam töötajaga)
kokku poolaasta keskmiselt 2425 meestöölist,
kes töötasid puhkepäevadel, II poolaastal oli
neid veidi rohkem. Sellest langes murdude ja
kaevanduste rühma 201, mineraalide ümber-
töötamise rühma 203, metalli — 246, teks-
tiil — 355, puu — 235, paberitööstusesse — 914
ning elektriijaamade ja gaasivabrikute ar-
vele 158. Teistes nimetamata rühmades oli
puhkepäevadel töötanud töölisi võrdlemisi
vähe. Puhkepäevadel töötanud naised oli suur-
tööstuses kokku 1929 a. I poolaastal 300.
II poolaastal aga 500 ümber. II poolaastal
puhkepäevadel töötanud naiste arv näitas
tõusu mitmes tööstuseharus, millest tuleb jä-
reldada, et üldine tõus on tõenäoline.

Et mõõta puhkeajal tehtud tööaja suhte-
list tähtsust ja selle ulatuse erinevust üksikute
tööalade järgi, oleme arvutanud puhke-
päevil tehtud töötundide arvu % tehtud töötun-
dide üldarvust (v. tab. 5). Tab. näeme, et
puhkepäevil tehtud tööaja suhtes üksikute
tööstuseharude vahekorrd üldjoontes ühtib va-
hekorraga, mille saime eelpool puhkepäevil
töötanud töölise arvu alusel. Tab. 5 annab
vaid küsimuse kohta täpsema pildi. Puhke-
ajast tööle pühendatud aeg moodustab küll
üldiselt kogu tööajast tähtsusetu osa — mees-
tel vaevast 2% ja naistel veel vähem (0,3%);
tuleb aga pidada silmas, et selle töö teeb ära

Puhkepäevil töötanud töölise arvu % 1929 a.
% des ouvriers ayant travaillé pendant les jours de repos en 1929.

4.	Poolaastad Semestres		
		I.	II.
Mehed — Hommes			
Suurtööstus		14,2	14,8
Sellest: { ettevõtted 50 ja enam töötajaga		16,2	15,5
	20—49	6,2	10,9
Kesk- tööstus (ettevõtted 5—19 töötajaga)		5,8	4,4
Naised — Femmes			
Grandes entreprises		2,5	4,2
Dont: { entrepr., ayant 50 travail. et plus		2,6	4,6
	20—49	1,3	1,8
Entreprises moyennes (ayant 5—19 travailleurs)		4,4	2,0

*) (v. R. T. nr. 78 — 1926 a., Töö- ja hoolekandeministri määrus puhke ja tasu võimaldamise korra kohta isikutele, kes seotud töödega, mille täitmine lubatud pühapäevadel ja pühadel tööstuseettevõtete nädala puhkepäevade seaduse § 4 põhjal).

piiratud arv inimesi (v. tab. 4) ja et see nende töös esineb tunduvalt suurema kaaluga.

Puhkepäevil tehtud töötundide arvu % töötundide üldarvust suurtööstuses 1929 a.

% des heures du travail fournies pendant les jours de repos en % au total des heures de travail (gr. entrepr.) en 1929.

5.	Mehed Hommes		Naised Femmes	
	Poolaastad Semestres			
	I	II	I	II
<i>Pour la nomenclature française s'adresser à la page 535 tab. 3.</i>				
I. Murrud ja kaevandused	0,91	1,01	0,34	0,33
II. Mineraalide ümbertöötamine	2,89	2,35	—	0,05
III. Metallitööstus	0,95	0,79	0,48	0,29
IV. Keemiatööstus	0,67	1,22	0,09	0,21
V. Nahatööstus	—	0,06	—	—
VI. Tekstiilitööstus	1,85	1,61	0,07	0,09
VII. Puutööstus	1,31	1,29	0,45	0,52
VIII. Paberitööstus	6,69	5,86	1,02	1,11
IX. Poligraafitööstus	6,81	0,53	0,02	0,09
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	0,57	0,32	0,08	0,15
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	0,0	0,05	0,0	0,0
XII. Ehitusetööstus	0,27	1,16	0,01	0,65
XIII. Elektri- ja gaasi- ja veevõrustus	7,33	5,45	8,95	2,66
XIV. Puhastusetööstus	5,57	1,34	10,14	6,20
Keskmine—Moyenne	2,02	1,77	0,32	0,30
Rühm A—Groupe A	2,28	1,98	0,29	0,35
„ B— „ B	0,79	0,94	0,54	0,14

Võib ligikaudselt hinnata, mil määral töölised asendavad oma puhkeajaga tööga samas ettevõttes, kus nad alaliselt tööl. Suurtööstuses mehed tegid 1929 a. I poolaasta jooksul puhkepäevadel kogusummas 42,0 tuh. ja II p. a. 43,7 tuh. tööpäeva ning naised I p. a. 5,2 tuh. ja II p. a. ligi 6 tuh. tööpäeva. See teeb puhkepäevil töötanud meeste kohta keskmiselt veidi üle 30 ja naiste kohta 25 tööpäeva ümber ehk umbes ühe kuu tööpäevad aastas. Nii tuleb järeldada, et suurtööstuses töölised, kes on seotud töödega, kus pühapäevadel ja pühadel töötamine lubatud, umbes poole puhkepäevadest jätvavad kasutamata tehes neil päevadel tööd.

5. Töölise jaotus tööpäeva pikkuse järgi juulis 1929 a.

Répartition des ouvriers d'après la durée du travail en juillet 1929.

Töölise jaotus tööpäeva pikkuse järgi on tehtud kord aastas juuli kohta kogutavate nn. isiklikkude tööaja- ja palgaandmete alusel.

Neid kogutakse kõikidelt töökaitse järelevalve all olevatelt ettevõtetelt ja neis on tööaja- ja palgaandmed märgitud eraldi iga palgalise kohta. 1929 a. juuli andmed on töötatud läbi suurtööstuses 18,7 tuh. m. ja 12,0 tuh. n., kesktööstuses 2,8 tuh. m. ja 1,3 tuh. n. ning väiketööstuses 1,3 tuh. m. ja 0,4 tuh. n. kohta.

Tööaja kohta tab. 6 esitatud andmed kujutavad tööolusid ligikaudu samastena, kui seda näeme tab. 3 andmete järgi. Nimetatud andmete võrdlusel paistab ainult, et suurtööstuses suvekuudel ületunnitöö tegijaid on rohkem kui muul ajal. Nii, poolaasta keskmiste järgi ületunnitöö tegijaid oli suurtööstuses

mehi 40% ümber, juulis aga üle 45%. Naiste hulgas ei ole märgata lahkuminekuid, kuna neist suurem osa kuulub tekstiilitööstusesse ja teistesse tööstuseharudesse, kus suvesesoon—ilmastikuolud—ei avalda mõju. Meestöölised on suvesesoonilisi töölisi rohkem, seepärast ka tööpäeva pikkuse kõikumine aasta kestel, tõusuga suvekuudel, on loomulik näht. Kesktööstuses aga ei näi olevat sellist lahkuminekut.

Tab. 6 ja 7 näeme, et töölise jaotus tööpäeva pikkuse järgi üldiselt ja ka üksikutes tööstuseharudes on väga mitmekesine. Üldises jaotuses paistab silma kaks suuremat töölise rühmitust, tööpäeva pikkuse juures, esiteks, ligi 8 ja teiseks ligi 10 tundi. Selline suurem töölise kuhjumine kahes punktis on seletatav sellega, et üldiselt normaalseks peetava 8-tunnilise tööpäeva juures mõnes ettevõttes osa töölisi siiski töötab 10-tunnilise tööpäevaga. See näht avaldub kõigis ettevõtete suurerühmades nii meeste kui naiste hulgas.

Tab. 6 ja 7 nähtud ühtlasi, et võrdlemisi paljudel töölistel tööpäev on kaunis pikk. Nii leiame, et suurtööstuses 1929 a. juulis mehi kelle tööpäev ulatus kuni 7 tunnini, oli vaevalt 2%. Ligi 1/3 töötas aga 8,01—9 tundi päevas, veidi alla 1/5 — 9,01—10 t. jne. Pika tööpäevaga töötajaid leidub rohkemal arvul murdude ja kaevanduste rühmas (põlevkivi-, turbatööstus jne.), kus 39,8% meestest töötas 9,01—10 t. päevas, 15,0% — 10,01—11 t., 9,7% — 11,01—12 t. ja osa veel pikema tööpäevaga. Nii on murdude ja kaevandustes tööpäev üige pikk ja töötamine vähemalt 10-tunnilise tööpäevaga võrdlemisi sagedane. Ses rühmas 8-tunnilise tööpäevaga töötajaid mehi on üige vähe—alla 1/5. Pikema tööpäevaga töötajaid tuleb veel suuremal arvul ette mineraalide ümbertöötamise alal, keemia-, puu- ja paberitööstuses ning elektri- ja gaasi- jaamades.

Kuna naiste tööpäev üldiselt on tunduvalt lühem meeste omast, siis ei leidu ka nende hulgas normaalsest pikema tööpäevaga töötajaid sel määral, kui meeste hulgas. Tööpäeva pikkuse järgi peaaegu igas rühmas üle 8 tunni töötajaid naisi on suhteliselt kaks korda vähem kui mehi: rühmas 8,01—9 t. — 10,0% pro 20,8%, rühmas 9,01—10 t. — 9,0% pro 17,0% ja 10,01—11 t. koguni 1,0% pro 6,8%. Pälvib tähelepanu, et ka naiste jaotus murdude ja kaevanduste rühmas üldjoontes ühtib meeste jaotusega. Naiste hulgas on samuti palju selliseid, kelle tavaliseks tööpäevaks on ligi 10 tundi; üldarvust 47,1% tegid päevas keskmiselt 9,70—10 t. tööd ja ainult veidi üle 1/3 oli selliseid, kelle tööpäev kestis kuni 8 tundi. Ka teistes tööstuseharudes naiste jaotus tööpäeva pikkuse järgi ühtib ligidalt meeste jaotusega. Siin leiame võrdlemisi pika tööpäevaga töötajaid

Töölite jaotus tööpäeva pikkuse järgi tööstuses juulis 1929 a.
Répartition en % des ouvriers industriels d'après la durée du travail en juillet 1929.

6.	Tööaeg tundides Durée du travail en heures	Suurtööstus—Grandes entreprises (20 et plus travailleurs)						Kesk-tööstus Entreprises moyennes (de 5—19 travail- leurs)		Väiketööstus Entreprises petites (moins de 5 travail- leurs)	
		Mehed—Hommes			Naised—Femmes			M.	N.	H.	P.
		Kokku	Sellest:		Total	Dont:					
			riigi- tööstus	era- tööstus		industr. d'Etat	industr. privées				
1.	Kuni 6 tundi—Jusqu'à 6 heures	1,0	1,1	0,9	1,3	1,5	1,3	0,9	0,9	4,0	6,4
2.	6,01—6,25	0,1	0,3	0,1	0,2	0,3	0,2	—	—	0,1	—
3.	6,26—6,50	0,1	0,3	0,1	0,2	0,5	0,2	0,2	0,1	0,1	—
4.	6,51—6,75	0,2	0,5	0,2	0,3	0,8	0,2	0,2	0,5	0,1	0,5
5.	6,76—7,00	0,5	0,6	0,4	0,7	4,6	0,4	1,3	1,6	1,7	3,1
6.	7,01—7,25	0,4	0,6	0,4	0,9	3,2	0,8	0,6	0,9	0,8	—
7.	7,26—7,50	1,6	1,6	1,5	2,4	4,3	2,2	1,2	1,1	1,2	2,8
8.	7,51—7,75	7,8	5,9	8,2	19,3	11,2	19,9	5,3	5,0	1,4	9,3
9.	7,76—8,00	42,0	62,9	37,1	52,2	50,5	52,3	63,6	74,6	70,5	69,1
	Kokku—Total	53,7	73,8	48,9	77,5	76,9	77,5	73,3	84,1	79,9	85,2
10.	8,01—8,25	7,0	6,1	7,2	4,6	6,4	4,5	2,3	2,9	1,3	0,5
11.	8,26—8,50	5,6	4,5	5,6	3,5	5,7	3,3	3,0	1,3	0,5	2,6
12.	8,51—8,75	3,7	3,1	3,8	1,7	2,8	1,6	1,6	1,6	0,5	0,2
13.	8,76—9,00	3,6	2,3	4,0	1,3	2,3	1,4	1,7	1,5	2,5	2,6
14.	9,01—9,25	2,9	1,7	3,2	1,3	1,6	1,3	1,4	1,4	0,4	0,8
15.	9,26—9,50	3,2	1,8	3,6	1,5	1,8	1,5	2,9	0,9	0,6	0,5
16.	9,51—9,75	2,6	1,0	3,0	0,9	0,4	0,9	2,5	1,7	1,0	—
17.	9,76—10,00	6,6	1,1	7,8	5,0	0,9	5,3	6,7	2,3	3,5	3,3
18.	10,01—10,25	1,3	0,5	1,5	0,5	0,1	0,5	0,7	0,4	0,2	0,3
19.	10,26—10,50	1,6	1,3	1,7	0,5	0,3	0,5	0,6	0,3	—	0,3
20.	10,51—10,75	1,1	0,4	1,2	0,5	0,4	0,5	0,6	0,3	—	0,3
21.	10,76—11,00	2,0	0,5	2,4	0,3	0,1	0,3	0,6	—	1,2	0,8
22.	11,01—11,25	0,9	0,7	1,0	0,2	—	0,2	—	—	—	0,3
23.	11,26—11,50	1,0	0,2	1,2	0,2	0,1	0,2	0,4	—	0,2	—
24.	11,51—11,75	0,7	0,3	0,8	0,2	0,1	0,2	0,6	0,2	0,2	0,3
25.	11,76—12,00	0,7	0,5	0,8	0,1	—	0,2	0,6	0,3	1,6	1,5
26.	12,01—12,25	0,4	0,1	0,4	0,0	—	0,1	0,0	0,1	—	—
27.	12,26—12,50	0,4	0,1	0,4	0,0	—	0,0	—	—	—	—
28.	12,51—12,75	0,3	0,2	0,3	0,0	—	0,0	0,2	—	—	—
29.	12,76—13,00	0,2	0,1	0,3	0,0	—	0,0	0,0	0,1	0,3	0,5
30.	13,01—13,25	0,2	0,1	0,2	—	—	—	0,0	0,1	0,1	—
31.	13,26—13,50	0,1	—	0,2	0,0	—	—	—	—	—	—
32.	13,51—13,75	—	0,1	0,1	—	—	0,0	—	—	—	—
33.	13,76—14,00	0,0	—	0,0	0,0	—	—	—	—	—	—
34.	14,01—14,25	0,0	—	0,0	—	—	0,0	—	—	0,1	—
35.	14,26—14,50	0,0	—	0,0	—	—	—	—	—	0,2	—
36.	14,51—14,75	0,0	—	0,0	0,0	—	—	—	—	0,2	—
37.	14,76—15,00	0,0	—	0,0	0,0	0,1	0,0	—	—	0,2	0,2
38.	Üle 15 tundi—Plus de 15 heures	0,1	0,0	0,1	—	—	—	0,1	—	—	—
	Kokku—Total	46,3	26,2	51,1	22,5	23,1	22,5	26,7	15,9	20,1	14,8
39.	Üldse—Gr. Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
40.	Töölite arv, kelle kohta andmed kälvad—Nombre des ouvriers concernant lesquels on dispose des don.	18 660	3 505	15 155	11 964	770	11 188	2 831	1 232	1 261	389

jaid suuremal arvul samuti mineraalide ümbertöötamise alal (tähtsama pika tööpäevaga tööalana esinevad siin muuseumi telliskivitehased, kus osal naistest tööpäev on tavaliselt 10 tundi pikk), puu- ja paberitööstuses, peale selle toidu-, joogi- ja maitseainetetööstuses, ning ehitusetööstuses.

Riigiettevõtetes, mis enamikus kuuluvad suurtööstusesse, tööpäev on üldiselt lühem, kui eraettevõtetes, seepärast ka töölite jaotus tööpäeva pikkuse järgi on seal veidi teist laadi — pikema tööpäevaga töötajaid on seal vähem. Silmnähtavalt suur on seal pikema tööpäevaga töötajate arv vaid trükitööstuses (Riigitrükitööstuses), kus 21,6% meestest ja 20,9% naistest töötas 8,01—9 t. ning 14,4% m. ja 11% n. töötas 9,01—10 t. päevas. Peale selle nii meeste kui naiste hulgas leidis pikema tööpäevaga töötajaid riigi ettevõtetes vaid mur-

dude ja kaevanduste rühmas ja metallitööstuses (v. tab. 7).

Kesk-tööstuses, ettevõtete poolt esitatud andmetel, pikema tööpäevaga töötajaid on tunduvalt vähem kui suurtööstuses. Tuleb aga rõhutada, et just kesktööstuse andmed on osalt puudulikud ületunnitöö arvestamise suhtes, mida andmeid käsitades tuleb pidada meeles. Suuremal arvul tuleb siin pikema tööpäevaga töötajaid peaaegu samadel tööaladel, mis suurtööstuses, nimelt mineraalide ümbertöötamise alal, puu-, toidu-, joogi- ja maitseainete tööstuses ning keemia- ja tekstiiltööstuses. Sagedamalt kui muus tööstuseharudes tuleb kesktööstuses ette ligi 10-tunnilise tööpäevaga töötamist meestel mineraalide ümbertöötamise alal, tekstiil-, puu- ja ehitusetööstuses, naistel aga mineraalide ümbertöötamise alal ning keemia- ja puutööstuses.

Tööpäeva pikkuse kohta varem Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid v. „Eesti Statistika“ nr. 92(7)—93(8), 1929 a. lhk. 406.

²⁾ Keskbüroos on algkookuvõtted tööstuseharude järgi, milliseid tarbekorral kasutada võib.

Tööliliste jaotus tööpäeva pikkuse järgi % suur- ja kesktööstuse harudes juulis 1929 a.
Répartition en % des ouvriers d'après la durée du travail dans les grandes et moyennes entreprises industrielles en juillet 1929.

7.

	Tööaeg tundides—Durée en heures										Kokku—Total	Tööliliste arv, kelle kohta andmed käivad—Nombre des ouvriers, concernant lesquels on dispose des données	
	Kuni 6 tundi Moins de 6 heures	6,01—7,00	7,01—8,00	8,01—9,00	9,01—10,00	10,01—11,00	11,01—12,00	12,01—13,00	13,01—14,00	14,01—15,00			Ühe 15 tunni Plus de 15 heures
MEHED—HOMMES													
I. Suurtööstus—Grandes entreprises.													
Eratööstus—Entreprises privées:													
I. Murrud ja kaevandused	0,5	0,7	18,6	10,2	39,8	15,9	9,7	3,0	1,0	0,3	0,3	100	1 908
II. Mineraalide ümbertöötamine	0,5	1,4	58,6	22,1	14,1	2,1	1,0	0,2	—	—	—	100	1 449
III. Metallitööstus	0,3	1,3	51,9	24,2	11,8	5,9	2,9	1,2	0,5	—	—	100	1 537
IV. Keemiatööstus	1,6	1,1	27,5	48,3	15,1	3,7	2,9	1,6	0,2	—	—	100	378
V. Nahatööstus	—	—	50,2	37,4	5,8	3,1	2,2	1,3	—	—	—	100	225
VI. Tekstiilitööstus	2,8	0,2	57,7	17,7	11,4	4,2	3,3	1,5	0,5	0,3	0,4	100	2 597
VII. Puutööstus	0,9	1,0	46,8	17,5	19,9	7,2	3,4	2,1	0,8	0,3	0,1	100	2 672
VIII. Pabertööstus	—	—	0,5	30,4	35,1	17,5	11,0	4,2	1,0	0,2	0,1	100	1 466
IX. Poligraafiatööstus	1,3	1,3	75,6	15,4	4,6	1,8	—	—	—	—	—	100	455
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	0,9	0,4	55,5	22,4	9,8	5,5	4,1	0,5	0,6	0,3	—	100	851
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	—	—	0,8	85,5	8,9	3,0	0,8	—	0,4	—	—	100	248
XII. Ehitustööstus	0,4	0,3	63,4	13,0	15,4	3,5	2,6	0,8	0,4	0,2	—	100	911
XIII. Elektri ja gaasi ning veevarustus	0,5	0,2	28,8	36,2	24,5	6,5	1,3	0,7	0,7	0,2	0,4	100	445
Kokku—Total 1)	0,9	0,8	47,2	20,8	17,6	6,8	3,7	1,4	0,5	0,2	0,1	100	15 155
Riigitööstus—Entreprises d'État:													
I. Murrud ja kaevandused	1,7	3,1	72,9	11,0	4,9	3,6	1,9	0,7	0,2	—	—	100	1 402
III. Metallitööstus	0,8	0,5	71,6	18,7	4,4	1,8	1,8	0,4	0,0	—	0,0	100	1 695
VII. Puutööstus	0,7	4,3	84,9	5,8	1,4	2,2	—	0,7	—	—	—	100	139
IX. Poligraafiatööstus	—	—	59,7	21,6	14,4	2,2	1,4	0,7	—	—	—	100	139
Kokku—Total 1)	1,1	1,6	71,1	16,0	5,1	2,7	1,8	0,5	0,1	—	0,0	100	3 505
Üldse era- ja riigitööstus—Gr. total (entreprises privées et d'État)	1,0	0,9	51,7	19,9	15,2	6,0	3,4	1,2	0,4	0,2	0,1	100	18 660
II. Kesktööstus—Entreprises moyennes (de 5—19 travailleurs).													
II. Mineraalide ümbertöötamine	—	0,8	71,5	4,5	23,2	—	—	—	—	—	—	100	242
III. Metallitööstus	1,1	0,7	77,1	9,4	7,5	3,3	0,7	0,2	—	—	—	100	544
V. Nahatööstus	—	—	81,9	5,2	8,6	2,0	—	1,7	—	—	—	100	116
VI. Tekstiilitööstus	1,5	0,5	70,9	6,3	12,1	4,8	3,9	—	—	—	—	100	206
VII. Puutööstus	0,3	1,4	52,0	8,4	29,9	4,7	2,9	0,1	0,3	—	—	100	262
IX. Poligraafiatööstus	0,5	2,3	89,7	7,0	0,5	—	—	—	—	—	—	100	213
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	1,7	4,0	80,0	6,2	4,3	1,5	1,5	0,6	—	—	0,2	100	471
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	—	—	0,7	88,8	10,5	—	—	—	—	—	—	100	152
XII. Ehitustööstus	1,3	—	42,8	29,9	20,8	—	5,2	—	—	—	—	100	77
Kokku—Total 1)	0,8	1,7	70,9	8,6	13,4	2,5	1,7	0,2	0,1	—	0,1	100	2 831
NAISED—FEMMES.													
I. Suurtööstus—Grandes entreprises.													
Eratööstus—Entreprises privées:													
I. Murrud ja kaevandused	0,7	1,9	33,1	8,4	48,5	6,0	1,3	0,1	—	—	—	100	716
II. Mineraalide ümbertöötamine	0,3	0,8	62,7	18,6	14,2	2,6	0,8	—	—	—	—	100	381
III. Metallitööstus	4,3	5,3	65,2	20,8	3,9	—	—	—	—	—	—	100	207
IV. Keemiatööstus	—	—	78,4	13,1	6,2	2,3	—	—	—	—	—	100	259
VI. Tekstiilitööstus	1,5	0,6	85,5	7,2	4,2	0,9	0,1	0,0	0,0	—	—	100	5 449
VII. Puutööstus	0,8	1,3	69,5	12,6	9,0	3,9	2,3	0,6	—	—	—	100	1 444
VIII. Pabertööstus	0,6	0,6	67,0	18,9	12,2	0,7	—	—	—	—	—	100	312
IX. Poligraafiatööstus	0,4	4,4	70,1	22,3	2,0	0,4	0,4	—	—	—	—	100	251
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	1,2	0,8	86,3	17,1	11,6	2,3	0,8	0,2	0,2	0,1	—	100	1 288
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	—	—	0,7	88,9	8,8	1,4	0,2	—	—	—	—	100	576
XII. Ehitustööstus	0,7	1,4	48,3	10,7	16,1	8,7	12,1	2,0	—	—	—	100	149
XIV. Puhastustööstus	—	—	75,5	12,2	3,5	—	—	—	—	—	—	100	147
Kokku—Total 1)	1,3	1,0	75,1	10,9	9,0	1,9	0,7	0,1	0,0	0,0	—	100	11 188
Riigitööstus—Entreprises d'État:													
I. Murrud ja kaevandused	1,7	7,3	69,4	17,3	3,8	0,5	—	—	—	—	—	100	631
IX. Poligraafiatööstus	1,1	1,1	59,3	20,9	11,0	4,4	2,2	—	—	—	—	100	91
Kokku—Total 1)	1,5	6,2	69,1	17,3	4,6	0,9	0,3	—	—	0,0	—	100	776
Üldse era- ja riigitööstus—Gr. total (entreprises privées et d'État)	1,3	1,3	74,8	11,3	8,7	1,8	0,7	0,1	0,0	0,0	—	100	11 964
II. Kesktööstus—Entreprises moyennes (de 5—19 travailleurs).													
II. Mineraalide ümbertöötamine	—	—	74,0	2,7	21,9	1,4	—	—	—	—	—	100	73
III. Metallitööstus	—	—	93,0	—	—	2,0	—	—	—	—	—	100	51
IV. Keemiatööstus	—	13,2	62,3	3,8	20,7	—	—	—	—	—	—	100	53
V. Nahatööstus	—	—	93,3	3,1	3,1	—	—	—	—	—	—	100	32
VI. Tekstiilitööstus	1,8	1,8	30,5	8,0	2,6	0,9	3,5	0,9	—	—	—	100	113
VII. Puutööstus	2,8	0,9	41,4	17,3	33,0	1,8	2,8	—	—	—	—	100	109
VIII. Pabertööstus	—	—	88,7	11,3	—	—	—	—	—	—	—	100	71
IX. Poligraafiatööstus	—	—	93,7	5,7	—	—	—	—	—	—	—	100	175
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	0,4	5,4	75,3	10,6	4,7	1,1	2,5	0,3	0,3	—	—	100	279
XI. Kehakatte- ja pudukaupade tööstus	1,4	1,0	92,7	4,9	—	—	—	—	—	—	—	100	286
Kokku—Total 1)	0,9	2,3	81,1	7,2	6,2	0,0	1,1	0,2	0,1	—	—	100	1 282

1) Arvatud ühes eraldi nimetatava tööstuseharud—Y compris les industries non dénommées spécialement.

TOLLIMAKS JA VÄLISKAUBANDUS TOLLITARIIFI KOHASELT 1929 a.

DROITS de DOUANE et COMMERCE EXTÉRIEUR d'après le TARIF DOUANIER en 1929.

Sisu: 1) Üldarvud, lhk. 540. 2) Sisseveo tollimaks, lhk. 540. 3) Väljaveo tollitulu, lhk. 544.

1. Üldarvud. 1929 a. sisse- ja väljaveetavate kaupadelt saadud tollimaksu kogusumma on, võrreldes eelmise aastaga, vähenenud 626 tuh. *kr* ehk 2,0% võrra, nagu ilmneb järgnevast tabelist:

i.	1929	1928	1927	1926	1925
Sisseveotoll (tuh. <i>kr</i>) <i>Droit d'importation (milliers kr)</i>	20 091,0	20 700,1	16 852,3	16 452,5	14 703,8
Väljaveotoll (tuh. <i>kr</i>) <i>Droit d'exportation (milliers kr)</i>	456,0	473,3	730,1	1 445	1 181
Kokku—Total .	20 547,0	21 173,4	17 582,4	17 897,5	15 884,8

Vähendamise põhjustas sisseveotoll, mis 1929 a. alanes 20 091,0 tuh. *kr*-ni eelmise aasta 20 700,1 tuh. *kr* vastu. Ka väljaveotoll summa vähenes suhteliselt võrdset sisseveotoll sumмага, kuid väiksuse tõttu ei mõjuta see kahe nime üldsummat. Nimetatud muudatused on tähtsusetu võrreldes eelmiste aastate muudatustega. Seades 1929 a. tollisummasid kõrvu viimase viie aasta samade arvudega, näeme et sisseveotoll summa püsib ülemmäära lähedal, milleni jõudis 1928 a. suurenedes iga aasta järjekindlalt. Väljaveo tollisumma näib jõudnud stabiilsesse seisukorda. Vähendamine, mis iga aasta sündis hoogsalt, jäi 1929 a. seisma.

Sisseveo tollimaksu võrdlemisi stabiilne seisukord kahel viimasel aastal on tingitud sisseveo enamvähem ühtlasest koostisest. Silmapaistvam muudatus 1929 a. sisseveo koostises, nimelt tekstiiltööstuse saaduste sisseveo tagasimineku, mis sündis tollimaksu tõstmise ja ka välismaa tekstiiltööstuse saaduste üldise vähema tarvituse tagajärjel, põhjustas ka peamiselt eelpool nimetatud vähendamise tollituludes. 1929 a. sisseveetud tekstiiltööstuse saadustelt saadi tolli 4 231 tuh. *kr* eelmise aasta 4 960 tuh. *kr* vastu, seega vähem 729 tuh. *kr* võrra, mille võrra oli ligikaudu ka väiksem eelmisest aastast tollimaksu üldsumma, nagu nägime eelpool. Õeldust veel väiksemad muudatused tulid ette ka muudes kaubarühmitustes, mille hulgas nimetamisväärt nahakaubalt saadud tollisumma vähendamine, tollimaksu tõstmise tagajärjel vähenenud naha sisseveo läbi. Koguselt suurem kaupade sissevedu 1929 a. ei

annud põhjust tollimaksu summa kasvaks, sest veeti sisse enam tollivaba kaupa, nimelt rukist.

Sissevedu väärtuse järgi jäi 1929 a. väiksemaks eelmisest aastast tekstiil- ja nahatööstuse saaduste väiksema sisseveo ning tollitava tähtsamate toiduainete — vilja ja suhkru hindade languse tõttu. Viimase asjaolu tagajärjel tõusis tollimaksu osatähtsuse % sisseveo väärtusest.

Iga aasta vabastatakse mitmesugustel põhjustel sisseveos rida tollitavate kaupade tollimaksust. 1929 a. jäi saamata vabastamise tagajärjel tollimaksu ümmarguselt 250 tuh. *kr*. See arv koosneb peamiselt ekspordikaupadele vajalike tooraine ja asutiste tarvete tollisummadest.

Väljaveo tollimaksu üldsumma on harilikult kergesti muutuv, kuna väljaveos on vähe tollitavaid kaupu ning iga üksiku mõju eriti tunduv. 1929 a. tollisumma jäi eelmise aasta tasapinna lähedale järgmistel põhjustel: tollitavate kaupade väljavedu muutus vähe, tollitavate kaupade nimekirja lühendamise 13 dets. ei jõudnud mõjuda lühikese aja tõttu, tollimaksu määrasid muudeti vähe.

2. Sisseveo tollimaks.

Droit d'importation.

(V. tab. 2) Valmissaadustelt saadi 1929 a. 44,0% sisseveo tollituludest. Toidu- ja maitseained andsid veidi väiksema osa, nimelt 40,2%, toor- ja poolvalmisained, kuhu kuulub ka maitseaine — tubak, andsid 15,7%. Tollimaksu raskus lasub seega valmissaadustel ja toiduainetel. Eelmisel aastal oli nimetatud kolme rühma osatähtsus sisseveo tollimaksus veidi teistsugune: valmissaaduste osatähtsus oli suurem, nimelt 48,5%, kuna toidu- ja toorained andsid vastavalt vähem (37,3 ja 14,0%). Absoluutarvudes ulatus valmissaadustelt tollimaks 1929 a. 8 835 tuh. *kr* (1928 a. — 10 042), toidu- ja maitseainetelt 8 072 tuh. *kr* (1928 a. — 7 731) ja toorainetelt 3 163 tuh. *kr* (1928 a. — 2 895). Kahe aasta arvudes näeme

Sisseveo tollimaks—Droit d'importation

2.	Sissevedu — Importation				Tollimaks Droit douanier 1000 kr		% tollimaksu üldsummast—Au montant total en %		Tollimaksu % cif väärt.—Droit douanier aux prix cif en %	
	Tonnid—En tonnes		1000 kr		1929	1928	1929	1928	1929	1928
	1929	1928	1929	1928						
I (arv)	4 315	10 254	26	178	—	—	—	—	—	—
II	200 711,6	192 774,9	36 530	39 791	8 071,8	7 730,5	40,2	37,3	22,0	19,4
III	235 783,3	209 141,1	33 304	33 917	3 182,7	2 895,3	15,7	14,0	9,5	8,5
IV	64 547,1	67 700,5	52 373	57 114	8 834,7	10 041,5	44,0	48,5	16,9	17,6
V	9,1	1,2	734	373	21,8	32,8	0,1	0,2	3,0	8,8
Kokku—Total	501 051,1	469 617,7	122 967	131 373	20 091,0	20 700,1	100	100	16,3	15,8

lahkuminekuid, mille põhjused selguvad iga üksiku rühma koostise vaatlusel.

Toiduainete tollisumma võeti järgmistelt ainetelt:

3.	Sissevedu—Importation				Tollimaks 1000 kr Droit douanier		% tollimaksu üldsummast Au montant total en %		Tollimaksu % cif väärtusest Droit douanier aux prix cif en %	
	Tonnid En tonnes		1000 kr		1929	1928	1929	1928	1929	1928
	1929	1928	1929	1928						
Tera ja jahvatatud vili—Céréales, produits de la meunerie	124 906	104 596	21 827	21 683	3 206	3 116	16,0	15,0	14,7	14,4
Sellest—Dont:										
Nisu terades—Froment en grains	24 445	22 039	4 901	5 111	1 776	1 609	8,8	7,8	36,2	31,5
Nisupeeli, manna—Farine de froment, manne	7 220	7 658	1 978	2 335	1 103	1 173	5,5	5,7	55,8	50,2
Riis, kruupid ja tangud—Riz, gruau	3 390	3 989	899	1 090	325	332	1,6	1,6	38,2	30,5
Ala- ja juurviljad—Produits des potagers et des vergers	6 124	5 756	2 272	2 505	320	362	1,6	1,7	14,1	14,4
Sellest—Dont:										
Puuvili ja marjad kuivatatud—Fruits et baies séchés	831	657	508	484	203	216	1,0	1,0	40,0	44,6
Apelsinid, mandariinid, banaanid Oranges, mandarines et bananes	2 053	1 936	926	977	62	55	0,3	0,3	6,7*)	5,6*)
Kala ja kalasaadused—Poissons et leurs produits	10 553	11 355	2 601	3 003	238	264	1,2	1,3	8,8	8,8
Heeringad—Harengs	10 384	11 162	2 649	2 961	227	248	1,1	1,2	8,6	8,4
Muud toiduained—Autres denrées alimentaires	51 697	55 214	7 842	9 721	4 226	3 947	21,0	19,1	53,9	40,6
Sellest—Dont:										
Suhkur—Sucre	26 400	23 736	5 666	6 406	3 282	2 946	16,3	14,2	57,0	46,0
Sool—Sel	22 531	25 684	504	559	148	171	0,7	0,8	29,4	29,1
Kohv—Café	141	139	287	287	141	137	0,7	0,7	49,1	47,7
Tee—Thé	80	79	230	231	63	61	0,3	0,3	27,4	26,4
Kanged alkoholjoogid—Boissons alcooliques fortes	14	11	51	38	88	99	0,4	0,5	172,5	260,5
Veinid—Vins	21	30	34	50	38	60	0,2	0,3	111,8	120,0
Kartulijahu—Fécule de pommes de terre	987	500	239	131	124	65	0,6	0,3	51,9	49,6
Kakao pulbris—Poudre de cacao	72	97	52	79	38	51	0,2	0,2	73,1	65,4
Kakao oad—Fèves de cacao	159	180	162	214	18	20	0,1	0,1	11,1	9,3
Sinep ja vürtsid—Moutarde, épices	79	83	167	175	57	55	0,3	0,3	34,1	31,4
Kokku loendatud toiduained—Denrées alimentaires énumérées	99 497	97 940	19 253	21 156	7 693	7 298	38,1	35,3	40,1	34,8
Toiduained üldse—Total des denrées alimentaires	200 712	192 775	36 530	39 791	8 072	7 731	40,2	37,3	22,0	19,4

40,8% toiduainete tollimaksust saadi suhkrult; veidi vähem, nimelt 35,8% nisult terades ja jahvatatult, kuna ülejäänud 23,8% kogunes väiksemate summadena muudelt toiduainetelt, peamiselt laiemalt tarvitavatelt ehk esimesejärgu tarbeainetelt, nagu sool, heeringad, toidurasv, tangud, kuivatatud puuvili jne.; kuupalju igalt ühelt, on näha tab. 3. Maitseained, mille sissevedu pole just paratamatu, kuid mida tarvitatakse laiemal ulatusel, nagu kohv, tee, kakao, vürtsid jne. andsid tollitulust 403 tuh. kr ehk 4,8% toidu- ja maitseainete tollitulude üldsummast. Joogid — veinid ja alkoholjoogid andsid 1,8% toiduainete

tollitulude üldsummast. Üldse pole pikk toiduainete nimekiri, millelt saadud kogu toiduainete tollisumma.

Kahe aasta toiduainete tollitulude võrdlemisel pole märgata erilisi lahkuminekuid; suurenenud nisuterade ja suhkru sisseveo tõttu tõusid tollitulud neilt ainetelt, mis põhjustas väikese tõusu (4,8%) toiduainete tollitulude üldsummas.

Tollikoormatus ehk tollimaksu osatähtsus kauba cif väärtusest oli ainetel, millelt peamiselt saadi toiduainete tollitulu, kaudis kõrge, ulatudes suhkru 57,0%, nisuterade 36,2% ja nisul jahvatatult 55,8%. Madalam

*) Tollitud kauba tollikoormatus 1929 a. 44,2%, 1928 a. 44,7%.

tollimäär nisuteradelt, jahvatatud nisuga võrreldes, soodustab omamaa veskite tööd. Mõõdunud aastaga nimetatud suhtarvusi võrreldes näeme iga ühe juures tõusu, mis tingitud kauba odavnemisest. Nii vilja kui suhkru hinnad langesid 1929 a., mille tõttu mõlemal võrreldaval aastal ühesugune tollimaks moodustab 1929 a. suurema osatähtsuse kauba hinnast.

1929 a. sissetoodud aia- ja juurviljal lasus tollimaksu keskmiselt 14,1% cif väärtusest, mis oli eelmisel aastal vähe kõrgem. Üksikutel kaupadel selles rühmas on tollikoormatus märksa suurem, sest rühma madal suhtarv on tingitud tollivabadest kaupadest, nagu herved ja apelsinid, mandariinid, banaanid — viimaste sissevedu oli üle poole aasta tollivaba. Nii oli tollimaksu suhe väärtusest aia- ja juurvilja rühmas suurema arvuga esinevatel kaupadel — nagu kuivatatud puuviljal 40%, apelsinidel, banaanidel 44,2% arvates suhtarvu ainult tollitud kaubalt; nagu apelsinide sisseveolt aga moodustab saadud tollimaks ainult 6,7%. Kuivatatud puuvilja suhtarv on 1929 a., võrreldes eelmise aastaga, veidi alanenud (44,2%-lt — 40%), mis seletatav kaubalepingu järgi alandatud tollimääradega puuvilja sisseveo suurenemisega (rosinad). Kalakaubalt võetud tollimaks, mis tuli kokku heeringatelt võetud maksust, moodustab, võrdle-

missi kõigi teiste tab. 3 nimetatud kaupadega, väikse osa selle kauba sisseveo väärtusest — ainult 8,6%. Isegi soola tollikoormatus on ligi 3,5 korda suurem, ulatudes 29,4%, rääkimata muudest tab. 3 nimetatud ainetest.

Keelutollimaksu poolest on tähelepanuväärt joogid. Tollimaks jookidelt ületab kaugelt nende väärtuse, tõustes kangetel alkoholsetel jookidel 172,5% ja veinidel 111,8%. Alkoholsete jookide tollikoormatus langes 1929 a. tunduvalt (260,5% — 172,5%-ni), mida tuleb panna kaubalepingu muutmise arvele Eesti-Prantsuse vahel.

Kogu toiduainete rühmalt saadud tollimaks moodustas rühma väärtusest 22,0%, kuna tab. 3 nimetatud toiduainetele, millelt saadi 95,3% toiduainete tollimaksust, langes keskmiselt tollimaksu 40,1% nende väärtusest, mida tuleb pidada õieti tõelikuks toiduainete tollikoormatuseks, kuna kogu rühma tollikoormatuse suub alla tollivaba vilja sissevedu.

Suuremal arvul sisseveetud toiduainete hindade languse tõttu on nii kogu toiduainete, kui ka eraldi nimetatud toiduainete tollikoormatus 1929 a. tõusnud, võrreldes eelmise aastaga.

Toor- ja poolvalmisainetelt 1929 aastal saadud tollimaks tuli kokku peamiselt järgnevatelt ainetelt:

4.	Sissevedu—Importation				Tollimaks 1000 kr Droit douanier		% tollimaksu üldsummast Au montant total en %		Tollimaksu % cif väärtusest Droit douanier aux prix cif en %	
	Tonnid En tonnes		1000 kr		1929	1928	1929	1928	1929	1928
	1929	1928	1929	1928						
Toor- ja poolvalmisained — Matières brutes et fabriquées	235 783	209 141	33 304	33 917	3 163	2 895	15,7	14,0	9,5	8,5
Sellest—Dont:										
Karunahad—Peaux	21	36	965	1 677	92	117	0,5	0,6	9,5	7,0
Tubak—Tabac	834	765	1 268	1 151	1 398	1 318	7,0	6,4	110,4	114,5
Tekstiiltoorained—Matières textiles	9 724	8 820	14 481	14 442	99	102	0,5	0,5	0,7	0,7
Kivisüsi—Houille	101 874	90 732	1 938	1 830	117	104	0,6	0,5	6,1	6,4
Petrooleum—Pétrole	16 105	14 548	1 611	1 581	481	425	2,4	2,1	29,9	26,9
Bensiin ja määrdeõlid—Benzine et huiles de graissage	8 311	7 316	1 854	1 814	475	412	2,4	2,0	25,6	22,7

Tubak on ses rühmas suurem tollitulu andja, millele järgnevad petrooleum ja bensiin ning määrdeõlid, mis kokku andsid 74,4% toorainete tollimaksust. Toorainete rühmas on küll märksa enam tollitavaid kaupu, kuid suurem osa neist allub madalatele tollimääradele, mille tõttu neilt saadud tollimaksu summa jääb tähtsusetuks. Tabelis nimetatud kaubad on tollitud kõrgemalt ja eriti suur on tubaka, kui maitseaine, tollimaks, mis ületab väärtuse, tõustes 1929 a. 110,4%-ni cif väärtusest.

Naftasaaduste tollimaks ulatus keskmiselt 2/3 cif hinnast, missugune suhtarv 1929 a. tõusis veidi hindade languse tagajärjel. Üldse pole toorainete tollikoormatus kõrge ulatudes

kogu rühmal 9,5%. Eelmisel aastal oli see % ühe võrra madalam.

Valmissaaduste tollimaksu jagunemine kauba rühmituste järgi on näha tab. 5. Sealt selgub, et ligi poole (47,3%) valmissaaduste tollituludest annavad tekstiiltööstuseaadused, mis ka väärtuse järgi suurimaks kaubarühmituseks. Sellele järgnevad märksa väiksema osatähtsusega valmissaaduste tollitulude üldsummast keemiatööstusesaaduste (12,6%), metallikauba (8,6%), transportabinõude (5,6%) ja mineraalikauba (4,7%) tollitulud. Muudelt valmissaadustelt oli tollitulu nimetatust veel vähem. Tekstiilikauba tollitulu andjaks on suurelt osalt puuvillane ja villane riie. Esimeselt saadi tollitulu 1246 tuh. kr,

teiselt 1374 tuh. kr, siidi- ja poolsiidi-riie, mis tollitud kõrgemate määradega, andis ainult ligi 10% tekstiilkauba tollituludest ehk 450 tuh. kr.

Tollimaksu osatähtsus kauba eif väärtusest ehk tollikoormatus on valmissaadustel keskmiselt kogu rühma kohta märksa väiksem kui toiduainetel ja suurem kui toorainetel, ulatudes 16,0% (toiduainetel — 22,0%, toorainetel — 9,5%). Üksikute valmissaaduste rühmituste tollikoormatus on aga märksa kõrgem nimetatud valmissaaduste keskmisest. Kõige kõrgem tollikoormatus, nimelt 42,6%, on eraldi nimetatud kaupade rühmitusel, mille peamiselt moodustab igasugune pudu- ja konfektioonkaup. Sellele järgneb tollikoormatuse suuruse poolest tekstiilkaup, millelt tollimaks moodustab 33,3% väärtusest. See arv on väiksem välismaa kauba tollikoormatusest,

sest siin hulgas on ka välismaal ümbertöötatud kodumaa kaupa. Samuti erinevad üksteisest tollikoormatuse poolest tekstiiltööstuse saaduste liigid. Kõige suurema osatähtsuse kauba väärtusest omab tollimaks siidi juures, nimelt 79,0%, puuvillase- ja villase riide vastavard arvud on 41,0%, 32,7%. Villase- ja siidiriide tollikoormatus mõjutab alandavalt kaubaleping Prantsusemaaga.

Mineraalkaupadel, nagu klaas ja klaasi-kaubal, fajansi- ja portselanikaubal lasus tollimaksu keskmiselt 21,4% eif väärtusest, keemiatööstusesaadustel lasus 16,3% ja suuremal osal valmissaadustel kõigub tollikoormatuse % 11—14 vahel. Ainult jõe- ja tööstusemasinad, metallid ja põllutööriistad on märksa madalama tollikoormatusega. Põllumajandusemasinad on suuremalt jaolt tollivabad.

1929 a. valmissaaduste tollikoormatust võr-

5.

	Sisesevedu—Importation					Väljavedu—Exportation				
	Ton.	1000 kr	Tollitulu kr	% tollituludest	Tollimaks eif hinnast	En tonnes	1000 kr	Droit douanier kr	Au montant total en %	Droit douanier aux prix eif en %
I. 1. Elusloomad— <i>Animaux vivants</i> (arv—nombre)	4 315	26	—	—	—	4,7	447	—	—	—
II. Toidu- ja maitseained, joogid— <i>Denrées aliment. et colonial, boissons</i>	200 711,6	36 530	8 071 785	40,2	22,0	33 091,0	44 991	—	—	—
2. Tera- ja jahvatatud villi— <i>Céréales et produits de minoterie</i>	124 905,6	21 827	3 205 659	16,0	14,7	42,4	10	—	—	—
3. Aia- ja juurvili— <i>Produits des potagers et des vergers</i>	6 124,1	2 272	320 471	1,6	14,1	13 541,7	1 202	—	—	—
4. Karjasaadused— <i>Produits de l'élevage du bétail</i>	920,0	971	81 759	0,4	8,4	16 358,4	41 285	—	—	—
5. Kala, kalasaadused ja vähid— <i>Poissons, leurs produits et écrevis</i>	10 553,3	2 691	237 514	1,2	8,8	1 956,1	1 819	—	—	—
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid— <i>Autres denrées aliment. et coloniales et boissons</i>	51 696,7	7 843	4 226 382	21,0	53,9	327,9	534	—	—	—
7. Loomasööt— <i>Fourrage</i>	6 511,9	926	—	—	—	864,5	141	—	—	—
III. Toor- ja poolvalmisained— <i>Matières premières et demi-fabriques</i>	235 783,3	33 304	3 162 692	15,7	9,5	321 775,0	35 254	455 966	100	1,3
8. Loomariigained, peale rasvade— <i>Produits animaux (non compr. gras. et huiles)</i>	1 203,3	2 941	117 279	0,6	4,0	813,1	2 578	20 375	4,5	0,8
9. Seemned, taimed ja nende osad— <i>Semences, plantes vivantes et leurs parties</i>	5 476,3	3 468	1 596 846	8,0	46,0	2 891,3	978	13 487	3,0	1,4
10. Metsamaterjal— <i>Produits forestiers</i>	26 589,8	653	9 854	0,0	1,5	240 216,3	14 699	82 540	18,1	0,6
11. Paberitootained— <i>Matières pour papier</i>	3 110,9	332	1 373	0,0	0,4	36 160,7	6 532	—	—	—
12. Tekstiilitootained— <i>Matières textiles</i>	9 723,5	14 481	98 522	0,5	0,7	7 514,8	9 451	30 891,4	67,7	3,3
13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)— <i>Minéraux et métaux bruts</i>	2 448,5	386	7 916	0,0	1,0	3 244,3	428	30 700	6,7	7,2
14. Mineraalid peale ärside— <i>Minéraux (non compris minéraux)</i>	11 487,8	2 330	148 222	0,7	8,4	22 738,4	165	—	—	—
15. Keemiatööstuse toorained— <i>Matières chimiques</i>	75 793,2	8 713	1 183 281	5,9	13,6	3 193,6	425	—	—	—
a) sellest õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt— <i>a) dont huiles, graisses, résine et caoutch. brut</i>	31 189,0	5 429	1 155 281	5,8	21,9	2 967,3	265	—	—	—
b) sellest väetisained— <i>b) engrais</i>	38 778,7	2 685	—	—	—	131,0	6	—	—	—
IV. Valmissaadused— <i>Produits fabriqués</i>	64 547,1	52 373	8 834 678	44,0	16,9	80 326,7	36 706	—	—	—
16. Nahad töötletud ja nahakaup— <i>Peaux apprêtées et articles en cuir et peau</i>	99,7	1 418	194 569	1,0	13,7	106,7	403	—	—	—
17. Puit- ja tööstusesaadused— <i>Ouvrages en bois</i>	1 589,5	783	88 895	0,4	11,4	20 876,2	5 235	—	—	—
18. Paberitööstusesaadused— <i>Articles en papier et imprimés</i>	2 897,5	1 962	226 509	1,1	11,5	25 624,0	6 441	—	—	—
19. Tekstiiltööstusesaadused— <i>Articles textiles</i>	1 331,6	12 767	4 231 453	21,1	33,1	6 700,4	20 857	—	—	—
20. Metallid— <i>Métaux ouvrés</i>	26 619,4	4 069	242 632	1,2	5,2	1 134,5	91	—	—	—
21. Põllumajandusemasinad ja riistad (sein ka piimatalt. sisses.) <i>Outilage et machines agricoles</i>	3 567,4	3 006	52 281	0,3	1,7	—	38,3	45	—	—
22. Jõe- ja töömasinad— <i>Machines motrices et machines industrielles</i>	2 943,5	5 381	256 156	1,3	4,8	—	561,0	536	—	—
23. Metallikaup— <i>Articles en métal non spécialement dénommés</i>	7 125,1	5 055	748 553	3,7	14,8	—	173,4	97	—	—
24. Elektrimasinad—apparaadid ja tarbeasjad— <i>Machin. et appareils électriques et leurs parties</i>	770,0	2 520	301 348	1,5	12,0	—	69,5	395	—	—
25. Instrumendid, aparaadid (peale elektrilapar.) ja laskerist.— <i>Instrument, appareils et armes à feu</i>	215,3	1 883	150 771	0,7	9,0	—	21,9	98	—	—
26. Transportabivõid— <i>Moyens de transport</i>	1 298,0	3 513	494 851	2,5	14,1	—	8,3	36	—	—
27. Keraamika ja muud mineraalkaubad— <i>Céramique et autres produits minéraux</i>	5 772,3	1 049	416 887	2,1	21,4	31 819,7	1 198	—	—	—
28. Keemiatööstusesaadused— <i>Produits chimiques</i>	10 241,8	6 980	1 139 079	5,7	16,3	2 172,4	1 171	—	—	—
29. Muud eraldi nimetatud kaubad— <i>Autres articles non spécialement dénommés</i>	76,0	687	292 688	1,4	42,6	—	20,4	103	—	—
V. 30. Kallismetallid ja -kivid— <i>Métaux et pierres précieuses, perles et coraux</i>	9,1	734	21 832	0,1	3,0	—	1,9	79	—	—
Kokku—Total	501 051,1	122 967	2 009 997	100	16,3	444 194,6	117 471	455 966	100	0,4

SISSEVEDU (kaal ja väärtus) JA TOLLIMAKS 1929 a. TOLLIVARIHI \$-de JA PUNKTIDE JÄRGI.
COMMERCE EXTERIEUR et DROITS de DOUANE d'APRES les \$S du TARIF DOUANIER en 1929.

Tollitariifi \$S-id ja punktid	Aine nimetus	Kg	Kr	Tollimaks kr	Tollitariifi \$S-id ja punktid	Aine nimetus	Kg	Kr	Tollimaks kr
11	Teravili, peale nisu	89 820 878	14 042 284	---	571	Nahakaup igasugune	8 082	141 445	25 076
12	Nisu, torades	24 444 596	4 900 567	1 775 882	571d	"	551	10 688	3 560
13	Kaanvili, kartul	3 708 120	855 174	---	571b	"	752	16 903	7 110
21	Riis	2 943 865	789 283	---	571c	"	259	6 615	4 407
31a	Jahu ern.	21 565	7 678	---	571d	"	1 192	8 862	6 694
31c	Nisupüü, manna	7 220 232	1 977 663	1 103 024	571e	"	2 249	8 502	6 790
32	Kruuid	309 616	65 441	---	571f	"	19 644	166 154	18 986
41	Kartulijahu	66 345	13 918	---	571g	Puusaadused	12 359 904	39 889	---
42	Makarvõid, nuudlid	288 997	288 706	---	571h	"	13 360 362	367 987	---
43	Riisistõrkis, mandlikihid	20 418	9 724	---	571i	"	948	133	---
44	Dekstrin	37 070	20 441	---	571j	"	806 092	60 391	4
45	Taimetõrn	5 071	3 066	---	571k	"	7 379	133	---
51	Ala- ja juurvili	2 060	3 406	---	571l	"	7 271	3 134	---
52	"	90 225	16 403	---	571m	"	40 809	36 887	---
53	"	21 832	30 110	27 522	571n	Korgipunkoor	124 467	62 649	3 959
54	"	1 055	1 877	554	571o	"	19 000	2 757	---
55	"	999	2 167	1 877	571p	Aaml- ja puusepatöö	171 288	102 245	14 015
56	"	5 638	4 603	8 844	571q	"	1 236 185	378 095	6 185
57	Puuvili ja marjad värsked, ba- neanid	2 652 786	926 155	62 358	60a	Korgipunkoorrest kaup	594	1 875	121
63	Apelsinid, mandariinid, ba- neanid	131 930	611	---	60b	"	968	2 373	567
64	Sidrunid	3 168	3 498	---	61	Punkaup ern.	132 006	76 272	14 239
65	Vinamarjad	1 144	1 478	8 958	61a	"	56 209	171 663	29 142
7	Sidruni jne. koorred kuivatatud	84 038	508 308	202 700	61b	"	3 852	16 942	1 587
9	Puuvili ja marjad	95 579	13 670	5 145	61c	"	5 209	19 169	8 197
10	Vürtsid, jaanileht	58 137	37 165	43 864	61d	"	2 405	1 363	1 363
11	"	18 682	31 284	1 943	61e	"	420	2 808	883
11a	"	6 860	30 597	13 577	61f	"	1 107	9 186	2 730
11b	"	1 883	1 943	13 566	61g	"	760 757	79 976	10 869
11c	"	3 667	13 845	15 098	61h	Hein, õied	277 450	91 463	10 869
11d	"	1 371	3 664	3 301	62a	Taimsoad loomulikud	719 994	936 094	81 500
15	Pasteellid, konservid, sügüvür- tsid valmist.	2 609	10 267	10 847	62b	Suermann	1 979 004	686 237	10 862
15a	Vürtsid	58 958	110 467	16 958	62c	"	62 144	36 229	---
15b	"	1 654	3 226	8 585	62d	Taimed	3 411	1 401	37
15c	"	206	372	---	62e	Kivipähklid	13 442	58 076	18 039
15d	Loorberimarjad, galgant	139 712	279 972	139 263	62f	"	2 086	9 042	8 367
15e	Kohy	1 242	1 926	1 926	62g	Lillesibulad ja juured	1 980	7 136	---
15f	Kakao od	156 800	162 053	17 680	63	Käbid	9 345	12 754	2 514
20	Tee	80 470	230 613	62 562	64a	Punatud tööd	9 462	16 323	3 412
21a	Tuhak	759 059	1 246 150	13 054	64b	"	208	1 455	1 442
21b	"	75 232	18 610	76 687	64c	"	24	105	---
21c	"	43	462	687	64d	"	25 399	5 972	---
21d	"	39	723	808	64e	Ehitusmaterjal (savi, kriit, kips jne.)	3 230 528	136 109	2 768
22	Stükur	26 490 259	5 665 739	3 282 362	65	"	522	5 825	25
22a	"	889 820	211 059	101 809	65a	Kivid tühlemata	10 572	41 134	216
23	Stürupid igasug., mesi	7 788	2 911	2 911	65b	"	2 770 333	84 061	3 313
24	Konditritööd	6 679	1 084	1 580	65c	"	208 546	15 592	718
24a	Kakao pulbris	71 872	52 332	37 623	65d	"	178 002	59 300	1 565
24b	Puuvilja- ja marjamahlad	81	215	426	65e	"	59 120	4 142	390
24c	"	399	1 170	1 540	65f	"	12 684	4 143	964
24d	Küpsised	345	528	154	65g	"	60 365	19 027	318
24e	Kondenseeritud piim, piima- pulber preparaadid	12 080	12 241	1 370	65h	Kallisviid, galaliit jne. sarn. ained	75	481	1
24f	"	8 102	8 792	581	66	"	36	239	1 689
24g	"	---	---	---	68	"	27	2 096	---
24h	"	---	---	---	---	"	12 709	55 420	5 495

S I S S E V E D U - I m p o r t a t i o n .

Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Kg	Kr	Tollimaks kr	Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Kg	Kr	Tollimaks kr
86	Terpentiin	34 462	21 942	7 188	134 ¹	Värvimiseksraktilid	489	1 191	96
87 ^a	Kummi ern.	8 277	13 780	1 499	134 ²	"	225	967	201
87 ^b	Sellak ja kopdarvaik	3 863	11 410	85	135	Anilinvärvid	56 503	264 563	45 183
87 ^c	Kautsuk ja guttaperi toor. kul.	42 096	93 669	3 665	136	Miniaatüürvärvid	18 527	18 527	2 654
87 ^d	Vüruk, manna, asafotida	587	1 218	913	137 ¹	Värvid ern.	73 801	125 619	30 080
87 ^e	Alumiin	373 787	294 074	4 965	137 ²	Seapamääre	48 126	92 200	29 155
87 ^f	Tõru- ja peruubalsam, stiiraks, bensooevak, healtõnal. vaigud	298	10 143	282	137 ³	Triikimust	25 593	48 608	1 980
87 ^g	Kamper	1 445	6 787	1 355	138	Mineraalhisid	63 120	2 698	—
88 ^a	Kummi "pehme"	39 378	192 292	1 413	139 ¹	Malm	1 990 131	160 523	2 623
88 ^b	Kummi "kõva"	144 950	675 919	140 380	139 ²	"	84 267	8 526	85
88 ^c	"	751	3 286	337	140	Raud	12 099 087	1 473 949	79 912
88 ^d	"	659	4 082	389	140 ¹	"	69 036	1 091 886	49 025
88 ^e	Kummi "jalamõud"	198 247	1 099 681	187 570	140 ²	"	7 723 749	18 641	594
88 ^f	"	60 688	588 521	66 865	141	Lehtraud	3 884 315	1 098 548	48 145
88 ^g	"	1 181	4 928	2 915	142 ¹	Teras	896 432	151 092	5 833
89	Kautsioolad	5 186 065	4 69 600	—	142 ²	"	216 031	23 204	1 419
90	Värvel	5 642 283	523 396	27 722	142 ³	"	136 591	24 498	2 265
91	"	8 907	1 538	93	142 ⁴	"	201	100	19
92	Antimoon	6 800	4 050	182	143 ¹	Vask, alumiinium, nikkel ja teised ern. metallid	22 563	38 272	822
93	Booraks	9 879	6 898	365	143 ^{2a}	"	92 638	144 545	3 915
94 ^a	Magnesium	10 615	3 500	1 146	143 ^{2b}	"	17 045	33 690	9 065
94 ^b	"	49 835	7 657	944	143 ³	"	2 519	4 674	110
94 ^c	"	16 641	2 799	316	143 ^{3b}	"	1 481	3 176	145
95 ^a	Barüüt, viteriit	27 290	3 089	1 035	143 ^{3c}	"	45 402	92 223	2 644
95 ^b	"	10 498	4 847	1 433	144	Inguistina	26 524	99 721	1 732
96 ^a	Salmiak	51 016	17 135	4 832	144 ¹	"	2 206	8 571	255
96 ^b	Värvellappu ammoniak	4 021	2 207	229	144 ²	"	422	2 508	84
97	Arseen	523 741	111 250	147	144 ³	"	4 558	112	112
100 ¹	Kroomsoolad, rauatsüanakaalium kollane	800	1 076	147	145	Elavhõbe	409	4 558	112
100 ²	"	13 400	11 023	3 588	146 ¹	Seetina	125 668	60 297	1 594
101 ^a	Rauatsüanakaalium punane	86	187	86	146 ²	"	33 105	16 786	483
101 ^b	Alumiinium - naatrijää	34 228	5 118	203	147 ¹	"	6 021	8 531	113
101 ^c	"	7 385	1 372	142	147 ²	Tsink	6 339	3 490	92
101 ^d	"	6 005	3 711	285	147 ³	"	40 630	24 822	1 137
101 ^e	Kroom - naatrijää	1 111 571	99 990	6 329	148 ¹	Kallismetallid ja kaup meist	224	342	—
101 ^f	Värvellappu alumiinium	2 409 750	402 536	—	148 ²	"	11 224	604 091	7 667
101 ^g	Alumiiniumhapend	1 214 00	4 804	1 140	148 ³	"	8 701	52 006	—
102	Harilik sulpher	187 295	39 402	—	148 ⁴	"	0 179	1 130	—
103 ^a	Lubisulpher	187 295	39 402	—	149	"	246 91	49 898	8 285
103 ^b	Kloorkaltsium, kloor- ja värvellappu magneesium	185 180	12 930	7 715	149 ¹	"	4 828	18 345	165
103 ^c	Pesusooda, potas	13 428	4 540	2 115	149 ²	Vask, alumiinium, nikkel ja teistest ern. metallid, kaup	105 69	6 633	4 035
103 ^d	Sõrgisooda	1 583 70	188 597	28 150	149 ³	"	35	457	371
103 ^e	Seebikivi	130 558	27 651	9 288	149 ⁴	"	1 255	7 096	852
103 ^f	"	563 353	144 180	3 672	150 ¹	Raud, ja teraskaup taotud, pressitud, valatud	117 483	568 503	83 242
103 ^g	Glaubersool	3 701	4 934	206	150 ²	Kautsisepatöö rauast ja terasest	1 064	1 765	1 577
104	Sulavkias, värvilis- ja värvilishapu naatrium	204 048	19 230	1 350	150 ³	"	298	8 565	3 436
105	Äädikhappu lubi	186 052	27 293	14 543	151 ¹	Malmkaup	613 123	148 272	33 782
105 ^a	Kloorlubu	45 869	12 075	5 973	151 ²	"	42 405	16 612	4 018
105 ^b	Värvellappu	266 760	45 326	7 667	152 ¹	Raud, ja teraskaup taotud, pressitud, valatud	250 411	160 214	42 039
105 ^c	Värvellappu	317 591	30 749	256	152 ²	"	765 749	302 374	78 095
105 ^d	Värvellappu	236	803	10	152 ³	"	260 067	164 830	22 199
105 ^e	Värvellappu	430	303	3	152 ⁴	"	835 527	371 129	17 897
106	Lümmestriinik	101 315	14 014	1 163	152 ⁵	"	363 914	131 903	8 143
107	Äädikhappu	9 887	7 187	7 581	152 ⁶	"	34 453	23 479	659
108 ^a	Viiinakviline	20 297	35 426	8 892	152 ⁷	"	14 373	12 465	300
108 ^b	"	29 271	27 012	3 350	153 ¹	Raud, ja teraskaup treitud	1 081 231	931 520	172 095

1087	Saatsilühane	1 150	3 181	704	153 ^a	116 500	144 812	20 197
1088	Gallus- ja pürogallushape	50	245	19	154 ^a	664 288	730 768	109 065
1089	Rauavirtool	55	6	13	154 ^b	10 394	28 067	3 416
1090	Vano	9 035,45	5 268	1 022	155 ^a	1 074 701	196 911	23 018
1101	Kuuda ja plaaikat sisald. soolad	17,928	1 184	82	155 ^b	648 853	149 857	18 768
1106	Hõbedat	301,16	12 388	316	156 ^a	8 685	2 684	368
1111	Vihnahapu kaalium "	301,16	195	21	156 ^b	10 800	2 982	427
1112a	loot	40,5	12 477	336	156 ^c	1 199	516	62
1121b	Keemia- ja farmaatsõitilised al- ned ja preparaadid farfiini telistes s ^s -des nimetatute.	391,45	38 590	4 127	155 ^d	772	945	50
1121c		79,69	2 564	77	155 ^e	75	64	4
1121d		1 177	3 602	135	155 ^f	64 751	113 475	4 902
1121e		54,3	12 953	487	155 ^g	3 689	3 689	1 995
1121f		281	700	35	155 ^h	1 342	1 781	84
1121g		778	2 581	1 268	155 ⁱ	675	5 249	237
1121h		443,6	5 016	1 268	155 ^j	1 489	1 873	38 554
1121i		306,9	4 638	581	155 ^k	236 647	187 358	1 079
1121j		813	2 290	189	155 ^l	12 607	9 251	1 710
1121k		2 376	7 084	1 326	155 ^m	11 719	11 867	1 079
1121l		5 809,1	9 759	673	155 ⁿ	18 374	95 061	19 873
1121m		1 219	5 820	73	155 ^o	1 070 759	158 452	5 408
1121n		1 189	9 824	2 177	155 ^p	33 835	32 689	1 068
1121o		8 896	870	185	155 ^q	4 212	39 081	543
1121p		140 601	327 440	57 714	155 ^r	1 631	16 372	1 426
1131	Valmistatud arstirohud	12 385	240 457	40 938	158 ^a	2 043	6 011	4 160
1131	Plaastrid	24,5	492	137	158 ^b	9 168	56 398	7 243
114	Fosfor	4 911	10 079	836	158 ^c	57 524	112 428	7 243
115	Väikelester, kollodium	3 195	7 931	890	158 ^d	1 865	1 865	345
115	Kloroform	1 090	5 132	95	158 ^e	56 234	111 867	9 613
116	Oopium	104,05	8 117	610	158 ^f	285	2 040	60
117	Taimedid	8 117	3 871	512	158 ^g	299 613	276 912	42 616
117		4 620	3 871	512	158 ^h	1 209	8 229	3 232
117		346 683	262 309	33 101	158 ⁱ	91	3 465	426
117		14 709	15 022	2 039	158 ^j	904	3 004	2 174
117		415 649	447 225	28 792	158 ^k	11 239	98 725	14 134
117		58 877	40 097	7 138	158 ^l	19 261	7 720	7 720
117		23 046	24 672	3 540	158 ^m	345	6 802	902
117		5 115	77 801	56 607	158 ⁿ	1 659	4 836	291
119	Lõhnaõlid ja kosmeetikakaup	458	12 094	11 251	159 ^a	1 659	4 836	291
119		8 890	102 716	16 468	159 ^b	50 868	14 808	14 808
120	Sapp	1 897	6 051	7 488	159 ^c	22 351	69 491	18 840
120	Lakid	55 271	54 902	14 423	159 ^d	139 186	148 705	14 579
121		2 315	4 403	1 938	159 ^e	173 570	200 753	5 114
121		16 805	25 640	5 208	159 ^f	26 238	84 565	3 807
122	Kirjalakk ja -vaik	1 154	2 671	402	159 ^g	183 702	310 896	14 840
124	Parkained	126	46	0,37	159 ^h	2 747	62 253	986
124		75	30	63	159 ⁱ	2 353	11 751	449
124		1 054 381	526 310	30 787	159 ^j	21 301	44 507	2 374
125	Leumulikund värvained	99	13	0,85	159 ^k	12 300	31 337	2 223
125		201	64	9	159 ^l	3 100	3 100	730
125		252 566	37 691	7 327	159 ^m	1 341	5 407	2 223
125		1 446 518	85 806	12 305	159 ⁿ	1 405	5 407	1 208
126	Kaiešu	4 864	5 615	238	159 ^o	4 848	3 822	693
126		5	40	2	159 ^p	4 700	26 592	4 736
126		5	40	2	159 ^q	4 389	12 287	1 970
126		186	186	46	159 ^r	1 891 996	2 808 784	63 407
126		10	186	63	159 ^s	630 605	1 424 138	104 181
126		18 695	24 302	8 939	159 ^t	17 462	55 364	4 627
126		263 200	164 689	19 415	159 ^u	62 262	65 205	22 098
126		38 987	24 880	5 221	159 ^v	22 642	84 181	5 706
126		547	731	119	159 ^w	33 636	128 577	39 658
131	Uitremariin, Berliini- ja Pa- riisiaine	18 695	24 302	8 939	159 ^x	15 079	41 403	12 415
131	Tsink-, seadinaelalge	263 200	164 689	19 415	159 ^y	12 393	30 191	4 328
132	Seadinaelapane	38 987	24 880	5 221	159 ^z	14 927	68 653	3 966
135	Vasevärvid	547	731	119	167 ^a	3 060 679	2 575 477	38 662
135					167 ^b	21 284	26 230	311
135					167 ^c	171 209	18 607	4 823
135					167 ^d	5 683 549	4 725	4 725
135					167 ^e	1 103 897	78 137	78 137
135					167 ^f	309	1 411	418

Sissevedu (kaasi ja väärtsus) ja tollimaks 1929 a. tollitariifi §-de ja punktide järgi - Commerce extérieur d'après les §§ du tarif douanier en 1929

Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Kg	Kr	Tollimaks kr	Tollitariifi §§-id ja punktid	Aine nimetus	Kg	Kr	Tollimaks kr
1679paa	"	995	5 820	1 057	1895am	"	12 400	47 659	11 722
1677m*	"	956	816	—	1855b	"	2 127	21 118	6 910
1677m*	"	202 851	155 420	3 171	1895bm	"	58	570	38
168a	Kaalud	250	837	65	1895c	"	965	9 654	3 437
168b	"	863	2 534	816	1895cm	"	325	4 377	758
1689a,b	"	4 543	14 437	1 411		Lõng muud, kaimeriigi kiudain.	2 731	15 034	3 621
1691	"					Sild kedratud, korrutatud	60,5	500	274
	"					"	15 265	3 072	3 072
1693	"	280 417	1 777 294	143 015		"	39 099	309 243	108 919
1693	"	12 263	90 361	8 118		"	33 420	118 896	33 420
1694	"	21	399	37		Vill kedratud	9 597	39 849	1 756
1694	"	18 385	352 756	25 790		"	5 249	23 862	1 696
170	"	731	18 515	3 057		"	28 491	205 380	9 530
171a	"	2 817	94 277	5 347		"	130 475	939 760	55 502
171b	"	478	22 291	9 718		Villane kasuline lõng	24 530	173 533	58 983
171m2	"	6 738	6 840	2 692		Puuvillariie värvimata	1 080	3 250	2 633
171m4	"	16 845	88 458	9 688		"	27	139	90
171n	"	15,6	14 273	1 719		"	1,5	15	17
171a	"	239	4 228	814		"	9 850	88 594	31 077
171a	"	817	9 599	1 786		"	1 365	12 461	5 489
171a	"	16	32	28		"	674	6 909	5 910
171b	"	502	40 521	1 880		"	3,5	37	50
171b	"	97	4 990	1 026		"	2 013	18 985	18 278
171b	"	4 787	28 054	9 723		"	5	120	151
172	"	2 857	7 017	1 752		Puuvillariie värvitud	210 791	1 842 803	699 409
172	"	108 245	708 476	43 715		"	58 540	545 889	271 486
172	"	387	13 694	1 579		"	7 175	83 488	58 085
173	"	1 178	2 020	96		"	143	4 199	2 705
173a	"	437	6 105	8 553		"	13 633	208 992	99 162
173a	"	14 748	220 850	118 827		"	145 477	1 607 753	26 788
173a	"	98	13 089	6 769		"	16 920	161 940	1 063
1736am	"	26	6 418	1 709		"	55 356	30 155	3 045
1736aa	"	109	106 554	37 436		"	2 572	6 785	5 744
1736bb	"	180	232 503	91 571		"	902	11 028	3 793
1736cc	"	18	29 996	28 865		"	2 394	17 110	6 345
1736d	"	17	34 276	4 210		"	70 953	345 922	89 334
178c	"	8	14 266	2 142		"	81 945	89 378	30 168
1786bb	"	37	111 111	8 622		"	2 689	6 183	862
1789d	"	221	358 438	21 817		"	7 580	470 957	368 392
1787a	"	39	483 494	483 494		"	83	8 548	8 540
1787c	"	86 903	205 914	20		"	2 410	86 458	68 953
1787b	"	66 181	202 715	74 464		"	78,5	3 862	3 862
1948'a	"	28 530	21 374	21 374		"	4 918	38 142	7 555
175mb	"	2	4 800	448		"	883	9 922	269
175a	"	2	1 090	130		"	80 534	1 548 854	315 254
175mb	"	9	88,85	130		"	151 361	2 578 229	1 041 011
175mb	"	4	11 10ngt	—		"	23 929	290 410	17 565
175mb	"	25	26 511	—		"	4 990	24 802	9 792
176b	"	21 677	122 441	164		"	227	1 486	1 858
176b	"	2 955 200	21 712	1 873		"	96,8	7 852	8 019
176a	"	630 578	210 140	314		"	32,5	1 441	1 864
177a	"	921 876	173 070	13 953		"	9 219	347 459	108 965
177b	"	450 821	132 057	10 159		"	17 941	396 326	99 770
177c	"	45 401	12 061	1 343		"	486	22 911	18 132
177cm	"	125 248	31 372	2 877		"	1 068	19 610	7 067
177d	"	42 957	63 291	5 770		"			

1771e	"	67 698	70 810	205 ³	Kanganiidid	375	1 153
1771f	"	15 878	15 878	205 ⁴	Põimnõõr küünakõõstuseks	290	1 468
1772a	"	105 506	23 606	205 ⁵	Tuli puuvillane	8 633	107 989
1772b	"	384 402	222 642	206 ¹	" muust materjalist	280	68 167
1772c	"	50 084	10 658	206 ²	" sidist	17	2 346
1772d	"	43 082	80 166	207 ¹	Pitsid sidist	112	8 867
1772e	"	279 386	207 332	207 ²	" muust materjalist	1 308	48 953
1772f	"	163 012	128 422	208 ^{1a}	Valjaõmbblased	20	1 640
1772g	"	34 988	409 275	208 ^{1b}	"	11	1 099
1772h	"	54 400	149 766	208 ^{1c}	"	134	7 417
1772i	"	1 126	1 873	209 ¹	Pesuv	1 455	27 784
1772j	"	278	1 541	209 ²	"	6	257
1772k	"	3 088	12 082	209 ^{3a}	Pealarriided	7 193	92 880
1772l	"	84	1 438	209 ^{3b}	"	1 209	27 594
1772m	"	4 640	21 899	209 ^{3c}	Kanderiided	183	5 238
1772n	"	3 372	20 973	209 ^{3d}	Riided ja pesuv sidist	9	478
1772o	"	18 011	47 066	209 ^{3e}	Naiste kübarad ihustatud	11	1 586
1772p	"	15 393	76 512	209 ^{3f}	Kübarad ja mütsid	20	1 242
1772q	"	7 967	14 017	210 ¹	"	8 583	313 527
1772r	"	61 05 980	11 421 052	210 ²	"	3 322	5 299
1772s	"	2 490 203	1 925 775	210 ³	"	1 697	72 698
180 ¹	"	750 599	615 559	210 ⁴	Vilma- ja päikesevarjud	85	8 345
180 ²	"	82	186	211 ^{1a}	"	230	1 747
180 ³	"	1 130	5 032	211 ^{1b}	"	2 300	26 097
181 ¹	"	218 981	918 619	211 ^{1c}	"	15	152
181 ²	"	44 834	162 874	211 ^{1d}	"	6 771	48 477
181 ³	"	8 088	8 088	212 ¹	Nõõbid	3	30
182 ¹	"	10 807	16 713	212 ²	"	1 671	28 465
182 ²	"	6 436	9 129	212 ³	"	8 828	31 596
182 ³	"	19 118	43 455	212 ⁴	Ehtesuled, kuusfilid	31 352	31 352
183 ^{1a}	"	37 563	119 530	213 ¹	"	1 04	246
183 ^{1b}	"	1 214	7 867	213 ²	"	41 06	4 928
183 ^{1c}	"	5 928	25 162	213 ³	Pärid odavast aineist	758	6 249
183 ^{1d}	"	945	7 322	214 ¹	"	203	2 380
183 ^{1e}	"	160	1 322	214 ²	"	44 093	31 119
183 ^{1f}	"	338	1 175	215 ¹	Püdu- ja tuuletkaup	869	41 093
183 ^{1g}	"	18	2 633	215 ²	"	7 064	130 749
183 ^{1h}	"	6 413	71 237	215 ³	Kirjutusematerjal	6 796	27 802
183 ¹ⁱ	"	19 579	121 218	216	Rätsepakriit	24 616	171 685
183 ^{1j}	"	4 349	56 133	216m ³	"	2 261	2 079
183 ^{1k}	"	27 612	224 007				

V a l i j a v e d u - E x p o r t a t i o n

31	Sarved	8 295	1 207	4 ¹	195 973 ki.	9 927
31 ^a	Hobusejõhid, seaharjased	25 223	101 794	4 ²	106 09 st.	3 872
31 ^b	Karvad	50 033	25 487	4 ³	50 52	3 695
31 ^c	Lambanahad toored mürgit soolatud	16 188	26 896	5 ^{1a}	674 036	13 437
31 ^d	Lambanahad toored kuivalt soolatud	22 602	70 395	5 ^{1b}	8 549 294	278 294
31 ^e	Veisenahead kuivalt soolatud	270	140	5 ^{2a}	617 802	15 785
31 ^f	Hobusenahead	189	1 008	5 ^{2b}	8 133	489
31 ^g	Toornaha ihused	26 606	791	5 ³	105 462	8 998
31 ^h	Karusenahead, rebusenahead	88 760	970	6 ^{1a}	359 162	1 023
31 ⁱ	tõbu-, kääbi-, ilvesenahead	85 195	1 508	6 ^{1b}	70 069	1 930
31 ^j	nugise- ja riiginahad	14 869	320	6 ^{2a}	139 639	39 931
31 ^k	saarnanahad	44	282	6 ^{2b}	10 912	973
31 ^l	orava-, määra-, kottujänesen.	2 764	5 474	6 ^{3a}	235 982	1 732
31 ^m	metisjänesenahead	6 176	121 181	6 ^{3b}	7 805 551	10 150
4 ¹ abb	Punasaadused	13 836 ki.	1 467	7 ^{1a}	2 833	131
4 ¹ baa	"	17 232	1 115	7 ^{1b}	10 378	6 129
4 ¹ caa	"	138 119	11 108	7 ^{2a}	63 363	10 239
4 ¹ cbb,c	"	81 487	2 490	7 ^{2b}	30 244	19 332
4 ¹ d	"	203	149 815	7 ³	20 945	2 011
	"		76 386	7 ⁴	812	83
	"		22 005	7 ⁵	3 830	398
	"		113			

reldes eelmise aastaga, näeme võrdlemisi väikesid lahkuminekuid. Nimetamisväärt on tekstiiltööstusesaaduste ja nahakauba tollikoormatuse tõus tollimäärade tõstmise tagajärjel ja transportabinõude tollikoormatuse langus, viimane suurelt osalt kaubalepingu muutmise tulemusena Prantsusemaaga.

3. Väljaveo tollitulu.
Droit d'exportation.

Väljaveo tollitulu saadi ainult toorainetelt, kuna ainult osa väljaveetavaid tooraineid on tollitavad, valmissaaduste ja toiduainete väljavedu aga täiesti tollivaba (tab. 5). Pineva võistluse tõttu välisturgudel ei saa väljaveo kaupu koormata tollimaksuga, mis veelgi raskendaks nende mahutamist välisturgudele. Ainult toorainetel lasub keskmiselt tollimaksu 1,3% rühma väärtusest, mida selle madaluse tõttu tuleb lugeda arvestuse maksuks, mitte aga kaitse ehk piiramise maksuks omamaa tööstuse kasuks.

Toorained, mis andsid suurema osa väljaveo tollituludest, olid tekstiiltoorained — lina ja takud, andes 67,7% ja metsamaterjal — 18,1% tollitulust. Väiksemad summad andsid igasugused vanad metallid — 6,7%, karus- ja muud toornahad — 4,5%, linaseemned — 3,0%

tollitulust. Sellega ongi loendatud toorainetes kõik tollitavad kaubad, millised toorainete rühmitusest moodustavad väärtuse järgi 33,0%.

Väljaveo tollitulu tulundusealade järgi ja-gunes järgmiselt: põllumajanduseainetelt saadi 331 tuh. *kr* ehk 72,6%, tööstuseainetelt 42 tuh. *kr* ehk 9,2% ja metsasaadustelt 83 tuh. *kr* ehk 18,2% kogu väljaveotuludest. Seega lasub väljaveo tollimaks peamiselt põllumajandusesaadustel. Väljaveetud põllumajandusesaadustest allub tollimaksule ainult 19,1% väärtuse järgi arvates, seega väga väike osa, mille kujundavad lina ja toor- ning karusnahad. Tööstusesaadustest oli tollitavaid ainult 1,2% väärtuse järgi, mille moodustavad vanad metallid ja metsasaadusist on tollitavad haavapuid ja mõnda liiki ümmargused tarbe-puud, mis kogu metsasaadustest moodustavad 3,2%.

Tollikoormatus üksikute väljaveetud kaupadel oli 1929 a. järgmine: linal lasus tollimaksu 3,3% väärtusest, takul — 2,4%. Märksa suurem oli tollimaksu osatähtsus kauba väljaveo väärtusest metsamaterjali ja vana vase juures ulatudes 17,4%; see % on ühtlasi väljaveokaupade kõrgeimaks tollikoormatuseks. Ülejäänud tollitavatel kaupadel on tollikoormatus järgmine: toornahkadel — 9,1%, kaltsudel — 6,8%, vanaraual, terasel ja malmil — 3,5%.

Tollitulude kohta enim Keskbüroo väljaandels ilmunud artiklid ja andmed:

Tollimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt	1928 a., A. Kits, Eesti Statistika 1929 a., lhk. 578—589.
" " " " " "	1927 " " " " " " 1928 " " 589—599.
" " " " " "	1926 „ Eesti Statistika 1927 a., lhk. 503—511.

AVALIKUD RAAMATUKOGUD 1928/29 a. BIBLIOTHÈQUES POPULAIRES en 1928/29.

S i s u : Andmed, lhk. 551. 1) Kogude arv, lhk. 551. 2) Raamatute arv, lhk. 551. 3) Kogude koostis, lhk. 552. 4) Raamatukogude kasutamine, lhk. 553. 5) Tutud ja kuulud, lhk. 555. 6) Ruunid, lhk. 555. 7) Lugemistoad, lhk. 556. 8) Avalikkude raamatukogude tegevus ülalpidaja järgi, lhk. 556.

Andmed. Järgnevas ülevaates selgitame 1. kuivõrt *Données.* kirjandus on rahvale kättesaadav avalikkude raamatukogude kaudu, 2. palju leiab see kasutamist ja 3. kui suured on vastavad kulud. Andmed käesolevaks ülevaateks on tunduvalt täielikumad, kui eelnevat aastail. Siiski leidub puudusi: mitme kogu poolt pole aruannet lugejate ja loetud raamatute arvu kohta; eriti tuleb ette puudusi kassa aruandes. Puudustele juhime tähelepanu iga küsimuse käsitlusel eraldi.

Võrreldes käesolevas avaldatud andmeid eelnevate aastate arvudega (Eesti Statistika nr. 91, 1929 a., lhk. 358) tuleb pidada silmas, et 1927/28 a. aruanded käivad 15 kuu kohta ja 1926 a. omad olid võrdlemisi puudulikud, kuna sel aastal koostati aruandeid praegu esitataval kujul esmakordselt.

1. Kogude arv. Aruannete järgi oli
Nombre des bibliothèques. 1928/29 a 595 avalikku raamatukogu. Umbes 10 kogu kohta peale nende jääb lahtiseks, kas need töötasid avalikkude raamatukogudena

või mitte. Nimetatud 595 kogust asub linnades 38 ehk 6,4% ja maades 557 ehk 93,6%. Kahtlusalused 10 kogu asuvad kõik maades. Aruannud kogude arv on kasvanud aasta jookul 28 ehk 5% võrra. 1. I. 1928 a. — 31. III. 1929 a. on asutatud 28 uut aval. raamatukogu ja võetud võrku 3 varem asutatut. 595 kogust peetakse ülal eraorganisatsioonide ja -isikute poolt 422 ehk 70,6%, omavalitsuste — 164 ehk 27,6% ja saksa kultuurvalitsuse — 9 ehk 1,8%. Arvestades kogude arvu ümmarguselt 600 tuleb riigis iga 1860 elaniku kohta 1 avalik raamatukogu (elanik. arv 1. I. 1929 a.).

2. Raamatute arv. Raamatute arvu on teatanud kõik aruannud kogud. 31. III. 1929 a. oli 595 kogus 438 460 raamatut, neist linnakogudes

Raamatute arv ja juurekasv kogudes. — Nombre des livres et complètement des bibliothèques.

1.	Kogude arv ¹⁾ <i>Nombre des bibliothèques</i>	Raamatute arv <i>Nombre des livres</i>	Raamatuid keskmiselt— <i>Moyenne des livres</i> 31.III.				Raamatute juurekasv % arvust aruandeaasta algul <i>Accroissement en comparaison avec le nombre au commencement de l'année en %</i>		
			Ühe kogu kohta <i>Par une bibliothèque</i>		100 elaniku kohta <i>Par 100 habitants</i>		1928/29	1927/28 ²⁾ 15 kuud— <i>mois</i>	1926
			1929	1928	1929	1928			
Linnad— <i>Villes</i>	38	141 614	3 727	3 408	42	39	12,2	16,4	15,5
Tallinn	4	40 512 ³⁾	10 128 ⁴⁾	8 537	31 ⁵⁾	26	13,6	20,7	24,4
Haapsalu	2	1 385	693	710	32	32	2,4	2,1	8,9
Kuressaare	3	2 550	850	646	74	57	31,5	31,5	—
Narva	3	20 765	6 922	6 855	77	70	1,3	3,1	2,3
Nõmme	1	2 762	2 762	2 244	20	19	23,1	23,1	6,0
Paide	2	2 031	1 016	1 415	59	41	5,9	7,2	—
Paldiski	1	905	905	740	78	61	22,5	11,1	52,8
Petseri	2	3 279	1 639	1 428	88	79	14,8	42,8	43,3
Pärnu	5	11 258	2 252	2 067	52	47	9,2	17,1	31,4
Põltsamaa	1	1 609	1 609	1 590	54	54	1,2	2,3	7,2
Rakvere	2	4 600	2 300	2 089	36	34	7,2	12,5	32,1
Tapa	1	1 090	1 090	914	29	28	19,3	42,5	53,0
Tartu	4	35 811	8 953	7 983	55	52	13,5	17,3	7,3
Tõrva	1	1 427	1 427	1 370	57	51	4,2	17,5	8,6
Türi	1	1 181	1 181	971	37	32	21,6	100,0	—
Valga	2	2 793	1 396	1 179	18	16	18,4	25,6	23,1
Viljandi	1	4 415	4 415	4 307	31	30	2,5	3,9	4,1
Võru	2	3 241	1 621	1 415	57	47	14,3	13,2	59,7
Maad— <i>Arrond.</i>	557	296 846	533	480	36	33	16,8	22,2	16,8
Viru	49	35 187	718	697	31	31	15,1	19,7	25,0
Järva	48	24 812	517	459	45	48	13,5	16,0	16,0
Harju	79	41 665	527	471	43	40	21,3	23,3	12,0
Lääne	36	17 464	495	433	24	17	19,1	27,1	23,3
Saare	35	16 820	481	456	31	26	16,3	26,3	28,8
Pärnu	67	39 501	590	520	52	50	12,6	20,4	17,5
Viljandi	56	29 208	522	471	43	38	18,7	14,1	11,0
Tartu	36	43 879	510	450	35	32	17,0	23,1	10,9
Valga	23	9 945	432	376	33	33	15,1	22,0	21,2
Võru	60	28 713	479	431	37	32	16,2	21,2	14,4
Petseri	18	9 052	536	428	16	13	23,5	44,0	15,7
Kokku—Total	595	438 460	737	671	38	35	15,2	20,2	16,4

¹⁾ Linnades on harukogud arvestatud iseseisvatena. ²⁾ 15 kuud: 1.I.1927—31.III.1928. ³⁾ Pole arvestatud Tallinna linna keskraamatukogu juures asuv käelkogu 3 598 r. ja 2 avamata harukogu 807 r.; nendega koos üldse Tallinnas 44 917 r., 1 kogu kohta 11 229 r., 1 elan. kohta 34 r.

141 614 ehk 32,3% ja maakogudes 296 846 ehk 67,7%. Peale selle oli Tallinna linna keskraamatukogu juures asuvas käsikogus 3 598 r. ja avamata harukogudes 807 r. (arhiivi 5 096 r. ei arvesta). Nendega koos oleks linnades 146 019 raamatut ja üldse 442 865 r. Arvestades 10 kahtlusealuses kogus maade keskmise kohaselt 5 330 r. on avalikkudes raamatukogudes ca 448 tuh. r. Keskmiselt ühe kogu kohta tuleb 737 r., 66 r. rohkem kui aasta varem. Linnakogude suurus on keskmiselt 3727 r., seega 319 r. võrra suurem kui aasta varem. Maakogud on keskmiselt 533 raamatuga, kasvanud 53 võrra. Linnakogud on keskm. 7 korda suuremad kui maa. 100 elaniku kohta (linnades elan. arv 1. I. 1929 a., maades 1922 rahvalug.) tuleb keskmiselt 38 raamatut, linnades 42, maades 36; arv on kasvanud aasta jooksul 3 võrra. Võttes raamatute arvuna 448 tuh. tuleb 100 elaniku kohta 41 r. Raamatutega rohkeimal määral varustatud on elanikud Põltsamaal (88) ja Pärnumaal (52), väikseimal Põltsamaal (16) ja Valgas (18). Aasta jooksul on muretsetud juure uusi raamatuid 60 380 ehk 15,0% arvust aasta algul — 1. IV. 1928, linnades 13,1%, maades märksa enam — 17,3%. Tarvitamiselt kõrvaldati aasta jooksul 2 408 raam. ehk 0,6% arvust aasta algul, linnades 0,6%, maades 0,6% (eelneval aastal maades rohkem ja linnades vähem). Aastane raamatute juurekasv võrdub 57 972 r. ehk 15,2% arvust aasta algul, linnades 12,2%, maades 16,6%. Seega kasvab raamatute arv kiiremini maades, kus raamatukogude võrk veel korraldamisel ja kogud raa-

matutega vähem varustatud. kui suuremas osas linnadest. Juurekasvu % on, eriti linnades, palju ühtlasem kui eelneval aastal. Maades on märgata kiiremat juurekasvu seal, kus raamatuid 1 elaniku kohta vähem (Põltsamaa) ja aeglasemat kus 1 elan. kohta raamatuid rohkem (Pärnu). Võttes 1927/28 a. juurekasvu % vastavalt 12 kuule $\frac{1}{3}$, näib raamatute aastane juurekasv kogudes kahanevat.

Raamatute arvu muutumine — *Fluctuation du nombre de livres.*

2.	1928/29			1927/28		
	Muretsetud	Kõrvaldatud kasutamise	Juurekasv	Acquis	Exclus de l'usage	Accroissement
Üldse	60 380	2 408	57 972	66 437	2 476	63 961
Linnades ¹⁾	16 501	1 147	15 354	18 081	308	17 775
Maades	43 879	1 261	42 618	48 356	2 170	46 186
% arvust aasta algul. <i>En % au nombre au commencement de l'année.</i>						
Total	15,9	0,6	15,2	21,0	0,8	20,2
Villes	13,1	0,9	12,2	16,7	0,3	16,4
Arrondissements	17,3	0,5	16,8	23,2	1,0	22,2

Kogude suurus aruandeaasta lõpul kõigub linnades 51—34 000 raam., kõige rohkem—44,3% neist kogudest kuulub suuruserühma 1001—2500 r.; maades ulatub kogude suurus 5000 raamatuni, kõige rohkem — 46,3% on suuruserühmas 201—500 r. Raamatute arvu järgi on suurimaks rühmaks linnades 20 001 ja rohkem raamatuga rühm — 38,0%, maades 501 — 1000 r. (44,0%).

Avalikkude raamatukogude suurus % 31. III. 1929. — *Grandeur des bibliothèques en % le 31. III. 1929.*

3.	Kogude arvu järgi — <i>D'après le nombre des bibliothèques</i>								Raamatute arvu järgi — <i>D'après le nom. d. livres</i>									
	Kuni 50 r. Jusqu'à 50 l.	51—200 r. II	201—500 r. III	501—1000 r. IV	1001—2500 r. V	2501—5000 r. VI	5001—10000 r. VII	10001—20000 r. VIII	20001 ja üle et plus IX	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Üldse—Total	0,7	8,9	43,5	34,0	10,4	1,7	0,3	0,2	0,3	0,0	1,7	20,9	31,1	19,9	7,4	3,1	3,6	12,3
Linnad—Villes	—	2,8	2,6	15,8	44,7	21,1	5,3	2,6	5,3	—	0,1	0,2	3,0	19,1	19,0	9,5	11,1	38,0
Maad—Arrondissements	0,7	9,3	46,3	35,2	8,1	0,4	—	—	—	0,0	2,5	30,8	44,6	20,3	1,8	—	—	—

3. Kogude koostis. Raamatud jaotatakse aruandeaasta sisu järgi 3 liiki: ilu- teaduslik ja lastekirjandus. Andmed liigituse kohta on toodud kõigi aruannud 595 kogu poolt 438 460 r. kohta. Aruandeaasta lõpul oli kogudes ilukirjandust 58,2%, linnades 53,2%, maades 60,6%; teaduslikku kirjandust 38,0%, linnades 41,0%, maades 37,0%; lastekirjandust 2,0%, linnades 5,2%, maades 1,0%. Ilukirjanduse suhtarv on aasta jooksul tõus-

nud, kiiremini linnades kui maades; teaduslikul kirjandusel langenud; lastekirjandusel üldiselt ja eriti linnades tõusnud, maades langenud.

Tab. 5 on näidatud raamatute arvu aastane liikumine vaadeldavais kirjanduseliiges. Muretsetud on (% arvust aasta algul) kõige rohkem ilukirjandust — 18,5%, järgnevalt lastekirjandust — 13,5% ja kõige vähem teaduslikku — 12,2%. Tarvitamiselt kõrvaldatud on samas järjekorras ilukirjandust 0,6%, laste-

¹⁾ V. märkus tab. 1.

Raamatute jaotus % üldarvust 31. III. 1929—Répartition des livres en % au nombre total le 31. III. 1929.

4.	Sisu järgi—D'après le contenu			Keele järgi — D'après les langues					
	Jlukurjandus Belles-lettres	Teaduslik kirjandus Littérature scientifique	Laste kirjandus Littérature d'enfants	Resti Estoniens	Saksa Allemands	Läti Lettons	Rootsi Suédois	Vene Russes	Muud Autres
Linnad—Villes.									
Tallinn	53,2	41,6	5,2	44,8	19,9	0,0	0,0	32,3	3,0
Haapsalu	49,3	47,7	3,0	45,1	19,7	0,0	0,0	27,5	7,7
Kuressaare	55,5	44,5	—	53,5	16,5	—	—	—	—
Narva	63,4	34,3	2,3	85,9	8,4	—	—	4,4	1,3
Nõmme	47,3	35,5	17,2	10,5	14,0	—	—	74,0	1,5
Paide	69,6	23,3	7,1	68,2	1,6	—	—	29,9	0,8
Paldiski	75,2	24,5	0,3	24,8	71,6	—	—	3,6	—
Petseri	62,0	36,9	1,1	76,2	—	—	—	23,8	—
Pärnu	68,6	30,8	0,6	33,7	0,1	—	—	66,1	0,1
Põltsamaa	67,3	31,1	1,6	54,9	33,0	—	—	11,1	1,9
Rakvere	55,0	44,1	—	68,1	24,1	—	—	7,8	—
Tapa	75,5	24,5	—	44,1	41,5	—	—	14,2	0,2
Tartu	70,5	29,5	—	99,8	0,2	—	—	—	—
Tõrva	45,0	50,1	4,9	43,1	20,0	0,0	0,0	35,3	1,6
Türi	46,5	51,4	2,1	100,0	—	—	—	—	—
Valga	72,5	26,1	1,4	89,9	2,0	—	—	8,1	—
Viljandi	62,8	35,5	1,7	76,6	22,8	—	—	0,4	0,2
Võru	61,0	36,7	2,3	80,2	11,9	—	—	5,4	2,5
	63,5	31,3	5,2	43,4	29,2	—	—	26,3	1,1
Maad—Arrond.									
Viru	60,6	37,6	1,8	94,7	0,3	0,0	0,5	4,4	0,1
Järva	61,8	36,2	2,0	88,9	0,1	—	0,1	10,0	0,9
Harju	60,3	36,9	2,8	99,7	0,0	—	—	0,3	0,0
Lääne	60,2	38,6	1,2	96,6	0,2	—	1,3	1,9	0,0
Saare	56,0	41,9	2,1	95,1	0,3	—	4,4	0,2	0,0
Pärnu	57,1	39,7	3,2	99,6	0,0	—	—	0,3	0,1
Viljandi	61,8	36,7	1,5	98,8	0,5	—	—	0,7	0,0
Tartu	60,4	38,3	1,3	99,1	0,4	—	—	0,5	0,0
Valga	63,8	35,2	1,0	92,5	0,1	0,9	—	7,4	0,0
Võru	61,7	36,6	1,7	99,3	0,2	—	—	0,4	0,1
Petseri	57,0	41,5	1,5	98,5	1,1	0,0	—	0,4	0,0
	65,3	29,5	5,2	50,6	0,1	1,1	—	48,2	—
Kokku—Total	58,2	38,9	2,9	78,6	6,6	0,0	0,3	13,4	1,1

0,5% ja teaduslikku 0,4%. Samuti aastane juurekasv ilukirjanduse 17,5%, laste- 13,0% ja teadusliku 11,0% (eelnevail aastail oli järjekorras enne teaduslik, siis lastekirjandus). Võttes 1927/28 a. juurekasvust $\frac{1}{2}$ selgub, et ilukirjanduse ja eriti teadusliku kasv jääb aeglasemaks, lastekirjandus on järjekindluseta.

Keele järgi jaotatakse aruandis raamatud eesti-, saksa-, läti-, rootsi-, vene- ja muukeelseiks. Andmeid on kõigilt 595 aruan-

nud kogult 438 460 r. kohta (tab. 4). Eestikeelseid raamatuid on kogudes 78,6% ja võõrkeelseid 21,4%, selles venekeelseid 13,4%, saksa- 6,0%, rootsi- 0,3% ja muukeelseid 1,1%; läti-keelseid oli aasta lõpul 131 raamatut. Maades on peaaegu kõik raamatud eestikeelsed — 94,7%; linnades aga eestikeelseid alla poole — 44,8%. Maades on keelte vahekorrad peaaegu samad kui aasta varem; linnades langeb eesti- ja venekeelsete raamatute protsent ja tõuseb eriti saksakeelsete.

Tab. 5 järgi on protsentides arvust aasta algul — 1. IV. — suurim juurekasv muu-, peamiselt inglise-, prantsuse-, esperantokeelisel kirjandusel — 46,8%, kusjuures neid kõrvaldatud pole üldse. Eestikeelsete raamatute aastane juurekasv võrdub 16,8%. Paistab silma läti-keelsete raamatute rohke tarvitusest kõrvaldamine — 10,7%. Eesti- ja venekeelsete raamatute juurekasv jääb aasta-aastalt aeglasemaks, teistel keeltele on kõikum.

4. Raamatukogude kasutamine. Raamatukogude kasutamisest annab ülevaate lugemise ja loetud raamatute arv ning tegevust iseloomustavad kordajad (koefitsiendid) — raamatute loetavuse, liikuvuse ja lugemise intensiivsuse. Lugejate arv on toodud 573 kogu aruandes 418 274 raamatu ja 1 269 291 loetud raamatu

Kogude koostise muutumine % arvust aasta algul 1928/29 a. Changement de contenu des bibliothèques en % au nombre des livres au commencement de l'année en 1928/29.

5.	Sisu järgi D'après le contenu.			
	Muutunud Acquis	Kõrvaldatud Livres de usage	Seis aasta lõpul Situation à la fin de l'année	Juurekasv Accroissement
Kokku—Total	15,8	0,6	115,2	15,2
Ilukirjandus—Belles lettres	18,5	0,8	117,7	17,7
Teaduslik kirj.—Ouvrages scientifiques	12,3	0,4	111,9	11,9
Lastekirj.—Livres pour la jeunesse	13,5	0,5	113,0	13,0
Kokku—Total	15,8	0,6	115,2	15,2
Keele järgi. D'après les langues.				
Resti—Estoniens	17,4	0,6	116,8	16,8
Saksa—Allemands	10,6	0,2	110,4	10,4
Läti—Lettons	4,3	10,7	93,6	8,4
Rootsi—Suédois	10,3	0,1	110,2	10,2
Vene—Russes	7,9	1,1	106,8	6,8
Muu—Autres	46,8	—	140,8	46,8

matuga; teadmata linnades 3 kogul 12 144 r. ja maades 19 kogul 8 042 r. ehk üleriiklikust arvust 3,7% kogusid 4,6% raam. Lugejatena on arvestatud ainult raamatute laenajad koju, kohapeal — lugemistoas tarvitajad pole võetud arve peale Tartu linna kesk- ja harukogude. Nimetatud 573 kogus oli aasta jooksul üldse 76 675 lugejat, mis teeb elanikkude arvust riigis ümm. 7%, linnades 7,5%, maades

6,6%. Lugejaist on linnades 32,5%, maades 67,2%. Lugejaid keskmiselt 1 kogu kohta tuli 134, linnades 718, maades 96—seega maades ca 7 korda vähem kui linnades. Raamatuid ühe lugeja kohta keskmiselt tuli 5, linnades 5, maades 7, seega on lugeja maal varustatud raamatutega rohkem (elanikkude hulgas lugejaid vähem) kui linnades (eelneval aastal oli see ümberpöördukt).

Lugejate ja loetud raamatute arv 1928/29 a.—Nombre des lecteurs et des livres prêtés.

6.	Lugejate arvu teatanud kogu—Nombre des bibliothèques ayant fourni des données	Lugejaid üldse—Nombre total des lecteurs	Lugejaid keskmiselt 1 kogu kohta—Nombre moyen des lecteurs par une bibliothèque		Raamatuid kogudes keskmiselt 1 lugeja kohta—N.-moyen des livres par un lecteur		Loetud kirjandust.—Livres prêtés					Loetud eestikeelset kirjandust—Livres estoniens prêtés
			1928/29	1927/28	1928/29	1927/28	Kogude arv—Nombre des bibliothèques	Neis loetud raamatuid—Nombre total des livres prêtés	Sellest—Dont %			
									Ilu—Belles-lettres	Teaduslikku—Ouvrages scientifiques	Laste—Livres pour jeunesse	
Linnad—Villes ¹⁾	35	25 133	718	560	5	6	36	681 023	74,0	23,7	2,3	65,1
Tallinn	4	8 687	2 172	1 614	5	5	4	289 167	75,9	23,2	0,9	59,4
Haapsalu	2	69	35	57	20	12	2	989	90,9	9,1	—	100,0
Kuressaare	3	340	113	71	7	12	3	2 671	90,5	8,7	0,8	98,3
Narva	3	948	315	424	22	16	3	45 332	79,8	9,9	10,3	40,0
Nõmme	1	479	479	286	6	8	1	12 162	89,3	4,4	6,3	87,9
Paide	1	30	30	...	19	...	2	1 969	91,5	8,4	0,1	96,7
Paidiski	1	231	231	114	4	6	1	1 775	81,7	15,3	—	98,1
Petseri	2	586	290	280	6	6	2	14 689	90,8	9,1	0,1	100,0
Pärnu	4	839	210	220	10	9	4	34 890	75,8	23,7	0,5	69,7
Põitšamaa	1	199	109	159	8	10	1	5 394	90,2	9,8	—	88,8
Rakvere	2	949	475	430	5	4	2	21 229	89,9	10,1	—	81,4
Tapa	1	123	125	113	9	8	1	3 250	84,1	15,9	—	100,0
Tartu ²⁾	3	9 364	3 121	1 648	3	3	3	192 720	62,4	31,3	3,3	64,6
Tõrva	1	324	324	247	4	6	1	8 397	73,7	19,8	6,5	100,0
Türi	1	396	396	307	3	3	1	5 391	88,6	11,2	—	97,1
Valga	2	527	264	210	5	5	2	16 251	76,8	22,9	0,3	99,9
Viljandi	1	702	702	652	6	7	1	17 450	82,5	15,8	1,7	89,5
Võru	2	346	173	174	9	8	2	7 306	89,8	15,7	0,5	92,2
Maad—Arrond.	538	51 542	96	89	7	5	543	599 901	84,0	13,8	2,2	95,8
Viru	45	7 081	157	136	5	5	45	77 670	84,4	18,3	2,3	93,7
Järva	46	2 334	63	60	8	7	46	46 336	81,0	14,4	4,6	100,0
Harju	77	6 832	89	79	6	6	77	85 279	86,1	12,3	1,6	99,3
Lääne	35	3 481	99	94	5	5	35	36 158	85,2	12,1	2,7	99,0
Saare	34	3 506	103	116	5	4	34	40 027	78,1	16,7	5,2	99,9
Pärnu	63	5 212	83	88	7	6	66	76 332	86,2	12,9	0,9	99,1
Viljandi	55	3 943	72	91	7	5	55	52 401	87,6	11,5	0,9	99,9
Tartu	83	6 930	83	78	6	6	85	77 794	86,8	12,7	0,5	96,5
Valga	23	2 022	88	90	5	5	22	29 504	84,7	13,1	2,2	96,9
Võru	60	5 715	95	76	5	5	60	54 738	76,5	21,6	1,9	99,7
Petseri	18	3 966	220	108	2	4	18	23 658	81,4	11,9	0,7	37,5
Kokku—Total	573	76 675	134	120	5	6	579	1 280 924	78,7	19,1	2,2	79,7

Lugemiseks võetud raamatute arvu on teatanud 579 kogu 422 961 raamatuga, 36 linnakogu 130 923 raamatuga ja 543 maakogu 292 038 raam., andmed teadmata 2,7% kogudest ja 3,5% raamatute arvust. Aasta jooksul on võetud lugemiseks neis kogudes 1 280 924 raamatut, neist linnades 53,2% ja maades 46,8%. 1 elaniku kohta riigis on võetud lugemiseks keskmiselt 1 raamat.

Loetud raamatud sisu järgi on jaotanud 97% kogudest, 96,2% raam. ja 99,0% loetud raamatuga. Loetud raamatute hulgas on ilukirjandust 78,7%, teaduslikku 19,1% ja laste- 2,2%. Ilukirjanduse protsent on maades kõrgem kui linnades, teaduslikul vastuoksa, lastekirjandu-

sel mõlemas peaaegu võrdne. Võrreldes eelneva aastaga on loetud ilukirjanduse suhtarv tõusnud nii linnades kui maades eriti teadusliku kirjanduse arvel.

Loetud eestikeelsete raamatute arvu on aruandeis märkinud 94,1% kogudest 93,7% raam. ja 98,0% loetud raamatu kohta. Loetud raamatutest on 79,7% eestikeelseid, 76,0% vastu eelneval aastal. Eriti märgatav on eestikeelsete osatähtsuse tõus linnades — 65,1% eelneva aasta 59,5% vastu.

Rahva huvi kirjanduse vastu näib suurenevat iga aastaga, eriti linnade arvel, kuna maades püsib peaaegu ühtlasena. Igat raamatut on loetud keskmiselt 3 korda aastas (raa-

¹⁾ Linnades on harukogud arvestatud iseseisvatena. ²⁾ Tartus on arvestatud koos laennjad ja kohapeal (lugemistoas) lugejad.

matute liikuvus), maades 2.º korda peaaegu ühtlaselt kolmel aastal, linnades 5.º korda alataasa suurenevalt. Iga lugeja on võtnud lugemiseks keskmiselt 16.º raamatut aastas (loetavus), maades 11.º ja linnades 27.º. Lugemise intensiivsus (liikuvus × loetavus) võrdub 49.º, maades 22.º, linnades 140.º. Linnades on intensiivsus väga kõikumine — 7.º Kuressaares, kuni 236.º Tallinnas; maades aga ühtlasem — 14.º Petserimaal kuni 43.º Valgemaal.

Raamatukogude kasutamise intensiivsus.
Intensité de l'utilisation des bibliothèques.

7.	Koeffitsiendid—Coefficients				
	1928/29			1927/28 ^{*)}	1926
	1	2	1×2	Intensiivsus—Intensité	Intensiivsus—Intensité
	Liikuvus (loetud raamatuid 1 raamatu kohta kogus) ^{*)}	Loetavus (loetud raamatuid 1 lugeja kohta) ^{**)}		Intensiivsus	Intensiivsus
Linnad—Villes	5,2	27,0	140,4	122,8	81,3
Tallinn	7,1	33,3	236,4	261,8	109,5
Haapsalu	0,7	14,2	9,9	3,2	3,3
Kuressaare	1,0	7,9	7,9	13,2	...
Narva	2,2	47,9	105,4	79,0	62,5
Nõmme	4,4	25,4	111,8	48,5	26,3
Paide	1,0	12,3	12,3
Paldiski	2,0	7,7	15,4	23,2	60,8
Petseri	4,5	25,3	113,9	95,6	27,7
Pärnu	4,2	41,6	174,7	150,5	39,0
Põltsamaa	3,3	27,1	89,4	67,6	78,7
Rakvere	4,6	22,4	103,0	184,7	151,4
Tapa	3,0	28,0	78,0	150,5	50,3
Tartu	6,8	29,6	140,1	70,7	89,3
Tõrva	5,9	25,9	152,8	110,7	125,6
Türi	1,6	13,6	62,6	36,0	...
Valga	5,8	30,8	173,6	14,9	74,7
Viljandi	3,9	24,9	97,1	105,2	96,8
Võru	2,2	21,1	46,4	31,7	32,0
Maad—Arrondissements	2,0	11,4	22,8	23,3	20,8
Viru	2,3	11,0	25,3	29,6	24,0
Järva	1,9	16,2	30,8	20,1	24,5
Harju	2,0	12,4	24,8	24,2	19,4
Lääne	2,1	9,1	19,1	19,7	19,8
Saare	2,4	11,2	26,9	29,7	26,5
Pärnu	2,0	14,0	28,0	31,2	18,9
Viljandi	1,8	13,3	23,9	18,3	30,6
Tartu	1,1	11,1	20,0	18,7	19,4
Valga	3,0	14,6	43,8	22,5	27,5
Võru	1,9	9,6	18,2	20,7	17,7
Petseri	2,4	6,0	14,4	16,4	11,5
Kokku—Total	3,0	16,6	49,8	47,0	33,8

5. Tulud ja kulud. Recettes et dépenses.

Avalikkude raamatukogude tulude ja kulude kohta on andmed 582 aruandes 432560 raamatuga, puuduvad 13 maakogult ehk 2,2% aruannud kogude ja 1,8% vastavast raamatute arvust. Leidub veel kogusid, kus arvatavasti pole eraldatud raamatukogu kassa arve ülalpidaja organisatsiooni kassa arvest, millega satub käesolevasse aruande kokkuvõttele summasid, mis pole tarvitatud raamatukogude huvides ja seega suurendavad vastavaid summasid ebaõiglaselt. Tulud ülalpidajalt eraorganisatsioonilt on paigutatud mõnikord muude tulude rühma kuna peaksid aga kuuluma tulude hulka eraorganisatsioonidelt ja -isikult. Traanvid on mõnikord toodud koos lugemismaksudega, liikmemaksud paigutatud muude tulude hulka. Kuludega raamatute ostmiseks on koos mõnikord ajalehtede ja -kirjade kulud, samuti kõltmiskulud. Toodud vigade arv pole

suur ja on, võrreldes eelnevate aastatega vähenenud, kuid eba-täpsusi kokkuvõttele põhjustavad need siiski.

Tab. 8 on toodud kogude arv, kellelt olemas kassa aruanne, kulude üldsumma, tähtsamad kululiigid % üldsummast ja peamised tuluallikad % kuludest. Eraldi on näidatud nii saadud kui tagasimakstud tagatised, mis suurendavad tunduvalt tulusid ja kulusid.

Raamatukogude tulud ja kulud on aruande-aasta lõpul tasakaalus 292 770 kr. Kulutatud on aasta jooksul üldse 251 556 kr, sellest linnades 128 293 kr ja maades 123 263 kr. Kuludest langeb: raamatute ostmiseks 88 959 kr (35,4%), linnades 26 941 kr (21,0%), maades 62 018 kr (50,3%); ajalehtede ja -kirjade ostmiseks 10 420 kr (4,1%), linnades 7 496 kr (5,8%), maades 2 924 kr (2,8%); kõitmiseks 24 584 kr (9,8%), palkadeks 50 341 kr (20,0%), linnades 31,2%, maades 8,4%; inventari muretsemiseks 8 891 kr, linnades 1 854 kr, maades 7 037 kr; üüriks, kütteks ja valgustuseks 13 796 kr, linnades 11 111 kr, maades 2 685 kr; tagatise on makstud tagasi 21 896 kr, linnades 21 055 kr, maades 841 kr. Tulu on saadud riigilt 46 740 kr ehk 18,6% kuludest, maades 36 979 kr (30,0%), linnades 9 761 kr (7,6%); omavalitsusilt 118 522 kr (47,1%), linnades 78 809 kr (61,1%), maades 39 713 kr (32,2%). Seega on omavalitsuste toetus raamatukogudele suurim, eriti linnades peamiseks tuluallikaks. Tagatistena on saadud 25 834 kr (10,3%). Peale nende summade eraasutisilt ja -isikult 14,3 tuh. kr, lugemismaksudena 7,7 tuh. kr, trahvidena 3,5 tuh. kr, tagasitoomata ja rikutud raamatute eest 1,1 tuh. kr ja muul teel 39,3 tuh. kr (linnades 6,7, maades 32,6 tuh. kr). 1 lugeja kohta kulub üldse kirjanduse muretsemiseks aastas 1,50 kr, (linnades 1,80 kr, maades 1,48 kr), sellest raamatute ostmiseks 1,13 kr, ajalehtede ja -kirjade tellimiseks 14 snt. (linnades 30 snt, maades 5 snt.), kõitmiseks 32 snt. (linnades 46 snt., maades 25 snt.). Palkadeks kulub ühe lugeja kohta 65 snt. (linnades 1,55 kr, maades 20 snt.). Tulu 1 lugeja kohta saadakse riigilt 60 snt. (linnades 37 snt., maades 71 snt.), omavalitsusilt 1,51 kr (linnades 3,12 kr, maades 75 snt.).

6. Ruumid. Locaux.

Linnakogudest on omad ruumid 47,3%, asuvad kooliruumes 10,5%, omavalitsuste ruumes 15,8% ja eraorganisatsioonide ruumes 13,2%. Maakogudest on omad ruumid 1,0%, asuvad koolimajas 49,2%, omavalitsuste ruumes 26,7%, eraorganisatsioonide ruumes 12,5% ja taludes 8,5%. Linnades on tarvitada peamiselt omaette toad — 64,3%, maades asutakse koos teistega — 84,8%. Kogu-

^{*)} Du mouvement (nombre de livres prêtés par un livre). ^{**)} De la lisibilité (nombre de livres prêtés par un lecteur).
1) Saadud 15 kuule vastavast arvestest korratades 0,8.

Raamatukogude kulud ja tulud % kulude üldsummast 1928/29 a.
 Dépenses et recettes des bibliothèques en % aux dépenses totales en 1928/29.

8.	Kogude arv Nombre des bibliothèques	Kulude üldsumma kr Dépenses totales en kr	Sellest % — Dont en %							Tulu % koldest Recettes en % aux dépenses totales			
			Raamatute ostul- seks Achats de livres	Ajalehede ja aja- kirjade ostim. Achats de journaux	Kõitmisakulud Retenue de livres	Palgad Salaires du personnel	Tagasimakstud tagatised Cautionsnements reversés	Muud ¹⁾ Autres	Riigilt De l'Etat	Omavalitsusilt Administrations locales	Tagalitsilt Cautionsnements	Muud ²⁾ Autres	
Linnad — Villes	38	128 293	21,0	5,8	9,2	31,2	16,4	16,4	7,6	61,4	19,0	13,5	
Tallinn	4	55 617	17,4	6,1	9,7	34,6	15,1	17,1	8,1	66,9	19,2	9,8	
Haapsalu	2	1 158	81,2	—	5,6	4,1	3,6	5,5	42,7	46,2	6,7	7,4	
Kuressaare	3	1 610	24,1	7,4	18,2	8,1	31,0	11,2	27,9	31,1	28,8	9,9	
Narva	3	4 806	26,4	4,8	12,1	32,9	13,5	10,3	9,8	19,8	13,8	42,0	
Nõmme	1	1 791	44,9	—	18,0	17,6	—	12,7	6,8	11,2	78,2	21,9	
Paide	2	1 670	69,4	—	15,7	4,8	—	0,8	9,3	6,0	32,8	5,7	
Paldiski	1	547	96,2	—	2,2	—	—	1,6	67,9	31,2	—	0,8	
Petseri	2	1 291	52,5	—	13,2	11,6	—	22,7	15,5	46,5	2,3	39,1	
Pärnu	5	9 111	25,3	5,8	6,5	39,7	13,9	14,8	7,7	54,3	16,2	24,3	
Põltsamaa	1	1 122	11,0	2,6	5,9	14,7	—	65,8	17,3	17,8	—	62,3	
Rakvere	2	2 294	37,3	—	10,2	27,7	—	18,8	10,9	50,2	—	38,3	
Tapa	1	484	82,0	1,9	5,1	8,3	0,6	1,5	41,3	41,3	1,7	18,4	
Tartu	4	37 075	16,2	6,7	8,6	30,8	25,1	12,0	1,6	65,7	26,5	7,6	
Tõrva	1	273	—	—	—	65,9	4,8	29,3	73,3	54,9	4,0	—	
Türi	1	901	41,6	1,5	13,8	6,7	—	36,4	14,4	30,0	—	62,6	
Valga	2	3 682	17,6	10,1	4,7	37,3	14,9	16,0	6,8	72,7	14,3	6,0	
Viljandi	1	3 482	10,4	3,1	1,8	33,9	3,4	47,4	5,7	48,3	3,8	43,2	
Võru	2	1 979	28,6	13,2	6,0	27,4	3,0	21,8	15,2	72,2	4,1	9,6	
Maad — Arrondissements	544	123 263	50,3	2,4	10,4	8,4	0,7	27,8	30,0	32,2	1,2	39,4	
Viru	49	13 675	58,0	3,5	9,4	11,8	2,7	14,0	30,4	35,9	3,0	34,2	
Järva	46	13 318	26,5	0,8	5,5	6,1	0,0	01,1	13,9	16,4	0,6	70,2	
Harju	78	15 689	60,9	3,9	13,9	7,8	0,4	13,1	39,2	40,5	1,1	20,7	
Lääne	34	6 939	62,2	2,2	11,4	7,2	0,3	16,7	37,0	41,6	0,8	24,1	
Saare	35	5 312	62,9	2,7	10,9	7,7	0,6	15,2	33,4	32,5	0,1	30,1	
Pärnu	64	14 488	46,0	2,9	11,8	10,9	0,1	28,3	27,1	31,0	0,5	44,6	
Viljandi	56	13 858	48,2	1,8	9,9	9,5	0,4	30,2	38,2	24,6	0,4	44,5	
Tartu	86	16 538	55,1	2,7	10,7	9,1	1,8	20,6	30,5	40,5	3,5	28,0	
Valga	21	7 109	22,6	0,1	4,2	2,4	—	70,7	15,6	12,9	—	79,0	
Võru	58	12 286	52,9	2,2	12,3	6,5	—	26,1	28,5	29,7	0,2	39,9	
Petseri	17	4 075	68,6	1,0	14,2	10,0	—	6,2	38,9	50,9	—	7,1	
Kokku — Total	582	251 558	35,4	4,1	9,8	20,0	8,7	22,0	18,6	47,1	10,3	26,2	

del on tarvitada peamiselt 1 tuba nii linnades (68,8%) kui maades (95,2%); linnades on 2 tuba 17,1%, 3 tuba 2,0% ja rohkem 11,4%.

7. Lugemistoid. Linnades on 20 aval. raamatukogu juures lugemistuba 472 ajalehe ja 697 ajakirjaga. Maades leidub lugemistube vähe — ainult 41

kogu juures umb. 110 ajalehe ja 136 ajakirjaga.

8. Avalikkude raamatukogude tegevus ütlalpidaja järgi.

Activité des bibliothèques d'après les entreteneurs.

Kogude tegevust ütlalpidaja järgi on võrreldud tab.9. Maakogusid peavad ütlal peamiselt eraorganisatsioonid ja isikud, linnades on ligi pooled kogudest oma-

Raamatukogude tegevus ütlalpidaja järgi 1928/29 a. — Activité des bibliothèques d'après les entreteneurs en 1928/29.

9.	Kogude arv Nombre des bibliothèques	Raamatute arv Nombre des livres	Keskmiselt — Moyenne			Koeffitsiendid — Coefficients		
			Raamatuid — Des livres		Lugejad Des lecteurs	Lõukuvuse Du mouve- ment	Loetavuse De la lisibilité	Inten- siivsuse Inten- sité
			1 kogu kohta Par une bibliothèque	1 lugeja kohta Par un lecteur	1 kogu kohta Par une bibliothèque			
Eraorganisatsioonid — Organisations privées.								
Üldse — Total	422	280 804	665	7	94	2,1	14,6	30,7
Linnades — Villes	14	44 385	3 170	10	271	2,9	29,2	81,3
Maades — Arrondissements	408	236 419	579	17	88	2,0	13,1	26,2
Omavalitsused — Administrat. locales.								
Üldse — Total	164	147 949	902	4	239	4,8	18,4	88,3
Linnades — Villes	16	87 775	5 486	4	1 325	6,5	26,7	173,5
Maades — Arrondissements	148	60 174	407	3	118	2,3	7,9	18,2
Saksa kultuurvalitsus — Administration culturelle de la minorité allemande.								
Üldse — Total	9	9 707	1 078	12	62	1,9	22,7	43,1

¹⁾ Saldo pole selle hulgas.

²⁾ Saksa kultuurvalitsuse toetus muude all.

valitsuste ülalpeetavad. Saksa kultuurvalitsus peab ülal 9 kogu, neist 1 maal. Linnades on omavalitsuste kogud suuremad kui eraorganisatsioonide omad, maades vastuoksa. 1 lugeja kohta tuleb erakogudes nii linnades kui maades rohkem raamatuid kui omavalitsuste kogudes.

Omavalitsuste kogudes on raamatud liiku-

vamad, eraorganisatsioonide kogudes (eraldi maade ja linnade järgi) langeb aga ühe lugeja peale keskmiselt rohkem lugeda võetud raamatuid. Intensiivsus on suurem omavalitsuste kogudes linnades, maades vastupidi. Kokkuvõttes, linnades töötavad hoogsamalt omavalitsuste, maades eraorganisatsioonide ülalpeetavad kogud.

Avalikud raamatukogud 1928/29 a. — (ekstrapoolimise teel täiendatud arvud)
Bibliothèques populaires en 1928/29 (chiffres complétés par extrapolation).

10.	Kogude üldarv Nombre total des biblioth.	Sisalduv köidete arv (tuhandis) Nombre des volumes (en 1000)			Ostetud—Acquis (tuh.) (en 1000)	Kogude kasutamine Utilisation des bibliothèques			
		Laste- raamatud Littérature d'enfants	Ilukirjan- dus Beaux- lettres	Teaduslikud tööd Littérature scientifique		Tavaliselt avatud Ouvertes habituelle- ment.		Lugejate arv (tuh.) Nombre des lecteurs (en 1000)	Aastas lue- natud ra- matute arv (tuh.) Nombre de volumes prêts (en 1000)
						Päevi aastas Nombre des jours pen- dant l'année	Tunde päevas Nombre des heures par jour		
Linnad—Villes	38	7,4	75,3	58,9	16,5	150	2	27,2	718,9
Maad—Arrond.	567	5,3	180,0	111,5	43,9	100	2	53,4	615,4
Kokku—Total	605	12,7	255,3	170,5	60,4	100	2	80,7	1334,3

Avalikkude raamatukogude kohta ennem Keskbüroo väljaandels ilmunud artiklid ja andmed:
Avalikud raamatukogud 1928 ja 1927/28 a., A. Tuisk, Eesti Statistika nr. 91, 1929 a., lhk. 358—367.

KAKS PARANDATUD ARVU HOOLEKANDE KULUDE ALAL. DEUX CORRECTIONS CONCERNANT les DÉPENSES pour l'ASSISTANCE PUBLIQUE.

Belmises „Eesti Statistika“ numbris (106/9) ilmus ülevaade hoolekande kohta, mis koostatud hoolekandestatistika juhtnõõride kohaselt. Peale ülevaate ilmumist selgus, et Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt tehtud kokkuvõttes riikliku hoolekande kohta on kaks eksitavat viga.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi õien-dava kirja kohaselt oli rinnalaste ja emade kodudes keskmiselt lapsi (aastane kodus viibinute arv): Nõmmel — 156,26, Tartus — 61,2, Narvas — 57 ja Kuressaares — 59, kokku — 333,46. Kuna ennem antud arv oli 84, siis muutub uue arvu kohaselt neli korda väiksemaks ka artiklis toodud arvutus ühe lapse ülalpidamise kulude kohta. See oli 1928/29 a. keskmiselt 498 kr 15 senti aastas või 41 kr 51 senti kuus. Peale selle korraldasid rinnalaste ja emade kodud 1928/29 a. laste perekondadesse kasvatada andmist (mis arvestatud kuukirjas juhtnõõride kohaselt riikliku lahtise hoolekande all). Laste perekondadesse

kasvatada andmisel ja kasvatusjärelvalve korraldamisel on aga rinnalaste ja emade kodudel peale maksetavate toetusrahade hulk mitmesuguseid kulusid, milliseid võimata lahutada rinnalaste ja emade kodude üldisest kulusummast. Seega peaks kulu ühe lapse kohta rinnalaste ja emade kodudes olema veelgi väiksem kui 498 kr aastas.

Riiklikkudest lastesuvekoloniidest korraldati 1928 a. vahetult ministeeriumi poolt Vaivara ja Narva-Jõesuu lastesuvekoloniid. Nende ülalpidamisel viibis ministeeriumi parandatud arvu kohaselt keskmiselt 181 last (s. o. aasta peale arvatult 29,2, mis ligi ühe kolmandiku võrra suurem endisest aastaarvust 20); seega oli keskmine kulu lapse peale 462 kr aastas ehk 1,3 kr päevas, mis ligi ühe kolmandiku väiksem varem avaldatud arvust.

On loota, et 1929/30 a. kokkuvõttes nii ministeeriumi, kui ka omavalitsuste poolt koostatatakse juba täpsemalt, ja nende alusel hoolekandest suudetakse anda täielikum ülevaade.

RAUDTEEDE TEGEVUS 1929/30 a. CHEMINS de FER en 1929/30.

Sisu: 1) Raudteede võrk, lhk. 558. 2) Ehituse- ja parandusetööd, lhk. 558. 3) Veerev koostis, lhk. 561. 4) Vedurite küte, lhk. 562, 5) Vedurite küte ja määr, lhk. 563. 6) Varustuse toimetused, lhk. 563. 7) Veevarustus, lhk. 564. 8) Elektrotehnika jaoskonna tegevus, lhk. 565. 9) Reisijate vedu, lhk. 565. 10) Pagasi vedu, lhk. 566. 11) Kaubavedu, lhk. 566. 12) Varanduste väärtus, lhk. 567. 13) Rahanduslikud tulemused, lhk. 567. 14) Uute raudteede ehitus, lhk. 569. 15) Raudtee personaal, lhk. 570. 16) Arstiahi, lhk. 571. 17) Õnnetuse juhud, lhk. 572. 18) Muud alad, lhk. 572.

Käesolevas ülevaates on õigekirjutuse sõnaraamatu kohaselt järjekindlalt tarvitatud:

raudteerööba = Schiene, шина

raudteerööbe = Eisenbahngleis, колея tähenduses.

Järgnevalt ka mitte „laiarööpeline“, mis tähendab ühte laia rööbast, vaid „laiarööpmeline“ (tähtis on rööbpaari vahe).

1. Raudteede võrk. Aruande aastal raudteede võrgu pikkuses ettetulnud muudatused on näidatud järgnevas tabelis:

2. Ehituse- ja parandusetööd. Muldetööd. Suuremad muldetööd on aruande aastal tehtud töötatöölistega ühiskondlikeks hädaabitöödeks määratud krediitide arvel. Neist tõist võib suurematena eriti nimetada:

	Teede pikkus 1. IV. 29 a. km	Juureehitatud km	Lammutatud km	Teede pikkus 31. III. 1930 a. km
Laiarööpmelisel.				
1. Peateed	682,0	—	0,1	681,9
2. Jaamateed	307,4	2,8	3,9	306,3
Kõrvalteeharud.				
3. Raudteevalitsuse arvel Kokku Raudteevalitsuse krediitide korraspeetavaid teid	20,4	1,9	2,0	20,3
4. Kaitseministeeriumi arvel	1 009,8	4,7	6,0	1 008,5
5. Erateeharusid	11,2	1,5	—	12,7
Üldse	1 072,2	0,2	0,1	1 071,8
Peateede hulka on kaksikteid 3,4 km kahekordselt arvestatud.	1 128,2	6,4	6,1	1 123,5
Kitsarööpmelisel.				
1. Peateed	577,7	0,6	—	578,3
2. Jaamateed	95,0	3,4	—	98,4
Kõrvalteeharud.				
3. Raudteevalitsuse arvel	23,1	—	—	23,1
4. Kaitseministeeriumi arvel	695,8	4,0	—	699,8
5. Erateeharusid	16,1	0,1	—	16,2
Üldse	45,9	0,5	0,1	46,3
Kokku lai- ja kitsarööpmelise peateid	757,8	4,6	0,1	762,3
jaamateid	—	—	—	1 260,2
kõrvalharusid	—	—	—	404,7
Kokku	—	—	—	225,9
				1 890,8

Seega on raudteede üldine pikkus suurenenud:

laiarööpmelisel 0,3 km
kitsarööpmelisel 4,5 km

Teede juureehitus oli tingitud mitmesugustest ülesannetest, nagu kaubaoperatsioonide hõlbustamine paljudes jaamades, kui ka majanduslikud otstarved, eriti liivaaugu teed. Lammutatud teedest on tähtsamaid: jaamateed Tallinna sõlmes 1,3 km ja Komarovkas 1,8 km.

- Tallinna-Kopli jaamas uue kaubahoovi platsi täitmine ja planeerimine. See töö on ühenduses Tallinna sõlme ümberehituse kavaga, milles kaubahoov on nähtud ette viia üle Kopli jaama. Platsi täitmiseks on veetud kohale 10 719 m³ liiva.
- Ülemiste jaamas V jaamale ehitamine. Mulde ehitamiseks on veetud kohale liiva ja põlevkivi tuhka 1 840 m³ ja teed pandud maha 0,537 j. m.
- Rahumäe ja Hiitua jaamade ümbruse planeerimine, milleks tarvitatud 2 676 m³ mulda, liiva ja põlevkivi tuhka.
- Nõmme-Pääsküla vahel II tee jaoks mulde ehitamine ühes Pääsküla jaamateede laiendamiseks. Selleks on mulda kaevatud 3 842 m³ ja liiva veetud kohale 33 016 m³.
- Laiarööpmelise teeharu ehitamine Nõmmel Liiva-Vääna k/r. liini 6. km asuva liiva karjeeri juure pikkusega 1 928 m. Selle teeharu ehitamine on ühenduses Pääsküla liiva karjeeri likvideerimisega, mille all olev maa-ala Sise- ja koha- ja kaitseministeeriumi otsusel anti liiva Nõmme linnavalitsusele, kuna Nõmme linnavalitsus raudteele uue liivakarjeeri jaoks vastava maa-ala muretses Vääna liini ääres.
- Tartu jaamas uue kaubahoovi, kuhisadestite laoplatši ning sorteerimisteede jaoks tarviliste mullatööde tegemine. Teedealuse mulde loodpinna saavutamiseks on mulda kaevatud koha peal 28 178 m³ ja rongidega veetud juure 27 527 m³, kokku platsi täitmiseks tarvitatades mulda 55 700 m³.
- Valga jaamas kanalisatsiooni torustiku mahapanemine 1 713 j. m ulatuses.
- Tallinna-Väike k/r. jaama arendamiseks ja vaguni fargi teede ehitamiseks mullatööde tegemine. Selleks otstarbeks on rongidega veetud kohale liiva 19 290 m³. Peale selle on Tallinn-Sadama ja Tallinn-Väike jaamade vahel tehtud raudtee äärde kõnniteid 3,25 km pikkuses, kasutades 1 300 m³ põlevkivi tuhka ja liiva ning ülesseatud roobastest käsipuid 720 m ulatusel.

Tallinna-Väike jaama ja Veski pöörangu vahel on Lasna linnale mulde ehitamiseks veetud juure 8 940 m³ põlevkivi tuhka ja Tallinna-Väike jaamas pandud maha kanalisatsiooni torustik 200 j. m ulatuses.

Ballasti-kihi ja mulde korras hoid nõudis üksnes harilikke jooksvaid parandusetöid, nagu kraavide puhastamist, ballasti-kihi täiendamist, aukude täitmist, tee tõstmist ning muhkude tasandamist.

Üldse on mulde- ja ballastitööde läbiviimiseks eksploatatsiooni krediidide arvel tarvitatud:

- a) laiarööpmelisel teel: kruusa 18 216 m³
liiva 75 169 m³
b) kitsarööpmelisel teel: liiva 49 170 m³

Kokku ballasti 142 555 m³

Võrreldes eelmise aastaga, on ballasti vähem tarvitatud umbes 38%, eriti kitsarööpmelisel, kus ühenduses uute roobaste vahetusega mullu peatee seati põhjalikult korda. Samuti oli tol aastal tarvitatud suur kruusa kogus tingitud Tallinna sõlme teede ja Tallinna-Nõmme vahelise teise tee ehitamisest.

Liipreid on vahetatud:

a) laiarööpmelisel teel:

1. peatees uute immutatud liipritega	40 706 tk.
2. peatees vanade kõlvuliste liipritega	920 "
3. jaama- ja haruteedes uute immutatud liipritega	17 140 "
4. jaama- ja haruteedes vanade kõlvuliste liipritega	42 275 "
Kokku 101 050 tk.	

Eelmistel aastatel tarvitati liipreid järgmisel arvul: 1928/29 — 147 746 ja 1927/28 — 213 386.

b) kitsarööpmelisel teel:

1. peatees uute immutatud liipritega	110 971 tk.
2. " " immutamata "	3 216 "
3. " " vanade kõlvuliste "	10 601 "
4. jaama- ja haruteedes uute immutatud liipritega	9 930 "
5. " " " immutamata "	10 190 "
6. " " " vanade kõlvuliste "	8 170 "
Kokku 153 078 tk.	

Üldse mõlemal teel liipreid vahetatud 254 128 tk.

Laiarööpmelisel liinil on viimastel aastatel liiprite vahetusel tarvitatud vaid immutatud liipreid.

Ka kitsarööpmelisel on tarvitatud peamiselt immutatud liipreid, kuid seal on peateesse pandud immutamata liiprite arv veel küllalt suur — umbes 60%. Üldiselt on kitsate liiper nõrgem ja kannatab enam mehaaniliste mõjurite, kui mädanemise all.

I m m u t u s e t e h a s .

Immutusetehase aasta tegevust kujutavad järgmised andmed:

Immutatud on:

1. laiatee liipreid	90 484 tk. või 9 048 m ³ puumassi
2. kitsate liipreid	154 787 " " 6 180,18 " "
3. laiatee pöörmepekke	882 " "
4. kitsate pöörmepekke	209,8 " "
5. sillapakke	134,5 " "
6. muid metsamaterjale	154,0 " "

Kokku: 17 518 m³ puumassi.

Ühe ruummeetri puumassi immutamine läks maksma 4,26 kr või arvatult ümber ühe laiatee liiprile 42,5 senti, mis eelmise aasta omahinnast odavam 6,3 senti võrra.

Immutamiseaineks kasutati kodumaa fenolaati, mida tarvitati 477,9 tn.

R ö ö b a s t i k .

Aruande aastal viidi läbi järgmisi suuremaid rööbastiku kõvendamise ja uuendamise ning rööbaste vahetuse töid:

a) laiarööpmelisel:

1. Aegviidu-Tapa jaama vahel 166—167 ja 174—176 km ning Tamsalu-Kiitsi jaama vahel 336—338 km on 4,49 km ulatusel vanad kulunud oistega rööpad võetud teest välja, otsad saetud maha, uued augud puuritud, rööpad kahe kaupa kokku keedetud ja uuesti teesse asetatud ning uute sideosadega varustatud. Seejuures on 337—338 km vahel, 442 jooksva mtr ulatusel, pandud uued tugevamad rööpad tüüp III-a.

2. Sangaste-Valga jaama vahel 509 — 510 km on 1,6 km ulatusel vanade kulunud rööbaste tüüp 2-bis asemel pandud rööpad nr. 5, ühes lukkude kokku keetmisega ja sideosade vahetamisega.

3. Soldino-Narva jaama vahel 310—311 km on asendatud üldvahetusega 2 km ulatuses rööpaid tüüp III-a samatüübiliste rööbastega, mis saadud Komarovka ja Narva jaama teede lammutamisel.

b) kitsarööpmelisel:

Teostati suuremaid rööbaste vahetusi:

1. Sonda-Mustvee liinil 12—15 km,
2. Valga-Mõniste liinil 5, 10—19, 22, 30—32 ja 37 km,
3. Türi-Tamsalu liinil 43—62 km,
4. Riiselja-Ikta liinil 1—23 ja 25—26 km.

Peale selle vahetati rööpaid üksikult nii peatees, kui ka jaama- ja haruteedes.

Kokkuvõetult vahetati rööpaid:

a) laiarööpmelisel:

1. peatees: 2 246 rööbast, üldpikkusega 24 053 j. m,
2. jaama- ja haruteedes: 741 rööbast pikkusega 6 543 j. m.

b) kitsarööpmelisel:

1. peatees: 4 351 rööbast, üldpikkusega 34 326 j. m,
2. jaama- ja haruteedes: 882 rööbast, üldpikkusega 5 652 j. m.

Aruande aastal on tellitud prantsuse firmalt „Société d'Equipement des voies ferrées et des Grands Reseaux Electriques“, (Paris, „Lolo-Mignonac“ tehasest) 10 komplekti laiatee pöörmeid III-a, ühes pöörseadise ning kõikide side- ja tarbeosadega ning pöörmete komplekteerimiseks fassoon-vedrusulgi ja riströöpaid.

Peale selle on vanu pöörmeid parandatud ja uute osadega varustatud jaoskondade töökodades.

Üldse on teesse paigutatud pöörmeid:

- a) laiarööpmelisel: uusi 6 tk.
vanu kõlvulisi 42 "
- b) kitsarööpmelisel: uusi 36 "
vanu kõlvulisi 34 "

Pöörmepekke on vahetatud:

- a) laiarööpmel.: uute immutatutega 6 603 tk.
vanade kõlvulistega . . . 1 754 "
- b) kitsarööpmel.: uute immutatutega 3 393 "
vanade kõlvulistega . . . 102 "

In s e n e r - e h i t i s t e a l a l teostati järgmised tööd:

Laiarööpmelisel: Üks raudsild ja 11 kivitugedel puusilda, varustatud raudbetoon kattega, üldpikkusega 16,00 j. m, ning teesse

pandud üks 10 m pikk malmtoru läbimõõduga 0,6 m.

Kitsarõppmelisel: Raudbetoon kattega varustati 17 kivitugedel puusilda, üldises pikkuses 28,75 j. m; 5 puusilda — 17 j. m pikkuses ehitati ümber raudbetoon sildadeks kivitugedel; 2 puusilda, avastega 4,5 m ja 9 m ehitati ümber raudsildadeks betoon tugedel; 1 puusild avausega 18,25 m (Halliste) ehitati nelja avauslikuks raudsillaks betoontugedel, kusjuures kolm keskmist betoon sammast asetati roobasbetoon plate abil vana silla puust vaiadele; 8 puust silla asemele, üldpikkuses 19,4 j. m, ehitati uued puu-sillad ja ühe puust toru asemele paigutati betoon rõngastest toru läbimõõduga 0,70 m.

Peatusekohad avati:

1. „Laoküla“ — 17 km Keila—Paldiski liinil,
2. „Nava“ — 397 km Tapa—Tartu liinil,
3. „Aakre“ — 471 km Tartu—Valga liinil,
4. „Pustusi“ — 137 km Sindi—Pärnu jaamade vahel,
5. „Lodja“ — 139 km „ „ „ „ „ „
6. „Lennuki“ — 141 km „ „ „ „ „ „
7. „Õisumõisa“ — 97 km Loodi—Õisu jaamade vahel,
8. „Ikla“ jaam Riiselja—Ikla liinil avati kõigiks kaubanduslikkudeks operatsioonideks.

Uusi reisirajate platvormi on ehitatud juure:

Hiius, pindalaga	468 m ²
Jänedal „	390 „
Küttejäus „	120 „
Kalevi peatusekohal pindalaga	81 „
Mullavere „ „	98 „
Nava „ „	98 „
Vapramäe „ „	72 „
Peedu „ „	189 „

Peale selle suurendati reisirajate platvormi:

Pääskülas	84 m ²
Kivimäel	157,5 „
Rahumäel	90 „
Järvel	168 „
Tallinnas Haapsalu platvorm	354 „
Jõgeval	158 „
Kärknas	93 „

Ehitati uued jaamahooned:

1. Hiiul, kivist ehitisi	103 m ²
2. Rahumäel „ „	113 „
3. Kiviõlis, puust	129 „
4. Kirna peatusekohal	114 „

Jaamahooneid suurendati juureehitistega:

1. Taoblas	82,8 m ²
2. Pärnus	37 „
3. Kilingi-Nõmmel	13,8 „

Kaubasoperatsioonide hõlbustamiseks viidi läbi järgmised ehitustööd:

1. Järve jaamas — jaamakuurile pagasilhoiu ruum, põhipinnaga 14 m².
2. Tallinna jaamas — puust platvorm pealesõidu teega autode, traktorite ja teiste raskete masinate laadimiseks pinnaga 39 m².
3. Püksi jaamas — väikekiiruse kaubaplatvormile puust katusealune, põhipinnaga 68 m².
4. Palupera jaamas — kaubaidale betoonist juureehitisi 54 m² ja kaubaplatvormi pikendus 48 m².
5. Paide jaamas — betoonist kaubahoju ruum põhipinnaga 25 m².

Püstitati mitmesuguseid hooned ja ehitisi:

1. Valga jaamas põlenud vagunite töökoja asemele uus betoon-telliskivist hoone, põhipinnaga 1 071 m².

2. Mõisakülas 7 liini jaoskonna vana kõduuennud puust sepi-koja ja plekisepa töökoja asemele uus kivist sepi-koda, põhipinnaga 67 m² ja puust plekisepa töökoja põhipinnaga 26 m².
3. Mõisaküla saeveskis:
 - a) kontor, põhipinnaga 62 m²,
 - b) silikat-kivist katlamaja, põhipinnaga 142 m².
4. Pärnu jaamas puust põlevkivi kuruile juureehitisi 127 m² ja laadimise estokaad 52 m².
5. Tallinna, Tartu ja Valga jaamades maa-alused bensinihoiu paigid ühes ülevallamise seadisega.
6. Kohtla jaamas vedurite pöorsild pikusega 16,64 m. ning eluhooneid:
 1. Tallinna l.r. jaamas, puust elumajale nr. 12 mausardkord, põhipinnaga 86,3 m².
 2. Nõmme-Välke jaamas ehitati ümber end. töökoja elumajaks, põhipinnaga 133 m².
 3. Võhmata peatusekohas puust barak — 51 m².
 4. Mustvee jaamas ostetud eraisikult puust hoone — 35 m².
 5. Kaarepere mõisas „Raudteelaste Kodu“ invaliidide mahu-tamiseks ühes päraldisega 2 puust eluhoonet, pinnaga kumbki 168 m².

Raudtee korterite arv 1.IV.1930 a. on näidatud järgnevas tabelis:

Jaoskond	Hoonete arv		Korterite arv			
	Elumajad	Jaama-hooned	Tasuta		Maksulisi	
			Elumajades	Jaama-hoone-tes	Elumajades	Jaama-hoone-tes
I	185	11	330	20	155	5
II	171	8	239	12	97	5
III	194	13	272	18	97	3
IV	124	10	188	14	21	2
V	146	7	215	12	57	2
VI	84	30	190	73	74	14
VII	44	24	99	53	20	3
Kokku	948	103	1533	202	501	34
	1051		1735		535	

Korterite koguarv raudteel on 2 270, neist 77% tasuta ja 23% maksu eest. Võttes üldiseks raudtee teenijate arvaks äärmarguseid 5 100, asub raudtee korterite 44% teenijatest.

Katusekive valmistamine.

Nagu eelmistel aastatel valmistas Raudteevalitsus ka aruande aastal katusekive majanduslikul teel Nõmme töökojas järgmisel arvul:

a) hartiikke katusekive	180 890 tk.
b) harja kive	4 580 „

mis juures üks hartiik kivi läks maksma 7,4 senti ja harja kivi—16,4 senti. Katusekivide tarvidus oli aruande aastal eriti suur sest Tallinna-Pärnu liinil asendati vanad kõduuennud, peamiselt pilbas-katused, tsement kividega.

Kinnisvarade võõrandamistoimkonna töö suund on kujunenud juba paari-kolme eelmise aasta jooksul üldjoontes välja, nii et aruande aastal tema tegevus osutus tööde jätkamiseks, nimelt:

1) Raudteevalitsuse valdamisel olevate maade piiride ja piirimärkide uuendamine, neid kooskõlastades uue piketaažiga, raudtee maade plaanide valmistamine, et lõpuks kõiki raudtee maid kinnistada Vabariigi nimele.

2) Maade omandamine jaamade laiendamiseks, kui ka raudtee liivaukude ja ehitiste jaoks.

3) Seni ehitatud uute raudteede (peale Rapla-Virtsu ja Tartu-Petseri) maade võõrandamise jätkamine hüpoteegi ühikulist, millistel lasusid mitmesugused ümberkinnistamist takistavad koormatised ja kitsendused hüpoteegi võlgade, keelumärkuste, juriidilise omastiku puudumise, servituutide jne. näol. Üldse tuleb tähendada, et umbes 70—80% -il kõigist kinnisvaradest leidub mitmesuguseid koormatisi ja kitsendusi.

Eelmise töökava täitmiseks aruande aastal raudtee maade piire uuendati 176 kilomeetri tee ulatuses või umbes 365 km piiri pikkuselt.

Raudteele omandati 50,35 ha eramaid; peale selle on Põllutöoministeeriumilt võetud üle Raudteevalitsuse valdamisele 19,055 ha maad.

Eriti ebasoodsaiks ja tööd raskendavaiks mõjuriteks raudteedele maade omandamisel osutusid: 1) raudtee maade kitsas 30—40 meetri laiune maariba ja 2) meie oludele ja asutistele kohandamata võõrandamise seadus. Kitsa riba võõrandamine on tülikaim, sest sinna kuulub tihti kõigest mõnekümne ruutmeetri suurune maa-ala ühest või teisest eramaast. Suuremal osal meie kinnisvaradest on ingrosseeritud mitmesugused keelud ja kitsendused, ja täiesti arusaadavalt, maaomanikud, kellelt ainult mõne krooni eest raudteele maad omandatud, ei ole huvitatud keelude ja kitsenduste kõrvaldamisest, mis nõuab mitu korda rohkem kulu, kui saadakse võõrandatud maa eest tasu.

Viimase asjaolu tõttu on maaomanikud loitud takistuste kõrvaldamiseks ja vaatamata mitmekordsetele kutsetele ei ilmu üldse lepingute sõlmimisele.

3. Veerev koostis. Laiarööpmelise vedurite koostis.

gu jäi muutmatuks, võrreldes eelmise aastaga. Kuid aruande aastal on ehitatud ümber ülekuumendatud auru kasutamiseks 3 reisirongivedurit ser. Av, tüüp 2-3-0 ja 1 reisirongi-vedur ser. Nv., tüüp 1-3-0. See- ga kahe viimase aasta jooksul on varustatud 10 laiaraööpmelise reisirongi-vedurit Schmidti süsteemiliste ülekuumendajatega, mille tõttu neil vedureil küttekulu vähenes umbes 15% võrra.

Peale selle on 6 reisi- ja 2 manöövri veduril seatud sisse põlevkiviõli küte, nii et endistega nimetatud küttele üleviidud vedurite arv ulatus aruande aastal 10.

Jaama manöövri töödeks osteti 1930 a. märtsikuul katseks Saksast „Brenneri“ tehastelt 1 laiaraööpmelise lokomootor, veojõuga 2,1 tn, hinnaga 13 550 kr. See lokomootor, mis pandud töötama Rakvere jaama, võimaldab manööverdämist kiirusega 4—5 km tunnis rongi-

kaaluga 350 tn; bensiini kulu tunnis ulatub keskmiselt 2,75 kg.

Kitsaraööpmelise veduritepargi täienduseks osteti prantsuse tehasele Carpet Louvet C-je, la Carneuve, neli vedurit hinnaga à 47 685 kr, vedurite tüüp 1-4-0, varustatud Schmidti auru ülekuumendajatega. Veduri umbkaudne veojõud 5 300 kg, vedajarataste läbimõõt 0,3 m ja auruurve 13 atm. Kütte ja veega varustatult kaalub vedur ühes tendriga 57,05 tn. Kuna kaks vedurit, tüüpi 0-3-0 ja 0-2-0, kui liiga väikese veojõu ja nõrga ehitusega, müüdi ära, suurenes üldiselt vedurite arv kitsaraööpmelisel 31. märtsiks 1930 a. kahe võrra.

Vedurite parandusetöid teostati peatehases ja nelja veojaoskonna töökodades, milliste tegevust selgitab järgmine tabel:

Paranduse liik ja töökodajad	Vedurite liik	Parandusest välja- tulnud ühikute arv	Tarvitatud tööain- dide arv keskmis- lähe ved. parand.	Tööaasu (kr)	Materjali kulu (kr)	Keskmine kulu ühele vedurile (kr)	
Põhjalik Peatehases		I. Laiaraööpmelised					
	Reisir.	4	21 872	48 014	33 759	20 443	
	Kaubar.	4	19 209	44 708	25 906	17 654	
	Keskmine I veojaoskond	Reisir.	12	2 361	21 627	5 103	2 227
III	"	"	7	2 782	10 936	4 653	2 227
II	"	Kaubar.	9	2 487	15 265	4 720	2 221
I	"	"	11	2 136	13 070	6 331	1 764
III	"	"	7	2 074	8 304	3 221	1 646
I	"	Manöövri	8	2 458	12 233	2 826	1 882
II	"	"	1	1 422	648	252	900
III	"	"	1	1 911	840	313	1 152
Põhjalik Peatehases		II. Kitsaraööpmelised					
	Kaubar.	7	12 802	53 778	21 904	10 812	
IV veojaoskond	"	8	7 484	39 185	27 778	8 370	
	Keskmine I veojaoskond	"	5	2 099	6 584	1 370	1 591
II	"	"	4	1 316	3 397	1 430	1 207
III	"	"	7	1 769	6 810	2 493	1 329
IV	"	"	43	1 465	37 616	15 723	1 240

Vagunitepargis on olnud järgmised muudatused:

Laiaraööpmelisel teel.

- 1) Peatehastes ehitatud juure 1 bensiinimootor- vagun nr. 16, hinnaga Kr 76 000,—;
- 2) 1 kinnine kaubavagun nr. 4800 ehitatud ümber liivaveo platvormiks nr. 18153;
- 3) inventarist kustutatud 8 kinnist kaubava- gunit nende müügi puhul Riikliku Põlev- kivitööstusele;
- 4) 1 kaubavagun nr. 4614 soomusrongide rü- gemendilt saadud tagasi;
- 5) A/s. „Dvigatel'ilt“ ostetud 3 jäävagunit hin- naga à Kr 4 000,—.

Kitsaraööpmelisel teel.

Tallinna peatehastes:

- 1) ehitati 4 II klassi vagunit hinnaga à 8 060 kr,
- 2) 1 II/III klassi vagun ehitatud ümber II klassi vaguniks;

3) ehitati 4 III kl. vagunit, hinnaga à 6 745 kr ja
4) 4 pakk/keskkütte vagunit, hinnaga à 7 530 kr.

Valga- ja Mõisaküla tehastes ehitatud 114 kinnist kaubavagunit, hinnaga à Kr 2 530; 9 jäävagunit, hinnaga à Kr 3 640 ja 55 platvormi, hinnaga à Kr 2 287.

Raudtee kaubavagunite-pargi inventaris seisab võõraid vaguneid: laiarööpmelisel—6 Rosen ja Ko piirituse tsisterni, 3 — „Saku A/S.“ ja 1 — A. Le Coq'i õllevagun, 2— „Eesti Petroli“ ja 3 „Vene Nafta-sündikaadi“ tsisterni, ning

Kitsarööpmelisel — 3 „Saku A/S.“, 3 Biebornichti ja 1 A. Le Coq'i õllevagun, 3 „The Shell ja Ko“, 2 „Vene Nafta-sündikaadi“ ja 1 „Eesti Petroli“ tsistern.

Vagunite paranduste alal on märkida järgmised tööd:

Peatehastes oli täielikul parandusel 14 laiarööpmelise klassivagunit ja 12 klassi ja 3 kütte/pakivagunit kitsarööpmelise. Laiarööpmelise vagunite paranduseks kulutati üldse 98 865 töötundi, kusjuures ühe vaguni keskmine parandusekulu osutus 6 739 kr; suuremat kulu nõudis üks III kl. neljateljeline vagun, nimelt 11 441 kr.

Kitsarööpmelise 12 klassivaguni täielikuks paranduseks kulutati 54 610 töötundi, kusjuures ühe vaguni keskmine parandusekulu osutus 4 364 kr; 3 kütte/pakivaguni paranduseks tarvitati 7 632 töötundi, keskmise kuluga ühele vagunile 2 230 kr.

Tähtajalisel parandusel peatehastes oli laiarööpmelise 99 klassi-, 3 ameti-, 9 posti- ja 4 pakivagunit. Nende parandus nõudis 86 763 töötundi ja kulu 76 659 kr, nii et keskmiselt ühe vaguni kohta kulu ulatus 666 kr. Kallimaks osutus parandus 59 III kl. neljateljelijel vagunil — à 779 kr.

Tallinna veojaoskonna töökojas parandati täielikult 45 laiarööpmelise kaubavagunit, tarvitades selle peale kokku 17 235 töötundi ning kulutades keskmiselt ühe vaguni kohta 537 kr.

Tähtajaliselt parandati laiarööpmelise: 35 klassi-, 3 vangi-, 7 paki-, 3 sanitaar- ja 444 kaubavagunit. Nimetatud paranduseks kulutati 55 703 töötundi ning keskmiselt ühe kaubavaguni peale 145 kr, III klassi kahe- ja kolmeteljelise vaguni peale — 356 kr ja sise liikumise kaubavaguni peale (222 tükki) — 70 kr.

Peale nende uuendati 2 jäävaguni kere, milleks läks 3 600 töötundi ja 5 585 kr, s. o. ühe vaguni peale keskmiselt 2 792 kr.

Tapa veojaoskonna töökojas parandati tähtajaliselt 50 laiarööpmelise kaubavagunit ja kitsarööpmelise 4 klassi-, 1 paki-, 1 ametveo- ja 63 kaubavagunit. Nime-

tatud töökoja jaoks tarvitati kokku 13 201 töötundi kulutades 14 852 kr ehk keskmiselt ühe vaguni peale 269 kr.

Valga veojaoskonna töökojas oli täielikul parandusel 5 laiarööpmelise ja 12 kitsarööpmelise kaubavagunit, mis nõudsid 7 149 töötundi ja 8 130 kr; keskmiselt läks ühe vaguni parandus maksma: laiarööpmelise — 488 kr ja kitsarööpmelise — 466 kr. Tähtajalisel parandusel oli laiarööpmelise: 30 klassi-, 2 ameti-, 1 posti-, 3 paki- ja 240 kaubavagunit ja kitsarööpmelise: 28 klassi-, 1 vangi-, 1 posti- ja 62 kaubavagunit. Parandustöö kestis laiarööpmelise vagunitel 41 349 ja kitsarööpmelise vagunitel 20 124 töötundi; parandus läks maksma: laiarööpmelise kokku 39 778 kr ehk keskmiselt ühe vaguni kohta 140 kr, kitsarööpmelise — 16 101 kr ehk keskmiselt — 175 kr.

Mõisaküla veojaoskonna töökojas ja tehases parandati üksnes kitsarööpmelise vaguneid: 47 klassi-, 17 paki- ja posti-, 6 ameti- ja 306 kaubavagunit. Täielikul parandusel oli ainult 58 kaubavagunit, kusjuures ühe vaguni paranduse keskmine kestus oli 461 töötundi ja keskmine kulu 573 kr.

Tähtajalisel parandusel olevate vagunite keskmine parandusekulu oli 150 kr ja paranduse kestus kõigil vagunil 49 008 töötundi.

4. Vedurite kütte. Vedurite kütteks kulutati *Consummation de laiarööpmelisel 104 973 ja kitsarööpmelisel 50 034 tn põlev-* *Combustible par loco- motives.* *tn* põlevkivi.

laiarööpmelisel kulutati peale selle veel 4 302 tonni põlevkiviõli ning mootoritele 211,7 tn bensiini. Vedurite sissekütmiseks tarvitati puid 8 528 ruumimeetrit, mis vastab 3 513,7 tn põlevkivile.

Saja vedurkilomeetri pealt tarvitati:

Laiarööpmelisel: põlevkivi 3,79 t., mis vastab 1,63 t. ingl. sõele.

Sellest: reisivedureil	3,42	„	„	1,47	„	„
kaubavedureil	4,16	„	„	1,73	„	„
manöövrivedur.	3,11	„	„	1,34	„	„
Põlevkiviõli:						
reisivedureil	0,53	„	„	1,30	„	„
kaubavedureil	0,98	„	„	1,54	„	„

Kitsarööpmelisel: põlevkivi:
Tallinna-Pärnu liinil 2,10 „ „ „ 0,90 „ „
Sonda-Mustvee „ 1,61 „ „ „ 0,69 „ „

Võrreldes maksvate küttenormidega saavutati kokkuhoidu põlevkivi tarvitamisel 100 vedurkm pealt:

Laiarööpmelise reisivedureil	1,22 t., mis vastab 0,52 t. ingl. sõele.
(eelmisel aastal	0,87 „ „ „ 0,37 „ „)
kaubavedureil	1,98 „ „ „ 0,46 „ „)
manöövrivedureil	1,38 „ „ „ 0,59 „ „)
(eelmisel aastal	0,79 „ „ „ 0,34 „ „)

Kitsarööpmelise vedureil:
Tallinna-Pärnu liinil 0,88 „ „ „ 0,38 „ „)
(eelmisel aastal 0,63 „ „ „ 0,27 „ „)
Sonda-Mustvee liinil 0,78 „ „ „ 0,34 „ „)
(eelmisel aastal 0,43 „ „ „ 0,18 „ „)

Põlevkiviõli kokkuhoiud oli:
Laiarööpmelise reisivedureil 1,43 t., mis vastab 0,61 t. ingl. sõele.
kaubavedureil 0,53 „ „ „ 0,23 „ „

5. Vedurite ja vagunite määre.

Grassage des locomotives, voitures et wagons.

Masuudi kilogrammidele taandatuult osutus määrdeainete kulu vedureile:

laiarööpmelise 296 291 kg

kitsarööpmelise Pärnu-

Tallinna liinil 152 091 "

Sonda-Mustvee liinil 10 374 "

Määrdekulu 100 vedurikilomeetri peale oli keskmiselt:

laiarööpmelise reisivedureil 9,90 kg (eelms. aastal 9,89 kg)
kaubavedureil 8,47 " (" " 8,93 "

kitsarööpmelise vedureil:

Tallinna-Pärnu liinil 6,84 " (" " 5,20 "

Sonda-Mustvee " 5,00 " (" " 5,40 "

Üksikaineliselt kulutati vedurite määrdeks:

	l/r.	k/r.
Masuuti kg	233 146	134 741
Masinaõli "	360	47
Tsilindriõli "	19 670	8 692
Põlevkiviõli "	—	752
Rasva "	427	100

Vedurite määrdekulu tõus on seletatav sellega, et kokkuhoiuks pole määratud norme ega preemiaid.

Vagunite määrdekulu andmed on näidatud järgmises tabelis:

	Kulutatud ma- sout üldse kg	Labatud norm 1000 teig-km pealt kg	Tegelikult ku- rutatud 1000 teig-km peale kg	Kokkuhoiud ehk ülekulu
Laiarööpmelisel	88 028	10,43	9,13	+1,30
Kitsarööpmelisel:				
Tallinna-Pärnu liinil	44 676	7,43	5,74	+1,67
Sonda-Mustvee liinil	4 596	10,0	7,83	+2,17

Vagunite õlitajale maksti määrde kokkuhoiu eest preemiaid:

	1929/30 a.	1928/29 a.
Laiarööpmelisel	736,56 lcr	1 006,61 lcr
Kitsarööpmelisel:		
Tallinna-Pärnu liinil 1 656,50 "		1 488,51 "
Sonda-Mustvee " 69,60 "		66,48 "

6. Varustusetoimetused.

Service de matériel.

Nagu eelmisel aastalgi, kujunes materjalide muretsemisel välisurgudest soodsamaks jällegi Saksa turg, kust hangiti:

	K o g u s u m m a s	
Malmi igasugust	200 000 kg	Kr 16 000,—
Latt- ja sordirauda igasugust	1 900 000 "	" 247 000,—
Vorm- (profiil) rauda	264 000 "	" 34 320,—
Lehtrauda kuni ½ mm ja üle ½ mm paks	384 000 "	" 49 920,—
kuni ½ mm paks		
Raudplekki kaetud muude metalliga	26 500 "	" 10 600,—
Lehtterast üle ½ mm paks	35 000 "	" 49 900,—
Vaske lattides, vitsades ja tah- lites	4 500 "	" 6 090,—
" torudena	4 500 "	" 8 550,—
Tsinki kangides, tükides, plekis ja pulbris	1 200 "	" 720,—

Seatina kangides, tükides ja plekis	90 600 "	" 37 200,—
Inglitina kangides ja tükides	13 750 "	" 56 500,—
Rauast ja terasest torusid ja nende ühendusosi	10 000 j. m "	" 9 000,—
Antimooni igasugust (metalli ja toorel kujul)	12 100 kg "	" 16 600,—
Teras-pandaaze ja telgi igasugust	250 500 "	" 80 785,—

Peale selle hangiti väiksel arvul matrejalale ka Belgiast, Prantsusest, Rootsist, Tšehhoslovakkia ja Poolast.

Oli märgata kodumaa turu ja tööstuse arenemist võistlusevõimelisemaks ja intensiivsemaks; näiteks valmistati kodumaa tehastes kõik rööbaste sidematerjalid, pöörmed, terasvalu, kummiesemed, mitmesugused õlid ja määrded, nagu silindri-, mootoriõli, tavott; iseäranis väärib tähelepanu kodumaa põlevkiviõlist valmistatud pukside määrdeõli ja fenolaat, mida sel aastal tarvitati eduga.

Ostutehingute kogusumma, arvatud välja metsa- ja küttematerjal, oli aruande aastal Kr 2 665 800,— (möödunud aastal Kr 2 722 800,—).

Aruande aastal on uute materjalide summalised läbikäigud olnud:

Jääk 1. aprilliks 1929 a. Kr 3 876 191,48	
Sissetulek:	
Hankijalt	Kr 4 078 979,55
Raudtee peatehastelt	" 180 789 13
Kasude arvelt (ökonoomia ja no- menklatuurihindade vahed)	" 283 450,51
Mitmesuguste teiste arvete kau- du (siin hulgas larvitajate ametite aastalõpu jääkide ta- gasi faktuurinised)	" 1 217 036,20 Kr 6 355 249,39
	Kokku: Kr 10 281 440,87

Väljaminek:	
Faktuureitud tarvitajale	Kr 5 339 790,43
Müüdud asutusele ja isikule	" 140 903,93
Kahjude arvete (puuduäägid ja nomenklatuurihindade vahed)	" 170 344,28
Mitmesuguste teiste arvete kaudu	" 393 829,29 Kr 6 044 857,87
Jääk 1-ks aprilliks 1930 a.	Kr 4 186 583,—

Kr 10 281 440,87

Nagu neist andmeist selgub Raudteevalitsus maksis mõningail juhtumel küttepuude eest erahankijale Riigi metsatööstusest kõrgemaid hindu. See asjaolu oli tingitud sellest, et lumevaese talve tõttu Riigi metsatööstus ei suutnud vedada küttepuid tarvilikul arvul Raudteevalitsusele metsast välja. Kuna selle tagajärjel ähvardus tekkida puudekriis, oli Raudteevalitsus sunnitud kättesaadavaid puid ostma eraisikuil.

Tuleb märkida, et küttepuude asemel Raudteevalitsus püüdis, niipalju kui võimalik, tarvitada kände, peaaesjalikult tehaste kütteks. Raudteevalitsus laskis Lelle-Papiniidu raudtee võõrandusealalt töötada üles 21 467 ruumi-meetrit kände, saavutades sellega mitu sihti: võõranduseala ja eriti jaamade laoplatseid puhastati kändudest, saadi hulk odavat kütet ja võimaldati tööliste töö. Ettevõtjale

maksti 30 sentimeetrini ristmõõdus peeneks lõhutud ja tihedalt laotud käändude ruumimeetri eest 2 kr. Kuna käändud olid suuremalt osalt toored ja neid hakati tarvitama alles oktoobris, suudeti neist tegevuseaastal kulutada ainult 6 500 ruumimeetrit.

Tegevuseaastal on Varustusetöimkond küttepuid tarvitajaile annud 70 062 ruumimeetrit, sellest vedureile 26 821,4 ruumimeetrit (laiarõõpmelise vedureile 12 423 m³, kitsarõõpmelise vedureile 14 399 m³).

Võrreldes eelmise aastaga on puude kulu- tus tunduvalt vähenenud. Peale käändude tarvitusele võtmist on vähenemist põhjustanud: Sonda-Mustvee liini vedurite üleviimine puuküttelt põlevkiviküttele ja laiarõõpmelise vedurite osaline üleviimine õliküttele. Ka on püütud puude asemel tarvitada lauaservi ja turvast (turba) kulu oli 3 748 t. eelmise aasta 1 552 t. asemel. Kuigi raudteele puuküte osu-

tus turbaküttest veidi odavamaks, on Raudteevalitsus siiski pooldanud turbakütet sellest seisukohast, et turvast põletades säästa metsi ja suurendada rahvale töövõimalust.

Põlevkivi on varustuseladudest aruande aastal antud välja 156 492 tonni, sellest vedureile: 150 144 tonni (laiarõõpmelise vedureile 107 997 tonni, kitsarõõpmelise vedureile 42 147 tonni).

Metsamaterjalest osteti ka 1929/30 tegevuseaastal suurem osa Riigi metsatööstuselt, põlevkivi — tervelt Riigi põlevkivitööstuselt, turvas laiarõõpmelise vagunite kütteks — Riigi turbatööstuselt (3102 tonni), kitsarõõpmelise vagunite kütteks — Vangimajade peavalitsuselt (403 tonni) ja Järvamaa turbatööstuselt (243 tonni).

Tähtsamate metsamaterjalide ja kütteainetest ostuhulga ja hindade kohta annab ülevaate allolev kokkuvõte:

N i m e t u s	Riigi ettevõttelt		Eraisikuilt		Kokku
	Kogus	Hind	Kogus	Hind	
Laiarõõpmelise liipreid	60 224 tk.	Kr. 2,10 tk.	30 914 tk.	Kr. 1,90 kuni 2,05 tk.	91 138 tk.
Kitsarõõpmelise liipreid	160 413 "	" 0,90 "	84 225 "	70 kuni 90 s. tk.	244 638 "
Laiarõõpmelise pöörmeprusse	54 kompl.	" 245,—	78 kompl.	Kr. 240,—	132 kompl.
à 53 "	15 "	" 254,—	15 "	" 255,60 ja " 248,—	30 "
à 43 "	20 "	" 202,—	—	—	20 "
Kitsarõõpmelise pöörmeprusse	119 "	" 57,—	49 "	Kr. 55,—	168 "
Laudu: I kategooria	753 m ³	" 31,— ja " 32,—	—	—	1 362 tihum.
II "	424 "	" 25,— ja " 28,—	—	—	
III "	51 "	" 16,— ja " 17,—	—	—	
hõõveldatud	134 "	" 84,—54	—	—	
Falke	8 180,35 tihumeetr.	" 12,72	134,37 tihum.	Kr. 9,89 ja " 10,60	8 314,72 "
Sillaprusse	102 295 "	" 85,32	—	—	102 295 "
Tammepakke	—	—	890 tihum.	Kr. 41,96 kuni 43,80	890 "
Saarepakke	51 tihum.	" 24,70	39,5 "	" 24,70	90,5 "
Kasepakke	84 "	" 17,— ja " 18,—	—	—	84 "
Elektrijuhtmete poste: 7,5 m. pikkust	594 "	" 3,90	—	—	1 876 tk.
8,5 " "	1 172 "	" 5,80	—	—	
10,5 " "	110 "	" 8,80	—	—	
Katusesindleid	90 000 tk.	1,5 s. tk.	—	—	90 000 "
Krohvimalte	32 000 ars ²	à 5 s.	2 300 ars. ²	à 5 s.	34 300 ars. ²
Küttepuid	72 908 m ³	Sonda k/r. Hiini Kr. 3,40 Laiksaare liin. Kr. 2,90 mujal Kr. 3,50m ³	5 926 m ³	Kr. 3,80 kuni " 4,10 m ³	78 834 rmmt.
Põlevkivi	182 573 t.	Kr. 6,10	—	—	182 573 t.
Turvast	3 505 "	" 12,50	243 t.	Kr. 12,50	3 748 "
Sepastisi	—	—	745 "	" 22,74	745 "

7. Veevarustus. Laiarõõpmelisel raudteel on Chargement de l'eau. 28 veepumbamaja, millest 17 alaliselt teotsevad, 10 aga ajutiselt, varustades vedureid üksnes hädakorral. Üks pumbamaja, Piusa, on suletud. Jõuallikateks on: 19 pumbamajas aurukatlad, 8 — elektrimootorid ja 1 — naftamootor.

Kitsarõõpmelisel raudteel on 23 pumbamaja, millel jõuallikateks: 9 pumbamajas aurukatlad, 3 — elektrimootorid ja 1 — naftamootor, 10 pumbamaja töötavad veduri auruga.

Peale selle on k/r. raudteel vähesed liikumise- ga teeharudel (Riiselja-Ikla), kui ka ükstei-

sest kaugel asuvate veejaamade vahel seatud üles kaevudesse ja jõgedele pumpamise seadised (6 pulsomeetrit ja 6 ežektorit), kus vedurid oma auruga vett pumpavad otse tendrisse; ehk jälle on asetatud veduri peale ežektor (Sonda-Mustvee teeharul 12 veduril), millega vedurid võtavad vett teeäärsetest kraavidest ja jõgedest.

Veevõttekohti pumpamise seadistega on 12.

Võõrast veevärgist saab k/r. raudtee vett Tallinna linnavalitsuselt Tallinna - Sadama jaama vedurite varustamiseks ning Tallinn-

Väike jaama depoo tarbeks ja Sindi kalevi-vabrikult Sindi jaama vedurite varustamiseks.

8. Elektrotehnika Tugevvoolu alal oli elektri-jaoskonna tegevus. energia tarvitus raudteejaamade, ametasutiste ning raudteeteenijate korterite valgustamiseks 486 784 *kvt* 73 937 *kr* eest, eelmisest aastast 10 098 *kvt* ehk 3 769 *kr* võrra rohkem, mis tingitud valguspunktide arvu tõusu ja osalt talvel lumeta olekuga.

Uusi valgustuspunkte aruande aastal seati sisse järgmiselt: Tapa uude ringdepoosse, Sindi silda, raudteeteenijate elumajadesse jne. Peale selle on tehtud ümber vanu säädeldisi, uuendades neid moodsamalt.

Ülaltähendatud valgustuspunktide korrastamiseks kulutati 5 392 *kr* (1928/29 a. — 4 285 *kr*).

Aruandeaastal seati üles tõstevankrid Tallinn-Väike, Türi ja Pärnu jaamade põlevkivikuuridesse, Ehituseametis üks ekshauster, elektri ventilaator ning soetati elektri kopeeraparaat. Ka seati üles elektri ventilaatorid Tapa veojaoskonna depoos, Tapa elektrijõujaamas ning Raudteevalitsuses, viimases ühtlasi ka üks ekshauster.

Vagunite valgustamiseks 1/r. reisironges valmistati 100 vag. vahelist kontakt-ühendajat ja k/r. 2 akkumulaator- ja 1 agregaat-säädeldis.

Elektrienergia tarvitus ja kulu on näidatud tabelis:

	1929/30 a.		1928/29 a.	
	Kvt.	Kr.	Kvt.	Kr.
Valgustuseks				
1. Jaamade, ametasutiste ja raudteeteenijate korterites	486 784	73 937,—	452 035,5	70 168,—
Tööstuseks				
1. Elektrijõul töötavail veepumpel	188 234	23 639,—		
2. Elektrijõul töötavail tõstevankritel	5 108	661,—		
3. Elektrijõul töötavalt tehaseid, mootoreid ja ventilaatoreid	137 134	16 295,—	320 973	38 193,85
4. Vagunite valgustamiseks akkumulaatorlaadimisel	8 897	1 272,—		
5. Ehituseameti liini jsk. töökoja mootorite jõuks	9 292	1 008,—		
6. Elektrirongide veoks	1 283 857	132 811,52	970 937	101 639 11
7. „ kütte kuluks	20 983	2 199,76	18 530	1 947 95

Jaamade valgustamiseks (30 jaamas) on tarvitatud elektri energiat: 1929/30 a. 7 973 valgustuspunkti peale 512 457 *kvt* (eelmisel aastal 7 064 v/p. — 476 686 *kvt*). Selle juures on mõningates jaamades, kus valgustuspunktide arvu suurendati, krediitide kokkuhoiu mõttes energia kulu vähendamiseks võetud tarvitusele nõrgavõimelisi lampe.

9. Reisijate vedu.

Transport des voyageurs.

Andmeist selgub, et reisijate vedu areneb pidevalt. Võttes 1927/28 a. sõitude arvu

Reisijate vedu — Transport des voyageurs.

	Üldse—Total	Laiarööpmel. Voies larges	Kitsarööpmel. Voies étroites
	Sõitude arv tuhands—Voyageurs en milliers		
1929/30	9 513	7 973	1 540
1928/29	8 395	6 935	1 430
1927/28	7 054	6 304	1 350
Reisija -km arv tuhands—Km-voyag. en milliers			
1929/30	293 114	230 211	62 909
1928/29	279 817	220 010	59 807
1927/28	253 910	203 203	55 707

sajaks väljendub reisijate veo suurenemine järgmistes ridades:

	1929/30	1928/29	1927/28
Laiarööpmelisel			
sõitude arv	119	110	100
reisija km	113	108	100
Kitsarööpmelisel			
sõitude arv	114	106	100
reisija km	113	107	100

Liiklemise suurenemist on märgata peamiselt laiarööpmelisel elektrirongide kasutamises, kus reisijakilomeetrite arv tõusis 25,4% võrra. Seega on seletatav ka üldine sõitude arvu tõusule mittevastav tõus reisijakilomeetrite üldarvus. Samuti reisijakilomeetrite järsumat tõusu tingivad (võrreldes sõitude arvu tõusuga) ka mootorrongid, millel on sagedamad peatusekohad kui aururongel, s. t. mootorrongid võimaldavad trammi liiklemise soodustusi, nimelt kiirust ja rongide sagedust ning lühimaalist sõitu.

Reisijate arvu ning sõidetud kilomeetrite tõusu mõjutasid eeskätt sõiduplaanide muutmine, millisega määrati kiirronge käiku suvekuudeks väljasõiduks laupäeviti ja tagasitulekuks igal esmaspäeval, Tallinna-Narva vahel sõidukestusega 4 t. 20 m., Tallinna ja Haapsalu vahel — 2 t. 18 m. ja Tallinna ja Pärnu vahel — 5 t. 25 m. Samuti suurendati kiirrongide arvu Tallinna Valga vahel teise paariga nr. 11 ja 12 otseühenduse pidamiseks Berliini ja Varssaviga. Teatud mõju avaldas ka korraldus, mille põhjal jäeti Tartu-Tallinna ja Haapsalu-Tallinna vahel reisijate veo kiirustamiseks segarongid käigust ära ning nende asemele määrati käiku puhtreisirongid. Kilomeetrite tõusu mõjutas ka III kl. püha-päevaste edasitagasi sõidupiletite tarvitusele võtmine 1. maist kuni 30. septembrini 33% hinnaalandusega, Tallinnast või Nõmmelt kuni Haapsaluni ja Paldiskini, Tallinnast või Ülemistelt Tapani, Tallinna - Sadamast või Tallinna-Väiksest Raplani ja Tartust Pukani või Jõgevani.

Kahtlemata mõjus kitsarööpmelisel reisijate liiklemise elavusele nii liini uuendamine, asendades teesse raskemakaalulist roobastikku, mille tagajärjel võimaldus rongide kiiruse tõstmise, kui ka Tallinna-Pärnu vahelise

kauguse lühenemine, mis eriti soodustas sõituseid sel liinil.

Arenes aruande aastal ka õppe- ja hui-reisijate liiklemine teatud hinnaalandusega, nimelt laiarööpmelisel 33 712 reisijat ja kitsarööpmelisel 15 022, kuna eelmisel aastal nende arv oli vastavalt 24 071 ja 5 216.

Mis puutub sõitude arvusse üksikute klasside järgi, siis on märgata laiarööpmelisel pidevat vähenemist I ja II klassis kolmel viimasel aastal, nimelt 2,3% võrra eelmisest aastast ja 4,6% — 1927/28 aastast, olgugi, et reisi-jakilomeetrite arvul on tõus sõidukauguse suurenemise tagajärjel. Nähtavasti on elluviidud soodustused — sõidukiiruse tõstmine ja mootorrongide käimapanek liiklemist III kl. niivõrt hõlbustanud, et ainult kaugesõitude jaoks eelistatakse kõrgemaid klasse, mida tõestab ka III klassi keskmise sõidukauguse lühenemine aast-aastalt (51,7 km 1927/28, 48,6 km 1928/29 ja 48 km 1929/30 a.), kui ka magamiskaartide arvu suurenemine II kl. (11 955—14 047—14 173) ja kahanemine III klassis (37 002 — 35 500 — 32 146).

Kitsarööpmelisel reisijate liiklemine areneb sõitude ja reisi-jakilomeetrite suhtes, kuna sõidukaugus langeb vähehaaval, nagu väljendavad arvud:

	1929/30	1928/29	1927/28
Sõitude arv II klassis	115	— 108	— 100
” ” III	114	— 106	— 100
Sõidukaugus II	88,4	— 89,6	— 91,6
” ” III	38,4	— 39,4	— 38,5

10. Pagasi vedu.

Transport des bagages.

Pagasi vedu — Transport des bagages.

	Üldse—Total	Laiarööpmel. Voies larges	Kitsarööpmel. Voies étroites
Pagas tonnides—Bagages (tonnes)			
1929/30	10 749	7 048	3 701
1928/29	12 225	7 987	4 238
1927/28	12 880	9 290	3 584
Tonn—km			
1929/30	983 575	994 572	289 003
1928/29	1 027 611	726 032	301 579
1927/28	1 027 512	738 873	288 639

Pagasiveo vähenemist võib seletada seega, et nüüd käsipagasi hõlpsalt kantavaid esemeid rohkem veetakse kaasas reisivaguneis, eriti mootorronges, mille koosseadus pagasivagunid täiesti puuduvad. Tõenäolisena paistab ka eeldus, et pagasi vähenemisele avaldab teatud mõju juba esile kerkinud autobuse-liinide ja veoautode võistlus raudteega.

11. Kaubavedu.

Transport des marchandises.

Erakaupade tonnaaži kolme aasta andmed näitavad, et raudtee tegevus sel alal kasvab nii laia- kui kitsarööpmelisel teel.

Erakaupade vedu — Transport des marchandises privées.

	Üldse—Total	Laiarööpmel. Voies larges	Kitsarööpmel. Voies étroites
Kaubavedu (toh. tonnides) Marchandises (milliers de tonnes).			
1929/30	2 135	1 428	707
1928/29	2 110	1 407	703
1927/28	1 951	1 300	651
Tonn—km tuhandeis—Milliers de tonnes—km			
1929/30	198 863	147 805	51 078
1928/29	196 064	142 987	53 077
1927/28	182 819	134 191	48 628

Mis puutub tonnkilomeetrisse, siis nende vähenemine kitsarööpmelisel on seletatav asjaoluga, et möödunud lümevaene ja soe tali mõjutas takistavalt metsamaterjalide väljavedu kaugemaist piirkonnast.

Üldse areneb erakaupade vedu aast-aastalt. Laiarööpmelisel väljendub see arvudega, kus 1920 a. andmed on võetud sajaks: tonnaažil: 290-287-265-253-240-210-207-154-125-100 tn—km-l: 244-236-222-222-206-194-179-148-131—100.

Kitsarööpmelisel alates 1924 aastast, mil mõlema liini valitsused ühendati, on need arvud tonnaažil: 142-141-131-118-102-100 ja tonnkilomeetritel: 164-171-156-155-119-100.

Seega suurenes kaupade tonnaž mainitud vaheajal laiarööpmelisel umbes kolme- ja kitsarööpmelisel poolteistkordselt, mis omakord tõendab, et seni mitu korda tõstetud veotariifid osutusid siiski mõõdukateks raudtee transpordi tarvitajale.

Välisühenduses on vedude tonnaž laiarööpmelisel jäänud peaaegu muutumata (119 000 tn) võrreldes eelmise aastaga (120 000 tn), kuna tonnkilomeetrite arv 1929/30 a. tõusis 23% võrra. Kitsarööpmelisel välisühenduse tonnaž ulatus eelmise aasta tasemeni (15 000 tn), samal ajal vähenedes tonnkilomeetrite arvus 20% võrra.

Kaitseväe vedod laiarööpmelisel vähenesid eelmisest aastast ühe neljandiku võrra, kuna ametvedod jäid peaaegu muutumata. Kitsarööpmelisel aga kaitseväe vedod vähenesid tonnaži poolest 1/3 ning tonnkilomeetritel 2/3 võrra, kuna ametvedod suurenesid — tonnaažil 40% ja tonnkilomeetritel 20% võrra; nimetatud suurenemist tekitas peamiselt rööbastiku uuendamise töö umbes 40 km ulatusel.

Kaubakäsitajate rahulolematuste ja kaebuste ärahoidmiseks kaubaveo alal muudeti raudteel veetavate kaupade sihtjaama toimetamise tähtajad. Mainitud korraldusega kohaldatakse laiarööpmelisel teel juba enne maksmaid norme ka kitsarööpmelise tee toiminguile, lühendades seal juures mõningaid tähtaegu, näiteks endise 4 päeva asemele määrati 2 päeva ja kaotati kaupade kohaletoimetamiseks kolme päeva juurearvamine Valga-

Mõisaküla liinil, määrates aega vastavalt tegeliku kaugusele (72 km), ning tõsteti väikekiiruse väikesaadetiste päevast veokaugust 80-st 100 tariifikilomeetri peale, samuti 5 ja üle 5 tonniste saadetiste — 100-st 125 tariifikilomeetriini.

Rongi peatuseaja lühendamiseks jaamades organiseeriti kitsarööpmelisel teel väikesaadetiste vedu kogukauba vaguneis, nagu see eelmistel aastatel viidud läbi laiarööpmelisel, s. o. neis vaguneis sõidavad kaasas kaubajaoajad, kes sõidu ajal valmistavad ette saadeti andmiseks välja.

Raudteede ja veeteede vahelise otseühendusliku liiklemise hõlbustamiseks sõlmiti vastavad kokkulepped reisijate, pagasi ja kauba liiklemises: A/S. „Pärnu Laeva Seltsiga“ raudtee jaamade ja Roomasaare sadama vahel Pärnu kaudu; Balti Pääsletsiga raudteejaamade — Roomasaare ja Kuivaste sadama vahel Rohuküla kaudu, ning Veeteedevalitsusega raudteejaamade ning Heltermaa, Taaliku ja Triigi sadama vahel Rohuküla kaudu, ning ainult reisijate ja pagasi liiklemises „Finska Anfartygs“ osatühisusega Tallinna ja Helsingi vahel.

12. Varanduste väärtus.

Valeur des chemins de fer.

Ehitusetöödeks ja veerevkoosseadu kordaseadmiseks kulutati erakorralistest krediitidest 4 970 934 kr nimelt:

Uute hoonete ehitamiseks, jaamade laiendamiseks ja teede uuendamiseks	Kr	140 459,—
Veerevkoosseadu uuendamiseks ja ostmiseks	„	347 721,—
Sonda-Mustvee raudtee ehitamise täiendamiseks	„	24 506,—
Lelle-Papiniidu raudtee ehitamise täiendamiseks	„	15 000,—
Teiste kitsarööpmeliste raudteede kordaseadmiseks	„	180 334,—
Tallinna jaama pöörmete ja signaalide tsentraliseerimiseks ning Tallinna, Järve, Nõmme ja Ülemiste jaama blokeerimiseks	„	13 583,—
Laiksaare harutee ehitamiseks Iklani	„	4 908,—
Vedurite valgustuse sisseadmiseks	„	28 972,—
Raudteevõrgu arendamiseks	„	4 215 391,—
Kokku	Kr	4 970 934.—

Aasta kestel on inventeeritud krediitide arvel soetatud kui ka pooleli olevate ehitiste arvelt ülekantud varandusi järgmistes summas:

Toed	Kr	6 106 536.—
Kinnisvarad, hooned ja muud ehitised	„	198 732.—
Veerevkoossead	„	13 400.—
Vallasvara	„	37 534.—
Rattapark (vähenenud)	„	7 200.—
Kokku väärtusi	Kr	6 399 052.—

Peale selle ümberhindamise tõttu muutus järgmiste varanduste väärtus:

Veerevkoosseadul ühes rattapargiga	Kr	+ 6 031 000.—
Vallasvaral (vähenenud)	„	— 675 000.—
Kokku	Kr	5 356 000.—

Nii kujuneb raudtee varanduste koguväärtus järgmisena:

Raudteede varanduste koguväärtus (1 000 kr. 31.III.1930)
Valeur des chemins de fer (en 1 000 cour. en 31.III.30)

	1928/29 a. lõpu	Juuretulnud 1929/30 a.	Ümberhindamisest juuretulnud ehk vähenenud	31.III.1930	%
Toed	52 001	6 107	—	58 708	50,9
Hooned	28 561	199	—	28 760	24,9
Veerevkoossead	19 393	7	+ 6 031	25 431	22,1
Vallasvara	3 030	86	— 675	2 441	2,1
Kokku Kr.	103 585	6 399	5 356	115 340	100,0

13. Rahanduslikud tulemused.

Résultats financiers.

Raudteede 1929/30 a. tulud-kulud kr.
Recettes et dépenses des chemins de fer en 1928/29.

	1929/30	1928/29	Üldsumma Total	Laiarööpmel. Voies lar-ges	Kitsarööpmel. Voies étrot-tes
Korralised tulud	1929/30	15 371 500	11 328 625	4 042 875	
Recettes ordinaires	1928/29	16 076 269	11 535 226	4 541 043	
Korralised kulud	1929/30	12 629 896	8 757 510	3 871 883	
Dépenses ordinaires	1928/29	12 322 309	8 545 886	3 776 515	
Ülejääk	1929/30	2 742 104	2 571 115	170 989	
Excédent	1928/29	3 753 870	2 989 340	764 530	
Ekspluatatsiooni koefitsient %	1929/30	82,10	77,30	95,77	
Coefficient de l'exploitation %	1928/29	76,04	74,08	83,20	

Raudtee väärtusest (115 340 tuh. kr) annab eelmine tulemus 2,4% puhaskasu (1928/29 a. 3,0%, 1927/28 a. 2,0%, 1926/27 a. — 2,0%).

Eelarves oli nähtud ette:

Korralisi tulusid, arvates maha maksud eelmiste aastate eest 15 380 000 kr
Korralisi kulusid 12 724 189 „

Sellega kassa seisukohalt tulude eelarvest täidetud 99,04% ja kulude eelarvest täidetud 99,35%, kusjuures tööde lõpetamiseks 1930/31 a. peale krediidi ülejäägist pikendatud Kr 39 340.

Üksikasjalised andmed korraliste tulude kohta on järgmised:

	Eelarves	Tegelikke tulusid	%
Sõiduplätistest	Kr 5 350 000.—	5 519 101.—	+ 3,3
Pagaseost	„ 600 000.—	587 197.—	— 3,5
Kaubaveost	„ 8 400 000.—	8 321 535.—	— 1,6
Transiidiveost	„ 100 000.—	200 636.—	+ 100,7
Mitmesuguseid	„ 870 000.—	762 981.—	— 12,3

Kr 15 380 000.— 15 371 500.— — 0,1%
Neist laiarööpmelisel Kr 11 328 625.—
kitsarööpmelisel „ 4 042 875.—

Võrreldes tegelikke tulusid eelmise aastaga saame järgmise pildi kr:

	Laiarööpmelisel		%	Kitsarööpmelisel		%
	1929/30	1928/29		1929/30	1928/29	
Reisijateveost	4 221 474	4 164 552	+ 1,4	1 297 627	1 259 161	+ 3,1
Pagasi veost	393 519	403 310	- 2,4	173 678	159 362	+ 9,0
Kaubaveost	5 964 808	6 016 780	- 0,9	2 356 727	2 644 799	- 10,9
Transiidiveost	200 636	302 635	- 33,7			
Mitmesuguseid	548 138	647 899	- 15,4	214 843	477 721	- 55,9
Kokku Kr.	11328625	11535226	- 1,8	4 042 875	4 541 043	- 11,0

Tulu suurenemine reisijate veost kui ka pagasi sissetulekute alanemine on kooskõlas reisijakilomeetrite tõusu ning pagasi tonnkilomeetrite langusega põhjustel, mis eelpool toodud reisijate ja pagasi liiklemise arvustamisel.

Kaubaveo tulud on vähenenud peamiselt selle tõttu, et ilmastiku olud mõõdunud talvel mõjutasid iseäranis metsasaaduste transpordi kahanemist kitsarööpmelisel; teiselt poolt tuleb tulude vähenemist seletada 1. jaanuarist 1929 a. maksuma pandud veotariifi mõjuga, milline tariif osutus endisest odavamaks, eriti

sagedamini veetavail kaupadel, mis takseeritakse madalamate tariifiklasside järgi, näit. üldiselt jõusöötel, väetisainetel ning kaugeimate vedude juures metsamaterjalidel ja põlevkivil. Siis suurt mõju avaldab nii tariifiga soodustatud kaupade koondamine üheks suuremaks saadetiseks, kui ka täiendavalt väljaantud määrus, mille põhjal kaubasaatjad võivad suurekogulisi esemeid, mis ei mahu kinnisesse vagunisse, vedada kogukauba-platvormil (liiklemas kord nädalas), kusjuures platvormil veetavate saadetiste kohta üldiselt maksva kaalu-alamäärana (5 tonni) asemel võetakse arvesse vähemad kaalumäärad.

Ei saa jätta tähelepanemata ka neid tariifi muutmisi Tariifinõukogu poolt, mis leidsid aset 1. jaanuarist 1929 a. kuni 1930 a. septembrini 126 juhul ja umbkaudse kalkulatsiooni järele tekitavad poolmiljoni kroonilise veotulu vähenemise.

Alamal toodud tabelis on võrreldud kuluandmed kahe viimase aasta eest:

	Laiarööpmelisel kr			Kitsarööpmelisel kr		
	1929/30	1928/29		1929/30	1928/29	
Raudteevalitsus ja üldised kulud	689 098	653 286	+ 5,5%	302 251	235 527	+ 5,9%
Ehituseamet	1 978 620	2 116 087	- 6,5%	871 993	788 750	+ 10,0%
Ekspluatatsiooniamet	1 927 264	1 774 821	+ 8,6%	679 501	575 843	+ 18,0%
Veoamet	3 934 184	3 754 650	+ 4,8%	1 812 247	1 721 247	+ 5,3%
Erikulud	228 344	246 442	- 7,3	205 894	455 146	- 54,8%
Kokku Kr.	8 757 510	8 545 886	+ 2,5	3 872 886	3 776 513	+ 2,6%

Nagu näha kasvasid kulud nii laia- kui kitsarööpmelisel, arvatud välja ehituseameti kulud laiarööpmelisel ning erikulud mõlemal liinil. Erikulude vähenemine on põhjendatud asjaoluga, et Sonda—Mustvee kulude arvestamine on liidetud kokku üldistega, kuna neid eelmisel aastal näidati abiettevõtte kuludena.

Kulude suurenemise tekitas eeskätt esmakordselt juure tulnud teenistusevanusetasu, kogusummas 437 305 kr, milline summa märksa ületab kulude üldist juurekasvu (306 996 kr).

Kulude vähendustest, eelmise aastaga võrreldes, väärivad tähelepanu järgmised: ametite kantselei- ja majanduslikel kuludel 38 032 kr, mulde, liiprite ja rööbaste korrashoiul 224 799 kr, lumestpuhastamisel 50 359 kr, vagunite küttel 14 250 kr, sõidurongi vedurite ja sõidu- ning kaubavagunite uuendamisel ja parandusel 112 518 kr.

Kantselei- ja majanduslikkude kulude vähenemine tekkis, ühelt poolt, korralduste tagajärjena võimalust mööda saavutada kokkuvõtte kantselei materjalide tarvitamisel, teiselt poolt, selle tõttu, et mõõdunud soojal talvel siia hulka kuuluvad kütte kulud vähenesid; viimase mõjuriga on seletatav ka kulude

kahanemine lumestpuhastamisel ja vagunite küttel. Mulde, liiprite ja rööbaste korrashoiul kui ka vedurite ja vagunite paranduse kulu vähenemine oleneb töökavade ja krediitide kärpimisest.

Kulude suurenduste hulgast võib mainida: hoonete, õuede ja kaubahoovide korrashoiul 100 203 kr, kaalude, telegraafi ja telefoni aparatuuride parandamisel ja uuendamisel 15 824 kr, vedurite küttel 164 424 kr, vedurite ja vagunite õlitamisel 26 634 kr, kaubarongi vedurite, vaguni telgede ja rehvide uuendusel ja parandusel 46 341 kr.

Mis puutub kulude tõusu vedurite kütteks ja õlitamiseks, siis oleneb see loomulikult rongide liiklemise suurenemisest; teiste kulude suurenemist põhjustab peamiselt tarvidus kohendada ja viia lõpule neid töid, mida eelmisel aastatel tehtud vähem vastavate krediitide puudusel.

Veo omahind.

Teatavasti ekspluatatsiooni kululiikide protsendilise vahekorra muutus mõjutab ka veomahinda. Seda muutust üksikuil ametkondade kuludel kahe viimase aasta eest võib jälgida järgmisest kõrvutusest:

	1929/30.	1928/29.
Peavalitsus ja üldised kulud	7,8%	7,6%
Ehituseamet	22,6%	23,2%
Ekspluatatsiooniamet	20,0%	19,1%
Veomait	45,5%	44,4%
Erikulud	3,5%	5,7%
	100,0	100,0

Teisest küljest veomahinnale mõjub kulude muutus vastandilt vedude arenemisele. Ka see lahkumine selgub järgmisest andmestikust laiarööpmelise kohta:

	Suurenemine ehk vähenemine protsendiliselt.
Reisikilomeetrite muutus:	
Auru- ja mootorrongis	+ 1,8
Rongkilomeetris	+ 26,5
Reisijate vookulu-palgad	+ 13,7
materjaalsed	- 2,2
Sellest: eksploatatsiooni alal	+ 11,1
toode ja ehitiste korrashoid	- 14,7
veereva koosseadu "	- 8,9
Reisijakilomeetrite muutus elektrirongis	+ 25,5
Elektrirongkilomeetritel	+ 44,8
Elektrirongide vookulu-energia	+ 30,7
Kauba tonnkilomeetrite muutus	+ 4,9
rongkilomeetrite	- 11,0
Kauba vookulu-palgad	- 0,9
materjaalsed	- 1,2
Sellest: eksploatatsiooni alal	+ 5,6
tee ja ehitiste korrashoid	- 13,3
veerevkoosseadu "	+ 5,1
Kulude kogusumma	+ 2,5
Selles: Raudteevalitsusel ja üldistel kuludel	+ 5,6
Ehituseametil	- 0,2
Ekspluatatsiooniametil	+ 8,9
Veomaitil	+ 4,9
Erikuludel	- 38,1

Seega puudub täielik ühtlus vedude arenemise, tehniliste korralduste, kui ka kulude muutuse vahel, sest et rongkilomeetrite (26,5%) ja kulude (13,7) tõus 1/r ületab märksa reisijakilomeetrite juurekasvu (1,8%). Teiselt poolt kauba tonnkilomeetrite positiivne muutus ei kutsu esile rongkilomeetrite, ega vookulu suurenemist, vaid seevastu rongkilomeetrid vähenesid (11%) ühes kauba vookulu langemisega (0,9 ja 1,2). Lõpuks reisija- ja kauba tonnkilomeetrite tõus läheb lahku tegelikkude kulude muutusest üksikuis ametkonnis, nimelt veod arenesid + 1,8 ja 4,9% võrra, kuna ametkondade kulud muutusid - 0,2 kuni + 8,9%.

Võttes eeltoodut arvesse saavad arusaadavateks muutused reisija- ja kaubaveo omahindades, millised on näidatud allpool võrdluse tabelis.

Tulu langemine nii reisijakilomeetritel kui ka kauba tonnkilomeetritel väljendus eelpool tähendatud soodustuste ja tariifhinna alanduste tagajärjena. Veomahinna tõus reisijakilomeetritel on suuremast rongkilomeetrite juurekasvust, kui seda tegelikult vajab reisijate sõitude elavamaks muutumine. Mis puutub kaubatonnkilomeetri omahinnasse, siis laia-

Reisija- ja kaubaveo omahind.

	Laiarööpmelisel		Kiitsarööpmelisel	
	1929/30	1928/29	1929/30	1928/29
Talud	S e n t i d e s			
Reisijate veol:				
Ühe reisijakilomeetritel				
auru- ja mootorrongis	1,83	1,98	2,03	2,11
elektrirongis	1,32	1,42	—	—
Kaubaveol:				
Kaubatonnkilomeetritel	3,62	3,89	4,48	4,77
Kulud				
Ühele reisijakilomeetritele				
auru- ja mootorrongis	2,22	2,17	2,32	2,29
elektrirongis	1,00	1,00	—	—
Ühele kaubatonnkm.	2,40	2,54	4,62	4,36
Üle- ehk puudujääk				
Reisijakilom. auru- ja mootorrongis	- 0,39	- 0,19	0,29	0,18
elektrirongis	+ 0,32	+ 0,42	—	—
Kaubatonnkm.	+ 1,22	+ 1,35	- 0,14	+ 0,41

rööpmelisel läks see odavamaks rong-tonnaaži suurendamise tagajärjel (tonnkm + 4,0 ja rongkm - 11%).

Kiitsarööpmelise kaubaveo omahinna kallinemine on seletatav eeskätt seega, et tonnkilomeetrite arv langes 3 mil. tonnkilomeetri võrra, kusjuures eriti raskekaalulisi metsamaterjale veeti vähem umbes 114 tuh. tonni ehk 10 mil. tonnkilomeetrit. Peale selle mõjus omahinnale ka rongkilomeetrite suurenemine (968 tuh. 937 tuh. vastu) 3,3% võrra, teiste sõnadega rongkilomeetrite kasvuga tõusid ka vastavad eksploatatsiooni kulud, nagu vedurite küte, määre, meeskonna tasud jne., mis endast mõista mõjutasid ka tonnkilomeetrite omahinda tunduvalt.

Ent tähendatud rongkilomeetrite suurenemine oli möödapääsematu peamiselt selle tõttu, et aruande aastal kaubavedu arenes kiitsarööpmelisel ka ilma metsamaterjalideta, nagu näitab järgmine kalkulatsioon:

Tonnkilomeetrid oli 1929/30 a. 52,5 mil. ja 1928/29 a. — 55,5 mil.; arvates viimasest maha raskekaaluliste materjalide vedu 10 mil. tonnkilomeetrit, jääks tavaliste kaupade veoks 1928/29 a. (55,5 — 10 =) 45,5 mil. tonnkm., järelikult aruande aasta vedu ületaks eelmise aasta 7 mil. tonnkm. võrra. Sellele vastavalt pidi tõusma ka rongkilomeetrite arv. Nimetatud tõus oleks võinud ulatuda (tegeliku 3,3% asemel) isegi kuni 6,1%, kui aruande aastal puuduva osa raskekaaluliste metsamaterjalide veoks oleks täiendavalt tarvitatud 27 000 rongkilomeetrit.

14. Uute raudteede ehitus.
Lignes en construction.

Aruande aastal jätkati 1928 a. 25 mai Raudtee Võrgu Arendamise Seaduse I järgu — 1928—32 a. kava teostamist, ehitades laiarööpmelist Tartu-Petseri liini, üldpikkusega 85,82 km ja kiitsarööpmelist Rapla-Virtsu liini, üldpikkusega 95,26 km.

Tööde algusest, s. o. juunist 1928 a., kuni 31 märtsini 1930 a. on kavast teostatud:

Tartu-Petseri liinil:

Mulde ehitust 56%.

Sildade ehitust 58%.

Telegraafi-telefoni liin — valmis.

5 elumaja 15 korteriga elamiskõlbulikus seisukorras.

3 elumaja 12 korteriga alusmüürid valmis.

Veemaja kaev Vastse-Kuustes, süg. 180, m puuritud.

Rapla-Virtsu liinil:

Mulde ehitust 67%.

Sildade ehitust 50%.

Telefoni liin — valmis.

6 elumaja — 20 korteriga elamiskõlbulikus seisukorras.

2 elumaja — 8 korteriga alusmüürid valmis.

Veemaja kaevud — arvult 4 — puuritud.

Tartu-Petseri liini ehitusetööd on antud välja Taani firmale O/Ü-le Højgaard ja Schultz, kuna Rapla-Virtsu liinil ehitust teostavad 1—18 km ettev. K. Didvig, 19—58 km J. Tartland, 59 km tee lõpuni R. Holostoff, rööbaste mahapaneku ja ballasti tööd 1—58 km ettev. J. Kaasik, 59 km lõpuni H. Saukas. Veemaja kaevude puurimist mõlemal teel teostab A/S. C. Siegel ja K^o.

Laiarööpmelise tee päälisehituse materjalid on hangitud — pöörangud Saksamaalt Gutehoffnungshütte-Oberhauseni tehastelt, rööpad, vene tüüp III-a (6 700 tonni) ja sidelapid (415 tn) Prantsusemaalt Comptoir Siderurgique de France-It, aluslapid ja rööpapid (744 tn) riigi Sadamatehastelt ja rööpanaelad (239,5 tn) A/S-It Fr. Krull'ilt Tallinnas.

Uued raskekaalulisemad rööpad ja sideosad paigutatakse Tallinna-Valga vahelisesse teesse, mille tõttu tugevneb ühenduseliin Euroopaga, kuna sealt vabanevad kergema tüübilised paigutatakse uude Tartu-Petseri teesse.

Rapla-Virtsu teesse paigutatakse omal ajal Inglisemaalt tellitud rööpad tüüp Nr. 16, raskega 19 kg meetris, ühes neile vastavate sidelappide, poltide ja aluslappidega, kuna riigi Sadamatehastelt on peale selle tellitud 156 tn rööpanaelu. Pöörmed komplekteeritakse Mõisaküla tehastes.

Kitsarööpmelise võrgu arendamisest tingitud veerevkoosseadu suurendamiseks ehitatakse raudtee tehastes — Tallinnas 4 II kl., 10 III kl. ja 2 pakivagunit, Mõisakülas — 127 kinnist kaubavagunit ja Valgas 9 isothermilist jäävagunit, 31 kinnist k/v. ning 100 platvormi. Nendest oli lastud käiku 31/III — 30 a. — 6 klassi,

2 paki-, 9 jää- ja 106 kinnist kaubavagunit ning 55 platvormi.

Uute raudteede ehituseametis oli teenistuses 31 märtsil 1930 a.

keskasutises—26+4 ajutist—koosseisus ettenähtud kohti	27
Tartu-Petseri liinil	20+1
Rapla-Virtsu	20
Kokku	66+5

Kulutatud on uute raudteede ehitamiseks, tööde algusest kuni 31/III—30:

Tartu-Petseri liinil	Kr	3 162 912.—
Rapla-Virtsu	"	1 045 100.—
K/r. veerevkoosseadu ehitus	"	568 060.—

Kokku Kr 4 776 072.—

5. Raudtee personaal.

Personnel des chemins de fer.

Nagu näha teenijate võrdlusest tab. 26 kujunes raudtee personaal arvult järgmisena:

	1929/30.	1928/29.
määralisi	2 609	2 467 teenijat.
ülemääralisi	2 439	2 572 „

Kokku 5 048 5 039 teenijat.

Üldiselt on teenijate arv tõusnud, suurenedes määralistel 142 ning vähenedes ülemääralistel 133 isiku võrra.

Ametkondade järgi jaguneb nimetatud teenijate arv järgmiselt:

	Määralisi		Ülemääralisi	
	1929/30	1928/29	1929/30	1928/29
Peavalitsus. ühes tervishoiu ametiga	78	65	32	36
Finantsametis	233	187	108	105
Ehituseametis	377	378	916	929
Ekspluatatsiooniametis	1 131	1 132	867	921
Veoametis	733	705	516	581
Kokku	2 609	2 467	2 439	2 572

Suurim muudatus on tekkinud Finantsametis, kuhu on viidud üle arvepidamise koosseisud teistest ametitest; veidi on suurenenud koosseis — 4 isiku võrra — Ekspluatatsiooni ametis ning Peavalitsuses ühes Tervishoiu ametiga 9 isiku võrra. Osalt arvepidamise üleviimise kui ka mõningate ümberpaigutuste tõttu on vähenenud teenijate arv: Ehituseametis 1 307 isikust 1 293-ni ja Veoametis 1 286-st—1 249-ni.

Peale mainitud määralise ja ülemääralise personaali oli tegelikult teenistuses kuu-, päeva- ja tükitöölisi:

Finantsameti ladudes	164 isikut.
Ehituseameti teede ja loonete korrashoiu alal	1 228 „
Veoameti töökohtades ja tehastes	1 212 „

Kokku 2 604 isikut.

Need andmed on arvatud välja tööliste tööpäevade kogusummast, seda jagades aasta tööpäevade arvuga.

Uute raudteede ehituseametis oli 31. märtsiks 1930 a. Tartu-Petseri ja Rapla-Virtsu teede ehitamiseks 66 ülemääralist ja 5 ajutist teenijat.

Korralise eelarve järele väljakujunenud teenijate koosseis (5 048 is.) annab keskmise arvu ühele ekspluaaterritavale teekilomeetrile 4,03 isikut, tuhande rongkilomeetrile 1,05 isikut ning 100 tuh. telgkilomeetrile 2,73 isikut.

Võttes jaotusele kõik teenijad, s. o. peale määraliste ja ülemääraliste veel 2 604 töolist, ehk kokku 7 652 isikut, saame ühele ekspluaaterritavale teekilomeetrile 6,12, tuhande rongkilomeetrile 1,50 ning 100 tuh. telgkilomeetrile 4,13 isikut.

Viimased suhtarvud (2,73 ja 4,13) on saadud teenijate arvu jagamisest kõikide telgkilomeetritega, seal hulgas ka pagasi ja kauba tühjadele vaguneile kuuluvatega, nagu talitatakse Rahvusvahelises raudtee statistika arvestuses, kuid võttes aluseks ainult kaubanduslikke telgkilomeetreid kujunevad need suhtarvud 4,07 töolisteta ja 6,10 töolistega.

16. Arstiabi. Oma ülesandeid teostas Tervishoiu amet 9 arsti- ja 6 abijaoskonna kaudu, missugustest 5 arsti- ja 4 abijaoskonda asuvad laiarööpmelisel ja 4 arsti- ja 2 abijaoskonda kitsarööpmelisel teel. Arsti- ja abijaoskondade tegevusepiirkonnad on, võrreldes eelmise aastaga, jäänud muutusetu.

Abitarvitajate, s. o. prii arstiabi saamise õiguslike arv (keskmine) oli järgmine:

Kautteenijad: määralsed	2 630
ülemääralsed	2 490
ajutised	290
Päevalüülsed: alalsed	1 629
täkitöölised	517
ajutised	521 = 8 017
Perekonna liikmed: täiealised	5 253
alaealised	6 123 = 11 376

Kokku: 19 393

Võrreldes eelmise aastaga on nende arv suurenenud 285 inimese võrra.

Aruande aastal anti arstiabi:

a) teenijatele:

osinest korda	22 535 juhut
korduvalt	50 895 "

Kokku: 73 430 juhut

neist

ambulantsides	72 028 korda
kodus: raudtee korterites	581 "
" era "	821 "

Kokku: 73 430 korda

neist liinil
249 korda.

b) perekonna liikmetele:

osinest korda	19 502 juhut
korduvalt	40 304 "

Kokku: 59 806 juhut

neist		
ambulantsides	55 722 korda	neist liinil 624 korda.
kodus: raudtee korterites	1 347 "	
" era "	2 737 "	
Kokku:	59 806 korda	

Seega on aruande-aastas arstiabi antud 42 037 haigusejuhul 133 236 korda.

Võrreldes eelmise aastaga on haigestumiste arv suurenenud 3 482 võrra ja abiandmiskordade arv 8 765 võrra.

Kogu haigete arvust viibisid aruande-aastal riigi-, omavalitsuse- ja erahaigemajades 2 097 haiget, kokku 30 684 päeva, mis läks maksma 90 976 *kr* ja 31 senti. Võrreldes eelmise aastaga oli haigemajades rohkem 608 haiget 6 056 päeva.

Haiguse puhul olid teenijad ja töölised töölt vabastatud 127 876 päeva, mis teeb iga teenija (töölise) kohta aastas 15,0 päeva (möödunud aastal 16,8 päeva), seega 0,8 päeva vähem.

Rohte on haigetele antud 125 084 retsepti järele (eelmisel aastal 114 471), seega 10 613 retsepti võrra rohkem; sidemeid pandud 20 064 korda (eelmisel aastal 18 881), seega 1 183 sideme võrra rohkem.

Tervishoiu ametis on aruande-aastal registreeritud sinde 157 (möödunud aastal 172) ja surma juhte 90 (eelmisel aastal 107).

Raudtee arstliku personaali poolt registreeriti aruande-aastal õnnetusjuhte ja vigastusi:

	Liikumi- sega seotud	Liikumi- ga mitte seotud	Kokku
Surmaga lõppenuid	8	1	9
Raskeid	7	12	19
Keskmiel	17	41	58
Kergeid	106	1 533	1 639
Kokku	138	1 587	1 725

seega 123 juhtu vähem, kui eelmisel aastal.

Täienduseks senistele on aasta jooksul koostatud 14 uut jaama apteeži kapi-komplekti ja 4 rongi apteeži kasti-komplekti.

Rohtude, sidematerjalide ja muu apteeži materjali muretsemiseks kulutati *Kr* 31 506,74, s. o. keskmiselt *Kr* 1,02 iga töölise ja arstiabi saamise alla kuuluva raudteelase (teenija, töölise ja perekonnaliikme) peale.

Üldse oli kulusid Tervishoiu ametil aruande-aastal *Kr* 260 753,47, arvates ka teenijate palgad, abirahad, vanusetasu, majapidamise kulud, inventari muretsemise jne.

Võttes arvesse, et raudteel oli 1929/30 aastal keskmiselt 8 017 teenijat ja päevatöolist, kulutati arstiabi andmiseks iga teenija või töölise peale aastas *Kr* 32,52.

Tegelikult on see summa veelgi väiksem, sest arstiabi andmise kõrval täitis Tervishoiu amet ka raudtee sanitaar-ülesandeid.

Arstiabi andmiseks on korraldatud suuremais keskkohis ambulantsid ning Tallinnas peale selle hambaarsti, kõrgustiku päikese, diathermia ja elektri massaaži, bakterioloogilis-keemiline ja röntgeni kabinetid ning Haapsalus — sanatoorium (mudaravila).

Hambaarstikabinetis — anti arstiabi aruande-aastal 3833 haigele 27 528 korda, neist 1805 teenijale 11 108 korda ja 2028 perekonnaliikmele — 16 420 korda; plombeeriti 15 300 hammast, tõmmati välja 5 993 hammast ja raviti suud 521 juhul. Võrreldes eelmise aastaga on abisaanute arv suurenenud 566 inimese võrra ja plombeeriti 3 845 hammast rohkem.

Kõrgustiku päikese kabinetti kasutasid 182 haiget 3 497 korda, neist 19 teenijat 363 korda, 10 täisealist perekonnaliiget 205 korda ja 153 last 2 929 korda. Võrreldes eelmise aastaga on tõus vähenenud.

Diathermia ja elektri massaaži kabinetis anti arstiabi 217 haigele 1704 korda, neist 162 teenijale 1317 korda, 51 täisealisele perekonna liikmele — 344 korda ja 4 lapsele — 4 korda. Võrreldes eelmise aastaga on märgata õige väikest tõusu.

Bakterioloogiliste ja keemiliste uurimiste kabinetis on tehtud 2 425 mitmesugust analüüsi, mis 745 analüüsi võrra eelmisest aastast rohkem.

Röntgeni kabinetit avati alles 31. märtsil 1930., s. o. aruande-aasta viimasel päeval ja selle kasutamine algas 1. aprillil 1930.

Haapsalu sanatooriumis kasutasid mudaravimist 208 haiget, saades 20—25 vanni. Kogu mudaravimise peale kulutati Kr 10 595,70, s. o. keskmiselt 51 kr iga haige peale. Piiratud krediidi tõttu oli võimalik lubada seal ravimist ainult 30% mudaravi vajavaist haigeist.

Nagu üldine kokkuvõte näitab on 1929/30 aastal suurenenud nii haigestumise kui ka abisaamiskordade arv. Eelmisel aastal haigestus 1 abitarvitaja aastas 2,01 korda ja tarvitas arstiabi 6,01 korral, aruande aastal aga 2,16 korda ja tarvitas arstiabi 6,87 korral, seega on haigestumiskordade arv kasvanud 7,40% ja abisaamiskordade arv 14,15% võrra.

Abitarvitamine nii teenijate, kui ka perekonna liikmete poolt suurenes eriti 1929 a. lõpul ja 1930 a. esimesel 3 kuul. Põhjust selleks, nagu seda jaoskonnaarstide ettekannetest selgub, andis uue haigusekindlustuse seaduse kava, milles nähtud ette 20% ravimiskuludest teenijate kanda jätta. Kõik pikaldased haigused, millele haiged varem pööranud vähe tä-

helepanu, võeti ravimisele enne uue seaduse jõusse astumist. Eriti silmapaistval kohal seisavad seedimis- ja hingamisorganite haigused.

17. Õnnetusjuhud. Aruande-aastal oli õnnetusjuhte raudteel tunduvalt vähem kui eelmisel, nimelt 261 (eelmisel aastal — 327), neist laiarööpmelisel 165 ja kitsarööpmelisel 96.

Laia- ja kitsarööpmelisel teel vähenesid õnnetusjuhud veereva koosseadu rööpaist mahajooksu ja kokkupõrgete puhul, kuid vähest suurenemist näitab vedurite rikkimine, mis peamiselt langeb mootorite rikkimisele, sest et vedureil oli rikkeid 5 juhtu, mootoreil aga — 27, kokku 32 juhtu, kuna eelmisel aastal vedurite rikkimiseid oli 30. Mootorite rikkimise juhud tulid ette suuremalt osalt selle tõttu, et mootoreid oli vähe ja needki nõrgajõulised.

Kitsarööpmelisel raudteel on eriti palju vähenenud veereva koosseadu rööpaist mahajookse: eelmisel aastal oli 51, käesoleval aga 30 juhtu. Vähenemist tingib osaliselt teostatud rööbastiku kõvendamine ja veereva koosseadu põhjalikum kordaseadmine.

Õnnetusjuhte inimestega oli 109, neist laia- ja kitsarööpmelisel 79 ja kitsarööpmelisel 30 juhtu. Eelmisel aastal oli neid veidi rohkem — kokku 120 juhtu (neist l/r. 84 ja k/r. 36 juhtu). Vabaturma juhte oli 12, neist l/r. 11 ja k/r. 1 (eelmisel aastal — 15, neist l/r. 13 ja k/r. 2).

Õnnetusjuhtude läbi tekkinud kahjude kogusumma Kr 28 591,00 on palju väiksem kui eelmisel aastal (102 940 kr). Sellest langeb l/r. peale Kr 23 717,28 ja k/r. peale Kr 4 874,02.

18. Muud alad. Tulude kontrolli alal *Contrôle des recettes, jurisconsultation, renseignements etc.* on faktiliselt revideeritud 212 korda.

Järelekontrollis on leitud vigu:

rohkemvõtteis . . .	14 901 —	Kr 32 090,00	ceest
(eelmisel aastal . . .	10 963 —	„ 34 285,80	„)
vähemvõtteis . . .	13 225 —	„ 12 103,35	„)
(eelmisel aastal . . .	12 010 —	„ 21 480,—	„)

Vigade arv on suurenenud peaaesjalikult aasta algul sel põhjusel, et takseerijad ei olnud uue tariifi käsitlemisel veel küllalt osavad. Tariifi käsitlemise kohta on peetud loenguid, mille tagajärjel aasta lõpul vigade protsent on jälle langenud.

Raudteevalitsuse poolt on alustatud 34 tsiviilkohtulikkunõudmist, neist 7 vabaturma akende lõhkumise puhul ja 3 ülesõidukohtade tökete ja muude raudtee päraldiste vigastamise eest autodega. Raudteevalitsuse vastu oli alustatud 19 nõudmist.

Kriminaalkohtu asju, kus Raudteevalitsus esineb kahjutasu nõudjana, või kus on süüdistatavad raudtee teenijad ametalalises süütegudes, on alustatud 72, s. o. ligikaudu sama arv, mis eelmisel aastalgi. Seal hulgas on 13 Raudteevalitsuse kahjutasunõudmist autojuhtide süüdistuse asjus ettevaatamatus sõitmisel, kusjuures vigastatud on ülesidukohtade tõkked jms.

Administratiivkohtulikke kaebusi on 1929/30 aruandeaastal Raudteevalitsuse poolt antud 1, Raudteevalitsuse vastu — 4. Viimastest on 3 teenijate poolt, ametis ümberpaigutamise ja 1 pensioni pärast.

Üldse oli aruandeaastal harutusel olnud 90 kahjutasunõudmist 145 saatekirja järgi ja nimelt:

I. Pretensioonid oma raudtee piires:

1929/30 a. otsustamata jäänud 6 nõudmist 11 saatekirja järgi	Kr	640,27
aruande aastal sisse tulnud 75 nõudmist, 76 saatekirja järgi	"	4 800,92
	Kokku: Kr	5 441,19

Nende nõudmistele rahuldamiseks on makstud välja raudtee arvel	Kr	2 019,92
— do — teenijate arvel	"	94,19
— do — tagasi saadud summade arvel	"	56,26
Kaubomanikud nõudmisest loobunud	"	127,55
Rahuldamata tagasi liikatud	"	2 767,18
1930/31 a. peale otsustamata jäänud 5 nõudmist 5 saatekirja järgi	"	376,69
	Kr	5 441,19

II. Välisriikide raudtee kaudu Eesti raudteede vastu antud sisse:

1929/30 a. peale otsustamata nõudmist ei olnud. Aruandeaastal tulnud sisse 2 nõudmist 7 saatekirja järgi	Kr	966,70
mis liikatud rahuldamata tagasi.		

Eelmise aasta aruandes näidatud nõudmine saadetise Eydtkuhnen-Tallinna nr. 1, teel siidikangaste ümbervahetamise eest, umbes Kr 10 000,— on Saksa kohtude poolt kaubamaniku kasuks Läti Raudteevalitsuselt välja mõistetud.

III. Kahjutasunõudmised SNVL raudteede vastu:

1929/30 a. peale otsustamata nõudmist ei olnud. Aruandeaastal tulnud sisse 7 nõudmist, 46 saatekirja järgi	Kr	1 346,49
Nõudmistele rahuldamiseks makstud välja	"	277,30
Rahuldamata liikatud tagasi	"	165,66
1930/31 a. peale jäänud otsustamata	"	969,53

Võrreldes eelmise aastaga on sissetulnud nõudmistele arv endine, summalt aga umbes kolm korda väiksem. 1929/30 aruandeaastal on kaubanduslikke akte tulnud sisse ja registreeritud: oma teede jaamadest 991,

nendest aktidest on SNVL raudteedele saadetud edasi 193 ja teistele välisriikide raudteedele 10 akti.

SNVL raudteelt	56
teiste välisriikide raudteedelt	28

	kokku 1 075

Lepinguid on sõlmitud: haruteede kasutamiseks	20
raudteehoonete, -maa-alade, veerevkoosseadu jne. kohta	170

	kokku: 190

Lepingute sõlmimise alal takistavaid nähtusi ette pole tulnud.

Tõttatult välja leping firma „O. Stude'ga“ kaupade jaamast saatjate juure ja saatjate juurest jaama toimetamiseks, mis on kauba-saatjatele ja -saajatele suureks hõlbustuseks. Leping astub jõusse 1930/31 eelarveaastal.

Möödunud tegevuseaasta vältel (1. IV. 29 — 1. IV. 30) võttis raudteevalitsus osa 12 raudteetasjanduse konverentsist ja komisjonist:

Eesti - Läti - Leedu - Saksa otseühenduse alal peeti VII järjekordne tariifi konverents Berliinis 23. IV. — 10. V. 29. Konverentsil võeti vastu Riias 4. II — 28. II. 29. tariifikomisjoni poolt väljatöötatud tariifinäärused ja arvepidamise juhtkirje Eesti-Läti-Leedu-Saksa kauba-, loomade-, ja kiirkaubaveo asjus. Kuna otseühendus Saksa teedel piirdub Ida-Preisimaaga, ning selle jätkamiseks üle Poola koridori on soovitatav Poola raudteede osavõtt otseühendusest, siis otsustas konverents paluda Poola teedeministeri pidi võtta osa sellest otseühendusest. Takistavaks on seni olnud Leedu-Poola mittesõbralik vahetuskord.

Saksa - Leedu - Vene, transiidina läbi Läti ja Eesti, kaubaveo otseühenduse alal peeti 20. VI. — 30. VII. 1929 Riias VIII järjekordne konverents. Päevakorra 46 punktist oli suurema ulatuslikum: kaupade otsetariifi ümbertöötamine ühes maksumäärade muutmisega saate- ja sihtteedel, võttes selle juures arvesse konkurentsi mereteel. Muudetud tariif hakkas maksuma 1-st jaanuarist 1930 a.

Sama konverentsi päevakorras oli ka kaubaveo otseühenduse korraldamise küsimus Kauge-Idaga. Kuid lõplik küsimuse lahendamise lükati Jaapani raudteede esindajate soovil edasi ning leidis lahendust sellekohase erikonverentsil, mis peeti Moskvas 20. V. — 6. VI. 1930.

Saksa - Leedu - Vene, transiidina läbi Läti ja Eesti, VIII järjekordse konverentsile pidi järgnema Riias Eesti-Läti-Vene kaubaveo otseühenduses kaupade no-

menklatuuri kokkuseadmine; kuid konverentsi tööde kestuse tõttu lükati see edasi, ning sellekohase komisjon tuli kokku Moskvas 2. septembril, ning töötas kuni 5. oktoobrini 1929 a.

Et jätkata Riia VIII järjekordse Saksa-Leedu-Vene, transiidina läbi Läti ja Eesti, otseühenduse konverentsil pooleli jäänud tööd, tariifid läbivaadata ja ettepanud küsimusi läbiharutada, astus 23. I. 30 Leningradis kokku erakorraline konverents. Päevakorras oli nähtud ette 31 küsimust, et aga läbivaatamise tööd nõudsid pikemat aega ja raudteede esindajad pidid ruttama teistele konverentsidele, siis jäi tariifi läbivaatamine jälle pooleli ja konverents otsustas kutsuda kokku 1. III. 30. Königsbergis (Pr.) komisjoni, et viia alatud tööd lõpuni. Königsbergi komisjonist Eesti raudteed osa ei võtnud, kuna sinna saadeti tarvilised andmed Eesti raudteede kohta.

Eesti - Läti - Leedu - Vene raudteede vahelise vagunite vahetuse kokkuleppe alal peeti VI järjekordne konverents Kaunases 19. VII. — 9. VIII. 1929. Päevakorras oli 101 küsimust klassi- ja kaubavagunite üleandmise, kasutamise, parandamise ja vagunite kasutamise eest arvete õiendamise kohta. Konverentsi otsused astusid jõusse 1. veebruarist 1930 a.

Eesti - Läti - Leedu - Vene - Saksa raudteede vahelise vagunite vahetuse kokkuleppe alal, mis lahendab vagunite telgede vahetamise küsimusi Vene-laiusega ning normaal-laiusega rööpme vahel, oli IV järjekordne konverents Stuttgardis 7. X. — 28. X. 1929. Päevakorras oli 75 küsimust, mis peale mõningate pretensioonide käsitamisel kokkuleppe muutmist ja täiendamist; sellekohased otsused astusid jõusse 1. II. 1930 a.

21. — 26. X. 1929 a. oli Varssavis Euroopa sõiduplaanide konverents. Muudatusi sõiduplaanis Eesti raudteede suhtes ei tehtud, siiski tulid Vene, Poola, Läti, Leedu, Eesti ning Saksa raudteede Königsbergi direktsiooni poolt eksploatatsiooni esiberigi direktsiooni poolt eksploatatsiooni esindajad Riias 7—11. I. 1930 a. kokku mõne küsida alal.

Samal ajal 15.—20. I. 1930 a. leidis aset Riias Saksa- ja Leedu-Vene otseühenduse alal ametnikkude komisjon, mille ülesandeks oli töötada välja kauba-, kiirkauba ja loomade veoks rongide sõiduplaane, neid kooskõlastades piirijaamades Saksa, Leedu, Läti, Eesti ja Vene raudteede vahel.

Eesti-Läti-Poola-Ungari-Tšehhoslovakkia - Rumeenia vahelise kaubaveo otseühenduse loomiseks tuli Varssavis 1.—5. X. 1929 a. kokku sellekohane konverents.

Nimetatud otseühendus oli kavatsatud teostada juba umbes nelja aasta eest, kuid Poola ja Läti vaheliste piirijaamade fikseerimisel tekkinud vaikeluste pärast jäi see teostamata. Et küsimus nüüd Poola ja Läti vahelise otseühenduse konventsiooniga lahendatud ning samuti ka reisijate, pagasi ja kiirkauba veo otseühendus teostatud, kuna kaubaveo otseühenduse tariif Poola ning Läti vahel veel mitte väljatöötatud, võeti meie soov arvesse ning ühine Poola-Läti-Eesti vaheline kaubaveo otseühenduse tariif töötati välja. Läti raudteevalitsuse poolt avaldati soovi, et kutsutaks ka Ungari, Rumeenia, Tšehhoslovakkia raudteede esindajad konverentsile, võimalikult otseühenduse laiemas ulatuses teostamiseks. Et sellises laiemas ulatuses otseühenduse loomine osutus esialgu raskeks, siis töötati välja ainult Eesti-Läti-Poola raudteede vaheline otseühendus, millega arvatavasti pidid liituma ka Rumeenia raudteed. Rumeenia raudteede liitumisest olid eriti huvitatud Läti raudteed, kes soovisid ühendust saada Mustamere sadamatega ning sealt kaudu Pärsia ning Türgiga. Otseühenduses veoks tulevate kaupade nimekirja kokkuseadmine, ühes igal teel vastavate tariifi klasside äramärgkimisega, jäi komisjoni ülesandeks, missugune tuli kokku 6.—24. V. 1930 a. Vilnos.

Eesti-Soome otseühendus. Eesti-Soome vahelise liikumise korraldamiseks oli juba mõne aasta eest määratud sellekohane komisjon. Komisjoni töö tulemusena oli Soome valitsuse nõusolek Eesti-Soome vahelise reisijate- ja pagasi otseühenduse loomiseks Soome laevaseltside kaasabil. Eesti raudteevalitsuse poolt saadeti Soome raudteevalitsusele ja Soome laeva seltsile vastavad kokkuleppe, tariifi ja arveteõiendamise määruse kavvad ning nähtud ette otseühenduse loomise konverents Tallinnas 5. XII. 1929 a.

Läbirääkimistel konverentsil tähendas Eesti raudteede esindaja ka tungiva tarviduse peale kaubaveo otseühenduse loomiseks; kuigi Saksa-Vene, transiidina läbi Läti ja Eesti, kaubaveo otseühenduses on Soome adresseeritud kaupade saatmine nähtud ette läbi Leningradi ning seda ka teostatud, ei saa seda aga toimida teistest Euroopa riikidest saadetud kaupadega. Arvestades jääoludega tuli korraldiku otseühenduse teostamine näha ette ainult 15-st maist — 15 detsembrini.

Otseühenduse alal asjaajajaks valitsuseks valiti Eesti raudteedevalitsus, ning otseühendus teostus 15. V. 1930 a.

Rahvusvahelise Raudteedeliidu komisjonide istungid peeti Neapolis 22. IV.—4. V. 29 a., millest võttis osa ka Eesti raudteede esindaja.

Tab. 1. RIIGI RAUDTEEDE PIKKUS 31 MÄRTSIL 1930 a. (km)—LONGUEUR des CHEMINS de FER de L'ESTONIE au 31.III.30 (km)

	Peateede maade jürgi—Voies principales										Haruteed Embranchementis	Jaamasteed Voies de garage et de service	Teede pikkus Total	Raudteeval- poolt 1929/30 a. ekspl. teede pikkus Exploit. par l'Etat pendant l'année 1929/30	
	Lääne	Harju	Järva	Viru	Tartu	Valga	Võru	Pekseri	Pärnu	Viljandi					Kokku Total
Teede piirkonnad <i>Districts des lignes</i>															
Lalarööpmelised (1524 mm) —Voies larges.															
Haapsalu—Keila—Rohuküla	51	34	—	—	—	—	—	—	—	—	85	59	129 ¹⁾	85	
Keila—Paldiski	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22			16	34 ²⁾
Keila—Tallinn	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	35	3	53 ³⁾		
Tallinn—Tapa	—	48	30	—	—	—	—	—	—	—	78			62	56 ⁵⁾
Tapa—Tartu	—	—	18	32	62	—	—	—	—	—	112	3	53 ⁶⁾		
Tartu—Valga—Läti piir	—	—	—	—	63	22	—	—	—	—	85			62	54 ⁷⁾
Valga—Irboska—Vene piir	—	—	—	—	—	30	58	35	—	—	123	62	54 ⁸⁾		
Tapa—Narva—Vene piir	—	—	4	188	—	—	—	—	—	—	142			62	54 ⁹⁾
Kokku—Total	73	117	52	170	125	52	58	35	—	—	682	140¹⁰⁾	306		
Kitsarööpmelised (750 mm)—Voies étroites.															
Tallinna—Jasna—Lelle—Papi- niidu—Pärnu	—	74	—	—	—	—	—	—	75	—	149	34	36	149	
Vitvere—Vändra	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10	—	—	10	
Türi—Palde—Tamsalu	—	—	61	—	—	—	—	—	61	—	61	6	7	61	
Riisela—Ikla	—	—	—	—	—	—	—	—	48	—	48	9	3	48	
Lelle—Mõisaküla—Papi niidu	—	—	37	—	—	—	—	—	79	57	173	8	25	173	
Valga—Mõniste—Läti piir	—	—	—	—	—	49	—	—	—	—	49	1	8	47	
Lõva—Vääna	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	22	10	6	22	
Mõisaküla—Valga	—	—	—	63	—	—	—	—	—	—	63	—	—	63	
Sonda—Mustvee	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	3	
Kokku—Total	—	96	98	63	—	51	—	—	213	57	578	86¹¹⁾	98	762	576
Üldse—Grand Total	73	213	150	233	125	103	58	35	213	57	1260	226¹²⁾	404	1890	1250

Tab. 2. TEEDE KIRJELDUS—RAHVUSVAHELISE STATISTIKA TAB. 1 JÄRGI
DESCRIPTION des VOIES—TABLEAU 1 de la STATISTIQUE INTERNATIONALE.

Tab. 1 lahtrite numbrid Numéro de la colonne du tab. 1	Nimetus — Désignation	Lai- rööpmelised Voie large	Kitsa- rööpmelised Voie étroite	Kokku—Total
Teede (nullite) pikkus—Longueur des lignes				
4	Elektrifitseerimata 31.III.30.—Lignes non électrifiées 31.III.30.	663	578	1241
8	Üksik-rööpmega—A simple voie km	663	576	1239
	Ekspluateritava teede pikkus—Longueur moyenne exploitée			
Elektrifitseeritud—Lignes électrifiées.				
9	Üksik-rööpmega—A simple voie km	3	—	3
10	Kaksik-rööpmega—A double voie "	8	—	8
12				
14-15	Kokku—Total	11	—	11
Kokku ekspluateritavaid—Longueur totale exploitée km				
		674	576	1250
Rööpmepikkus—Longueur des voies.				
16	Peateedel—Voies principales km	682	578	1260
17	Muudel teedel (jaama, haru jm.)—Autres voies "	446	184	630
18	Kokku—Total	1128	762	1890
Profil—Profil.				
19	Tasapinnalist—Longueur des lignes horizontales km	184	180	364
20	%	27,3	31,1	29,1
Kallakutega—Longueur des lignes en pente.				
21	Kuni 5%—Jusqu'à 5% %	44,3	46,5	45,3
22	5–10%—De 5–10% "	28,2	15,3	22,2
23	10–25%—De 10–25% "	0,2	7,1	3,4
25	Kokku—Total	490	398	888
26	%	72,7	68,9	70,9
Teede jäljend—Tracé.				
27	Sirgelt joonduva pikkus—Longueur des lignes en alignement droit km	571	493	1064
28	%	84,7	85,3	85,0
Kõverduva pikkus—Longueur des lignes en courbe.				
29	Kõveritel raadlusega üle 500 m.—De rayon de 500 m. au supérieur %	15,2	7,6	11,7
30	Kõveritel raadlusega alla 500 m.—De rayon de 500 m. au inférieur %	0,1	7,1	3,9
31	Kokku—Total	103	85	188
32	%	15,3	14,7	15,0

*) Selles arvus 8 km kaksikteid, ¹⁾ Nõmme, Tallinna (1 jsk.), ²⁾ Tapa, ³⁾ Narva, ⁴⁾ Tartu, ⁵⁾ Valga—tee- ja chituse-jaoskonnid, ⁶⁾ selles arvus 119 km haruteid, mis Kaitseministeeriumi ja eraiskute kasutada, ⁷⁾ selles arvus 63 km haruteid, mis Kaitseministeeriumi kasutada, ⁸⁾ selles arvus 182 km haruteid, mis Kaitseministeeriumi ja eraiskute kasutada.

Tab. 3. TEEDE KIRJELDUS PIIRKONDADE JÄRGI — DESCRIPTION des CHEMINS de FER.

Pirkonnad—Districts du réseau	Pestede pikkus—Longueur de la voie	Tõusud ja langused—Rampes ou pentes %	Tasapind—Horizontal %	Kõverikud—Courbes		Kallikud—Pentes		Rööbaste meeterkaal—Poids des rails par mètre courant	Lüpreid—Billes		Ballast kiht—Hauteur du ballast	Kunstehitised—Construct. artif.		Pöörtsillad—Ponts rotatifs à locomotives	Veetorus—Canal de prise d'eau
				Ule 0,008—Au-delà de 0,008	Maksm. määrinud—Maximum	Ule tee—Au-dessus de	Imbuta—Creosote		Raud—Ponts en fer	Muud—Divers					
Tallinn—Tapa—Narva	220	71	29	9	600	48	0,0090	32,46—33,48 kg	1410	98	40 cm	19	101	4	10
Tapa—Valga—Irboska	320	75	25	19	600	11	0,0106	28,88—33,48 "	1410—1500	98	40 "	48	219	4	16
Tallinn—Haapsalu—Paldiski	155	72	28	14	600	4	0,0128	29,88—36,36 "	1410	98	40 "	42	48	3	5

Lalarümpmelisel (1524 mm) — Voie large.

Kitsarümpmelisel (750 mm) — Voie étroite.

Tallinn—s.d.—Lelle—Papihitu—Pärnu	146	58	42	16	106	27	0,025	19,0 kg	1650	30	30	22	76	3	10
Laana barutse	3	78	21	21	213	56	0,014	18,50 "	1650	30	30	1	7	—	—
Thul—Pald	13	32	68	15	319	2	0,0124	11,18—18,45 "	1650	30	30	1	8	—	—
Kõigele—Orajõe	48	60	40	10	426	—	0,006	10,00—18,45 "	1650	30	30	2	34	—	—
Lelle—Mõisaküla—Papihitu	173	72	28	13	162	83	0,0205	11,16—14,75 "	1650—2000	30%	30	18	144	2	9
Tamsalu—Pald	49	98	2	25	130	69	0,018	17,47 "	1650	30	20—25	8	21	—	—
Valga—Mõniste	47	71	29	24	124	13	0,0215	14,16—18,47 "	1630	30	20—25	6	40	—	—
Lüva—Väana	22	77	23	24	115	18	0,019	10,00—30,28 "	1500—1050	—	20—25	6	9	—	—
Sonda—Mustvee	68	74	26	5	300	1	0,010	—	—	—	—	—	76	—	—

Tab. 4. TELEGRAAF, TELEFON JA ELEKTRISIGNALISATSIOON — TÉLÉGRAPHIE, TÉLÉPHONE et AVERTISSEMENT ELECTRIQUE.

Lühik pikkus—Longueur de la ligne en km	Telegraaf—Télégraphie		Telefon—Téléphone		Blokkeerimisaparatuurid ja samal Blokkappareils et sémaphores	Saugaparaadid—Bâton-à-par.	Kellad—Cloches	Kordalad—Répétiteurs d'effet des sémaphores	Simultan—Enclenchement télégraph. avec la ligne télégraph.	Veepinna nähtavad—Monteurs de niveau d'eau
	lalar.	kitsar.	lalar.	kitsar.						
Juhinud pikkus—Longueur des fils conducteurs isolatsioon—Isolations surélevés	674	139	554	139	18,6	—	—	—	—	—
suured—grands	1021	5189	1472	33,6	362	—	15	6	—	47
keskmised—moyens	14497	11065	24162	903	5622	—	873	131	524	35
telefon—téléphoniques	11968	67109	1800	36	68	—	—	100	9260	404
Postid—Posteur	1107	1975	7040	34	—	—	—	—	—	26
Morseparaadid—Appareils Morse	3	47	7	—	—	—	—	—	—	50
Kommutatorid—Commutateurs	—	901	186	3	68	—	—	—	—	—
Telefoniparaadid—Appareils téléphoniques	—	66	22	—	60	—	—	—	—	16
Muud—Autres appareils	—	137	—	—	—	—	—	—	—	—
Puupin-aparaadid—Transformateurs téléphoniques	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—
Materjalid: akkumulatsioonid—Accumulateurs	686	137	—	—	—	—	—	—	—	—
Meidingeri elemendid—Éléments Meidinger	—	6	30	—	—	—	—	—	—	—
Leclanché elemendid—Éléments Leclanché	—	1070	342	—	104	—	140	14	—	38

Tab. 5. Veerevkoostis—Rahvusvahelise Statistika tab. II ja III järgi.
Matériel de traction et de transport—Tableaux II et III de la statistique internationale.

Tab. II ja III lehtide number	Nimetus	Latarööpmelis.	Kitsarööpmelis.	Kokku	Numeris de la colonne du tab. II et III	Designation	Voie large	Voie étroite	Total
Tab. II	Auruvedureid tendritega—Locomotives à vapeur à tender séparé				21	Pagasi vaguneid ühe teekm. peale— Nombre moyen de fourgons à bagages par km. exploité	0,04	0,04	0,04
4-7	Tõmbejõud Tüüp—Type Puissance de traction				22,23	Võõrad vagunid, mis seisavad arvel raudtee reisivagunite pargi inventaris Voitures et fourgons n'appartenant pas aux administrations de chemins de fer mais immatriculés dans leur parcs			
	2-2-0 4850	2	—	2		Rahvusvahel. magamisvaguneid— <i>Effectif total</i>	7	—	7
	0-3-0 1730-2800	—	21	21		Teigede arv— <i>Nombre total des essieux</i>	28	—	28
	1-3-0 2400	—	12	12					
	0-3-0 5466	—	17	17					
	2-3-0 7300	—	10	10					
	1-3-0 7500-8700	—	16	16					
	1-4-0 5520	—	4	4					
	0-4-0 8750	—	58	58					
	0-4-0 2320-3940	—	45	45					
	0-5-0 6500	—	3	—					
9	Kokku—Total	103	85	188					
	Tankvedureid—Machines-tenders				24-26	Kaubavaguneid—Wagons: Kinniseid—couverts: 2 teljelisi—à 2 essieux 4 " —à 4 "	2716 1 775	— 776	2716 776
10-12	Tõmbejõud Tüüp—Type Puissance de traction				27	Kokku—Total	2717	775	3492
	0-2-0 1670	—	3	3					
	0-3-0 1730-2800	—	4	4	28	Kokku teige—Nombre total des essieux	5436	3100	8536
	1-4-1 2580	—	1	1	29	Teige kandejõud tonnes— <i>Capacité moyenne de chargement par essieu en tonnes</i>	8,5	2,75	—
	0-4-0 2320-3940	—	5	5					
16	Kokku—Total	—	13	13					
17-25	Üldse—Gr. total	103	98	201		Lahtiseld vaguneid—Effectif des wagons découverts:			
26	Ühele ekspluateeritava teekm.— <i>Nombre moyen de locomotives par kilomètre exploité</i>	0,15	0,17	0,16	30-32	2 teljelisi—à 2 essieux 4 " —à 4 "	653 2 856	190 858	848 858
28-30	Mootoreid—Automotrices: Elektriga— <i>Electriques</i> (4 tel.)—à 4 essieux. Bensiniga—à systèmes spéciaux: 5 à 2 ja 1 à 4 t.	4	—	4	35	Kokku—Total	655	1046	1701
		6	—	6	36	Kokku teige—Nombre total des essieux	1314	3804	5118
		10	—	10	37	Teige kandejõud tonnes— <i>Capacité moyenne de chargement par essieu en tonnes</i>	8	2,4	—
31	Kokku—Total	10	—	10		Lahtisist vaguneist—Nombre des wagons: Kõrgeäärtega—à hauts bords	214	190	404
	Ühele ekspluateeritava teekm.— <i>Nombre moyen d'automotrices par kilomètre exploité</i>	0,02	—	0,01	38	Madalaäärtega ehk ilma—à bords bas ou sans bords	441	856	1297
39					40	Erivaguneid—Wagons spéciaux:			
Tab. III	Reisivaguneid—Voitures:					Konduktorivag. 2 teljelisi	57	—	57
4-6	II kl. 3 teljelisi	20	—	20		" " 4 " "	—	16	16
	II " 4 " "	33	22	55		Poodvaguneid 2 " "	8	—	8
	II/III " 3 " "	5	—	5		" " 4 " "	1	—	1
	II/III " 4 " "	—	12	12		Isotermilisi 2 " "	69	—	69
	III " 2 " "	61	—	61		" " 3 " "	1	—	1
	III " 3 " "	60	—	60		" " 4 " "	—	34	34
	III " 4 " "	66	81	147		Tsisterne 2 " "	58	—	58
	Salonvag. " 4 " "	2	4	6		Abivaguneid 2 " "	—	13	13
	Amel " 2 " "	2	—	2		" " 3 " "	6	—	6
	" " 3 " "	10	—	10		" " 4 " "	4	—	4
	" " 4 " "	—	6	6		Lumisahk 2 " "	—	13	13
	Post " 3 " "	8	—	8		Palgipaarikuid 4 " "	6	—	6
	" " 4 " "	5	7	12		Muid 2 " "	—	76	76
	Sanitaar " 2 " "	16	—	16		Kokku—Total	206	152	358
	Vangi " 4 " "	2	—	2	41	Nende teigede arv— <i>Nombre total des essieux</i>	419	608	1027
	" " 2 " "	1	—	1	42	Teige kandejõud tonnes— <i>Capacité moyenne de chargement par essieu en tonnes</i>	6,5	2,5	—
	" " 3 " "	2	—	2	43	Kokku kaubavaguneid—Effectif total des wagons	3578	1973	5551
8	Kokku—Total	293	134	427	44	Kokku teige—Nombre total des essieux	7169	7512	14680
9	Kokku teige—Nombre total des essieux:	907	536	1443	45	Keskmine teige kandejõud tonnes— <i>Capacité moyenne de chargement par essieu en tonnes</i>	8,29	2,56	—
15	Vaguneid ühe teekm. peale— <i>Nombre moyen de voitures par km. exploité</i>	0,43	1,23	0,34	46	Kaubavaguneid ühe teekm.— <i>Nombre moyen des wagons par kilomètre exploité</i>	5,31	3,42	4,44
11, 12	Istekohtade arv—Nombre de places:				47	Era kaubavaguneid, mis seisavad arvel raudtee kaubavagunitepargi inventaris— <i>Wagons appartenant à des particuliers et immatriculés dans les parcs des Administrations de chemins de fer.</i>			
	II klassi— <i>II-e classe</i>	1760	504	2264					
	III " — <i>III-e</i> "	10410	3460	13870		Vagunite arv—Effectif total	15	11	26
14	Kokku—Total	12170	3964	16134		Teigede arv—Nombre total des essieux.	30	44	74
16-18	Pagast vaguneid—Effectif des fourgons:								
	2 teljelisi—à 2 essieux	3	—	3					
	3 " —à 3 "	21	—	21					
	4 " —à 4 "	5	21	26					
19	Kokku—Total	29	21	50					
20	Kokku teige—Nombre total des essieux	89	84	173					

Tab. 6. TELKKILOMETRID (1000) — PARCOURS KILOMÉTRIQUE des ESSEUX (1000).

Vagunite—Voitures à voyageurs		Vankrite—Wagons à marchandises		Uldse Grand total		Vagnneid Voitures à voyageurs	
I-II klass	III klass	Tühjad Viides (kaudatid)	Kõetsavad sojakud wagonid (kaudatid)	Kokku Total	% *	Laad. vankreid Wagonid à march.	km. exploités
7 030	22 927	1 100	164	46	1 478	37 668	37,0
8 005	8 005	—	—	—	—	3 005	3,0
1 113	1 113	—	—	—	—	1 113	1,1
10 102	7 4	—	—	—	—	54 870	53,9
40	52	—	—	—	—	5 077	5,0
7 085	28 225	8 456	14 578	2 675	53 763	165,9	244,6
7 438	27 575	8 345	2 238	468	4 987	147,2	167,4
7 219	25 805	6 144	17 259	2 851	60 178	187,4	234,5
6 963	25 274	6 560	33 938	1 698	57 688	148,0	219,7
1929/27	6 203	39 074	14 576	1 463	54 012	156,8	228,9
1925	6 522	35 666	13 783	1 655	53 805	156,2	207,6
	6 522	34 098	12 394	1 415	57 082	156,2	207,6

Reist-ja segaronges-Trains de voyageurs et mixt.		Kitsarõpmisel — Voie étroite.	
Laaditud Chargés	% *	Laaditud Chargés	% *
14 483	53,75	478	9,99
19 704	71,53	58	1,25
2 721	9,83	1 953	53,9
36 833	132,7	3 240	88,1
39 836	144,1	2 555	7,0
39 979	145,5	4 80	13,2
36 209	132,2	2 921	8,0
38 209	140,1	2 053	5,7
31 887	116,8	2 114	5,8
24 931	91,0	1 534	4,2
740	2,7	1 953	5,4
25 680	94,0	3 240	8,9
5 752	21,3	2 555	7,0
4 915	18,2	4 80	13,2
3 835	14,2	2 053	5,7
2 858	10,7	2 114	5,8
24 931	91,0	1 534	4,2
740	2,7	1 953	5,4
25 680	94,0	3 240	8,9
5 752	21,3	2 555	7,0
4 915	18,2	4 80	13,2
3 835	14,2	2 053	5,7
2 858	10,7	2 114	5,8

Tab. 7. KAUBANDUSLIK TELKKILOMETRID JAOTUS PIRKONDADE JÄRGI — PARCOURS KILOMÉTR. des ESSEUX par les DISTRICTS du RÉSEAU.

Vagunite telg-km. reisi, seega ja kirkanõu — Essieux-km. des voitures à voyageurs de trains de voyag. mixt. et marchand. rapide		Laaditud vankrite telg-km. — Essieux-km. d. wag. à marchandises chargés		Keskmiselt ühe telg-km. peale püüvat kaubavag. km. ülitavust % des km. expl. des wagons à march. non chargés ou nombre total des km. expl. des wag. à marchandises	
Elektri- ronges Trains électrique	Motor- ronges Wagonid à vapeur	Keisit- ja segaronges Tr. de voyag. mixtes	Kokku Total	1929/30	1927/28
481	311	453	1 147	94	8,4
323	2294	3 277	10 977	1 100	10,0
170	1 174	1 419	4 012	658	6,5
2 010	5 841	7 351	22 102	11 933	53,9
1 258	4 472	5 730	16 474	9 738	58,9
1 889	4 902	6 880	19 623	10 775	54,9
1 022	3 057	5 057	14 136	8 179	57,9
353	1 749	2 466	7 000	4 433	63,3
7 029	23 890	35 027	138 900	35 611	25,7
1929/30	24 953	30 831	100 815	39 900	39,5
1927/28	23 046	25 060	84 671	34 671	40,9
1926/27	23 873	7 864	27 212	38 076	160,0
1925	24 066	8 808	32 781	32 088	130,1

* % tõusu arvatakse laiarõpmisel 1920 aasta — kitsarõpmisel 1924 aastaga võrreldes. — Pour votes larges 1920 = 100, votes ét. 1924 = 100.

Tab. 8. RONGIDE ARV ja RONGKILOMEETRID (ilma 166rong km-la)
 NOMBRE de TRAINS et PARCOURS KILOMETRIQUE des TRAINS (non compris les trains de service).

	Rongide arv - Nombre de trains						Rongkilomeetrid - Parcours kilom. des trains						%					Keskmine rongide arv (paevas *)
	Reisi- ja segarongid Trains de voyageurs et mixt.						Reisi- ja segarongid Trains de voyageurs et mixtes											
	Auru A vapeur	Elektri Electrique	Mootorvagn Wagons à moteur	Kaubarongid Trains de marchandises	Tüürrongid Trains de service	Kokku - Total	Auru A vapeur	Elektri Electrique	Mootorvagn Wagons à moteur	Kaubarongid Trains de marchandises	Kokku - Total	1929/30	1928/29	1927/28	1926/27	1925		
Latarööpmelisel - Voie large.																		
Keskmiselt kuus Piirkondade järgi: Par les distr. du réseau:	1 007	2 412	555	697	143	4 804	126	28	31	70	256	-	-	-	-	-		
Paldiski-Keila	1 640	-	1 939	4	191	3 774	34	-	40	0,1	74	2,4	2,1	0,9	1,0	1,1		
Haapsalu-Keila	2 175	-	121	688	129	3 113	172	-	10	55	237	7,7	6,0	5,6	5,7	6,0		
Keila-Tallinna	3 904	28 940	1 155	1 252	491	35 745	94	239	25	23	481	15,6	13,5	14,5	13,9	13,5		
Tallinna-Tapa	3 817	-	-	3 012	141	6 970	290	-	-	222	518	18,9	19,2	21,4	22,0	22,5		
Tapa-Narva	1 497	-	-	2 842	272	4 611	216	-	-	280	496	18,2	16,8	19,8	21,7	21,1		
Tapa-Tartu	2 750	-	954	1 413	375	5 492	285	-	45	157	487	15,8	17,2	15,9	16,1	17,2		
Tartu-Valga	4 759	-	3 092	920	55	8 736	278	-	136	75	489	15,9	15,4	14,0	11,7	11,4		
Valga-Irboska	1 137	-	994	417	294	2 842	133	-	113	45	291	9,5	9,8	7,9	7,9	7,2		
Kokku - Total 1929/30	12 090	28 940	6 660	8 249	1 715	57 654	1 508	339	369	857	3 073	100,0	-	-	-	-		
%	-	-	-	-	-	-	49,1	11,0	12,1	27,8	-	-	-	-	-	-		
1928/29	13 392	21 347	6 788	8 008	1 229	50 704	1 459	253	406	747	2 865	-	100,0	-	-	-		
%	-	-	-	-	-	-	50,9	8,8	14,2	20,1	-	-	-	-	-	-		
1927/28	9 842	21 315	2 815	6 829	1 090	41 891	1 368	251	74	586	2 279	-	-	100,0	-	-		
%	-	-	-	-	-	-	60,1	11,0	3,2	25,7	-	-	-	-	-	-		
1926/27	10 412	19 930	-	5 892	2 661	38 395	1 368	222	-	596	2 176	-	-	-	100,0	-		
%	-	-	-	-	-	-	62,4	10,2	-	27,4	-	-	-	-	-	-		
Kitsarööpmelisel - Voie étroite.																		
Keskmiselt kuus Piirkondade järgi: Par les distr. du réseau:	1 269	-	-	578	478	2 324	99	-	-	37	136	-	-	-	-	-		
Tallinna-Türi	4 415	-	-	1 956	1 181	7 552	277	-	-	159	436	26,6	28,0	25,1	26,6	28,6		
Türi-Mõisaküla	2 199	-	-	1 059	612	3 870	210	-	-	92	302	18,4	20,1	27,4	29,8	32,0		
Mõisaküla-Pärnu	2 927	-	-	391	364	3 682	141	-	-	13	154	9,4	9,6	9,6	10,6	9,2		
Liiva-Väina	1 460	-	-	6	7	1 473	36	-	-	36	72	2,2	2,3	2,3	2,6	2,3		
Leile-Papinidu	3 517	-	-	993	344	4 854	133	-	-	68	201	12,3	9,3	9,9	9,8	1,0		
Türi-Tamsalu	2 832	-	-	672	602	4 106	175	-	-	32	206	12,5	10,8	11,8	13,4	14,3		
Orajõe-Riiselja	730	-	-	174	625	1 529	34	-	-	3	38	2,3	2,1	2,5	2,3	1,6		
Mõisaküla-Valga	1 463	-	-	122	32	1 617	78	-	-	9	87	5,3	6,7	6,6	4,3	7,1		
Valga-Mõniste	1 462	-	-	389	371	2 222	59	-	-	13	72	4,4	3,5	3,2	3,3	3,9		
Sonda-Mustvee	793	-	-	1 623	1 891	4 307	48	-	-	59	107	0,6	7,6	8,2	6,3	-		
Kokku - Total 1929/30	15 212	-	-	6 933	5 740	27 855	1 191	-	-	448	1 639	-	-	-	-	-		
%	-	-	-	-	-	-	72,6	-	-	27,4	-	100,0	-	-	-	-		
1928/29	12 073	-	-	7 678	7 676	27 427	1 107	-	-	524	1 631	-	-	-	-	-		
%	-	-	-	-	-	-	67,9	-	-	32,1	-	-	100,0	-	-	-		
1927/28	10 480	-	-	8 810	5 859	25 149	929	-	-	533	1 462	-	-	-	-	-		
%	-	-	-	-	-	-	63,5	-	-	36,5	-	-	-	100,0	-	-		
1926/27	12 656	-	-	6 761	3 090	22 507	902	-	-	587	1 489	-	-	-	-	-		
%	-	-	-	-	-	-	60,6	-	-	39,4	-	-	-	-	100,0	-		

Tab. 9. KAUBAVEDU - TRANSPORTS des MARCHANDISES.

	Latarööpmelisel - Voie large						Kitsarööpmelisel - Voie étroite						Kokku - Total							
	Välis ühendus		Kaitsevõte veod	Ametveod	Kokku	1920-100	Välis ühendus		Kaitsevõte veod	Ametveod	Kokku	1921-100	Transpordid des marchandises privées	Commun. avec l'étranger		Transpordid nautiques	Transpordid service	Total		
	Välja- vedu	Sisese- vedu					Export	Import												
Saadet. 1929/30	1 428	47	72	18	273	1 838	306,3	707	11	8	119	849	165,4	2 135	54	80	26	392	2687	
kaal tn. 1928/29	1 406	59	61	24	275	1 825	304,1	704	11	4	12	85	816	159,1	2 110	70	65	37	360	2642
(1000) 1927/28	1 300	34	62	20	247	1 663	277,5	651	1	2	15	52	721	140,5	1 951	35	64	34	299	2383
Tonnes 1926/27	1 241	74	-	18	241	1 333	206,6	588	-	-	14	-	602	117,3	1 829	74	-	32	-	1995
transpor. 1925	1 178	29	-	33	-	1 240	206,5	507	-	-	13	-	520	101,4	1 685	29	-	46	-	1760
Tonn-km 1929/30	147805	9 533	10 475	2336	30 518	200717	264,5	51 078	542	616	334	6996	61 561	193,5	196893	10 125	11 086	2670	39 514	262278
(1000) 1928/29	142987	6 854	9 422	3040	31 269	193572	255,1	53 077	1035	403	983	7454	62 952	197,9	196064	7 539	8 825	4023	38 723	250524
Tonnes- km 1927/28	134191	3 448	8 966	2245	31 143	179899	237,2	48 628	105	121	1392	4211	54 457	171,2	182819	3 553	9 087	3637	85 354	234450
km 1926/27	134413	15 490	-	2285	-	152188	200,6	48 362	-	-	1039	-	49 101	154,4	182475	16 490	-	3824	-	201289
(1000) 1925	124613	6 403	-	3308	-	134384	177,1	37 075	-	-	1094	-	38 169	120,0	161698	6 463	-	4402	-	172553
Tee-km 1929/30	219	14	16	-	-	298	-	89	1	1	-	-	107	-	-	-	-	-	-	-
peale 1928/29	212	10	14	-	-	287	-	95	1	1	-	-	111	-	-	-	-	-	-	-
(1000) 1927/28	199	5	13	-	-	267	-	96	-	-	-	-	108	-	-	-	-	-	-	-
Par km 1926/27	199	23	-	-	-	226	-	95	-	-	-	-	97	-	-	-	-	-	-	-
expl.en tn. 1925	18	1	-	-	-	199	-	73	-	-	-	-	86	-	-	-	-	-	-	-
Keskne 1929/30	103,5	203,9	145,5	-	-	109,2	-	72,2	77,4	76,4	-	-	72,5	-	-	-	-	-	-	99,3
veo- 1928/29	101,6	116,5	154,9	-	-	106,1	-	75,4	94,2	101,7	-	-	77,1	-	-	-	-	-	-	112,4
kaugus 1927/28	103,2	102,4	144,4	-	-	108,2	-	74,7	80,6	74,4	-	-	75,5	-	-	-	-	-	-	121,2
km**) 1926/27	108,3	209,5	-	-	-	114,2	-	81,7	-	-	-	-	81,6	-	-	-	-	-	-	104,0
1925	105,8	220,1	-	-	-	103,4	-	73,1	-	-	-	-	73,4	-	-	-	-	-	-	99,0

*) Nombre moyen des trains circulant par jour à distance entière. **) Parcours moyen d'envois en km.

Tab. 10 RONG-, VEDU- ja VAGUNKILOMEETRID. Rahvusvahelise Statistika tab. IV.
PARCOURS des TRAINS des LOCOMOTIVES, AUTOMOTRICES et VÉHICULES en KILOMÈTRES.
Tableau IV de la statistique Internationale.

	Rongkilomeetrid—Parcours des trains				Auruvedur- ja mootorkilomeetrid Parcours des locomotives à vapeur et des automotrices							
	Reisirongel Affectés au trafic voyageurs	Kaubarongel Affectés au trafic mar- chandises	Muudel rongel Autres trains	Kokku Total	Rongi- dega Traction des trains	Kaksik- vedureil Renfort	Üksik- vedureil Machi- nes isolées	Kokku Total	Manöövri vedureil Triage	Km tunnis	Mootorvagineil Traction des trains	
											Elektri Automotr. électr.	Bensini Automotr. à benz.
1929/30												
Laiurööpmel.	2 216 155	856 678	71 107	3 143 940	2 435 867	7 360	114 872	2 558 099	688 310	5	339 296	368 777
Kitsarööpmel.	1 190 982	448 040	119 905	1 758 927	1 758 927	12 150	89 132	1 860 209	560 672	5	—	—
Kokku	3 407 137	1 304 718	191 012	4 902 867	4 194 794	19 510	204 004	4 418 308	1 248 983	1	339 296	368 777
1928/29												
Voie large	2 117 682	747 664	60 322	2 925 668	2 266 726	9 227	106 390	2 382 349	665 466	5	252 608	406 334
Voie étroite	1 107 177	523 522	184 787	1 815 486	1 815 486	9 545	78 103	1 903 194	559 246	5	—	—
Total	3 224 859	1 271 186	245 109	4 741 154	4 082 212	18 772	184 559	4 285 543	1 224 712	—	252 608	406 334

Vagunkilomeetrid — Parcours des véhicules

	Kaubanduslike klassiva- guneil ja mootoreil Voitures à voyageurs y compris les automotr.		Pagasi (ja muudel reisi- vaganite pargi eri-) va- guneil—Fourgons à bagages		Kaubavaguneil—Wagons à marchandises		Kokku—Total
	Laaditud (ühes sooja- kuteaga)—Chargés		Tühjad (ühes eri- ja töö- ronges)—Vides				
	Telgkilomeetrid — Kilomètres-essieux						
1929/30							
Laiurööpmel.	85 027 444		6 527 333		37 790 152		101 782 537
Kitsarööpmel.	13 363 000		6 826 798		36 728 244		83 848 256
Kokku	54 390 444		12 854 131		74 518 396		185 090 773
1928/29							
Voie large	34 958 922		6 144 014		38 592 718		98 865 123
Voie étroite	18 727 319		5 752 037		37 788 866		86 870 977
Total	53 686 241		11 896 051		76 381 584		185 736 100

Tab. 11. KAUBAVEDU KUUDE JARGI—TRANSPORT des MARCHANDISES d'après les MOIS.

	Erakaubad Marchandises privées		Vältsühendus Export-Import.		Kaitsevõvedu Transports militaires		Ametvedu Transport de service		Ühised in-km. Total des tor- nes km (1000)	% 1929/30 1928/29 1927/28 1926/27 1925				
	Tonnid	Tonn- km (1000)	Tonnes	Tonn- km (1000)	Tonnid	Tonn- km (1000)	Tonnid	Tonn- km (1000)						
Laiarööpmelisel—Voie large.														
Aprill	155 647	16 816	12 287	2 546	2 834	384	26 213	2 772	22 018	11,0	7,9	7,7	9,6	8,3
Mai	138 516	14 553	9 639	1 977	1 728	225	27 339	2 629	19 387	9,6	8,1	9,4	8,4	7,5
Juuni	139 507	13 446	7 890	1 442	1 916	239	25 945	2 683	17 804	9,9	9,6	7,7	9,4	8,0
Juuli	138 609	13 624	7 508	1 114	1 508	315	30 463	3 525	18 582	9,9	9,5	8,1	10,4	8,6
August	118 976	13 923	9 272	936	1 742	182	36 735	3 764	18 811	9,4	9,3	8,0	7,6	6,8
September	104 567	10 389	4 856	694	1 711	219	20 731	2 663	13 985	6,3	7,9	7,7	7,9	7,9
Oktoober	118 541	11 136	10 142	1 444	1 515	153	10 171	2 195	14 926	7,4	8,0	7,9	7,2	8,4
November	96 590	9 890	13 755	2 681	1 085	132	19 353	2 321	15 024	7,5	6,6	6,9	7,7	6,4
Detsember	69 891	7 359	6 686	1 580	567	70	11 254	1 236	10 244	5,1	5,7	5,8	6,2	6,6
Jaanuar	86 492	9 400	6 822	1 058	804	71	15 829	1 864	12 453	6,2	8,2	7,8	7,1	8,8
Veebruar	121 903	12 352	14 757	2 443	810	73	19 018	2 236	17 104	8,5	8,3	8,8	8,2	10,4
Märts	139 235	15 353	13 244	2 143	2 024	272	20 672	2 681	20 899	10,2	11,5	14,2	10,0	12,3
Kokku 1929/30	1 428 444	147 805	118 844	20 658	18 244	2 336	272 723	30 518	200 717	100,0	—	—	—	—
1928/29	1 406 694	142 987	119 660	16 276	24 327	3 040	274 727	31 269	198 572	—	100,0	—	—	—
1927/28	1 306 196	134 131	95 767	12 414	19 363	2 245	247 321	31 143	179 939	—	—	100,0	—	—
1926/27	1 240 645	134 413	73 926	15 490	18 508	2 285	—	—	152 188	—	—	—	100,0	—
1925	1 177 633	124 614	29 856	6 463	32 672	3 308	—	—	134 388	—	—	—	—	100,0
Kitsarööpmelisel—Voie étroite.														
Avril	86 100	7 396	1 054	177	1 720	22	7 834	699	8 274	13,5	8,5	8,1	—	—
Mai	68 228	5 965	760	109	931	60	9 755	829	6 857	11,1	8,2	8,2	—	—
Juun	60 198	5 839	1 009	107	1 531	96	10 461	778	6 313	10,3	7,5	6,9	—	—
Juulil	61 740	5 181	1 937	138	910	28	12 023	823	6 150	10,0	8,4	6,5	45,7	—
Avril	70 994	4 128	2 516	121	1 075	52	15 530	1 264	5 565	9,0	8,7	7,4	—	—
Septembre	61 527	3 989	845	33	428	10	11 979	800	4 092	6,6	7,8	8,0	8,1	—
Octobre	58 120	3 833	1 382	187	468	26	9 892	1 069	5 115	8,3	9,0	8,2	7,2	—
Novembre	42 438	3 240	1 325	89	29	2	6 662	680	4 012	6,5	6,9	7,7	7,3	—
Décembre	36 885	2 410	829	24	304	17	5 524	431	2 884	4,7	6,7	7,9	6,6	—
Janvier	35 302	2 344	1 729	119	116	6	7 820	482	2 051	4,8	7,9	9,4	6,8	—
Février	54 139	3 114	585	32	118	4	10 156	625	3 775	6,2	7,4	8,5	7,5	—
Mars	70 865	4 788	767	29	887	11	11 955	745	5 568	9,0	13,8	13,2	10,8	—
Total 1929/30	706 536	51 078	15 328	1 153	8 061	334	119 591	8 996	61 561	100,0	—	—	—	—
1928/29	703 631	58 077	14 954	1 438	12 536	983	85 002	7 454	62 952	—	100,0	—	—	—
1927/28	650 720	48 628	2 951	226	14 940	1 392	52 202	4 211	54 457	—	—	100,0	—	—
1926/27	588 288	48 062	—	—	15 542	1 089	—	—	49 101	—	—	—	100,0	—

Tab. 15. REISJATE VEDU ÜKSIKUL KUIL—TRANSPORT des VOYAGEURS par les MOIS.

	Auru- ja mootorronges				Elektrironges		Kaubavagunelid		Kokku—Total		%				
	Trains à vapeur et voitures à moteur				Trains électrig.		Wag. à march.				1929/30	1928/29	1927/28	1926/27	1925
	Reisjate arv	Reisija km (1000)	Nombre de voyageurs	Voyageurs km (1000)	Reisjate arv	Reisija-km (1000)	Nombre de voyageurs	Voyageurs km (1000)	Reisjate arv	Reisija-km (1000)					
I-II klass		III klass													
Lafarööpmisel—Voie large															
Aprill	7 260	1 074	281 282	15 102	150 954	2 371	—	—	499 502	18 547	8,1	8,2	8,8	8,6	8,9
Mai	9 463	1 203	308 701	17 355	211 303	2 952	—	—	529 407	21 510	9,3	9,3	7,7	10,7	9,3
Juuni	9 123	1 250	356 020	20 441	249 234	3 111	497	42	614 984	24 844	10,8	10,3	11,2	12,8	11,4
Juuli	10 787	1 462	324 171	16 943	219 039	2 881	30	6	532 027	21 312	9,3	10,0	9,8	9,5	9,2
August	10 436	1 443	324 053	18 921	239 272	3 040	120	19	574 481	23 423	10,2	9,5	9,7	9,6	10,4
September	8 386	1 270	279 078	16 906	197 210	3 154	—	—	484 690	21 269	9,2	9,5	9,0	8,8	8,3
Oktoober	7 963	1 306	242 614	13 592	163 731	2 710	—	—	414 338	17 610	7,6	7,5	5,3	7,9	7,9
November	7 721	1 209	230 255	12 732	159 027	2 349	—	—	396 003	16 290	7,1	6,9	6,8	6,6	7,0
Detsember	7 458	1 102	272 229	15 132	174 633	2 854	—	—	454 320	19 088	8,3	8,7	8,2	7,4	8,4
Jaanuar	6 391	987	219 758	12 116	165 058	2 685	—	—	381 227	15 738	6,8	6,9	6,9	6,0	6,3
Veebruar	6 720	984	195 912	10 813	131 463	2 437	—	—	393 226	14 217	6,2	5,8	6,6	5,7	5,6
Märts	6 960	1 000	227 914	12 586	159 095	2 781	—	—	393 909	16 357	7,1	7,4	7,0	6,9	7,3
Kokku 1929/30	98 884	14 180	3 239 687	182 648	2 209 085	33 311	708	725	5 485 164	230 211	100,0	—	—	—	—
1928/29	100 907	13 582	3 157 439	177 731	1 779 764	26 547	15 409	2 150 505	5 519 284	220 010	—	100,0	—	—	—
1927/28	103 460	13 052	2 915 695	163 527	1 718 011	25 858	7 408	965 474	5 745 574	203 303	—	—	100,0	—	—
1926/27	65 841	8 791	3 111 877	170 349	1 420 920	22 576	14 790	2 164 412	4 928 203	375	—	—	—	100,0	—
1925	73 137	8 726	3 261 140	179 422	1 371 585	22 321	6 428	926 610	4 702 230	211 396	—	—	—	—	100,0
Kitsarööpmisel—Voie étroite.															
Avril	6 353	596	127 134	5 235	—	—	—	197	193 684	5 849	9,3	8,8	9,2	—	—
Mai	6 214	536	135 405	5 265	—	—	—	379	151 998	5 816	9,2	9,4	7,6	—	—
Juin	6 467	590	155 079	6 552	—	—	—	2 495	163 981	7 288	11,0	9,9	10,5	—	—
Juillet	7 176	656	128 733	5 133	—	—	—	114	136 023	5 796	9,2	9,2	8,9	—	—
Août	7 024	816	128 001	5 479	—	—	—	750	135 775	6 313	10,0	9,1	9,6	—	—
Septembre	6 088	519	120 003	4 666	—	—	—	291	126 382	5 197	8,3	8,6	8,8	—	—
Octobre	5 520	463	98 934	3 838	—	—	—	327	104 781	4 313	6,9	7,0	7,7	—	—
November	5 477	473	106 767	3 955	—	—	—	596	112 830	4 439	7,1	6,9	7,2	—	—
Décembre	6 607	557	127 751	4 849	—	—	—	220	134 578	5 417	8,6	9,5	9,0	—	—
Janvier	5 751	455	103 743	3 853	—	—	—	—	109 494	4 308	6,8	7,8	7,2	—	—
Février	5 134	404	94 724	3 464	—	—	—	60	99 923	3 872	6,2	6,0	6,8	—	—
Mars	5 917	477	111 134	3 801	—	—	—	611	117 602	4 295	6,8	7,3	7,5	—	—
Total 1929/30	73 728	6 541	1 437 397	56 096	—	—	—	5 986	2 721 517	62 903	100,0	—	—	—	—
1928/29	69 159	6 198	1 339 453	52 912	—	—	—	12 888	2 421 500	59 807	—	100,0	—	—	—
1927/28	68 376	5 850	1 281 545	49 448	—	—	—	4 351	4 349 771	55 707	—	—	100,0	—	—
1926/27	35 461	3 587	1 357 081	50 529	—	—	—	2 316	3 394 858	54 437	—	—	—	100,0	—

Tab. 16. REISJAJA KILOMEETRITE JAOTUS TEESADE JÄRGI PARCOURS KILOMÉTRIQUE des VOYAGEURS par les DISTRICTS du RÉSEAU.

	Reisija-km klassivahetustel (1000)	%	Reisijaid				Tee-km (1000)	%	Voyageurs km (1000)	%	Voyageurs			Rap. des pl. occup. au pl. offertes				
			Tee-km peale	Rongi peale	Talle peale	Tee-km (1000)					Tee-km des places (1000)	Par km exploitée	Par train		Par essieu*)			
																steekohalised kasutamise	Par km des places (1000)	Par km des places (1000)
Paldiski-Kella	1929/30	1 620	0,7	77 142	37	3,6	7 796	20,8	Tallinna-Türi	1929/30	23 603	37,7	240 846	86	7,1	48 145	49,0	
	1928/29		0,7	88 260	25	2,9				1928/29		38,3	230 860	84	7,2		50,5	
	1927/28		0,5	40 975	49	2,4				1927/28		38,2	215 276	97	7,3		53,0	
Haapsalu-Keila	1929/30	12 365	5,4	158 525	72	4,6	38 143	92,4	Türi-Mõisaküla	1929/30	11 088	17,7	113 143	53	5,8	28 633	38,7	
	1928/29		5,5	152 613	82	5,0		33,6		1928/29		21,0	126 851	56	6,1		40,8	
	1927/28		5,6	148 109	92	5,9		30,9		1927/28		24,1	130 140	63	6,5		43,4	
Keila-Tallinna	1929/30	14 467	6,3	535 815	147	10,2	21 063	68,7	Mõisak-Pärnu	1929/30	6 131	9,8	113 537	43	6,1	16 347	37,5	
	1928/29		6,3	548 531	123	8,6		50,3		1928/29		10,9	918 822	47	6,0		40,3	
	1927/28		6,0	445 808	171	3,4		62,0		1927/28		12,5	130 786	72	6,2		48,4	
Pääsküla-Tallinna elektrir.	1929/30	33 311	14,5	2 775 917	99	11,1	76 435	43,6	Lil va-Väina	1929/30	1 033	1,6	46 933	29	8,1	2 235	46,2	
	1928/29		12,2	2 212 263	105	12,1		47,9		1928/29		1,6	43 193	25	6,7		38,1	
	1927/28		12,7	2 138 202	102	12,7		52,3		1927/28		1,7	37 301	28	5,9		36,8	
Tallinna-Tapa	1929/30	45 358	19,7	581 513	153	6,2	100 948	44,9	Lelle-Papiniidu	1929/30	7 270	11,6	86 654	55	7,1	14 412	50,5	
	1928/29		20,9	584 181	135	5,3		43,0		1928/29		7,0	55 011	50	6,3		45,1	
	1927/28		21,3	563 868	148	6,2		51,5		1927/28		6,6	18 106	21	6,0		46,9	
Tapa-Narva	1929/30	30 853	13,4	233 735	143	5,4	78 262	39,4	Türi-Tamsalu	1929/30	5 497	8,8	90 114	32	6,1	13 557	40,5	
	1928/29		14,0	232 890	156	5,4		40,7		1928/29		8,0	76 684	40	6,1		41,2	
	1927/28		14,3	219 618	147	4,8		41,6		1927/28		8,1	81 154	41	6,5		45,8	
Tapa-Tartu	1929/30	42 964	18,7	380 312	147	6,3	97 094	44,2	Riitelja-Orajõe	1929/30	819	1,3	17 062	23	5,4	1 815	45,1	
	1928/29		19,3	270 518	109	5,4		38,7		1928/29		1,4	18 280	25	5,1		42,0	
	1927/28		19,5	543 908	144	6,3		51,9		1927/28		1,4	17 634	24	4,3		32,4	
Tartu-Valga	1929/30	33 267	14,4	400 907	112	6,5	77 394	43,0	Mõisak-Valga	1929/30	3 112	5,0	43 831	40	5,5	7 121	43,7	
	1928/29		13,9	364 548	81	6,3		44,7		1928/29		4,8	39 652	28	3,9		32,3	
	1927/28		13,5	328 628	122	5,9		48,5		1927/28		5,6	42 645	30	4,0		30,4	
Valga-Irbooska	1929/30	15 935	6,9	133 907	104	6,5	39 477	40,4	Valga-Mõniste	1929/30	1 711	2,7	42 775	29	5,9	4 439	39,1	
	1928/29		6,7	123 223	60	6,3		40,0		1928/29		3,0	44 617	33	5,5		36,6	
	1927/28		6,6	111 962	76	5,2		40,9		1927/28		2,9	40 398	33	6,3		36,6	
Kokku—Total	1929/30	230 140	100,0	3 414 554	147	6,6	536 662	42,9	Sonda-Mustvee	1929/30	2 358	3,8	37 428	49	6,6	5 361	44,8	
	1928/29	217 860	100,0	3 237 224	103	6,2		42,1		1928/29		4,0	37 528	50	6,8		46,7	
	1927/28	202 238	100,0	3 005 502	120	6,3		46,7		1927/28		3,9	34 761	40	6,7		45,0	
									Kokku—Total	1929/30	62 631	100,0	110 460	52	6,5	142 115	44,1	
										1928/29		59 110	100,0	105 554	53	6,3		43,8
										1927/28		55 298	100,0	98 747	60	6,4		47,0

*) Kitsarööpmisel teel arvestatud teije paari peale.

Tab. 17. REISIJATE VEDU — TRANSPORT des VOYAGEURS.

	Latarõõpemelisel—Voie large				Kitsarõõpemelisel—Voie étroite			Üldse Gr. total	1925—100
	Auru- ja mootorronges Trains à vapeur et moteur		Elektrironges III kl. Trains électrig. III cl.	Kokku Total	Aururonges Trains à vapeur		Kokku Total		
	I-II klass	III-klass (ka kauba- vagun.) III cl. (aussil les vag. à marchand.)			II klass	III-klass (ka kauba- vag.) III cl. (aussil les vag. à marchand.)			
Tähistonnalisel—A prix normaux									
Sõitude arv—Nombre de voyages *)	75 419	2 919 151	1 806 844	4 861 414	62 493	1 312 508	1 375 001	6 236 415	65,5
Reisija-km—Voyageurs km (1000)	11 028	147 062	15 122	173 212	5 630	48 525	54 155	227 367	77,6
Keskmine sõidukaugus—Parcours moyen par voyage	147,0	50,4	8,1	35,6	90,8	37,0	39,4	36,5	—
Poolehinnalisel—A prix réduits									
Sõitude arv—Nombre de voyage	23 264	305 864	294 942	624 070	11 235	124 299	135 534	759 604	8,0
Reisija-km—Voyageurs km (1000)	3 151	26 471	2 159	31 781	911	7 200	8 111	39 892	13,6
Keskmine sõidukaugus—Parcours moyen par voyage	137,0	86,5	7,3	50,9	82,8	58,1	59,6	52,5	—
Eritariviliga—A tarif spécial									
Sõitude arv—Nombre de voyage	—	708	—	708	—	5 986	5 986	6 694	0,1
Reisija-km—Voyageurs km (1000)	—	72	—	72	—	272	272	344	0,1
Keskmine sõidukaugus—Parcours moyen par voyage	—	101,7	—	101,7	—	45,3	45,3	40,1	—
Kuupiletitega—Abonnements									
Sõitude arv—Nombre de voyage	50	580 920	1 916 480	2 486 460	—	23 775	23 775	2 510 225	26,4
Reisija-km—Voyageurs km (1000)	1	9 115	16 680	25 146	—	365	365	25 511	8,7
Keskmine sõidukaugus—Parcours moyen par voyage	20,0	16,0	8,4	10,1	—	15,2	15,2	10,2	—
Sõitude üldarv—Total des voyages									
1929/30	98 733	3 795 643	4 078 266	7 972 642	73 728	1 466 568	1 540 296	9 512 938	163,4
1928/29	101 054	3 703 531	3 130 523	6 934 908	69 159	1 360 689	1 429 848	8 364 756	130,2
1927/28	103 460	3 182 401	3 018 637	6 304 496	63 875	1 285 896	1 349 771	7 654 269	110,2
Reisija-km üldarv—Total des voyageurs km (1000)									
1929/30	14 180	182 720	33 311	230 211	6 541	56 362	62 903	293 114	149,6
1928/29	13 582	179 881	26 547	220 010	6 158	53 609	59 807	279 817	124,4
1927/28	13 053	164 492	25 658	203 203	5 850	49 857	55 707	258 910	128,4
Keskmine sõidukaugus—Parcours moyen par voyage									
1929/30	143,2	48,1	8,2	29,9	88,4	38,4	40,8	30,8	—
1928/29	134,4	48,6	8,5	31,7	89,6	39,4	41,8	33,5	—
1927/28	126,2	51,7	8,6	32,2	91,6	38,8	41,2	33,8	—
Magamiskaardid — Billets pour wagons lits									
1929/30	14 173	32 146	—	46 317	10 533	—	10 533	56 900	85,9
1928/29	14 047	35 500	—	49 547	10 148	—	10 148	59 695	79,4
1927/28	11 955	37 002	—	48 957	6 882	—	6 882	55 839	79,5
Jaamaeise piletid—Tickets d'entrée									
1929/30	—	—	—	15 182,5	—	—	5 518	160 344	—
1928/29	—	—	—	163 372	—	—	14 024	177 396	—
1927/28	—	—	—	173 057	—	—	23 378	196 435	—

Tab. 18. BAGASIVEDU — TRANSPORT des BAGAGES.

	Latarõõpemelisel—Voie large				Kitsarõõpemelisel—Voie étroite				Üldse—Gr. total	
	Saadetiste kaal ton.	Tonn-km	Tonni kesk- mine veo- kaugus	Tonn-km %	Poids des envois en tonnes	Tonnus-km	Parcours moyen d'une tonne	Tonnus-km %	Saadetiste kaal tn	Tonn-km
Aprill—Avril	532	54 463	102,4	7,8	276	23 088	83,7	8,0	808	77 551
Mai—Mai	824	70 684	85,8	10,2	452	34 800	76,7	12,0	1 276	105 374
Juuni—Juin	676	63 837	94,4	9,2	375	27 728	73,9	9,6	1 051	91 565
Juuli—Juillet	688	64 616	93,9	9,3	331	30 790	92,8	10,6	1 019	95 346
August—Août	717	68 728	95,9	9,9	372	33 261	89,4	11,5	1 089	100 989
September—Septembre	720	69 664	96,7	10,0	394	28 527	72,4	9,9	1 114	98 191
Oktoober—Octobre	634	62 211	98,1	9,0	362	21 052	63,7	7,3	936	83 263
November—Novembre	513	53 397	103,0	8,0	264	19 969	75,6	6,9	777	75 366
Detsember—Décembre	622	53 778	103,0	7,7	293	22 720	77,5	7,9	815	78 498
Jaanuuar—Janvier	378	43 489	115,1	6,3	192	14 810	77,2	5,1	570	59 308
Vebruar—Février	409	42 422	103,7	6,1	200	14 381	71,9	5,0	609	56 805
Märts—Mars	435	45 288	104,1	6,5	250	18 038	72,3	6,2	685	63 321
Kokku—Total										
1929/30	7 048	694 572	98,5	—	3 701	289 003	78,1	—	10 749	983 575
1928/29	7 987	726 052	90,9	—	4 288	301 579	71,2	—	12 225	1 027 611
1927/28	9 296	738 873	79,5	—	3 585	288 639	80,5	—	12 881	1 027 512
1926/27	7 751	658 598	85,0	—	3 134	255 980	81,7	—	10 885	914 586
1925	11 525	958 938	33,3	—	4 367	340 609	78,0	—	15 892	1 300 537

*) 1 edasi-tagasi pilet on arvestatud 2-ks sõiduks—Les billets d'aller et retour sont comptés pour deux voyages.
1 kuupilet 50-ks sõiduks—Abonnements ordinaires mensuelles pour 50 déplacements.
1 abonent 20-ks sõiduks—pour 10 voyages.

Keskmiised suhtarvud

Tulude ja kulude Üldsumma (kr) Recettes et dépenses (en Ekr)	%			Ühe tee-km peale kr Par km exploité en kr			Ühe aururongi km peale—Par train km									
							Reisiringes—Trains de voyageurs			Kaubavedu Transport de marchandises			Kaubaringides kaubavedu Trains de marchandises			
							Reisijate vedu Transport de voyag.									
	1929/30	1928/29	1927/28	1929/30	1928/29	1927/28	1929/30	1928/29	1927/28	1929/30	1928/29	1927/28	1929/30	1928/29	1927/28	
Reisijateveost ¹⁾	4 221 474	37,3	36,1	34,2	6 263	6 178	5 698	243,1	299,2	318,2	—	—	—	13,3	13,7	16,6
Neist: auru- ja mootorrong ²⁾	3 781 581	—	—	—	5 611	5 619	5 244	238,5	294,2	317,6	—	—	—	—	—	—
Dont: elektriringes ³⁾	439 898	—	—	—	36 658	31 456	24 982	289,4	350,5	322,4	—	—	—	—	—	—
Pagasi veost ⁴⁾	393 519	3,5	3,5	3,2	584	598	523	25,6	31,3	33,1	—	—	—	—	—	—
Kaubaveost ⁵⁾	5 906 773	52,1	51,4	50,2	8 793	8 296	8 393	—	—	—	12,6	74,9	115,0	697,2	709,4	525,8
Kaitseveost ⁶⁾	58 034	0,5	0,8	1,2	86	186	205	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Transiit ⁷⁾	200 686	1,8	2,6	2,3	298	449	460	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muud tulud ⁸⁾	548 139	4,8	5,6	8,4	815	961	1 394	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total 1929/30	11 328 625	100,0	—	—	16 833	—	—	267,9	—	—	12,6	—	—	710,5	—	—
1928/29	11 535 226	—	100,0	—	—	17 115	—	—	328,1	—	—	74,9	—	—	728,1	—
1927/28	11 202 466	—	—	100,0	—	—	16 645	—	—	—	—	—	115,0	—	—	542,4
Lalarööpmisel — T U L U D																
Reisijate veole auru- ja mootorronges	4 377 217	50,0	48,7	55,6	6 494	6 172	7 137	284,8	314,5	432,2	—	—	—	15,5	15,1	22,6
Elektriringes	300 265	3,4	3,1	2,4	25 022	22 025	20 583	197,5	251,7	265,6	—	—	—	—	—	—
Kaubaveole	4 030 028	46,6	48,2	41,5	6 033	6 115	5 339	—	—	—	8,3	45,2	67,6	461,4	462,8	309,6
Kokku—Total 1929/30	8 757 510	100,0	—	—	12 993	—	—	274,6	—	—	8,3	—	—	476,9	—	—
1928/29	8 545 886	—	100,0	—	—	12 679	—	—	309,7	—	—	45,2	—	—	477,9	—
1927/28	8 633 687	—	—	100,0	—	—	12 854	—	—	418,9	—	—	67,6	—	—	332,1
Kitsarööpmisel — T U L U D																
Reisijateveost ¹⁾	1 297 627	32,1	27,9	29,8	2 253	2 227	2 182	193,3	207,3	225,8	—	—	—	—	—	—
Pagasi veost ⁴⁾	173 677	4,3	3,5	3,2	302	281	223	25,9	27,2	23,1	—	—	—	—	—	—
Kaubaveost ⁵⁾	2 341 063	57,9	57,4	61,2	4 064	4 607	4 287	—	—	—	47,6	95,7	89,8	301,6	302,4	301,1
Kaitseveost ⁶⁾	15 605	0,4	0,7	1,0	27	56	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muud tulud ⁸⁾	214 843	5,3	10,5	4,8	373	843	312	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total 1929/30	4 042 875	100,0	—	—	7 019	—	—	219,2	—	—	47,6	—	—	301,6	—	—
1928/29	4 541 043	—	100,0	—	—	8 009	—	—	234,5	—	—	95,7	—	—	302,4	—
1927/28	3 960 760	—	—	100,0	—	—	7 073	—	—	248,9	—	—	89,8	—	—	301,1
Kulud																
Reisijateveole	1 441 292	37,2	36,2	48,5	2 502	2 442	2 993	214,7	233,7	310,1	—	—	—	—	—	—
Kaubaveole	2 430 594	62,8	63,8	51,5	4 220	4 302	3 177	—	—	—	86,3	87,3	65,4	312,7	275,4	219,3
Kokku—Total 1929/30	3 871 886	100,0	—	—	6 722	—	—	214,7	—	—	86,3	—	—	312,7	—	—
1928/29	3 776 513	—	100,0	—	—	6 744	—	—	233,7	—	—	87,3	—	—	275,4	—
1927/28	3 455 027	—	—	100,0	—	—	6 139	—	—	310,1	—	—	65,4	—	—	219,3

Tab. 20. TULUDE JAOTUS — SPECIFICATION des RÉCETTES.

	Lalarööpmisel—Voie large				Kitsarööpmisel—Voie étroite				Üldse—Gr. total	
	Summa	% üldsummast	Tee-km pealt	100 telg-km peale	Somme	% au total des dépenses	Par km exploité	Par 100 essteuz km *)	Summa	%
Sõidupiletist—	4 221 473,87	37,3	6 263	120,53	1 297 627,00	32,10	2 253	134,04	5 519 100,87	35,9
Sellest: auru-mootorrong.—Dont: Trains à vapeur et voitures à moteur	3 882 987,46	34,3	5 731	121,31	1 297 627,00	32,10	2 253	134,04	4 908 074,91	—
elektriringes.—Électrique	338 536,41	3,0	28 211	112,65	—	—	—	—	611 025,96	—
100 reisija-km pealt—Voyageurs km 100	18,33	—	—	—	20,31	—	—	—	—	—
Pagasi ja posti veost—Bagages, colis postaux	393 519,27	3,5	584	—	173 677,37	4,30	302	—	567 196,64	3,7
Kaubaveost—Transport des marchandises	5 906 772,98	52,1	8 764	—	2 341 062,07	57,90	4 064	—	8 247 845,05	53,8
Transiitveost—Transit	200 685,67	1,8	298	173,13	—	—	—	137,93	200 685,67	1,3
Kaitseveost—Transports militaires	58 034,47	0,5	86	—	15 665,23	0,39	27	—	73 699,70	0,5
100 tonn-km pealt—Par 100 tonnes km	86,22	—	—	—	44,33	—	—	—	—	—
Muud tulud—Divers	548 139,56	4,8	813	7,76	214 843,13	5,31	373	8,03	762 981,69	5,0
Kokku—Total	11 328 624,82	100,0	16 808	180,37	4 042 874,80	100,0	7 019	151,03	15 371 499,62	100,0

¹⁾ Transport des voyageurs. ²⁾ Trains à vapeur et voitures à moteur. ³⁾ Trains électriques. ⁴⁾ Transport des bagages. ⁵⁾ Transports des marchandises. ⁶⁾ Transports militaires. ⁷⁾ Transit. ⁸⁾ Divers.

*) Arvestatud teljegaari peale.

Tab. 22. KORRALISTE KULUDE JAOTUS RIGIEELARVE NOMENKLATUURI KORRAS—SPÉCIFICATION des DÉPENSES (en Ekr).

	Lularööpmisel—Voie large				Kitsarööpmisel—Voie étroite				Üldse—Gr. total	
	Summa	% üldsummast	Tee-km peale	100 telg-km peale	Somme	% au total des dépenses	Par-km exploité	Par 100 essieux -km)	Summa	%
1. Teenistusetasu—Rémunération de service Sellest: Vedurimeeskonnale—Personnel des locomotives Rongimeeskonnale—Personnel des trains	3 640 206,18	41,6	5 401	51,58	1 568 545,38	40,5	2 723	58,60	5 208 751,56	41,2
2. Ametsõidud—Voyages de service	534 923,97	6,1	792	7,57	322 605,94	8,3	560	12,05	857 529,91	6,6
3. Riigiteenijate toetused—Allocations aux employés	378 188,39	4,3	563	5,37	140 047,25	3,8	254	5,46	525 235,64	4,2
4. Ametnikkude ja teenijate varustus—Équipement du personnel	89 945,36	1,0	133	1,27	38 527,26	1,0	67	1,44	128 472,62	1,0
5. Ametnikkude ja teenijate varustus—Équipement du personnel	2 283,95	—	3	0,03	1 009,80	—	2	0,04	3 293,75	—
6. Kantselei kulud—Frais de bureau	43 512,79	0,5	64	0,62	16 946,32	0,4	29	0,63	60 459,11	0,5
7. Majapidamine—Frais économiques	124 355,79	1,4	185	1,76	47 928,74	1,2	83	1,79	172 284,53	1,4
8. Avalikud maksud ja kohustused—Impôts et obligations publiques	12 800,95	0,1	19	0,18	5 662,50	0,1	10	0,21	18 469,25	—
9. Sõidu ja veokulud—Frais de transport	5 109,02	0,1	7	0,07	2 258,83	0,1	4	0,08	7 367,85	—
10. Vallasvara—Mobilité	36 220,77	0,4	54	0,51	9 193,64	0,2	16	0,34	45 414,41	0,4
11. Kultuurilised toetused—Subsides	1 733,55	—	2	0,03	766,45	—	1	0,03	2 500,00	—
12. Rongide liikumine ja kaubavedu—Trafic de trains et des marchandises	1 619 834,79	18,5	2 404	22,99	658 942,49	17,0	1 144	24,02	2 278 777,28	18,1
13. Sellest: Vedurite kütte—Chauffage des locomotives	1 186 580,97	13,5	1 760	16,80	404 959,14	10,5	703	15,13	1 591 540,11	12,6
14. Dont: Vedurite määre—Graissage des locomotives	48 714,24	0,6	72	0,69	21 481,38	0,6	37	0,80	70 145,62	0,6
15. Vagunite määre—Graissage des voitures	13 174,97	0,1	19	0,19	7 158,21	0,2	11	0,26	20 833,18	0,5
16. Veevarustus—Service d'eau	44 556,22	0,5	66	0,63	10 405,39	0,4	28	0,61	60 963,61	0,5
17. Veerevite abinõude korrashoidamine—Entretien du matériel roulant	1 448 115,05	16,5	2 148	20,50	719 085,58	18,6	1 248	26,80	2 167 201,23	17,2
18. Sellest: Vedurite parandus—Reparat. des locomotives	493 895,62	5,6	732	6,98	296 802,44	7,7	514	22,48	789 698,06	6,3
19. Dont: Vagunite parandus—voitures	463 958,39	5,3	688	6,57	237 961,57	6,1	413	8,89	700 919,76	5,5
20. Teede ja raudtee ehitiste korrashoidamine—Entretien des voies et des constructions	1 221 068,89	14,0	1 813	17,29	601 652,83	15,5	1 045	22,48	1 822 721,72	14,5
21. Varustuse taifitus—Service du matériel	90 235,78	1,1	134	1,28	39 895,72	1,1	69	1,49	130 131,50	1,0
22. Segakulud—Frais divers	19 786,43	0,2	29	0,28	5 193,56	0,2	9	0,19	24 959,99	0,2
Kokku—Total	8 757 510,18	100,0	12 993	123,98	3 871 885,75	100,0	6 722	144,64	12 629 395,93	100,0

Tab. 23. EKSPLUATATSIOONI KULUD—DÉPENSES D'EXPLOIATION. Rahvusvahelise statistika tabel X—Tableau X de la statistique Internationale.

Tab. X numbrid	Nimetus	1929/30		1928/29		Nimetus de la colonne de tab. X	Designation	1929/30		1928/29	
		Krooni	%	Krooni	%			Kr.	%	Kr.	%
5	Raudteevalitsus Riigisameti- Kulud teenistuse tasuks—Dé- penses de personnel	290 814	—	249 617	—	21	Teenistuse tasuks—Dépenses de personnel	177 347	—	159 341	—
6	Muud kulud — Autres que celles de personnel	60 995	—	65 637	—	22	Muud kulud — Autres que celle de personnel	282 642	—	533 473	—
7	Kokku—Total	351 809	2,8	315 254	2,5	23	Kokku—Total	459 989	3,6	691 814	5,6
9	Ekspluatatsioonilamet — Mou- vement et trafic	2 238 866	—	1 992 791	—	24	Üldse kululad—Total général des dépenses	1 773 373	—	1 591 814	—
10	Teenistuse tasuks—Dépen- ses de personnel	385 244	—	361 517	—	25	Teenistuse tasuks — de per- sonnel	5 302 026	—	4 615 126	—
11	Muud kulud — Autres que celles de personnel	2 624 110	20,8	2 374 308	19,3	26	Teenistuse tasud — Traite- ments salaires etc	—	—	—	—
12	Kokku—Total	2 624 110	20,8	2 374 308	19,3	27	Arstiabi ja toetused—Allo- cations patronales	*1613 997	—	594 429	—
13	Ehituseamet—Voie et bâtiment	1 257 813	—	1 108 218	—	28	Kokku—Total	5 916 023	46,8	5 209 549	42,3
14	Teenistuse tasuks—Dépen- ses de personnel	1 813 541	—	1 988 689	—	29	Muud kulud — Autres que celle de personnel	6 713 373	58,2	7 112 851	57,7
15	Muud kulud — Autres que celles de personnel	3 071 354	24,3	3 096 907	25,1	30	Üldse kokku—Total général	12 629 396	100,0	12 322 400	100,0
16	Kokku—Total	3 071 354	24,3	3 096 907	25,1	31	Ekspluatatsiooni koefitsient	82,16	—	76,6	—
17	Varustuseolukond (laod ja erikulud) ja Veeamet—Ma- tériel et traction	1 951 183	—	1 700 582	—	32	Kuluisid ühe ekspluateeri- tava teekilomeetri peale	10 103	—	9 929	—
18	Teenistuse tasuks—Dépenses de personnel	4 170 951	—	4 143 535	—	33	Dépenses par kilomètre exploité	2,57	—	2,60	—
19	Muud kulud — Autres que celle de personnel	6 122 134	48,5	5 844 117	47,5	34	Kuluisid ühe rongkilomeet- rile—Dépenses par kilo- mètre-train	—	—	—	—

1) Arvestatud telje-paari peale.

*) Sfin hulgas: tervishoiu kuluisid—assistance médicale—109 016 kr. perekonna abiraha—indemnité familiales—359 517 kr. abi-
rahad ja maks töeliste haiguse päevade eest—salaires, alloué en cas de maladies—145 464 kr.

Tab. 27. Õnnetusjuhud — Accidents. (järg).

Rahvusvah. statistika tab. XII—Nombro de la columna du car. XII de la statistique internationale.	Nimetus — Désignation	Õnnetusjuhtude tagajärjed Effets des accidents								Õnnetused inimestega Person. tués ou bless.		
		Teel—Sur la ligne	Jaanudes—Aux stations	Kokku—Total	Vigastatud—Avarés rés aux locomotives Vigastatud vag. Avarés aux voitures, wag.	Kahju kr—Perte kr	100 ekspl. km peale kr—Par 100 exploit.	1 000 000 teig-km peale kr—Par 1 000 000 essieux- km kr	1 000 000 rong-km peale kr—Par 1 000 000 train-km kr	Arv.—Nombre	1 000 000 reisia-km peale—Par 1 000 000 voyageurs km	1 000 000 rong-km peale—Par 1 000 000 train-km
	10. En manoeuvres { dans les aiguilles . . . par suite de rupture du matériel roulant . . .	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—
	Total	14	18	32	—	6 1634,—	283,68	19,60	928,97	—	—	—
15	III. Au passages à niveau (agents, voitures, et animaux)											
	11. Avec surveillance	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	12. Sans surveillance	4	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—
	Total	4	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—
16	IV. Autres accidents.											
	13. Des agents, voyageurs ou d'autres person- nes étrangères	3	2	5	—	—	—	—	—	5	0,08	2,84
17—22	V. Tués.											
	14. Voyageurs { par suite d'accidents de trains par suite d'autres incidents . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	15. Agents { par suite d'accidents de trains au temps de service	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	16. Personnes étrangères pour tous les motifs .	3	1	4	—	—	—	—	—	4	0,07	2,27
	Total	3	1	4	—	—	—	—	—	4	0,07	2,27
23—28	VI. Blessés.											
	17. Voyageurs { par suite d'accidents de trains autres incidents	—	1	1	—	—	—	—	—	1	0,02	0,57
	18. Agents { par suite d'accidents de trains au temps de service	1	7	8	—	—	—	—	—	8	0,13	4,54
	19. Personnes étrangères pour tous les motifs .	1	1	2	—	—	—	—	—	1	0,02	0,57
	Total	3	4	7	—	—	—	—	—	7	0,11	3,97
	Total	5	12	17	—	—	—	—	—	16	0,26	9,08
	VII. Accidents divers.											
	20. Ruptures des locomotives { à vapeur à benzine	3	4	7	—	38,72	6,72	0,39	22,01	—	—	—
	21. Incendies { dans les trains dehors	1	1	2	—	20,03	3,48	0,24	11,39	—	—	—
	22. Mort subite	2	1	3	—	—	—	—	—	3	0,06	1,70
	23. Cadavres trouvés	3	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—
	24. Suicides	1	—	1	—	—	—	—	—	1	0,02	0,57
	25. Causes diverses	5	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gr. total	46	50	96	2	40 4 874,62	846,29	58,48	2 771,36	30	0,48	17,05

Raudtee tegevuse kohta ennem Keskbüroo väljaandels ilmunud artiklid ja andmed :

Raudtee tegevus 1928/29 a. Eesti Statistika nr. 97 (12) 1929 a. lhk. 685—714.

Raudtee tegevus 1927/28 a. " nr. 85 (12) 1928 a. " 714—742.

Raudtee tegevus 1926/27 a. " nr. 73 (12) 1927 a. " 705—724.

Raudtee tegevus 1925 a. " nr. 65 (4) 1927 a. " 182—199.

Riigiraudteed 1924 a. Eesti Majandus, v. VI.

Riigiraudteede tegevus 1923 a. Eesti Majandus, v. III.

Eesti raudteed 1921—1923, Eesti Statistika nr. 17 (8) 1923 a. lhk. 67—90.

E. V. laiaroopalise raudtee tegevus 1919—1921. H. Neuhaus, Eesti Statistika nr. 1—2. 1922 a. lhk. 103—192.

Tab. 10. Pankade äriseis 1 augustil ja 1 juulil 1930 a.
Situation financière des banques au 1 août et 1 juillet 1930.

	19		21		19		21	
	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. coopér.	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. coopér.	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. coopér.	erapanka 19 bang. privées	ühispanka 21 bang. coopér.
	1/VIII	1/VII	1/VIII	1/VII	1/VIII	1/VII	1/VIII	1/VII
	1000 kr.				%			
Aktiva — Actif								
1. Kassa — Caisse	1 974	2 807	348	314	1,7	2,4	0,9	0,8
2. Jooksvad arved teisis rahaasutis Comptes courants	1 216	1 117	2 231	2 130	1,0	0,9	5,9	5,7
a) Sellest Eesti pangas — Dont à la Banque d'Estonie	977	838	0,8	0,7
3. Pt. 1 ja 2 kokku — Total p. 1 et 2	3 190	3 924	2 579	2 444	2,7	3,3	6,8	6,5
4. Panga päralt olevad väärtused — Effets en portefeuille	2 022	2 015	237	232	1,7	1,7	0,6	0,6
a) Väärtpaperid — Effets	1 729	1 716	202	202	1,5	1,5	0,5	0,5
1) Sellest bürsil koteeritavad — Dont effets cotés à la Bourse	283	280	0,2	0,2
b, d) Välismaa rahad, kallismetallid, tselik ja maksukäs. välisvaluuta — Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	293	299	35	30	0,2	0,2	0,1	0,1
5. Laenud — Prêts	76 258	75 060	25 996	25 745	65,5	64,0	68,4	68,2
a) Disk. vekslid — Escomptes	30 444	30 257	13 598	13 475	26,1	25,3	35,8	35,7
1) Sellest sisemaa vekslid — Dont du pays	21 565	21 282	19,3	18,1
b) Tähtajal. laenud — Prêts termin.	1 830	1 772	6 375	6 381	1,0	1,5	10,8	10,9
d) Kto-krt. laenud — Autres prêts	43 984	43 031	6 023	5 889	37,8	36,7	15,8	15,6
6. Garantide deebitorid — Prêts de gar.	17 126	18 076	1 054	1 128	14,7	15,4	2,8	3,0
7. Korrespondendid — Correspondants	4 161	5 221	1 186	1 365	3,6	4,4	3,0	3,6
a) Sisemaa — en Estonie	1 585	1 844	943	834	1,4	1,5	2,5	2,2
{ Nostro	1 158	1 168	173	489	1,0	1,0	0,4	1,3
{ Loro	1 427	1 399	1	1	0,1	0,1	0,0	0,0
b) Välismaa — à l'étranger	1 241	2 070	49	42	1,1	1,8	0,1	0,1
8. Protesitud vekslid — Effets protestés	510	475	368	381	0,4	0,4	1,0	1,0
9. Osakondade arved — Succursales	1 995	1 930	16	19	1,7	1,6	0,0	0,1
10. Kinnisvara — Immeubles	5 474	5 474	1 146	1 145	4,7	4,7	3,0	3,0
11. Vallasvara — Mobiliers	489	486	178	178	0,4	0,4	0,5	0,5
12. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj. — Frais courants, intérêts et commis. payés	3 489	2 758	601	749	3,0	2,4	2,4	2,0
13. Üleminevad summad — Actifs transitaires	889	889	294	293	0,8	0,8	0,8	0,8
14. Muud aktiivid — Actifs divers	899	1 022	4 073	4 058	0,8	0,9	10,7	10,7
a) Liikmete vastutus ¹⁾	3 851	3 832	10,1	10,2
Kokku — Total	116 502	117 338	38 008	37 737	100	100	100	100
Passiva — Passif								
1. Panga kapitalid — Capitales et réserves	9 256	9 255	2 442	2 431	7,9	7,9	6,4	6,5
a) Sisemakstud aktsiakapital — Capital versé	7 203	7 203	1 816	1 807	6,2	6,2	4,6	4,8
b) Tagavarakapital — Réserves	1 675	1 674	449	449	1,4	1,4	1,2	1,2
d) Muu erikapital — Réserves spéciales	318	318	177	175	0,3	0,3	0,4	0,5
2. Hoiusummad — Dépôts	45 783	46 500	22 148	22 015	39,3	39,7	58,2	58,4
a) Tähtajal. hoiusummad — Dépôts terminables	12 115	11 896	10 234	10 101	10,4	10,1	26,9	26,8
b) Jooksvad arved — Comptes courants	30 995	31 630	11 559	11 586	28,6	27,0	30,4	30,7
d) Kontokorrentarvete kreditaalid — Autres dépôts	2 673	3 064	355	328	2,3	2,6	1,0	0,8
3. Rediskont — Récompte	13 746	13 381	1 376	1 400	11,8	11,4	3,6	3,7
a) Sellest maksukohaga sisemaal — Dont payables à l'intérieur du pays	4 540	4 321	3,9	3,7
4. Völaarved teisis. asut. — Créanciers	7 156	6 880	2 832	3 020	6,2	5,9	7,5	8,0
a) Sellest sisemaa krediitasutis — Dont établissements du pays	5 964	5 939	5,1	5,1
5. Pt. 3 ja 4 kokku — Total p. 3, 4	20 902	20 261	4 203	4 420	18,0	17,3	11,1	11,7
6. Korrespondendid — Correspondants	11 190	11 489	1 279	1 087	9,6	9,8	3,4	2,9
a) Sisemaa — en Estonie	1 241	1 511	402	466	1,0	1,3	1,3	1,2
{ Nostro	1 595	2 186	747	586	1,4	1,9	2,0	1,6
{ Loro	1 250	1 080	2	3	1,1	0,9	0,0	0,0
b) Välismaa — à l'étranger	7 104	6 710	38	33	6,1	5,7	0,1	0,1
7. Makskühid ja akseptid — Acceptations	787	1 241	14	7	0,7	1,0	0,0	0,0
8. Maksukühid ja akseptid — Acceptations	602	506	98	130	0,5	0,5	0,3	0,3
9. Väljamaksmata % restant à payer	80	106	151	155	0,1	0,1	0,4	0,4
10. Väljamaksmata osakasu — Dividendes restant à payer	80	106	151	155	0,1	0,1	0,4	0,4
11. Garantide kreditorid — Créanciers de garanties	17 125	18 076	1 054	1 128	14,7	15,4	2,8	3,0
12. Osakondade arved — Succursales	2 101	2 054	16	19	1,8	1,7	0,0	0,1
13. Saadud prots. ja muud tulud — Intérêts et commissions reçus	5 181	4 061	1 987	1 746	4,4	3,5	5,2	4,6
14. Jagamata puhaskasu — Bénéfice net.
15. Üleminevad summad — Transitaires	860	978	282	217	0,7	0,8	0,6	0,6
16. Muud passivid — Passifs divers	2 635	2 661	4 379	4 332	2,3	2,3	11,5	11,6
a) Amortisatsioonikapital ²⁾	1 218	1 218	222	224	0,9	1,0	0,5	0,6
b) Liikmete lisakohustus ³⁾	3 850	3 832	8,1	10,2
Kokku — Total	116 502	117 338	38 008	37 737	100	100	100	100

¹⁾ Responsabilité des membres. ²⁾ Capital d'amortissement. ³⁾ Responsabilité supplémentaire des membres.

Tab. 11. Üksikute pankade äriseisu summad 1 augustil ja 1 juulil 1930 a.

Montant des bilans des banques au 1 août et 1 juillet 1930.

	1. VIII. 1000 kr.	1. VII. 1000 kr.
Erapangad — Banques privées		
Krediitbank a/s.	32 612	32 573
G. Scheel ja Ko.	29 565	29 409
Eesti kommertsbank	16 054	16 246
Tartu bank	6 765	7 155
Tallinna linnapank	5 296	5 175
Diskonto bank	5 025	5 100
Tallinna aktsiapank	3 349	3 634
Eesti laenupank a/s.	2 667	2 639
Sakala bank	2 541	2 536
Kaubapank a/s.	2 159	2 168
Pärnu bank	2 012	2 052
Pärnu krediitbank	1 945	1 940
Tartu tööstuspank	1 309	1 338
Valga bank	1 332	1 339
Tartu linnapank	1 362	1 339
Viru bank	1 069	1 062
Rosen ja Ko	608	755
Tartumaa bank	603	648
Võru bank	229	230
Kokku — Total	116 502	117 338
Tähtsamad ühispangad — Principales banques coopératives		
Eesti rahvapank	4 889	4 968
Eesti laenu- ja hoiuühisus Tartus	4 971	4 836
Tallinna majaomanikkude bank	4 766	4 853
Kolmas Tartu laenu- ja hoiuühisus	3 334	3 392
Tartu majaomanikkude bank	3 130	3 058
Viljandi ühispank	2 241	2 223
Tallinna laenu- ja hoiukassa	1 678	1 631
Rakvere ühispank	1 370	1 352
Pärnu Eesti laenu- ja hoiuühisus	1 458	1 415
Võru ühispank	1 815	1 247
Tallinna juudi ühispank	1 334	1 289
Põllupidajate ühispank	1 094	1 081
Põltsamaa ühispank	1 005	992
Jõgeva ühispank	929	901
Paide ühispank	865	870
Narva ühispank	827	803
Põhja-Eesti ühispank	590	587
Saarde laenu-hoiuühisus	624	641
Saarte ühispank	808	801
Võhma ühispank	538	514
Petseri laenu- ja hoiuühisus	442	433
Kokku — Total	38 008	37 737

Arvestatud pankade üksikasjaline äriseis v. E. St. nr. 102(5), lhk. 297—298, (äriseis 1 jaan. 1930).

Données sur la situation séparément pour chaque banque v. Rec. nr. 102(5), page 297—298 (au 1 janvier 1930).

Tab. 1. Väliskaubandus augustis 1930 a. —

Rühm, kumbus en- disedes kiles stifikatsioon.	Dans les chiffres du tableau les marchandises passées en transit ne sont pas comprises. Trafic de perfectionnement, réexportation et réimportation sont compris.	Inglise Angle- terre	Läti Letto- nie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Poola- Danzig Pologne Dantzig	Prants- susse France	Rootsi Suède	Saksa Alle- magne	Tšeh- hoslak- ia Tchéco- slovaq.	Ühend- riigid Etats- Unis	Muud riigid Autres pays
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Besti-Liidi ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie											
A. Sissevedu tonnides — Importation en tonnes.											
5	I. 1. Elusloomad (arv—nombre)	—	—	—	—	—	—	20	—	—	11
1	II. Toidu- ja maitseained, joogid	1 449,7	0,1	913,4	3 095,2	193,8	27,6	1 539,0	33,5	824,5	1 718,6
1, 4	2. Tera- ja jahvatatud vili	301,3	—	198,0	284,6	191,1	27,6	80,5	—	770,8	1 620,9
2	3. Aia- ja juurvili	—	0,0	12,8	5,0	—	—	1,3	—	12,5	30,9
3	4. Karjasaadused	—	0,0	—	—	0,1	—	0,0	—	41,3	1,2
4	5. Kala, kalasaadused ja vähid	1 089,0	—	—	—	0,1	—	62,2	—	0,0	11,4
4	6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid	59,3	0,0	702,6	2 805,8	2,5	0,1	1 434,8	33,5	0,0	54,8
1	7. Loomasööd	—	—	—	—	—	—	10,1	—	—	—
6	III. Toor- ja poolvalmisained	6 654,3	954,9	3 706,1	234,4	406,2	3 282,6	1 885,2	16,7	3 658,2	3 628,2
4, 7	8. Loomariigained (peale rasvade)	—	2,2	—	0,0	0,0	7,6	2,2	1,4	—	72,7
8	9. Saemned, taimed ja nende osad	—	69,3	6,7	0,6	3,4	0,0	2,4	0,6	19,2	44,0
9	10. Metsamaterjal	—	134,6	1 857,4	17,4	—	31,9	411,0	—	—	108,3
10	11. Paberitoorained	—	—	—	—	—	—	17,4	—	—	514,5
10	12. Tekstiiltoorained	5,0	26,5	60,1	29,6	—	—	6,2	—	403,0	228,5
17, 18	13. Ärsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	8,1	—	—	—	—	0,5	168,0	—	—	—
19—21	14. Mineraalid peale ärside	6 509,1	2,0	647,1	—	1,8	158,9	462,2	14,7	—	117,5
19	15. Keemiatööstuse toorained:	271,0	720,4	1 134,8	188,8	401,0	3 083,6	817,4	0,0	3 236,0	2 839,4
20	a) seilset liid, rasvad, vaigud, kummi toorelt	271,5	49,9	1 134,3	186,6	0,8	81,5	200,2	0,0	1 000,8	463,8
	b) väetisained	—	076,5	—	—	400,0	3 002,1	556,0	—	—	2 075,0
6	IV. Valmisasadused	330,0	66,7	224,9	199,7	214,0	724,4	1 911,7	266,9	84,2	1 216,6
8	16. Nahad töötletud ja nahakaup	0,1	0,1	—	0,1	1,8	0,2	8,2	0,3	0,1	0,2
9	17. Prüütööstusesaadused	0,2	7,2	13,2	0,0	0,0	0,9	24,3	0,0	0,0	138,9
11	18. Paberitööstusesaadused	1,7	8,3	0,9	5,7	0,7	2,1	101,5	0,9	0,7	155,7
12, 13	19. Tekstiiltööstusesaadused	8,0	4,1	1,8	6,3	6,0	4,2	55,9	9,2	0,1	12,6
14	20. Metallid	240,7	4,9	—	—	152,5	159,4	500,0	0,2	—	679,1
15	21. Põllumajandusemasinad ja riistad ¹⁾	—	4,1	—	—	—	92,7	14,7	3,0	15,9	2,1
15	22. Jõu- ja töömehhanismid	27,3	3,5	0,1	0,5	0,8	37,2	100,5	2,9	11,3	7,1
15	23. Metallikaup	4,7	7,3	0,6	57,1	8,5	36,5	399,0	4,9	3,1	38,8
15	24. Elektrimasinad—aparaadid ja tarbeasjad	0,5	0,0	0,0	—	0,0	6,5	83,5	0,2	0,5	6,9
16	25. Instrumendid, aparadid ²⁾ ja laskeriistad	2,9	9,1	—	0,1	0,1	0,3	15,1	0,1	0,5	1,6
16	26. Transportabimõud	33,9	0,2	—	0,1	1,4	0,9	8,2	—	33,6	2,9
17	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad	1,6	9,2	104,0	10,8	0,1	259,9	242,2	234,7	3,6	45,3
19, 21	28. Keemiatööstusesaadused	8,3	17,4	104,3	119,1	41,9	123,5	342,5	10,9	14,8	120,6
22	29. Muud eraldi nimetatama kaubad	0,1	0,2	—	0,0	0,2	0,0	6,9	0,6	0,0	0,3
12, 13, 22	V. 30. Kallismetallid ja -kivid	—	—	—	—	—	—	0,0	—	—	0,0
	Kokku { tr %	8 434,0	1 021,7	4 844,4	3 529,3	814,0	4 034,6	5 335,9	317,1	4 566,9	6 554,4
	Juuli 1930	21,4	2,6	12,3	8,9	2,1	10,2	13,5	0,8	11,6	16,6
	1/1—31/VIII 1930	10 457,1	1 492,5	9 689,4	8 209,3	565,1	2 733,2	6 585,2	111,4	1 488,0	4 795,6
		65 710,4	10 805,4	86 142,7	49 327,1	10 533,0	14 010,3	53 965,7	1 677,9	15 455,7	36 461,9
B. Sissevedu kroonides — Importation en kr. (couronne d'Estonie, égale ¹⁰⁰ / ₁₀₀ gramme de l'or pur (100 marks antérieurs).											
6	I. 1. Aitmaux vivants	—	—	—	—	—	—	192	—	—	2 960
1	II. Denrées alimentaires et coloniales, boissons	362 011	129	45 264	471 955	44 003	7 257	54 959	5 917	196 531	385 502
1, 4	2. Céréales et produits de minoterie	74 369	—	17 226	30 840	36 453	7 144	7 112	—	142 229	312 816
2	3. Produits des potagers et des vergers	—	4	5 492	1 183	—	—	623	—	6 079	9 715
3	4. Produits de l'élevage du bétail	—	28	—	—	275	—	133	—	38 010	947
3	5. Poissons, leurs produits et dérivés	283 145	—	—	—	176	—	12 852	—	27	1 064
4	6. Autr. denrées aliment. et coloniales et boissons	4 497	97	22 546	439 832	7 099	113	32 207	5 917	186	61 270
1	7. Fourrage	—	—	—	—	—	—	1 932	—	—	—
6	III. Matières premières et demi-fabriques	172 364	105 329	290 755	49 991	46 637	180 968	246 148	2 789	1 045 277	587 016
4, 7	8. Produits animaux (non compr. grats. et huiles)	—	3 819	—	234	23	1 551	87 979	1 650	—	92 536
8	9. Semences, plantes vivantes et leurs parties	—	27 357	11 182	509	7 820	52	3 743	419	20 043	58 049
9	10. Produits forestiers	—	1 909	25 634	1 513	—	1 200	18 277	—	—	9 063
10	11. Matières pour papier	—	—	—	—	—	—	4 450	—	—	49 061
10	12. Matières textiles	18 557	25 774	65 112	22 575	—	—	8 389	—	614 953	152 884
12	13. Minéraux et métaux bruts	6 419	—	—	—	—	910	12 658	—	—	—
17, 18	14. Minéraux (non compris minéraux)	99 997	326	18 160	—	177	1 208	17 476	700	—	6 576
19—21	15. Matières chimiques	62 451	46 144	170 667	25 100	38 817	176 047	93 478	20	410 281	218 647
19	a) dont huiles, graisses, résine et caoutch. brut	52 958	14 629	170 249	25 000	808	19 357	53 942	20	165 256	110 054
20	b) engrais	—	31 515	—	—	37 550	156 890	35 806	—	—	108 117
6	IV. Produits fabriqués	328 340	92 795	60 061	97 473	212 855	420 896	2 082 745	175 820	183 951	586 781
8	16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	3 195	1 148	—	2 987	22 776	2 754	127 114	6 198	5 200	6 911
9	17. Ouvrages en bois	768	4 574	3 149	5	291	814	21 418	250	80	44 250
11	18. Articles en papier et imprimés	4 392	5 818	687	1 432	3 475	2 717	118 673	1 297	1 791	57 943
12, 13	19. Articles textiles	86 103	26 003	1 433	40 535	112 130	33 957	528 253	110 018	442	137 509
14	20. Métaux ouvrés	67 000	952	—	—	18 986	71 823	98 960	123	—	84 143
15	21. Outillage et machines agricoles	—	3 088	—	—	—	108 744	16 774	1 696	23 618	5 525
15	22. Machines motrices et machines industrielles	31 412	7 229	270	413	1 554	69 542	225 485	3 980	28 030	19 753
15	23. Articles en métaux non spécialement dénommés	4 771	9 550	2 209	19 705	3 392	87 814	297 985	5 001	5 490	81 184
15	24. Machin. et appareils électriques et leurs parties	4 702	315	25	—	360	36 932	171 164	1 385	2 008	45 437
16	25. Instruments, appareils et armes à feu	16 871	1 241	—	1 148	2 645	5 437	112 971	692	4 984	19 861
16	26. Moyens de transport	88 586	1 067	—	475	5 475	6 184	26 153	—	78 522	3 162
17	27. Céramique et autres produits minéraux	1 799	5 784	6 602	6 690	187	25 950	61 188	30 736	2 951	24 810
19, 21	28. Produits chimiques	16 619	26 627	45 536	17 625	39 001	28 352	228 758	7 871	40 875	97 259
22	29. Autres articles non spécialement dénommés	1 662	801	—	400	2 782	76	50 143	6 570	10	4 079
12, 13, 22	V. 30. Métaux et pierres précieuses, perles et coraux	—	—	—	—	—	—	12 692	—	—	2 671
	Total { kr %	862 715	198 253	396 090	619 319	303 495	609 121	2 396 696	184 526	1 420 759	1 565 230
	Juillet 1930	10,1	2,3	4,6	7,2	3,6	7,1	28,0	2,2	4,6	15,3
	1/1—31/VIII 1930	1 031 949	210 522	808 302	930 973	269 718	429 203	2 514 844	78 410	1 043 539	1 432 706
		15 596 518	1 793 001	6 470 076	5 804 656	3 140 109	3 221 074	19 002 620	1 203 382	9 397 313	12 687 782

Siin ka pilmatalit. sisseseaded. 2) Peale elektriparaadide.

	Juunis		Juulis		1.IV.—31.VII	
	1930	1929	1930	1929	1930	1929
Korralised tulud—Recettes ordinaires:	7 671	7 594	6 833	6 781	29 384	29 749
I. OTSEKOHESED MAKSUD — CONTRIBUTIONS DIRECTES:	427	375	331	350	1 844	1 721
1. Tulumaks — Impôt sur le revenu	49	25	49	41	313	216
2. Äri- ja tööstusemaksud — Impôts sur bénéfices industriels et commerciaux	188	198	131	143	821	809
3. Maa- ja hoonetemaksud — Contributions foncières	43	40	26	27	161	157
4. Maks kapitali % pealt — Impôt sur les intérêts	20	15	34	42	134	131
5. Kinnistusemaks — Mutations, immeubles et droits immobiliers	92	71	62	74	283	285
6. Pärandusemaks — Impôt sur les successions	35	26	29	23	132	123
II. LÕIVUD JA TASUMAKSUD — TIMBRES ET ENREGISTREMENTS.	390	462	420	430	1 690	1 850
7. Tempelmaks ja lõivud — Timbres	346	402	362	424	1 506	1 647
8. Patentid ja proovid — Contributions des patentes, droits de vérification	7	9	8	8	34	39
9. Mitmesugused tasumaksud — Enregistrements	37	51	50	48	150	173
III. KAUSDED MAKSUD — IMPÔTS INDIRECTS:	1 858	2 033	2 336	2 424	8 445	9 008
10. Tollid — Douanes	1 437	1 615	1 863	1 883	6 726	7 197
11. Aktsiisid — Droits et taxes (accises)	421	418	473	541	1 719	1 811
IV. RIIGIMONOPOLID — MONOPOLES DE L'ÉTAT.	1 097	1 204	1 006	1 130	4 200	4 608
12. Piiritusemonopol — Monopole d'alcool	1 097	1 204	1 006	1 130	4 200	4 608
V. RIIGI ETTEVÕTTED JA VARANDUSED — ENTREPRISES ET PROPRIÉTÉS DE L'ÉTAT:	3 766	3 495	2 674	2 375	12 873	12 470
13. Riigi kapitalid — Fonds de l'État	848	18	418	28	1 341	160
14. Maa, hooned, metsad ja veed — Domaines, forêts et eaux de l'État	115	104	162	137	2 369	1 897
15. Raudteed — Chemins de fer	1 472	1 321	1 416	1 520	5 654	5 731
16. Sadamad ja laod — Ports et dépôts	112	112	119	147	463	560
17. Post, telegraaf, telefon — Postes, télégraphes, téléphones	401	410	543	530	1 738	1 711
18. Mitmesugused riigi ettevõtted — Entreprises diverses de l'État	306	1 520	3	4	1 362	2 413
19. Mitmesugused riigi varandused — Propriétés diverses de l'État	9	10	13	11	46	49
VI. SEGATULUD — RECETTES DIVERSES:	156	32	97	38	449	158
20. Segatulud — Recettes diverses	156	32	97	38	449	158
Kokku — Total	7 694	7 601	6 864	6 797	29 501	29 824
Eelmisil kuuldel p. 20 all saadud tuludest tagasi makstud — Reversement au compte des recettes dégn. sous p. 20.	—	—	—	—	—	—
Tagasi makstud eelmiste aastate maksu — Reversements des années précédentes	23	7	31	18	117	75
Erakorralised tulud — Recettes extraordinaires	12	13	39	95	2 545	1 153
Operatsioonilõivude ja laenude tagasimaks — Encaissement des fonds de roulement	8	0	34	86	92	132
Rannasõiduliinide eksploateerimine — Exploitation de la ligne de cabotage	4	7	5	9	16	21
Laenu raudteede ehitamiseks —	—	—	—	—	2 437	—
Tuletiku ühekordne maks —	—	—	—	—	—	1 000
Üldise sissetulekuid — Total des recettes	7 683	7 607	6 872	6 876	31 029	30 902

Méthodes de calcul des nombres indices

En vertu de la décision de la conférence esto-lettonne des statisticiens les calculs ont été faits de après les deux bases distinctes: année 1913 et année 1922. D'ailleurs, comme toutes les moyennes sont géométriques, le renversement de la base peut s'effectuer sans aucune difficulté.

Les nombres-indices du coût de la vie pour Tallinn sont établis conformément aux résultats de l'enquête budgétaire parmi les ménages ouvriers à Tallinn en octobre 1925 (V. Recueil Nr. 48/3).

Le nombre-indice pour l'alimentation comprend le coût d'un panier de provision de 51 produits différents dont la valeur nutritive égale 3 820 calories.

Poids des groupes sont suivants:

Alimentation	58,5%
Loyer	7,5%
Chauffage et éclairage	5,8%
Habillement	15,7%
Hygiène du corps et nettoyage	2,7%
Voyages, circulation, poste	0,7%
Frais d'instruction (journaux)	2,7%
Cinéma, théâtre, tabac, boissons	2,8%
Autres dépenses	3,6%

Comme prix sont appliqués: les prix de produits d'alimentation au marché de Tallinn de même que dépenses pour l'électricité et chauffage; prix des vêtements et chaussures dans les magasins de confection, les salaires dans les ateliers des tailleurs etc.

Les nombres-indices des prix de gros sont les moyennes géométriques non pondérées. Le nombre-indice général comprend 42 articles.

Liste des marchandises, le groupement ainsi que les données de 1913—28 v. Recueil 77 (4) pp 266—267.

Tab. 14. VABARIIGI PIIRIST ÜLESÕITNUD AUGUSTIS ja SEPT. 1930 a. NOMBRE DE PERSONNES PASSÉES LES CONFINS DE LA RÉPUBLIQUE EN AOÛT ET SEPTEMBRE 1930.

	Augustis Août		Sept.—Sept.	
	Sisse- sõit- nud	Välja- sõit- nud	Entrées	Sorties
Välispasidgeda Passeports pour l'étranger				
Reisikaartidega — Cartes de voyage				
Tallinn	1 683	1 902	545	661
Teised punktid	19	37	8	8
Kokku — Total	1 702	1 939	553	669
Sisepasidgeda — Passeports ordinair.				
Tallinn	23	11	25	16
Valga	1 989	1 938	1 338	1 322
Mõisaküla	355	414	279	265
Pärnu	10	2	3	3
Kuressaare	33	185	32	39
Kõikküla	79	182	53	81
Mõniste	69	76	41	43
Piirivalvepunktid	15 878	15 912	13 010	13 214
Kokku — Total	18 441	18 670	14 781	14 983
Üldise — Gr. total	26 789	27 640	18 328	18 940
1/I.—31/VIII ja 30/IX 1930 a.	18 277	18 235	200 495	201 305
Juuli 1930 a.	29 086	28 618	—	—
Vastav kui 1929 a.	28 795	29 598	20 831	22 113
Sisepasidgeda — Passeports ordin.				
Esti — Estoniens	11 981	11 905	9 891	9 782
Läti — Lettons	6 490	6 705	4 950	5 201

	Augustis Août		Sept.—Sept.	
	Sisse- sõit- nud	Välja- sõit- nud	Entrées	Sorties
Välispasidgeda Passeports pour l'étranger				
Tallinn	4 532	4 730	1 852	1 405
Valga	1 737	1 786	1 293	1 586
Narva	114	121	169	119
Mõisaküla	58	39	40	41
Haapsalu	2	62	50	9
Paldiski	8	2	3	3
Pärnu	1	4	—	10
Kuressaare	55	97	9	26
N.-Jõesuu	—	5	—	3
Piirivalvepunktid — D'après les cordons de la garde-frontière	139	125	64	86
Kokku — Total	6 646	7 031	2 994	3 288
Reisikaartidega — Cartes de voyage				
Tallinn	1 683	1 902	545	661
Teised punktid	19	37	8	8
Kokku — Total	1 702	1 939	553	669
Sisepasidgeda — Passeports ordinair.				
Tallinn	23	11	25	16
Valga	1 989	1 938	1 338	1 322
Mõisaküla	355	414	279	265
Pärnu	10	2	3	3
Kuressaare	33	185	32	39
Kõikküla	79	182	53	81
Mõniste	69	76	41	43
Piirivalvepunktid	15 878	15 912	13 010	13 214
Kokku — Total	18 441	18 670	14 781	14 983
Üldise — Gr. total	26 789	27 640	18 328	18 940
1/I.—31/VIII ja 30/IX 1930 a.	18 277	18 235	200 495	201 305
Juuli 1930 a.	29 086	28 618	—	—
Vastav kui 1929 a.	28 795	29 598	20 831	22 113
Sisepasidgeda — Passeports ordin.				
Esti — Estoniens	11 981	11 905	9 891	9 782
Läti — Lettons	6 490	6 705	4 950	5 201

Tab. 24. Suurmüügihinnad septembris ja augustis 1930 a.

Prix de gros en septembre et août 1930.

Hinnad kroonides — Prix en kr.		Sept.	Aug.	Sept.	Aug.
kr = couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)		1	2	3	4
Toiduained ja loomatott — Denrées alimentaires et fourrage					
1. Rukis, Besti—Seigte du pays		17,50	—	5)	0,65
2. " Saksa — d'Allemagne		9,75	9,88	5)	0,49
3. " Vene — de Russie		—	10,13	5)	23,20
4. " Ameerika — de Amérique		9,88	—	1)	3,32
5. " Poola — de Pologne		9,63	—	1)	3,68
6. Nisu, Besti—Froment du pays		20,75	—	1)	3,08
7. " Vene — " "		—	—	1)	—
8. Oder, toidu—Orge		19	19,25	—	—
9. " Ölle, Poola—Orge pour bière, de Pologne		20,75	21,87	6)	8,90
10. Kaer, toidu Besti—Avoine du pays		11,00	—	—	—
11. " " Saksa — d'Allemagne		—	11,13	—	—
12. " " Poola — de Pologne		11,13	11,75	—	—
13. " " Vene — de Russie		11	16,25	—	—
14. Rukkijahu—Farine de seigle		11,85	11,35	—	—
15. Rukkijahu— " " blattée		20,51	19,95	4)	15,25
16. Nisu, Ameerika, sõre—Farine de from. amér. I s.		43,33	44,25	4)	24,40
17. Nisu, Ameer, pelme, kõrg. s. II "		43,16	44,25	4)	39,65
18. Kartulid, eksp. — Pommes de terre (d'export.)		—	—	5)	50
19. " " " " " " " " " "		1,80	—	—	—
20. Kartulitärklis "Supérieur"—Pécule de pom. de terre		30,33	31	—	—
21. Erned, " Vene—Pois verts		—	—	—	—
22. " " " " " " " " " "		23,75	22,62	—	—
23. Või, meieret, eksp. —Beurre de ferme (d'export.)		2,22	2,19	—	—
24. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
25. Margariin, välismaa—Margarine		1,20	1,20	—	—
26. " " " " " " " " " "		1,12	1,12	—	—
27. Juust "Sveitsi", Besti—Fromage "suisse", du pays		1,80	1,60	—	—
28. Kaseiin—Caséine		63,00	63	—	—
29. Munad, eksp. I s.—Oeufs (d'exp.) I s.		31,05	26,55	—	—
30. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
31. Suhkur, peen, "Dantzig"—Sucre en poud., de Dantzig		—	—	—	—
32. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
33. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
34. " " " " " " " " " "		29,69	—	—	—
35. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
36. " " " " " " " " " "		26,37	27,50	—	—
37. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
38. Siirup, kartuli, 42°—Strop de pom. de terre 42°		40	40	—	—
39. Glükooos—Glucose		38	38	—	—
40. Tee, lahline, Pekoe broken, Java—Thé		—	—	—	—
41. " " " " " " " " " "		4,40	4,40	—	—
42. " " " " " " " " " "		5,25	5,25	—	—
43. " " " " " " " " " "		4,35	4,35	—	—
44. Kohvi, Rio, Santos—Café de Rio, Santos		2,40	2,40	—	—
45. " " " " " " " " " "		3,95	3,95	—	—
46. Kakao, inglise—Cacao d'Angleterre		1,33	1,33	—	—
47. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
48. " " " " " " " " " "		1,48	1,48	—	—
49. Riis, Burma II — Riz de Burma II		36,66	36,75	—	—
50. Sool, lahline, Saksa—Sel d'Allemagne		3,40	3,40	—	—
51. " " " " " " " " " "		3,40	3,40	—	—
52. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
53. Heeringad, Yarmouth, Maties —Harengs d. Yarm.		—	—	—	—
54. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
55. " " " " " " " " " "		49,88	43,50	—	—
56. " " " " " " " " " "		63,93	51	—	—
57. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
58. " " " " " " " " " "		20	20	—	—
59. Sealiha I s. —Viande de porc I sorte		0,90	0,94	—	—
60. Loomaliha I s.—Viande de boeuf I sorte		0,51	0,51	—	—
61. Ölikoogid, linaseemne—Tourteaux de graines d. lin		14,75	—	—	—
62. " " " " " " " " " "		15,25	—	—	—
63. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
64. " " " " " " " " " "		15,25	—	—	—
65. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
66. Segajõutoit I sort—Fourrage concentré mixte		—	—	—	—
67. " " " " " " " " " "		12,75	—	—	—
68. Nisukliid—Sons de froment		8,50	—	—	—
69. Rukkikliid—Sons de seigte		—	—	—	—
Linaseeme, lina, riie, paber ja nahk—Graines de lin, lin tissus, papier et cuirs					
70. Linaseeme, õli—Graines de lin,		15,86	—	—	—
71. " " " " " " " " " "		18,30	—	—	—
72. Lina, Livi, R—Lin de Livonie, R		—	—	—	—
73. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
74. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
75. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
76. Takud, Codilla I—Étape de Codilla I		—	—	—	—
77. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
78. Puuvillane cite, Bjas.—Cotonnade					
79. " " " " " " " " " "		—	—	5)	0,65
80. Paber, rotatsioon—Papier roulé		—	—	5)	0,49
81. Tallanahk, Eesti nahast—Cuir à semelles du pays		—	—	1)	23,20
82. " " " " " " " " " "		—	—	1)	3,32
83. " " " " " " " " " "		—	—	1)	3,68
Ehitusmaterjalid—Matériel de construction					
84. Tsement, Portland, Port-Kunda—Ciment d. P. Kunda		—	—	6)	8,90
85. Kriit, toores—Craie brute		—	—	—	—
86. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
87. Asfalt—Asphalte		—	—	—	—
88. Lubi—Chaux		—	—	—	—
89. Kips tikikides (fr. Irboska)—Plâtre en morceaux		—	—	4)	15,25
90. " " " " " " " " " "		—	—	4)	24,40
91. " " " " " " " " " "		—	—	4)	39,65
92. Telliskivid I s.—Briques I sorte		—	—	5)	50
Metallid—Métaux					
93. Raud, sordi —Fer en espèces		—	—	—	—
94. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
95. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
96. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
97. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
98. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
99. Teras, vedru—Acier à ressort		—	—	—	—
100. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
101. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
102. Malm—Fonte de fer		—	—	—	—
103. Inglise—Étain		—	—	—	—
104. Seatina—Plomb		—	—	—	—
105. Vaskplekk, punane—Tôle de cuivre, rouge		—	—	—	—
106. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
107. Tsinplekk— " " de zinc		—	—	—	—
Kütetained, õlid ja nende saadused—Combustibles, huiles et leurs produits					
108. Kivistisi auru, Yorkshire—Houille de Yorkshire		—	—	4)	27,41
109. " " " " " " " " " "		—	—	4)	26,33
110. " " " " " " " " " "		—	—	4)	29,83
111. Koks, valu—Coke de fonte		—	—	4)	48,25
112. " " " " " " " " " "		—	—	4)	37,50
113. Põlevkivi, I s. A.—Schiste combustible I sorte A		—	—	4)	6,10
114. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
115. " " " " " " " " " "		—	—	4)	5,50
116. " " " " " " " " " "		—	—	4)	4,90
117. " " " " " " " " " "		—	—	4)	4,90
118. Nafta, Vene—Naphte de Russie		—	—	—	—
119. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
120. Petrooleum, Vene—Pétrole de Russie		—	—	—	—
121. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
122. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
123. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
124. Masinaõli, Vene ja Poola—Huile à graiss. de Russie et de Pologne		—	—	—	—
125. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
Väetisained — Engrais					
126. Superfosfaat, 18—20% —Superphosphate 18—20%		—	—	—	—
127. Toomasjahu, 15—16% —Scorie Thomas 16—17%		—	—	—	—
128. Kaalisool, 30% —Sel de potasse 30%		—	—	—	—
129. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
130. Kainiid, 12% —Carrée 12%		—	—	—	—
131. Eesti fosforit, 25—27% —Phosphor. du pays 25—27%		—	—	—	—
132. Salpeeter, Norra—Salpêtre de Norvège		—	—	—	—
133. " " " " " " " " " "		—	—	—	—
Värvid ja muu keemilkaup — Matières tinctoriales et autres produits chimiques					
134. Nigrosiin, veesulav, väljam.—Nigrosine fondante		—	—	1)	5,50
135. Tinsulvalge, väljam.—Blanc de zinc, étranger		—	—	1)	0,78
136. Tinvalge, " " " " " "		—	—	1)	0,86
137. Ooker, " " " " " "		—	—	1)	0,21
138. Pesusooda—Soude		—	—	—	—
139. Seebikivi, inglise—Pierre de savon d'Angleterre		—	—	—	—
140. Tuletikud—Allumettes		—	—	6)	130

Hinnad on antud ühe kvintaali (100 kg) kohta peale märgitute — Les prix sont indiqués par 100 kg exc. les cas marqués ci-après

1) kg, 2) kast 360 tk. — boîte à 360 oeufs; 3) tünn — baril, 4) meetertonn (1000 kg), 5) meetri — mètre, 6) tünn — baril (170 kg), 7) tuhat — mille, 8) 5000 toosi — 5000 boîtes, 9) 17 ja 24 septembril, 10) 3 septembril.

Tab. 26. Turuhinnad septembris 1930 a. — Prix de détail en septembre 1930.

Table with columns for product categories (Libra, Kalad, Piim, Alavilli, Mundtoidu, Hein, Kütte) and a grid of prices for various goods across different towns. Includes sub-headers for 'Hinnad septembris' and 'Prix en cents'.

M ä r k u s: Kursiviga — kaupluste väikemüügihinnad — Chiffres en italique désignent les prix en magasins et boutiques.

Tab. 30. Tööstuseetevõtted ja töölohu 1-ks augustiks 1930 a.
 Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1 août 1930.

	Ettevõtete arv — Nombre d'entreprises				Töötajate üldarv — Nombre général des travailleurs				Neist tööllisi — Dont ouvriers				Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Kokku—Total
	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service	Tööstis- ja teenistis alacallist (alla 18 a.) Mineurs parmi les ouvriers et service		
I. Murrud ja keevandused	19	4176	281	1375	8022	-1154	72,4	8014	213	1369	2758	-1158	70,5	79
II. Mineraalide ümber töötamine	20	1633	81	180	1424	99	63,5	1385	77	173	1287	98	44	
III. Metallitööstus	45	4130	268	102	4171	+	101,6	3387	190	150	3227	+	131	
IV. Keemiatööstus	12	680	28	42	606	+	14	569	27	42	544	+	10	
V. Nahatööstus	8	328	16	362	36	111,0	36	240	35	14	301	+	23	
VI. Tekstiilitööstus	21	8785	266	376	8975	110	98,7	8047	268	375	7392	+	41	
VII. Pabritööstus	62	4888	284	626	4551	332	93,2	4405	287	608	4089	316	26	
VIII. Paberitööstus	13	2539	62	43	2558	19	100,7	2210	59	40	2229	+	1	
IX. Põllugaamtööstus	23	1905	29	13	1921	16	101,2	1696	12	1110	1110	+	4	
X. Toidu-, maitseaine- ja jookide tööstus	41	2440	67	70	2437	3	99,9	1926	58	60	1924	+	3	
XI. Kehakaitse- ja pudukaupade tööstus	12	958	189	170	1120	162	110,9	856	165	223	988	+	2	
XII. Ehitustööstus	10	920	203	270	953	+	103,6	802	201	169	834	+	2	
XIII. Elektrijaamad ning gaasi- ja veevarustus	7	675	14	18	671	4	99,4	470	10	15	457	+	1	
XIV. Puhastustööstus	3	74	8	8	71	9	95,9	70	—	3	67	+	1	
Kokku suurtootus—Total	296	33414	1709	3121	32002	-1412	95,8	29593	1606	3045	28154	-1439	718	
Sellest: ettevõtted 50 ja üle töötajaga — les entreprises prises, ayant plus de 50 travailleurs	118	28025	1340	2458	26907	-1118	96,0	24980	1249	2414	23815	-1165	519	
Dont: ettevõtted 20—49 töötajaga—les entreprises, ayant 20—49 travailleurs	178	5389	369	668	5095	-294	91,5	4613	357	681	4339	-274	199	
1930 a. juulil arvad—Chiffres de juillet 1930.	292	34061	2026	2841	33455	-816	97,6	30444	1969	2799	29368	-776	742	
Kokku suurtootus—Total	1	8	1	3	6	2	75,0	7	1	3	5	2	3	
I. Industries extractives	23	207	94	20	221	+	14	198	41	20	206	+	3	
II. Industrie minière	55	532	44	55	522	+	97,9	489	41	55	475	+	55	
III. " chimique	19	206	9	9	212	+	6	148	8	8	153	+	8	
IV. " des cuirs et peaux	20	164	5	9	160	+	97,6	141	5	6	138	+	8	
V. " textile	39	379	7	21	365	+	14	332	6	17	321	+	8	
VI. " du bois	76	839	121	169	791	48	94,3	770	112	181	701	69	11	
VII. " du papier	11	135	11	7	139	+	4	114	10	6	118	+	3	
VIII. " polygraphique	38	373	21	26	374	+	98,7	359	23	26	354	+	54	
IX. " de l'alimentation et des boissons etc.	131	1161	34	64	1131	30	97,4	922	61	891	911	31	25	
X. " de vêtements et fab. de mercerie	37	375	32	26	381	6	101,6	360	31	25	366	6	18	
XI. Constructions	6	95	52	37	110	15	110,8	77	52	37	92	15	3	
XIII. Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau	7	56	5	2	56	+	100,0	48	5	48	48	+	—	
XIV. Industrie des raffinages	7	79	5	2	82	+	103,8	69	5	2	72	+	—	
Kokku kesktootus—Total	471	4616	376	442	4560	66	98,6	4024	365	444	3935	89	183	
Uude suur- ja kesktootus—Grand total	767	38030	2085	3563	36552	-1478	96,1	33617	1961	3469	32089	-1525	991	
1930 a. juulil arvad—Chiffres de juillet 1930.	470	4619	389	538	4610	-194	96,0	4283	317	500	4100	-139	254	
Kokku kesktootus—Total (entreprises moyennes)	762	38614	2364	3374	37804	-1010	97,4	34427	2280	3289	33468	-959	998	
Uude suur- ja kesktootus — Grand total (entreprises grandes et moyennes)	762	38614	2364	3374	37804	-1010	97,4	34427	2280	3289	33468	-959	998	

Suur- ja kesktööstuseettevõtete töäjõud
Main d'oeuvre des entreprises grandes et moyennes

Kuna tööstuseettevõtete isikliku koostise (töäjõu) tabelis (stand. 30) antakse andmed ainult tööstuseharude järgi, toome eritabelina üksikasjalise ülevaate töötajate arvust tööstuseharude alajaotuste ulatusel ja töäjõu eriliikide järgi—töölised, tehniline personal, ametnikud ja teenijad. Arvud 1 jaanuariks 1930 on toodud E. Stat. nr. 101 (4) 1930 lhk. 250—251.

Suurtööstus (20 ja üle töötajaga ettevõtte) Grandes entreprises (plus de 20 travailleurs)											
Ettevõtte arv N. des entreprises	Töölised Ouvriers		Tehniline personal - Person- nel technique		Ametnikud Employés		Teenijad Service		Kokku Total		
	M.	H.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Murrud ja kaevandused—Industries extractives											
1. Turbatööstus—Tourbières	19	2 714	1 197	125	—	54	14	58	14	2 951	1 225
2. Põlevkivitööstus—Carrières de schiste combustible	12	1 079	888	29	—	18	7	12	3	1 188	898
3. Kivi- ja päemurrud ning muud kaevand.—Carrières de pier. à chaux et autres	5	1 423	268	87	—	34	6	44	11	1 588	285
II. Mineraalide ümbertöötamine—Transformation des pierres et des terres											
1. Sideainete (tsemendi-, lubja-, kipsi-, kriidil j. n. e.) tööstus—Fabr. de ciments (ciment, chaux, plâtre, craie etc.)	18	1 027	299	28	—	31	23	39	12	1 125	334
2. Savitööstus ja keraamika—Fabrication de poterie et céramique	5	575	94	17	—	16	17	28	8	636	119
3. Klaasitööstus—Verreries	10	177	119	9	—	8	5	7	2	201	126
4. Kivide ümbertöötamine—Transformation des pierres	3	275	36	2	—	7	1	4	2	288	89
III. Metallitööstus—Industrie des métaux											
1. Metallide ümbertöötamine ning masinaehitus (ja remont)—Travail des métaux et construction mécanique (et réparation)	42	3 282	199	177	1	153	74	122	13	3 734	287
2. Laevaehtus (ja remont)—Construction navale (et réparation)	15	1 090	16	54	1	42	21	31	3	1 217	41
3. Raudtee ja trammiviivereva koosseisu ehitus (ja remont)—Constr. (et répar.) du matériel roulant des chemins de fer et des tramways	4	509	12	34	—	26	19	24	—	593	31
4. Elektriparaat- ja tarbeasjade valmistus—Fabr. d'appar. et d'instrum. électrig.	8	1 207	17	53	—	55	22	50	8	1 365	47
5. Mehaanika ja lukusepatöökodad—Ateliers mécaniques et de serrurerie	4	200	90	24	—	16	8	14	1	254	99
6. Täpsete mõõduristade valmistus ja remont ning kallismetallide ümber- töötamine—Fabr. et répar. d'appareils de précision et transformati- on des métaux précieux	2	55	14	3	—	2	1	—	—	60	15
7. Mitmesuguste metallasemete valmistus—Fabr. d'objets métal. de tout genre	1	48	8	—	—	—	—	—	—	48	8
IV. Keemiatööstus—Industrie chimique											
1. Tuletikutööstus—Fabrication d'allumettes	8	173	42	9	—	12	3	3	1	197	46
2. Kummiasemete, linoleni ja vahariide valmistus—Fabr. d'articles en caou- chouc, de linoléum et de toile cirée	11	220	321	50	—	33	13	17	3	320	337
3. Seebi- ja küünlitööstus ning kosmeetilised laboratooriumid—Fabr. de savon et de bougies, laboratoires de cosmétiques	2	55	100	12	—	6	2	8	—	51	162
4. Muude keemiliste ainete ja esemete valmistus—Fabr. d'aut. mat. et prod. chimiq.	1	23	54	2	—	1	—	—	—	26	54
5. Muude keemiliste ainete ja esemete valmistus—Fabr. d'aut. mat. et prod. chimiq.	2	13	35	2	—	7	2	1	2	23	39
6. Muude keemiliste ainete ja esemete valmistus—Fabr. d'aut. mat. et prod. chimiq.	6	129	72	34	—	19	9	8	1	190	82
V. Nahatööstus—Industrie des cuirs et peaux											
1. Toornahatööstus—Fabrication des peaux brutes	10	229	83	19	—	16	5	16	—	280	93
2. Nahkasemete valmistus—Fabrication d'articles en cuir	9	201	59	18	—	16	4	12	—	247	63
3. Nahkasemete valmistus—Fabrication d'articles en cuir	1	26	29	7	—	—	—	4	—	33	30
VI. Tekstiilitööstus—Industrie textile											
1. Puuvillatööstus—Fabrication de coton	22	2 455	5 682	124	1	307	117	164	36	3 330	5 836
2. Villatööstus— " de laine	4	1 139	3 063	33	—	156	47	64	3	1 392	3 115
3. Linatööstus— " de lin	4	618	610	60	1	62	27	31	27	821	665
4. Kõie-, nõõri- ja niiditööstus—Corderies et filateries	6	482	1 513	11	—	69	17	12	3	574	1 533
5. Appretuur-, värvimis- ja vanutamistööstus—Apprêt, teinture et foulonnerie de matières textiles	3	14	100	3	—	6	5	3	3	28	108
VII. Puitööstus—Industrie du bois											
1. Saeveskid—Saweries	5	302	394	17	—	14	21	4	—	337	415
2. Mööbel- ja vineeritööstus—Fabr. de meubles et du bois de placage	63	2 948	1 424	200	—	146	51	66	14	3 390	1 489
3. Muude puitasemete valmistus—Fabr. d'autres objets en bois	47	1 856	552	86	—	80	19	49	5	2 070	696
4. Muude puitasemete valmistus—Fabr. d'autres objets en bois	9	997	754	101	—	56	27	16	9	1 170	790
5. Muude puitasemete valmistus—Fabr. d'autres objets en bois	7	96	38	13	—	10	5	1	—	120	93
VIII. Paberitööstus—Industrie du papier											
1. Paberimassi ja paberivalmistus—Fabr. de pâte à bois et de papier	13	1 769	431	88	4	91	46	87	16	2 034	497
2. Paberiasemete valmistus—Fabr. d'articles en papier	7	1 715	276	78	4	81	39	63	15	1 957	384
3. Paberiasemete valmistus—Fabr. d'articles en papier	6	53	155	10	—	10	7	4	1	77	163
IX. Toidu- ja maitseainete ning jookide tööstus—Ind. de l'alim. et des boissons											
1. Jahuveskid—Moulin à farine	20	674	356	57	7	55	52	21	8	810	423
2. Leivatööstus—Fabrication de pain	43	734	1 202	72	5	170	93	151	34	1 127	1 334
3. Šokolaadi ja komvekitööstus—Fabr. de chocolat et de bonbons	3	216	67	8	—	16	8	45	—	285	75
4. Lih- ja kalatööstus—Fabrication de viandes et de poissons	2	28	7	2	—	4	7	—	3	34	17
5. Tapamajad, külmetusehooned ja kunstjäättööstus—Abattoirs, chambres réfri- gerantes et fabr. de glace artificielle	12	100	448	9	3	18	19	14	16	139	480
6. Piimatööstus—Fabrication de lait	8	74	27	9	—	48	23	45	8	176	58
7. Toiduõli- ja -rasvadetööstus—Fabr. d'huiles alimentaires et de graisses	1	10	9	1	—	1	1	—	—	12	10
8. Kartulijahu- ja sirupitööstus—Fabr. de fécule de pommes de terre et de sirups	1	17	5	5	—	6	3	5	—	33	8
9. Marjade ning puu- ja juurviljatööstus—Préparation de baies, fruits et légumes	2	35	2	3	—	6	—	2	1	46	3
10. Piiritusepõlet- ja -puhastust ning pärmivabr.—Fabr. et raffin. d'alcool et fab. de lev.	2	29	5	5	—	4	3	11	1	49	9
11. Lõõri- ja veinivabrikud—Fabr. de liqueurs et de vins	1	2	10	2	—	4	2	2	—	10	12
12. Linnase- ja õlletehased—Fabr. de mail et brasseries	4	139	35	9	1	30	6	10	1	188	49
13. Karasta-vate jookide tööstus—Fabr. de boissons rafraichissantes	2	21	23	1	1	3	1	1	1	26	26
14. Kohvi- (ja -surrogaatide) ning muude maitseainete tööstus—Fabr. de café (aussi succédanés) et d'autres matières coloniales	1	12	7	4	—	2	1	—	—	18	8
15. Tubakatööstus—Fabr. de tabac	4	51	557	14	—	30	19	16	3	111	579
XI. Kõhakaite- ja pudukaupade tööstus—Confect. de vêtem. et fabr. de merc.											
1. Riievalmistus—Fabr. de vêtements	7	179	562	10	5	21	30	2	3	212	600
2. Jalavõtte tööstus—Fabr. de chaussures	4	155	492	7	5	16	19	2	2	180	518
3. Viilitööstus—Fabr. de feutre	1	—	—	—	—	4	10	—	1	4	11
4. Pudu- ja moekaupeade tööstus—Fabr. de mercerie et d'articles de mode	2	24	70	3	—	1	1	—	—	28	71
XII. Ehitustööstus—Industrie des bâtiments											
1. Hoonete ehitus ja remont—Construction et réparation de bâtiments	10	695	96	53	—	44	12	19	1	811	109
2. Välisehitised—Constructions extérieures	7	328	30	26	—	31	12	10	1	395	49
3. Välisehitised—Constructions extérieures	3	367	66	27	—	13	—	9	—	416	66
4. Välisehitised—Constructions extérieures	7	443	16	31	—	112	39	28	6	614	61
XIII. Elektri- ja gaasitööstus—Usines électriques, à gaz d'éclairage et distribution d'eau											
1. Elektri- ja gaasitööstus—Usines électriques	5	336	16	13	—	94	28	13	4	456	48
2. Gaasitööstus—Usines à gaz d'éclairage et distribution d'eau	2	107	—	18	—	13	11	15	2	158	13
3. Gaasitööstus—Usines à gaz d'éclairage et distribution d'eau	3	6	121	—	1	2	1	—	—	9	123
XIV. Puhastustööstus—Industrie du nettoyage											
Kokku—Total											
288	17374	11 994	1034	24	1238	570	791	160	20	437	12 748

1. juuliks 1930 a. (ettevõtete rühmade ja alarühmade järgi).
 au 1. VII. 1930 (d'après les groupes et sous-groupes).

Sellest ettevõtetest 20-49 töötajaga Dont les entreprises ayant 20-49 travailleurs												Kesktööstus (5-19 töötajaga ettevõtted) Entreprises moyennes (de 5-19 travailleurs)												
Ettevõtete arv N. des entreprises		Töölised Ouvriers		Tehniline personal- Personnel technique		Ametnikud Employés		Teenijad Service		Kokku Total		Ettevõtete arv N. des entreprises		Töölised Ouvriers		Tehniline personal- Personnel technique		Ametnikud Employés		Teenijad Service		Kokku Total		
		M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
6	149	114	13	—	3	—	3	—	168	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	130	112	9	—	2	—	—	—	143	112	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	19	2	4	—	1	—	—	—	25	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	202	123	8	—	7	—	5	—	223	130	21	154	35	5	—	5	1	3	—	—	—	167	36	
2	39	11	2	—	2	—	2	—	47	14	5	56	10	2	—	2	—	1	—	—	—	61	10	
9	163	112	6	—	5	—	3	—	176	116	12	57	20	2	—	1	—	1	—	—	—	61	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	17	5	1	—	1	—	1	—	—	—	20	8	
27	675	119	24	—	28	—	8	—	736	128	64	565	51	11	—	21	4	5	—	—	—	602	55	
9	246	8	3	—	6	—	2	—	256	10	14	184	2	3	—	6	—	1	—	—	—	194	2	
8	88	1	4	—	2	—	—	—	91	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	42	2	1	—	5	—	—	—	48	2	1	7	—	1	—	1	—	—	—	—	—	9	1	
2	28	4	4	—	1	—	—	—	36	46	3	19	—	11	—	—	—	—	—	—	—	19	11	
2	55	14	3	—	2	—	—	—	60	15	20	146	3	3	—	4	—	—	—	—	—	153	4	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	48	6	—	—	—	—	—	—	48	8	10	74	12	—	—	2	—	—	—	—	—	76	12	
7	173	42	9	—	12	—	3	—	197	46	16	195	28	4	—	8	2	4	—	—	—	151	25	
1	119	159	16	—	18	—	7	—	158	169	18	73	70	19	—	22	13	1	3	—	—	115	86	
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	23	54	2	—	1	—	—	—	26	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	13	35	2	—	7	—	2	—	23	39	0	15	26	7	—	8	3	1	3	—	—	31	32	
6	83	70	12	—	10	—	4	—	109	76	12	58	44	12	—	14	10	—	—	—	—	34	54	
6	67	42	6	—	3	—	1	—	82	43	18	109	44	4	—	4	5	6	—	—	—	123	49	
5	39	13	5	—	3	—	2	—	49	13	11	70	18	3	—	4	2	6	—	—	—	35	15	
1	26	29	1	—	1	—	4	—	33	30	7	39	31	1	—	3	3	—	—	—	—	40	34	
9	63	192	11	—	9	—	18	—	91	212	44	227	127	9	—	9	20	9	1	—	—	254	148	
1	3	37	1	—	1	—	1	—	5	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	8	15	2	—	1	—	1	—	12	16	28	174	45	5	—	5	13	4	1	—	—	188	59	
2	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	4	15	7	4	—	3	3	4	—	—	—	26	10	
4	3	43	2	—	4	—	3	—	11	48	7	21	53	—	—	1	—	—	—	—	—	21	54	
4	49	97	5	—	3	—	12	—	61	109	5	17	22	—	—	1	3	1	—	—	—	19	25	
43	128	338	67	—	50	—	15	—	20	3	1	265	356	77	633	124	21	32	5	11	—	697	129	
7	880	257	51	—	43	—	8	—	993	267	48	441	98	17	—	37	5	10	—	—	—	495	98	
7	162	25	6	—	2	—	3	—	170	29	19	145	2	2	—	4	—	—	—	—	—	152	2	
6	86	56	10	—	5	—	4	—	102	60	10	47	29	2	—	2	2	—	—	—	—	50	29	
2	97	89	6	—	10	—	6	—	118	96	11	57	66	6	—	4	3	5	—	—	—	72	69	
5	56	1	2	—	1	—	1	—	61	2	4	46	2	2	—	3	—	—	—	—	—	56	2	
13	41	89	4	—	8	—	5	—	57	94	7	11	64	4	—	1	3	—	—	—	—	16	67	
2	198	123	10	—	10	—	12	—	223	135	40	249	160	7	—	7	10	1	—	—	—	264	170	
1	299	374	35	—	3	—	81	—	481	443	115	544	289	48	—	72	24	17	6	—	—	681	322	
2	27	7	1	—	1	—	2	—	32	17	6	34	7	—	—	5	7	1	—	—	—	40	7	
8	28	7	2	—	4	—	7	—	34	9	25	154	54	4	—	10	5	7	1	—	—	175	60	
8	49	189	5	—	7	—	6	—	67	203	13	37	67	2	—	4	2	3	—	—	—	45	72	
6	41	20	6	—	32	—	14	—	112	39	7	25	8	—	—	11	4	2	1	—	—	43	14	
1	10	9	1	—	1	—	1	—	12	10	33	169	50	2	—	28	4	2	1	—	—	223	66	
2	35	2	3	—	6	—	2	—	46	3	2	24	6	—	—	1	—	—	—	—	—	4	7	
2	29	5	5	—	—	—	11	—	49	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	2	10	2	—	4	—	2	—	10	12	5	7	37	6	—	6	2	—	—	—	—	10	—	
1	36	8	1	—	12	—	6	—	56	14	3	14	7	—	—	—	—	—	—	—	—	19	39	
2	21	29	1	—	3	—	1	—	26	26	5	20	18	—	—	3	3	—	—	—	—	14	7	
1	12	7	4	—	2	—	1	—	18	8	2	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	
1	9	87	4	—	5	—	6	—	19	93	2	1	14	—	—	1	1	—	—	—	—	1	15	
2	24	70	3	—	1	—	1	—	28	71	39	130	240	11	—	6	9	1	1	—	—	143	252	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	41	152	2	—	4	3	1	1	—	—	52	153	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	75	46	—	—	5	5	—	—	—	—	81	51	
2	24	70	3	—	1	—	1	—	28	71	39	130	240	11	—	6	9	1	1	—	—	1	2	
5	132	15	11	—	2	—	—	—	145	15	4	30	—	—	—	3	—	—	—	—	—	14	41	
4	78	15	3	—	2	—	—	—	83	15	4	30	—	—	—	2	—	—	—	—	—	35	—	
1	54	1	8	—	3	—	2	—	62	5	6	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	—	
3	74	1	6	—	3	—	2	—	86	5	6	39	—	—	—	8	2	—	—	—	—	49	2	
2	56	1	3	—	1	—	—	—	60	2	5	35	—	—	—	6	2	—	—	—	—	43	2	
1	19	—	3	—	2	—	2	—	26	3	1	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	—	
2	6	—	—	—	1	—	1	—	8	66	7	80	—	—	—	3	—	—	—	—	—	10	84	
170	3 233	1 823	216	4	226	125	137	31	3 812	1 983	464	2 814	1 286	155	8	188	97	60	11	3	217	1 402		

Tab. 31. TÖÖONNETUSED TÖÖTUSEETTEVÖTTES AUGUSTIS ja JULIIS 1930 a.
Accidents du travail dans les entreprises industrielles en août et juillet 1930.

	Suurtööstus (20 ja üle tööt. ettevõtted)		Sellest				Keskööstus (5—19 töötaja- ettevõtted)		Kokku		1930		
	August	Juuli	Üle 50 töötaja- ettevõtted		20—49 töötaja- ettevõtted		August	Juuli	August	Juuli	Juuli	Juuni	
			August	Juuli	August	Juuli							
I. Murrud ja kaevandused	107	133	107	129	—	4	—	—	—	107	133	133	99
II. Mhneraalide ümbertöötamine	23	21	19	20	4	1	—	—	—	26	21	21	10
III. Metallitööstus	102	100	80	78	22	22	3	1	105	101	101	77	
IV. Keemiätööstus	11	11	7	9	4	2	1	1	12	12	12	5	
V. Nahatööstus	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	2	7	
VI. Tekstiilitööstus	97	94	97	94	—	—	—	—	97	94	94	100	
VII. Puutööstus	72	105	56	73	16	32	6	3	78	108	108	90	
VIII. Paberitööstus	30	34	30	34	—	—	—	—	30	34	34	30	
IX. Polügraafiatööstus	2	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	
X. Toidu-, maitseain- ja jookide tööst.	17	17	17	14	—	3	1	1	18	18	18	17	
XI. Kehakatto- ja pudukaupade tööstus	4	3	4	2	—	2	1	—	5	3	3	5	
XII. Ehitustööstus	16	3	11	1	5	1	—	—	16	3	3	—	
XIII. Elektrijaam- ning gaasi- ja veevar.	1	—	—	1	1	1	—	—	1	2	2	—	
XIV. Puhastustööstus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku—Total	482	525	429	457	53	68	15	9	497	531	531	440	
Kokku 1/1—31/VIII 1930 a. — Total	3 453	—	3 105	—	348	—	98	—	3 551	—	—	—	

Tab. 32. TÖÖTUSEETÜULASTE ARVU LIHKUMISE INDEKSID (1-ks kaupäevaks).

Nombres-indices du mouvement du nombre de main-d'oeuvre dans les entreprises industrielles (au 1-er du mois).

	A. Liikuväl baasil (eelmine kuu = 100 järgmise kuu jaoks)										B. Indeksid baasil: 1. I. 1927 = 100	
	A. Base mouvante (chaque mois précédent = 100 par rapport au mois suivant)										B. Base: 1. I. 1927 = 100	
	Töötajad ¹⁾ —Travailleurs en général ¹⁾					Tödlised—Ouvriers					Töötajad ¹⁾	Tödlised
Suur- ja kesk- tööstus	Suurtööstus	50 ja üle töötajaga	20—49 tööt.	Keskööstus (5—19 tööt.)	Enn- võttes grandes et mo- yennes	Grandes entreprises	50 et plus de travail.	20—49 travail.	Enn- võttes moyennes (5—19 ouv.)	Suur- ja kesk- tööstus	Enn- võttes grandes et moyennes	
1929 August	95,4	95,1	95,6	95,0	97,2	94,9	94,6	94,0	92,2	97,1	119,2	121,7
Septembar	96,2	95,6	95,1	97,4	101,7	94,9	95,5	94,9	98,0	101,3	114,7	116,5
Oktoober	97,9	97,5	98,1	94,0	100,6	97,1	97,3	98,6	93,2	100,5	112,3	113,8
November	98,7	98,9	98,9	93,4	97,7	98,6	98,8	99,9	98,2	97,8	110,8	112,3
Detsember	99,6	99,3	99,3	96,4	101,5	99,6	99,3	95,9	95,9	101,2	110,3	111,8
1930 Jaanuar	96,7	96,3	96,4	95,3	99,4	96,1	95,7	99,8	94,4	98,8	106,7	107,4
Veebruar	100,3	100,1	99,7	102,6	101,2	100,2	100,2	101,0	103,1	100,3	106,9	107,7
Märts	102,1	102,2	100,9	109,7	101,5	102,3	102,4	102,6	110,7	101,4	109,2	110,2
Aprill	102,9	102,9	102,4	105,7	102,7	103,3	103,2	101,3	106,4	104,0	112,3	113,9
Mai	102,1	103,0	103,1	102,3	98,4	102,5	103,4	103,6	102,5	97,0	114,7	116,7
Juuni	104,1	104,6	103,9	107,3	101,2	104,6	105,1	104,4	108,9	101,3	119,4	122,1
Juuli	97,4	97,6	97,1	100,2	96,0	97,2	97,4	96,9	100,2	95,7	116,3	118,7
August	98,1	95,8	96,0	94,5	98,6	95,5	95,1	95,3	94,3	97,9	113,4	114,8
September	94,8	94,5	95,6	88,9	97,0	94,5	94,1	95,3	87,9	97,2	107,6	108,5

Tab. 33. NAKKUSAIGUSED AUGUSTIS ja JULIIS 1930 a. — Maladies contagieuses en août et juillet 1930.

	Typhus ab- dominalis	Paratyphus	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Lepra	Meningitis cerebr-epid.	Trachoma	Tybercur- tosis	Kokku Total	Typhus ab- dominalis	Paratyphus	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Lepra	Meningitis cerebr-epid.	Trachoma	Tybercur- tosis	Kokku Total
Linnad—Villes	20	7	1	23	33	—	—	—	41	117	12	6	10	34	19	—	—	3	55	148
Tallinn	5	4	—	4	5	—	—	—	15	53	6	—	—	5	4	—	—	—	33	52
Haapsalu	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	8
Kuressaare	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Narva	—	—	—	1	—	—	—	—	6	6	—	—	—	1	—	—	—	—	15	19
Nõmme	1	1	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	1	3
Paide	—	—	—	1	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petseri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pärnu	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Põltsamaa	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6
Rakvere	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Tapa	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Tartu	10	1	—	10	9	—	—	—	4	34	1	3	5	17	4	—	—	—	—	30
Tõrva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Türi	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Valga	—	—	—	3	—	—	—	—	—	6	1	—	7	5	1	—	—	—	—	14
Viljandi	3	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
Võru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maad—Arrond.	13	7	25	17	13	1	2	12	75	105	19	2	63	26	16	1	1	15	75	218
Viru	1	1	2	6	1	—	—	4	9	24	2	—	2	2	—	—	—	1	6	19
Järva	—	—	—	2	—	—	—	—	9	11	—	—	—	—	—	—	—	—	8	10
Harju	2	—	—	1	—	—	—	—	6	10	1	—	3	3	—	—	—	—	12	19
Lääne	—	1	—	1	—	1	—	—	9	15	5	—	3	1	—	—	—	—	7	26
Saare	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	1	—	—	4	—	—	—	—	10	16
Pärnu	—	1	—	1	—	—	—	1	14	18	—	—	6	1	—	—	—	4	5	27
Viljandi	2	—	—	—	—	—	—	—	4	9	—	—	17	1	—	—	—	—	4	27
Tartu	4	2	19	6	3	—	2	1	9	46	1	—	30	6	5	—	—	1	10	53
Valga	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	1	4
Võru	—	—	—	—	—	—	—	—	5	9	—	—	2	4	—	—	—	—	11	20
Petseri	3	—	2	1	—	—	—	—	2	15	—	—	—	1	—	—	—	—	3	9
Kokku—Total	33	14	26	40	36	3	2	12	116	282	31	8	82	60	35	1	1	18	180	366

1) Tödlised, tehniline personal, ametnikud ja teenijad. — Ouvriers, personnel technique, employés et service.

TÄHTSAMAD ARTIKLID JA ÜLEVAATED „EESTI STATISTIKAS“.

METODOLOOGIA.

Põllumajanduslik üleskirjutus 1929 a.	Nr. 88(3),	lhk. 133—141
Rahvusvaheline majandusstatistika meetodite ühtlustamise konventsioon	87(2),	69—75
Rahvusvahelised mõjud statistika korraldamisel	78(3),	161—170
Statistika iseseisvuse ajal	75(2),	85—72
Rahva suhtumise statistikalale Eestis	75(2),	73—81
IV Eesti-Läti statistika konverents	94(9),	481—485
Väliskaubanduse arvestamise põhimõtted	27(6),	1—24

RAHVUSVAHELISED ANDMED.

Rööki- ja nisukasvatuse ja kaubanduse maailmas	Nr. 100(3),	lhk. 169—175
Balti riikide väliskaubandus 1924—26 a.	99(2),	57—69
Välja ja sisseränd Ilmas 1920—24 a.	57(12),	5—10
Võrdlusandmeid Balti riikidest 1920—26 a.	72(11),	629—638
Palgaolud välisriikides 1914—25 a.	55(10),	1—4

RAHVASTIK.

Talundite rahvastik 1926 a.	Nr. 104(7)-105(8),	421—428
Eestlaste arv Venes (N. S. V. L.)	101(4),	lhk. 193—197
Eesti laste füüsiline arenemine 1926—27 a.	84(11),	621—629
Vastündlute pikkus, kaal ja peamõõdud Tallinnas 1926—27 a.	82(9),	525—531
Sündivus, surevus, abelluvus ja rahvarv 1929 a.	106(9),	485—509
Sama 1928 a.	94(9),	486—491
Abelulahutused 1923—28	90(5),	279—285
Surmapõhjused 1927 a.	87(2),	101—112
Rahvarvu kasv Eestis 1921—25a.	55(10),	5—8
Linnade ja alevite rahvastik	101(4),	204—207
Rahvaliklemine üle piiri 1929 a.	99(2),	70—74
Väljaränd 1929 a.	103(6),	339—341
Väljaränd Eestist 1924—25 a.	57(12),	1—5
Eesti sõdurite pikkus 1924 a.	69(8),	431—445

HARIDUS.

Üldhariduslik rahvuskoolid 1927/28 õ.a. Nr. 92(7)-93(8) lhk. 407—410	83(10),	565—577
Opilaste töökoormatus	79(5),	288—302
Opetajate seminarid 1923—27 a.	76(3),	200—210
Õppeasutused 1923—27 a.	74(1),	30—342
Alg- ja keskkoolid 1928/29 õ.a.	99(2),	75—99
Alg- ja keskkoolid 1927/28 õ.a.	88(3),	142—162
Lasteaiaid 1923—29 a.	103(6),	329—338
Tartu ülikool 1926—28 a.	89(4),	232—240
Ülikooli õppejõud, üliõpilaskond ja majandus 1922—26 a.	66(5),	281—288
Tallinna tehnikum 1926—28 a.	89(4),	240—242
Kirjastus, ajakirjandus ja kirjandusturg 1924—26 a.	68(7),	393—401
Availkud raamatukogud 1926 ja 1927/28 a.	91(6),	358—367

TÖÖ JA PALGAD.

Tööõhpaikade rahvusvaheline võrdlus	Nr. 103(6),	lhk. 359
Tööpäeva pikkus tööst. 1928a. II poolaastal	92(7)-93(8),	406
Sama I poolaastal	86(1),	36—41
Palgaolud tööstuses 1929 a.	102(5),	258—268
Tööolud 1922—27 a.	75(2),	138—140
Toodang ja töötõud suurtootmises	100(3),	129—148
Snur- ja kesktööstus ettevõtete töötõud I. VII. 1927 a.	71(10),	608—610
Töötaolu ja tööbörside tegevus 1929 a.	101(4),	193—202
Töökaitse 1929 a.	104(7)-105(8),	396—403
Sama 1928 a.	92(7)-93(8),	399—405
Kollektiivlepingud I. VII. 1927 a.	71(10),	589—590
Streigid tööstuses 1929 a.	95(1),	37—39
Töötingimused suurtootmises 1925 a. I poolal	41(8),	42—46
Hüdaarbitööd 1928/29 a. talvel	94(9),	503—508
Hajekassad ja nendeliikmed 1921—27 a.	80(7),	418—421
Tööõnnetused 1927 a.	94(9),	509—512
Maa- ja linnatööliliste tootlusolud	87(2),	76—80
Palgaolud tööstuses 1928 a.	90(5),	290—304
Põlütööliliste palgad 1927 a.	71(10),	576—577
Tööstustööliliste palgaolud 1914—26 a.	59(14),	3—12
Tööliste majanduslik seisukord Tallinnas ja Narvas (Büdzetiline uuring)	48(3),	1—108

TERVISHOID.

Halgemajades ravitavad haigused	Nr. 104(7)-105(8),	415—421
Andmeid laste tervishoiust	87(2),	81—83
Raitsevide tervishoid 1925—27 a.	82(0),	513—524
Rahva tervistatise seisukord 1919—27 a.	75(2),	141—142
Surmapõhjused 1927 a.	87(2),	101—112
Rinnalaste surevus 1926 a.	81(8),	460—470
Nakkushaigused 1925—26 a.	67(6),	351—353
Leepa 1919—23 a.	84(11),	630—632
Vähktõbi 1919—25 a.	78(12),	684—690

HOOLEKANNE.

Hoolekanne 1927/28 ja 1928/29 a. Nr. 106(9), lhk. 510—522

KURITEGEVUS JA ÕNNETUSED.

Õnnetused inimestega 1928—29 a.	Nr. 104(7)-105(8),	427—432
Kohtute tegevus 1920—29 a.	103(6),	lhk. 313—326
Tulekahjud 1929 a.	101(4),	208—213
Süüdimõistetute koosseis 1924—26 a.	74(1),	19—28
Enesetapped 1927 a.	81(8),	488—490
Kuri- ja süüteo ning seaduste ja määruste rikkumised 1924—26 a.	71(10),	555—578
Süütegevus 1927 ja 1928 a.	96(11),	640—654

TÖÖSTUS.

Kesktootusettevõt. 5—19 töötajaga 1928 a. Nr. 101(4), lhk. 218—220	91(6),	336—338
Ürgtootva tööst. toodangu väärtes 1927 a.	87(2),	84—100
Toodang ja töötõud suurtootmises 1927 a.	104(7)-105(8),	411—414
Kütteainete tarvitus tööstuses 1928 a.	67(6),	347—349
Jõumasinaid ja mehaaniline jõud tööstuses 1925 a.	60(8),	446—453
Eesti tööstussaaduste turud 1923—26 a.	70(9),	498—502

VALISKAUBANDUS.

Metsasaadused meie väliskaubanduses 1920—28 a.	Nr. 88(3),	lhk. 165—175
Väliskaubandus 1919—27 a.	75(2),	101—109
Toollimaks ja väliskaubanduse tollitarifi kobaselt 1923 a.	95(10),	578—589
Eesti tööstussaaduste väljaveedu 1927 ja 1928 a.	95(10),	554—557
Põllumajandus- ja tööstusained väliskaubanduses 1924—28 a.	94(9),	495—497

HINNAD.

Elumaksumus Eesti linnades 1922—29	Nr. 90(5),	lhk. 265—289
Elusloomade hinnad laataldel 1923 a.	89(4),	229—231
Suurmüügi ja elumaksumuse indeksid 1919—28	77(4),	261—269
Toiduainete võrdlev maksum. 1922—27 a.	68(7),	389—392
Põllumajandussaaduste hindade indeksid	95(4),	219—220
Elumaksumus (elukallidus)	86(3),	1—981

TRANSPORT JA SIDE.

Tähtsamate kaupade vedu raudteel 1928/29 a.	Nr. 98(1),	lhk. 1—22
Raudteede tegevus 1928/29 a.	97(12),	685—714
Välis- ja rannasõit ning kauba- ja reisijatevedu 1929 a.	104(7)-105(8),	378—395
Kaubalaevastik I. I. 1930 a.	106(9),	479—484
Sama 1929 a.	94(9),	516—521
Siseveetee tegevus 1929 a.	104(7)-105(8),	433—435
Sama 1928 a.	94(9),	513—515
Laevasõit ja kaubavedu veeteel 1925 a.	56(11),	1—18
Post, telegraaf, telefon, raadio 1928/29 a.	96(11),	613—639
Autobussiliinid 1922—29 a.	103(6),	342—344
Motorõidukid I. I. 1930 a.	104(7)-105(8),	408—410
Maanteed pikkus	69(8),	467

KINDLUSTUS.

Kindlustuseseltsid 1928 a.	Nr. 103(6),	lhk. 345—358
Haiguskindlustus 1927 ja 1928 a.	95(10),	567—574

KREDIIT JA KAPITAL.

Asunikkuudele antud riiklikud laenud ja toetused 1921—1928 a.	Nr. 94(9),	lhk. 524—525
Pikalaenu pank 1928 a.	89(4),	243
Aktiaseltside ja osahülisuste äriselgud 1927 ja 1928 a.	88(3),	176—185
Erapakade tulud ja kulud 1928 a.	100(3),	149—156
Pankade tulud ja kulud 1927 a.	86(3),	28—35
Maapanga tegevus 1926-27 a.	71(10),	586—587

RAHANDUS.

Raharingvool 1919—29 a.	Nr. 95(10),	lhk. 553—586
Meie riigimajandus nettoarvudes ja üldine maksukoormatus	86(1),	42—50
Riigi tulud ja kulud 1918—27	79(8),	362—366
Maavalitsuste tulud ja kulud I. I 1927—31. III. 1928 a.	95(10),	545—553
Linnade ja alevite tulud ja kulud	100(3),	157—168
Maksuhilans 1928 a.	92(7)-93(8),	420—426
Eesti maksuhilans 1924—26	66(5),	239—256
Puhaskasumaks 1928 a.	96(11),	655—661
Tulumaks 1929 a.	102(5),	269—281

ÜHISTEGEVUS.

Tarvitajate ja majandusühingud 1926 a.	Nr. 78(12),	lhk. 725—727
--	-------------	--------------

PÖLLUMAJANDUS.

Talundite hooned	Nr. 106(9)	lkh. 499-478
Viljasaagid 1929 a.	96(11)	662-664
Maapidamine ja viljade kasvuplannad 1929 a.	85(10)	590-593
Riigimaa suurus ja krundide arv i. l. 29 a.	89(4)	220-224
Kanapidamise tasuvus 1929 a.	101(4)	214-217
Kunsväetiste tarvitamine 1928/29 a.	99(2)	100-103
Loomade arv ja koosseis 1929 a.	95(10)	594-596
Lambapidamine 1926 a.	64(8)	149-150
Sulgloomapidamine 1926 a.	65(4)	180-181
Kontrollkarjade aastatootang 1925 a.	54(9)	5-7
Sulgloomapidamine 1925 a.	51(6)	12-16

MAAREFORM.

Põllumajanduse erakorraline krediteerimine 1928 ja 1929 a.	Nr. 97(12)	lkh. 727-731
Maaparanduse seiskord	96(11)	685-686
Riigi metsamajandus 1928/29 a.	98(1)	23-29
Riigi metsamajandus 1927/28 m/a.	94(9)	493-502

Põllumajandustoodangu väärtus 1922-26 a. Nr. 67(0)	lkh. 319-321
Põllumajandus- ja tööstusainete väliskaubandus 1928-26	67(6) 322-330
Põllumajandussaaduste hindade indeksid, 1928-26	65(4) 219-220
Põllutöõritistade ja masinate arv ning väärtus talundis 1925 a.	61(16) 6-10
Maakorraldus 1927 ja 1928 a.	94(9) 522-524
Maareformi teostamine 1919-26 a.	76(3) 171-175

VARIA.

Pandimajade tegevus 1929 a.	Nr. 104(7)-105(8)	404-408
Kinnisvara oksjonid 1927-29 a.	102(6)	lkh. 286-288
Suvinajad suvituskohades 1920-29 a.	102(6)	281-286
Sportistatistika 1920-30 a.	101(4)	221-285
Korteriolud Tallinnas ja Tartus	92(7)-93(8)	385-398
Leiutised 1922-28 a.	94(9)	492-494
Alkoholi toodang ja tarvitamine 1920-27 a.	78(5)	291-293
Riigiteenijate pulgaolud 1927/28 a.	84(11)	633-649
Riigiteenijate arv ja selle vähendamisprobleem	76(3)	211-218
Ühingud ja seltsid 1928-29	91(6)	354-359

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED.

Lüh A. EESTI DEMOGRAAFIA

Vihk I. Haridus Eestis I	Lkh. 288-186, 1924.	Kr. 6.-
Haridus Eestis (lüh. väljaanne)	300, 1924.	3.50
II. Sündivus, surevus, abielluv. ja rahva liikum. 1921-1923	53-54, 1925.	3.-
III. Tervishoid Eestis	132-180, 1925.	5.-
IV. Rahvastik ja tervishoid	306, 1930.	8.-

EESTI MAJANDUS

Vihk I. Väliskaubandus 1923 a.	Lkh. 204-72, 1924.	Kr. 2.-
II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit	102, 1925.	2.50
III. Raudtee, post, telegraaf ja telefon Eestis	64, 1925.	2.-
VI. Väliskaubandus 1924 a.	22-92, 1925.	3.-
V. Tööstus Eestis	80, 1926.	2.50
VI. Riigiraudteed 1924 a.	35, 1926.	2.-
VII. Väliskaubandus 1925 a.	109, 1926.	3.25
VIII. Väliskaubandus 1926 a.	IV+106, 1927.	3.25
IX. Aktiiseltside, osatühisuste ja ühisteg. asut. ärtselsind i. l. 1926	32+34, 1927.	2.-
X. Väliskaubandus 1927 a.	106, 1928.	3.25
XI. Väliskaubandus 1928 a.	120, 1929.	3.50
XII. Väliskaubandus 1929 a.	152, 1930.	5.-

EESTI PÖLLUMAJANDUS

Vihk I. Eesti põllumajandus I.	Lkh. 290, 1923.	Kr. 5.-
II. Eesti põllumajandus II.	132, 1924.	2.25
III. Loomapidamine Eestis 1924	17+105, 1925.	1.50
IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	3+201, 1926.	3.-
V. Eesti põllumajandus 1926 a.	VIII+254, 1927.	3.-
VI. Eesti põllumajandus 1927 a.	VIII+207, 1928.	2.75
VII. Eesti põllumajandus 1928 a.	VIII+218, 1929.	2.75
VIII. Eesti põllumajandus 1929 a.	VIII+264, 1930.	3.50

Lüh B. 1. Üldrahvalugemise eelkokkuvõtted

2. Sugemed vigaste laste kohta Eestis	78, 1923.	2.-
3. II. Riigikogu valimised	164, 1923.	3.75
4. Eesti väliskaubandus 1921-1922	78, 1923.	3.-
5. 1922 a. Üldrahvalugemise andmed	60+38, 1923.	2.50

Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korteriolud Eestis	Lkh. 88, 1925.	Kr. 2.-
II. Üleriikiline kokkuvõte (tab.)	8+188, 1924.	4.-
III. Rahva tööala ja ühiskondline kihitus	83+84, 1925.	3.-
IV. Viru maakond	24+52, 1924.	2.-
V. Järva maakond	52+60, 1925.	3.-
VI. Harju maakond ja Tallinn	40+56, 1924.	3.-
VII. a) Lääne maakond	20+56, 1924.	2.-
b) Saare maakond	20+56, 1924.	2.-
VIII. Pärnu maakond	40+84, 1924.	3.50
IX. Viljandi maakond	36+84, 1924.	3.50
X. Tartu ja Valga maakonnad	40+92, 1924.	3.-
XI. Võru ja Põltsamaa maakonnad	30+46, 1927.	3.-
6. 1922 a. Üldrahvalugemise andmete läbitöötam. plaan ja tabeliliselt	48, 1923.	1.-
7. Asumaa majapidamised Eestis 1919-23 a.	46+60, 1924.	3.50
8. 1925 a. Põllumajandusliku üleskirjutuse andmed	4+218, 1925.	3.75
9. Statistiline album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia. ja kart. värv.)	1925.	6.-
II. Majandus. (24 ")	1926.	6.-
III. Põllumajandus. (112 lkh. (joonised, fotod ja tekst)	1925.	7.50
10. III. Riigikogu valimised	48, 1927.	1.75
11. Karjajamajandus ja karjasaaduste turg välismaal ja Eestis	72, 1928.	3.-
12. IV. Riigikogu valimised	52, 1929.	1.75
13. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihk I	XI+235, 1930.	7.50

Lüh F. EESTI STATISTIKA KUUKIRI:

1922 a. Nr. 1-11 hind kokku	Kr. 10.-	1928 a. Nr. 46-51 hind kokku	Kr. 15.-	1930 Nr. 98-103 hind kokku	Kr. 8.-
1923 " 12-21 "	15.-	1927 " 62-73 "	15.-	" 104-106 "	1.50
1924 " 22-33 "	15.-	1928 " 74-85 "	15.-		
1925 " 34-45 "	15.-	1929 " 86-97 "	15.-		